ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗʹ.

Περὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ δευτέρου, καὶ ὧν ἐποίησαν κακῶν τοῖς πολίταις καὶ τοῖς πέριξ οἱ διοικηταὶ αὐτοῦ καὶ ὁ Ἔπαρχος, καὶ περὶ βασιλείας Λεοντίου, καὶ ῥινοτμήσεως καὶ ἐξορίας Ἰουστινιανοῦ, ἐκτυφλώσεώς τε Λεοντίου καὶ βασιλείας Ἀψιμάρου, καὶ αὖθις βασιλείας Ἰουστινιανοῦ, καὶ τῶν ἐσχάτων ὧν ἐποίησε κακῶν, καὶ ἀναιρέσεως αὐτοῦ, καὶ βασιλείας Φιλιππικοῦ.

Στέφανόν τινα Πέρσην εὐνοῦχον καὶ Θεόδοτον τινὰ Ἀββᾶν εἶχεν ὁ Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς διοικητάς, οἵτινες, καὶ δὴ καὶ ὁ Ἔπαρχος αὐτοῦ πολλὰ κακὰ εἰργάσαντο τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰ πέριξ. ἐν τούτοις καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς προσέταξε τῷ Στεφάνῳ ἀποκτεῖναι τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐξαίφνης νυκτός. εἶχε δὲ Λεόντιον τινὰ Πατρίκιον καὶ Στρατηγὸν δόκιμον τρία ἔτη περικεκλεισμένον, καὶ τότε παρ᾽ ἐλπίδα ἐλευθερώσας αὐτόν, ἀπέδειξε Στρατηγὸν τῆς Ἑλλάδος, δοὺς αὐτῷ καὶ κάτεργα τρία ἵνα ἀπέλθῃ αὐτίκα, ἀλλ᾽ ὁ Μοναχὸς Μονῆς τοῦ Καλλιστράτου Παῦλος καὶ Γρηγόριός τις Καππάδοξ καὶ Μοναχὸς τῆς ἑτέρας Μονῆς τοῦ Φλώρου φίλοι τοῦ Λεοντίου συνεβούλευσαν αὐτῷ θαρσοποιήσαντες, καὶ ἐπέθετο νυκτὸς κατὰ τοῦ Βασιλέως, καλέσας τὸν λαὸν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ δὴ καὶ τὸν Πατριάρχην Καλλίνικον, οἵτινες ὥσπερ ψυχορραγοῦντες ὑπὸ τῶν εἰρημένων κακῶν, φημίζουσι Βασιλέα τὸν Λεόντιον, ἀποκτείνουσι τὸν Στέφανον καὶ Θεόδοτον, τὸν δὲ Ἰουστινιανὸν ῥινοκοπήσαντες; ἐξώρισαν εἰς Χερσῶνα. ἐπιβουλεύει δὲ μετέπειτα τῷ Λεοντίῳ Ἀψίμαρος, ὃν καὶ συλλαβὼν ἐτύφλωσε, καὶ περιώρισεν. Ἰουστινιανὸς δὲ ἀπὸ Χερσῶνος φεύγει εἰς τὸν Χάγην τῶν Χαζάρων, κἀκεῖθεν εἰς Βουλγαρίαν, καὶ δὴ συνεργείᾳ τοῦ Ἄρχοντος Βουλγάρων ἔρχεται καὶ λαμβάνει τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ποιεῖ τὰ ἔσχατα κακὰ εἴς τε τὸν Ἀψίμαρον καὶ τοὺς Ἄρχοντας. εἰς δὲ τὴν Χερσῶνα ἀπέστειλεν ἵνα ἀφανίσωσιν αὐτήν, καὶ ἐγένετο αἰτία φονευθῆναι, ὡς λέγουσιν, ἑβδομηκοντατρεῖς χιλιάδας ἀνθρώπους, ἐτύφλωσε Καλλίνικον τὸν Πατριάρχην, καὶ ἐξώρισεν εἰς Ῥώμην, καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ προέβαλε Κῦρον, ὄντα πρότερον ἔγκλειστον εἰς τὴν Ἄμαστριν. οὐκ ἀπέβησαν αὐτῷ ὅμως ταῦτα εἰς καλόν, ὁ γὰρ Βαρδάνης ὁ καὶ Φιλιππικὸς ἀποστατήσας αὐτοῦ, καὶ ἀποκτείνας αὐτόν, ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ διακοσιοστῷ δεκάτῳ ἐνάτῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Βʹ.

Περὶ τῶν σκευωριῶν τοῦ Φιλιππικοῦ τοῦ καὶ Βαρδάνου, καὶ τῆς ἀνόμου Συνόδου αὐτοῦ, καὶ ὧν ἐποίησε κακῶν Ἱερεῦσι καὶ Συγκλητικοῖς κατὰ τῆς ἕκτης Συνόδου φερόμενος, ἐξορίσας σὺν ἄλλοις καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Κῦρον καὶ ἀντεισάξας τὸν Αἱρετικὸν Ἰωάννην. ἀνθ᾽ ὧν ἐκτυφλοῦται καὶ καθαιρεῖται τῆς βασιλείας, καὶ βασιλεύει Ἀναστάσιος. καὶ περὶ τῶν διασωθέντων Τόμων τῆς ἕκτης Συνόδου εἰς τοὺς πατριαρχικοὺς θρόνους.

Σημειοῖ δὲ Ἀγάθων Διάκονος καὶ Χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ Βαρδάνης αὐτὸς ἦν μαθητὴς Πολυχρονίου Αἱρετικοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου Ἀντιοχείας, τοῦ ἀναθεματισθέντος εἰς τὴν ἕκτην Σύνοδον. ὅθεν καὶ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν εἰς τὰ βασίλεια, τὴν Εἰκόνα τῆς ἕκτης Συνόδου, κειμένην εἰς τὰ βασιλικὰ προαύλια, καθεῖλε. δεύτερον, τὰ ὀνόματα Σεργίου καὶ Ὀνωρίου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ὑπὸ τῆς ἕκτης Συνόδου ἀναθεματισθέντων ἔβαλεν εἰς τὰ Δίπτυχα, καὶ τὰς Εἰκόνας αὐτῶν ἀνεστήλωσε. τρίτον, τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης, κείμενα εἰς τὸ βασιλικὸν Παλάτιον, δηλονότι τὰ αὐθεντικὰ καὶ ἀρχέτυπα, κατέκαυσε. τέταρτον, ἐξέβαλε Κῦρον τὸν Πατριάρχην καὶ περιώρισεν εἰς τὴν Μονὴν τῆς Χώρας, ἀντεισήγαγε δὲ Ἰωάννην τινὰ συμμύστην αὐτοῦ. πέμπτον, κατὰ τὸν Ζωνερᾶν ὑποθήκαις Μοναχοῦ τινὸς Μονῆς τοῦ Καλλιστράτου, γνωστοῦ αὐτῷ ὄντος, διὰ τὸ προειπεῖν αὐτῷ τὴν ἐσομένην ἐπ᾽ αὐτῷ βασιλείαν, καὶ συνεργείᾳ τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου καὶ τοῦ Κυζίκου Γερμανοῦ κατὰ τὸν Σουίδαν, ἤθροισε συνέδριον παρανόμων, καὶ ἀνεθεμάτισε τὴν ἕκτην Σύνοδον, καὶ πολλοὺς Ἱερεῖς καὶ Συγκλητικούς. ἕκτον, ἤγειρε διωγμὸν μέγαν, καὶ ἐξώρισε καὶ πολλοὺς διὰ τὸ μὴ ὑπογράψαι αὐτοὺς εἰς τὸν ἄνομον Ὅρον τῆς ψευδοσυνόδου αὐτοῦ, ὅθεν καὶ μετὰ διετῆ χρόνον καὶ μῆνας ὀκτώ, τῷ Σαββάτῳ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς καθαιρεῖται, καὶ ἐκτυφλοῦται, καὶ αὐταρχεῖ ὁ ὀρθόδοξος Ἀναστάσιος, στεφθεὶς τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, καὶ εὐθὺς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐκήρυξεν. ἕβδομον, προζωγραφήσαντος τοῦ Φιλιππικοῦ τὰς πέντε Οἰκουμενικὰς Συνόδους, καὶ εἰς τὸ μέσον στηλογραφήσαντος ἑαυτὸν καὶ τὸν Αἱρεσιάρχην Σέργιον, ὁ Ἀναστάσιος προσεζωγράφησε καὶ τὴν ἕκτην, καὶ ηὐφράνθη ὅ,τε Κλῆρος καὶ ὁ λαός. ὄγδοον, οἰκειοχείρως ἔτι Ἀναγνώστου ὄντος τοῦ Ἀγάθωνος γράψαντος τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης καὶ τὸν Ὅρον αὐτῆς ὑπογεγραμμένον εἰς ἓξ Τόμους, ὁ μὲν εἷς Τόμος ἐβλήθη εἰς τὰ βασίλεια ὁρισμῷ τοῦ Βασιλέως, ἵνα εὑρίσκηται ἐκεῖ διὰ στηριγμὸν τῆς ὀρθοδοξίας, οἱ δὲ πέντε ἐστάλησαν καθεῖς εἰς ἕκαστον Πατριαρχεῖον.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥώμης Κωνσταντῖνον ἀπολογητικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου, καὶ τριῶν σημειώσεων ἔκ τε τοῦ Φιλιππικοῦ καὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἐξ ὧν δείκνυται Αἱρετικὸς ὁ Ὀνώριος, καὶ ὁ Ῥώμης αὐτῶν μοναρχίας.

Ἔγραψεν ἐπιστολὴν ἐπὶ Ἀναστασίου ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης (τοῦτον ὁ Ζωναρᾶς λέγει ὅτι ὁ Φιλιππικὸς ὡς ὁμόδοξον αὐτῷ εἰς Πατριάρχην προεβάλετο) εἰς τὸν Ῥώμης Κωνσταντῖνον, ἐν ᾗ λέγει, ὅτι οἰκονομικῶς ἠκολούθησε τῷ Φιλιππικῷ, καθὼς καὶ Βασίλειος εἰς τὴν περὶ τοῦ Πνεύματος θεολογίαν πολλὰ ᾠκονόμησεν, ὥς φησιν ὁ Ναζιανζηνὸς εἰς τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ Πρόκλος καὶ Κύριλλος ᾠκονόμησαν περὶ τοῦ Μοψουεστίας, καὶ λοιπὸν φησί, καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ Ἀαρὼν οὐκ ἐκλήθη εἰδωλολάτρης, οὕτω καὶ αὐτὸς οἰκονομήσας μὴ νομισθήτω Αἱρετικός, εἰ δὲ καὶ μετρηθείη ἀληθῶς ἡμαρτηκώς, ἐστὶ συγγνώμης ἄξιος, καθὼς καὶ οἱ εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ λῃστρικὴν ἁμαρτήσαντες, ἀλλὰ μετανοήσαντες, ἔτυχον συγγνώμης ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. ἀλλὰ ταῦτα εἰπών, οὐδὲν ὠφελήθη ὁ Ἰωάννης, καθότι Αἱρετικὸς φανεὶς πολυχρόνιος καὶ ἀκριβεύσαντος, ἐξεβλήθη, καίτοι γε ὁ Θεοφάνης λέγει τεθνηκέναι αὐτὸν ἐν τῷ θρόνῳ, ὅμως ὡς ἀληθῶς ἐξεβλήθη. Σημειῶσαι τρία τινά, πρῶτον, ὅτι τὸν Ὀνώριον ἔβαλεν ὁ Φιλιππικὸς εἰς τὰ Δίπτυχα, δῆλον δέ, ὅτι διὰ τὸ εἶναι καθῃρημένον ὡς Αἱρετικὸν καὶ ἀποβεβλημένον ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων τὸν Ὀνώριον διὰ τοῦτο περιεποιήσατο αὐτόν. δεύτερον, ὅτι καὶ οἱ Λατῖνοι λίαν δικαιολογοῦντες τὸν Ὀνώριον, ἀπὸ τῆς ψυχρολογίας τοῦ παρόντος Ἰωάννου ἔλαβον τὰς ἀφορμάς, ἀλλ' εἰς μάτην κοπιῶσιν ἀμφότεροι. τρίτον, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης τοῦ Ἰωάννου βούλονται συστῆσαι τὴν τοῦ Πάπα μοναρχίαν οἱ Λατῖνοι, διὰ τὸ λέγειν τὸν Ἰωάννην τοῦ Πάπα Κωνσταντίνου τὸ μεγαλεῖον ἀποστολικὴν προεδρίαν. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι λέγων ὁ Ἰωάννης ἀκουσίως αὐτοῦ πατριαρχεῦσαι, εἰς τὴν ἐπιστολὴν φησὶ περὶ ἑαυτοῦ, Οὐκ ἀπαθῶς καὶ ἀβαρῶς καὶ δίχα παντὸς ὀδυρμοῦ τὸ τοιοῦτον ὑπομείναντες, πρὸς τὴν τῆς Ἀρχιερωσύνης ἤχθημεν ἀξίαν καὶ κορυφήν, λέγων τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, ἀποστολικὴ δὲ προεδρία καὶ κορυφὴ Ἀρχιερωσύνης ταυτόν. δεύτερον, ὅτι ἰσότιμον δηλοῖ τὸν Πάπαν εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς πρὸς ἐκεῖνον ἐπιστολῆς αὐτοῦ, οὑτωσὶ λέγων, Τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Ἰωάννης ἐν Κυρίῳ χαίρειν. εἶτα οὐδὲ τοῦτο συνίστησι μοναρχικὴν ἡγεμονίαν τῷ Ῥώμης, καὶ ἄλλοι γὰρ ἐγκαλούμενοι ὡς Αἱρετικοί, ἀπελογήσαντο οὐκ εἰς τὸν Ῥώμης, ἀλλ' εἰς ἄλλους Ἐπισκόπους, ὥς τινες καθαιρεθέντες ὑπὸ τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς, ἀπελογήσαντο εἰς τοὺς κορυφαίους τῶν Ἐπισκόπων. καὶ ὁ Ἀπολινάριος καὶ Οὐϊτάλιος ἀπελογήσαντο εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, ὡς μαρτυρεῖ ὁ μέγας Ἐπιφάνιος, ἢ ἄλλοι εἰς ἄλλους, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Περὶ ἐξώσεως τοῦ Αἱρετικοῦ Ἰωάννου ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, καὶ μεταθέσεως ψήφῳ πάντων τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ, ἐξ ὧν κόμπος Λατίνων λαμπρὸς ἤγουν ἡ παρὰ τοῦ Πάπα καθαίρεσις τοῦ Ἰωάννου καὶ ἀντέσαξις τοῦ Γερμανοῦ. καὶ περὶ καταδρομῆς Σαρακηνῶν εἰς Ἀσίαν, Ἀφρικὴν καὶ Ἱσπανίαν, καὶ φθορᾶς αὐτῶν ὑπὸ Καρόλου Μαρτέλου τοῦ Ῥηγός, καὶ δυστυχοῦς ἐκδιώξεως τῶν αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Βασιλεὺς Ἀναστάσιος τὸν Ἰωάννην κατήγαγεν ὡς μὴ ὀρθόδοξον, καὶ τὸν Κυζίκου Γερμανὸν εἰσήγαγε κατὰ τὸν Ζωναρᾶν. ἦν δὲ ὁ Κυζίκου Γερμανὸς ὁ εὐνουχισθεὶς ποτὲ διὰ προσταγῆς τοῦ Πωγωνάτου παῖς ὤν, ὡς γράφει ὁ αὐτὸς Ζωναρᾶς, ἄνθρωπος ἐνάρετος καὶ προορατικώτατος κατὰ τὸν Δαμασκηνὸν Ἰωάννην, ὅστις βεβαιοῖ, ὅτι πρὸς τοῦτον τὸν Γερμανόν, ἀπερχόμενον εἰς τὸ ἐνθρονιασθῆναι, ἡ μήτηρ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ νέου ἐβόησε λέγουσα, Εὐλόγησον Δέσποτά μου τὸν καρπὸν ὃν βαστάζω τῆς κοιλίας μου, ὁ δὲ Γερμανὸς προβλέπων τὸ μέλλον, ἀπεκρίθη αὐτῇ, Εὐλογησάτω αὐτὸν ὁ Κύριος διὰ πρεσβειῶν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ὤφθη αὐτῇ φλὸξ αἱμομιγὴς ἐξελθοῦσα ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἁγίου Πατριάρχου, ὅθεν γεννηθείς, ὠνομάσθη Στέφανος ὁ παῖς κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ θεσπεσίου ἀνδρός, τὴν προμηνύουσαν προσέτι καὶ τὸ μέλλον τοῦ παιδὸς μαρτύριον. Λέγουσι δὲ κἀνταῦθα οἱ Λατῖνοι, ὅτι ὁ Ῥώμης Γρηγόριος ὁ δεύτερος καθελὼν τὸν προρρηθέντα Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννην τὸν Εἰκονομάχον, ἀντεστήριξε τὸν ἐν ἁγίοις Γερμανόν. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι καὶ τοῦτο κόμπος λατινικός, πρῶτον, ὅτι ὁ Κῦρος ἐξεβλήθη, καὶ προεβλήθη ὁ Ἰωάννης ὑπὸ Φιλιππικοῦ ὡς κοινωνὸς ἐκείνῳ κατὰ τῆς ἕκτης Συνόδου. Βασιλεύσαντος ὅμως τοῦ Ἀρτεμίου τοῦ καὶ Ἀναστασίου, καὶ ὄντος ὀρθοδόξου, ὁ κλῆρος Βασιλέως ὀρθοδόξου τυχών, καθεῖλε τὸν Ἰωάννην, καὶ προεβίβασε κοινῇ ἐκλογῇ καὶ ψήφῳ τὸν Γερμανόν, ὡς οἱ ἱστορικοὶ τῆς Ἀνατολῆς βοῶσιν, ἐν οἷς καὶ ὁ Θεοφάνης, ᾧ καὶ συμμαρτυρῶν ὁ ἀπὸ Παρισίου Ἰάκωβος Γόαρ λέγει, ὅτι εἰς τοὺς ἑπτακοσίους δεκατέσσαρας χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ προεβλήθη οὗτος ὁ Γερμανὸς ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν

θεοφ. λε

θεοφιλεστάτων Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς Κλήρου καὶ τῆς ἱερᾶς Συγκλήτου καὶ τοῦ θεοστηρίκτου λαοῦ ταύτης τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, Ἡ θεία χάρις μετατίθησι Γερμανὸν ἐκ Κυζίκου εἰς Κωνσταντινούπολιν. ἦν δὲ ἐκεῖ Ἀποκρισιάριος τοῦ Ῥώμης Μιχαὴλ Πρεσβύτερος, ἀλλ' οὔτε τοῦ Πάπα οὔτε τοῦ Ἀποκρισιαρίου αὐτοῦ τὸ ὄνομα μνήμης ἠξιώθη. σημείωσαι δὲ, ὅτι οὔτε Ζωναρᾶς οὔτε Κεδρηνὸς ἱστοροῦσι τὶ περὶ τούτου τοῦ Μιχαὴλ, ἀλλ' ἢ μόνον ὁ Θεοφάνης ἁπλῶς μέμνηται τῆς τοῦ Μιχαὴλ παρουσίας ἐν τῇ χειροτονίᾳ, οὐ μὴν δὲ ἐν αὐτῇ ἐγένετο τις μνήμη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. τὰ δὲ περὶ χειροτονίας τῶν Πατριαρχῶν ἴδε εἰς τὸν κατὰ Αἱρέσεων Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης διάλογον, καὶ Θεοδόσιον τὸν Ζυγομαλᾶν εἰς τὴν Τουρκογραικίαν, καὶ τὸν Κωδινόν. ἦν δὲ ἡ προβλησις τοῦ Γερμανοῦ ὡς ἦσαν αἱ τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Μηνᾶ, καὶ ἴδε τὸν τόπον βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ ἑνδεκάτῳ. Σημείωσαι, ὅτι διὰ τὰ μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων τότε σκάνδαλα κατέτρεξαν οἱ Σαρακηνοὶ τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, καὶ μάλιστα τὴν Ἱσπανίαν, πλὴν τοῖς Βετικῆς, οἵτινες ἐβουλήθησαν περαγονέσθαι καὶ εἰς τὴν Φράντζαν, ἀλλ' ὡς λέγουσιν ἀπαντήσας αὐτοῖς ὁ Ῥὴξ Κάρολος Μάρτελος, ἀπέκτεινε τριακοσίας ἑξήκοντα χιλιάδας Σαρακηνοὺς, καὶ Χριστιανοὶ ἔπεσον μόνον χίλιοι ἑκατὸν τριάκοντα, ὅθεν οἱ Σαρακηνοὶ ὀργῆς κάτοχοι γενόμενοι, ἔτρεψαν τὸν θυμὸν αὐτῶν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοίγε κἀκεῖθεν μετὰ δυστυχίας ἀπηλάθησαν, ὡς ῥηθήσεται.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Περὶ τῆς μετὰ Ἀναστάσιον βασιλείας Θεοδοσίου, καὶ παραιτήσεως τῆς βασιλείας καὶ μονάσεως αὐτοῦ καὶ ἀγάπητος, καὶ βασιλείας Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου.

Τῷ ἔτει ἑπτακοσιοστῷ δεκάτῳ πέμπτῳ ἐγένετο ὁ Θεοδόσιος Βασιλεὺς ἀπὸ τελώνου ὅπερ ἦν πρότερον, καὶ ἄκων κατὰ τὸν Θεοφάνην. ὁ δὲ Ἀναστάσιος κουρευθεὶς ἐγένετο Μοναχὸς ἔνθα ἦν ἐξόριστος. ἦν δὲ ὀρθόδοξος ὁ Θεοδόσιος, ὅθεν καὶ εἶχεν εἰς τὰς ἡμέρας αὐτοῦ μεγάλην παῤῥησίαν ἡ εὐσέβεια. οὐ παρῆλθε χρόνος, καὶ ἦλθεν ὁ Ἴσαυρος Λέων, καὶ ἐβασίλευσεν εἰς τὸ Βυζάντιον, τοῦ Θεοδοσίου παραίτησιν τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ποιησαμένου, καὶ ἅμα τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γενομένου, καὶ εἰρηνικῶς ἐν τῇ Ἐφέσῳ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ τελειωσαμένου, ὅστις προσέταξε γραφῆναι ἐν τῷ μνήματι αὐτοῦ τοῦτο καὶ μόνον, ΥΓΙΕΙΑ, καθότι ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται, ἤγουν ἔπαυσε τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐκέρδησε τὴν ἀπὸ τῶν παθῶν ἐλευθερίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. ὁμολογοῦσι δὲ οἱ ἐντόπιοι τὸν Θεοδόσιον τοῦτον χρηματίσαι ἅγιον, καὶ θαυματουργίαις τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐνεταφιάσθη, τιμῆσαι.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τῆς τελείας περικυκλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ τῆς ἀπραξίας αὐτῶν τῇ προστασίᾳ τῆς Θεοτόκου, καὶ ἀφανισμοῦ τοῦ Στόλου αὐτῶν, καὶ ὅσων ἐπεράθησαν κακῶν προνικηθέντες καὶ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, καὶ ἀναδείξεως τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, καὶ περὶ τοῦ μεγάλου θανατικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἀφίημι λέγειν τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὸν ὅρκον ἃ ἐποίησε μετὰ τῶν δεδιωγμένων εἰς τὴν Ἰσαυρίαν Ἑβραίων ὁ Κόνων ὁ καὶ Λέων αὐθήμερος, ὡς ὄντα τοῖς πᾶσι θρυλλούμενα, μόνον διηγοῦμαι τὴν σέψιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ. καὶ ἣν ἐποίησεν ὁμολογίαν τῆς πίστεως αὐτοῦ, ἧς τὸ ἴσον μετὰ τῶν εἰκότων αὐτοῦ ἀπέστειλε καὶ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τὴν ἐπέλευσιν τῶν Σαρακηνῶν ἕως ἔνδον ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἣν καὶ περιεκύκλωσαν τρεῖς χρόνους, ἀλλ' οὖν ἄπρακτοι ἔφυγον, καὶ πολεμοῦντες τοῖς Βουλγάροις, ὑπ' αὐτῶν προσέτι ἐνικήθησαν, ὡς ἱστορεῖ τοῦτο ἐκ τῶν Λατίνων ὁ Βέδας, καὶ ἐκ τῶν Ῥωμαίων ὁ Κεδρηνὸς καὶ ὁ Θεοφάνης. ὃς καὶ τὸν τῶν Σαρακηνῶν Στόλον λέγει ἀφανισθῆναι ὑπὸ τῶν πυρφόρων καραβίων τοῦ Βασιλέως, πλὴν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἦν καὶ ἡ χάρις τῆς Παναγίας τῆς τότε τὴν πόλιν φυλαξάσης ἀπὸ ἐκείνου τοῦ κινδύνου, καὶ ἀπὸ ἄλλων πολλῶν, ὡς προστατευούσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, αὐτῇ ἀφιερωμένης. καὶ κατὰ ἀλήθειαν εἰ τὸ κάστρον Βετουλουὰ ἐφυλάχθη ὑπὸ τῆς Ἰουδὴθ, πόσῳ μᾶλλον τὴν μεγαλόπολιν μὴ λυτρωθῆναι ὑπὸ τῆς Ἀειπαρθένου καὶ Δαυΐτιδος κόρης Μαρίας; ὡς λέγει ὁ Γρηγόριος ἐν τῇ πρὸς τὸν Γερμανὸν ἐπιστολῇ. ᾄδεται δὲ λόγος, ὅτι ἡ ἁγία Εἰκὼν τῆς Παναγίας ἐπεφέρετο ἐπάνω τῶν τειχῶν μετὰ ἄκρας εὐλαβείας, ὅθεν καὶ αὐτὴ ὑπερασπίζετο τῆς πόλεως, ἐπεὶ ἡ αὐτὴ εἰς τὰ Ἄσματα τῶν Ἀσμάτων λέγει, Ἐγὼ τεῖχος, καὶ μασοί μου ὡς πύργοι. ἐξ ἐκείνου ἤρξατο ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος ψάλλεσθαι εἰς πᾶσαν τὴν Ἐκκλη-

σίαν

σίαν ἡμῶν. τρεῖς δὲ χρόνους ἀπέκλεισαν τὴν πόλιν οἱ Σαρακηνοί, διὰ δὲ τὴν πεῖναν καὶ τὰ ἄλλα κακά, ἃ κατέλαβον αὐτούς, ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι, τὸ θανατικὸν ὅμως τὸ ἐνσκῆψαν αὐτοῖς, διεδόθη καὶ τοῖς ἔνδον ἐν τῇ πόλει Ῥωμαίοις, καὶ ἀπέθανον ὑπ' αὐτοῦ ὡς λέγουσιν ἀνθρώπων χιλιάδες τριακόσιαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς τοῦ Κοπρωνύμου γεννήσεως, καὶ τῆς εἰς Καίσαρα στέψεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαύρου.

Κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος ἐγεννήθη Κωνσταντῖνος ὁ ῥηθεὶς πρόεδρος τοῦ Ἀντιχρίστου. ὁ κοπρίσας τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν ὅτε ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ ἐβαπτίζετο. τοῦτο θεωρῶν ὁ Γερμανὸς, προεφήτευσεν εἰπὼν εἶναι τεκμήριον πολλῆς μελλούσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κακοπραγίας, καθὼς καὶ ἐγένετο. καὶ ἐξ ἐκείνου γράφουσιν οἱ ἱστορικοὶ πάντες ἐπονομασθῆναι Κοπρώνυμον τὸν Σκύμνον τοῦ αἱμοβόρου Λέοντος, τὸν καὶ τὸν Θεσσαλονίκης Ἀρχιεπίσκοπον φονεύσαντα. ἔτι δὲ βρέφος ὄντα τὸν Κοπρώνυμον ἔστεψεν ὁ Λέων εἰς Καίσαρα, ᾧ τὸ διάδημα ἀκουσίως δέδωκε κατὰ τὸ Πάσχα ὁ ἅγιος Γερμανός.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Περὶ ἀφανισμοῦ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ὑπὸ Ἐζίδου ἀρχηγοῦ τῶν Ἀράβων ἐξ αἰτίας Ἑβραίου τινὸς Σσαρανταπήχου ὀνομαζομένου. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ἀκούσματος, καὶ ἔκ τινων Ἑβραίων, καὶ Βερσῆ τινὸς ὁ Ἴσαυρος Αἱρεσιάρχης τῆς Εἰκονομαχίας ἐγένετο.

Σημειοῖ ὁ Μοναχὸς Ἰωάννης ὁ Ἱεροσολυμίτης, ὅτι ἀποθανόντος τοῦ τῶν Ἀράβων ἀρχηγοῦ Σουλεϊμὰν διαδέχεται τοῦτον ὁ Ὤμερ, τοῦτον δὲ διαδέχεται ὁ Ἔζιδος, ἤτοι Γιεζίτης. ἦν δὲ εἰς τὴν Τιβεριάδα εἷς τις φαρμακομάντις Ἑβραῖος ἐπονομαζόμενος Σσαρανταπήχος, λίαν ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν, ὃς μαθὼν τὴν Γιεζίτου κουφότητα, καὶ τὸν ἄσωτον καὶ ἐκτεθηλυμμένον βίον, ἀπῆλθον εἰς αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴ ὀνομίσθη μάντις, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γιεζίτου περὶ τῶν χρόνων τῆς ζωῆς αὐτοῦ, εἶπεν ὅτι τριάκοντα χρόνους (ἄλλοι δὲ λέγουσι τεσσαράκοντα καὶ ἄλλοι ἑβδομήκοντα) ἐξουσιάσει, ἐὰν μόνον ποιήσῃ πρόσταγμα κοινὸν ἀφανίζον πᾶσαν εἰκονικὴν διαζωγράφησιν τῶν Χριστιανῶν, κἄν τε εἰς τοίχους καὶ σανίδας ἦ, καὶ ἱερὰ σκεύη καὶ ὀθόνας, κἄν τε εἰς τὰς ἀγορὰς πρὸς διακόσμησιν. ὁ δὲ ἀποστείλας ἠφάνισε τὰς εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τῶν Χριστιανῶν Εἰκόνας. ἐπεὶ δὲ οἱ Χριστιανοὶ ἀπέφυγον τοῦ συντρίψαι τὰς ἁγίας Εἰκόνας, Σαρακηνοὶ τὸ ἔργον ἐπλήρουν, καὶ δὴ καὶ τοὺς τοίχους τῶν Ἐκκλησιῶν οὓς μὲν κατέξεον, οὓς δὲ ἤλειφον βορβόρῳ. ἀλλὰ καί τις Ἐπίσκοπος Νακολείας καί τινες τῶν περὶ αὐτὸν Ἐζίδῳ μιμησάμενοι, τὰ ὅμοια ἐποίουν ταῖς Ἐκκλησίαις κακά. θνήσκει ὅμως μετὰ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη ὁ Ἔζιδος, οὗ φαρμακεῦσαι ὁ Ἑβραῖος ἐνομίσθη, ὅθεν Οὐλίδος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέκτεινε τὸν Ἑβραῖον τῷ ὁμοίῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θανάτῳ, καὶ πάλιν αἱ Ἐκκλησίαι ἀπέλαβον τὸν στολισμὸν αὐτῶν. ἐκ τούτου ὅμως τοῦ ἀκούσματος, καὶ ἔκ τινων Ἑβραίων τῶν προμηνυσάντων αὐτῷ τὴν βασιλείαν, καὶ ἀπό τινος Βερσῆ τοῦ ἀρνησαμένου ἐν τῇ Συρίᾳ τὸν Χριστὸν, καὶ ἀνατραφέντος μετὰ εἰς τοὺς Σαρακηνοὺς, ἐλθόντος δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὃν ἔχων σύμβουλον αὐτοῦ (καίτοιγε ὁ Κοπρώνυμος αὐτὸν ὕστερον ἀπέκτεινεν ὡς κακότροπον) ὁ Ἴσαυρος οὗτος Λέων παρεκινήθη κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, καὶ ἐχρημάτισεν Αἱρεσιάρχης. ὅθεν ἐκέλευσε κατὰ τὸ ἔναρχον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτος μὴ προσκυνεῖσθαι τὰς ἁγίας Εἰκόνας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Περὶ τῶν πρὸς Λέοντα Ἴσαυρον ἐπιστολῶν τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ δευτέρου, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν δεκαεννέα σημειώσεων, ἐξ ὧν δείκνυται τί Βασιλεὺς καὶ τί Πάπας ἔν τε τοῖς πολιτικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς, καὶ ὅτι ὁ Πατὴρ ἀνιστόρητος, καὶ περὶ τοῦ τί ἡ κανονοποίησις, καὶ τίς εἰσῆξε καὶ ἐξέβαλε τοῦ Ἱεροῦ τὸν χαλκοῦν Ὄφιν, καὶ τί ὁ Πέτρος παρὰ Δυτικοῖς, καὶ περὶ πολέμων καὶ μυρίων φόνων ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ τῆς τοῦ Πάπα Γρηγορίου ἀποστασίας.

Ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ δεύτερος ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Λέοντα, ὅτι οὐ δεῖ τὸν Βασιλέα διακρίνειν περὶ πίστεως καὶ καινοτομεῖν εἰς τὰ ἀρχαῖα δόγματα, ἅπερ οἱ ἅγιοι πατέρες ἐδογμάτισαν. ἐν ᾗ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι κεφαλὴν τῶν Χριστιανῶν τὸν Βασιλέα λέγει λόγῳ ἐγκωμίου, καὶ τοὺς ὀρθοδόξους Βασιλεῖς, Βασιλεῖς καὶ Ἀρχιερεῖς, ὡς συμφωνοῦντας τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ κοπιῶντας ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας. δεύτερον, πολὺν ἔπαινον ποιεῖ τοῖς πατράσιν, ὅθεν οἱ πατέρες κανονίζουσι καὶ οὐχ ὁ Πάπας. τρίτον, ὅτι ὁ Πατὴρ οὐχ ἱστορεῖται, ὅθεν κακῶς ποιοῦσιν ἔσω τὸν Πατέρα ζωγραφοῦσιν ὡς γέροντα. τέταρτον, ὅτι τὸν χαλκοῦν Ὄφιν ὁ Δαβὶδ μετὰ τῆς Κιβωτοῦ εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. πέμπτον, ὅτι ὁ Ὀζίας

ἣν ὁ ἐκβαλὼν τοῦ ἱεροῦ τὸν χαλκοῦν Ὄφιν ὡς ἄνομος, οὐχ ὁ Ἐζεκίας. ἕκτον, ὅτι ὁ ἅγιος Γερμανὸς ὁ Πατριάρχης ἦν τότε ἐνενηκονταπέντε ἐτῶν, ὃς ὑπηρετῶν ἑκάστῳ Πατριάρχῃ, καὶ γενόμενος καὶ αὐτὸς Πατριάρχης, εἶχε πεῖραν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν. ἕβδομον, ὅτι χωρὶς Βασιλέως εὐσεβοῦς οὐ γίνεται Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. ὄγδοον, ὅτι ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος καὶ ὁ Γερμανὸς (ἴσως ἦν τότε Κυζίκου) συνεβάλλουσαν τῷ Πωγωνάτῳ περὶ τῆς ἕκτης Συνόδου. ἔνατον, ὅτι ἀκούσαντες τὰ εἰς τὰ Χαλκοπρατεῖα γεγονότα κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ Εἰκόνος οἱ Λογγίβαρδοι καὶ Σαρμάται, κατέδραμον τῆς Ἰταλίας, καὶ ἔλαβον καὶ τὴν Ῥάβενναν, ἐβούλοντο δὲ καὶ κατὰ τῆς Ῥώμης. δέκατον, ὅτι ὁ τάφος Μαρτίνου εἰς Χερσῶνα ἐποίει θαυματουργίας. ἑνδέκατον, βαρὺν λόγον λέγει, ὅτι δηλαδὴ τὸν Πέτρον οἱ Δυτικοὶ ὡς ἐπίγειον ἔχουσι Θεόν. δωδέκατον, ὅτι ἐζητήθη εἰς τὴν ἐσωτέραν Δύσιν ἵνα βαπτίσῃ Σεπτιέγον τινά, καὶ ὅρα τὴν τότε τοῦ Πάπα ταπείνωσιν καὶ Ἀρχιερωσύνην. δέκατον τρίτον, τὴν Ῥώμην Βασίλειον τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Βασιλέως λέγει, ὅθεν οὐκ ἦν ὁ Πάπας ἐξουσιαστὴς ὡς νῦν κομπάζει. γράφει καὶ δευτέραν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ σημείωσαι πρῶτον ἀπόδειξιν γλαφυράν, ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ τῶν Ἀρχιερέων ἐστὶ καὶ οὐ τῶν Βασιλέων. δεύτερον, περὶ τῆς ἱκανοποιήσεως ὁποία, λέγει δὲ ὅτι εἰς γαστέρα πεῖναν, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγρυπνίαν, καὶ εἰς τὸ στόμα δοξολογίαν, καὶ οὕτω μεταδοτέον τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου. τρίτον, ὅτι οὐκ εἶχεν ὁ Πάπας τότε στρατιωτικά· οὔτε ἄλλην πολιτικὴν ἰσχύν. τέταρτον, Ἀρχιερεῖς καὶ Βασιλεῖς λέγει τοὺς ὀρθοδόξους Βασιλεῖς, ὡς εἶπον αὐτοὺς καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι. πέμπτον, ἰσάζει ἑαυτὸν τῷ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανῷ, καὶ λέγει, ἔχομεν ἐξουσίαν λύειν τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, καὶ σημείωσαι κατὰ παπιστῶν. ἕκτον, οὐδ᾽ ὅλως λέγει πείθητι τῷ Πάπᾳ, ἀλλὰ κοινῶς τοῖς πατράσι. Σημείωσαι δέ, ὅτι οὗτος ὁ Γρηγόριος ἕνεκεν δῆθεν τοῦ πρὸς τὸν Ἴσαυρον εἰκονοκλάστην ὄντα πείσματος, ἐνήργησε μὴ δίδοσθαι τοὺς βασιλικοὺς φόρους εἰς Κωνσταντινούπολιν, συστάμενος καὶ τοῖς Φράγγοις. ὅθεν οἱ Φράγγοι ἤρξαντο κατατρέχειν τὴν Λογγιβαρδίαν καὶ τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, ἕως οὗ τοὺς Ῥωμαίους καθ᾽ ὀλίγον τελείως ἐκεῖθεν ἐξέβαλον. ῥητῶς γὰρ λέγει ὁ Ζωναρᾶς, ὅτι ὁ παρὼν Πάπας τοὺς μέχρι τότε τῇ Βασιλείᾳ κομιζομένους φόρους ἐπέσχε, τοῖς Φράγγοις συστάμενος, ὅθεν αὐτοῖς ἀφορμὴ γέγονε τοῦ κυριεῦσαι τῆς Ῥώμης, καὶ οὐ διέλιπον οἱ Φράγγοι πολεμεῖν Ῥωμαίοις. καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐχ ὡς Ἀρχιερεὺς καὶ Βασιλεὺς ὁ Πάπας τοῦτο ἐνήργησεν, ἀλλ᾽ ὡς ἀποστάτης καὶ ἀρχιτύραννος περιφανής, ὅθεν σημειοῖ ὁ Πλάτινας, ὅτι ὁ Λέων οὗτος ἑνωθεὶς Λογγιβάρδοις, Παύλῳ τῷ Ἐξάρχῳ ἀντέτεινεν, ὅθεν εἰς Ῥάβενναν γεγόνασι μυρίοι φόνοι, μαχομένων τῶν μερῶν τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Ἐξάρχου τοσοῦτον, ὥστε καὶ Βασιλέα εἰς Ἰταλίαν ἐψιθύριζον ποιῆσαι. ἔστειλεν ὅμως ὁ Ἴσαυρος κατὰ τοῦ Πάπα καὶ τῆς ἀποστασίας Ῥώμης καὶ Ἰταλίας Στόλον, ἀλλὰ ναυαγήσας ἀπώλετο.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Περὶ τῆς ἐν τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαῷ συγχύσεως ἕνεκεν τοῦ κατὰ τῶν Εἰκόνων δόγματος τοῦ Ἰσαύρου, καὶ τῆς Ἰσαύρου πεπλασμένης δόλῳ ἀπολογίας.

Ἐπειδὴ γοῦν γέγονε πολλὴ σύγχυσις εἰς τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὸ ἄθεον ἐκεῖνο πρόσταγμα κατὰ τῶν θείων Εἰκόνων, προελέγξαντος τὸν Ἴσαυρον καὶ τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ, στρέψας εὐθὺς ὁ Ἴσαυρος τὸ τοῦ Γύγου δακτυλίδιον κατὰ τὴν Παροιμίαν εἶπεν ἠμιδεδειλιακότως, οὐκ ἦν ἡ γνώμη μου ἵνα ἐκβάλλω τελείως τὰς Εἰκόνας, ἀλλ᾽ ἵνα μόνον ὑψοῦ τεθῶσι καὶ μὴ μιαίνωνται ὑπὸ τῶν στομάτων ἡμῶν, αὐτὰς καταφιλούντων, ποιεῖν δὲ ἔλεγε τοῦτο· ἵνα μὴ συχνάκις αὐτὰς ὁρῶντες, κατὰ μικρὸν αὐτῶν ἐπιλαθώμεθα. τὸ γὰρ μὴ βλεπόμενον ταχέως παραδίδοται λήθῃ, τὸ δὲ λίαν ἀγαπώμενον πρόσωπον, πάντοτε βουλόμεθα βλέπειν, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἔχειν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Περὶ τοῦ ὑπερφυοῦς ἐγκωμίου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σπουδαστηρίου, καὶ ἐμπρήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰσαύρου μετὰ τῶν Διδασκάλων καὶ Μαθητῶν καὶ τῶν ἀναριθμήτων βιβλίων. καὶ ὅσον ἤρκεσε χρόνον καὶ πῶς ὠνομάζετο.

Πλησίον τοῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας ἦν ἓν ὡραιότατον Σπουδαστήριον ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ᾠκοδομημένον, ὅπερ ἄγε ὠνόμαζες, φησὶ Κωνσταντῖνος ὁ Μανασσῆς, κῆπον ἐρώτων, οὐδ᾽ ὅλως ἂν ἥμαρτες, εἰ μὴ καθ᾽ ὃ ἦσαν ἐν αὐτῷ ἀντὶ δένδρων τὰ βιβλία, ἦν γὰρ εἷς θησαυρὸς πλήρης διαφόρων βιβλίων. τοῦτο τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας, τοῦτο τὸν Ἑλικῶνα τῶν Μουσῶν, τοῦτο τὸ φωτιστήριον μᾶλλον ἢ φροντιστήριον ἐφύλαττεν εἷς τῶν πλέον μεμουσωμένων καὶ χαριτογλώσσων καὶ πάντων τῶν σοφῶν τῆς Ἑλλάδος ὁ μαθηματικώτερος, ὅστις ἦν ὡς ὁ Ἥλιος μεταξὺ τῶν Πλανητῶν, ὡς Ἀδὰμ γεωργὸς καὶ φύλαξ τῆς λογικῆς Ἐδὲμ τοῦ νοητοῦ Παραδείσου. δώδεκα Μουσηγέται Μαθηταὶ ἐκεῖ ἐσπούδαζον τρόφιμοι ἔνδον εἰς τὸ

Ἑλληνο-

Ἑλληνομουσεῖον, τοῖς τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου Ζωδίοις συγκρινόμενοι ἀφαιρέτως, εἰς τὴν βουλὴν καὶ αὐλὴν τοῦ Βασιλέως διαπαντὸς εὑρισκόμενοι, καὶ προσκυνητοὺς εἰσκαλούμενοι. ταῦτα τὰ σκεύη τῆς ἐκλογῆς, τὰ πυξία τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων, τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τὰς μυροθήκας ὁ Βασιλεὺς ἐζήτησε μιᾶναι, καὶ μὴ δυνηθεὶς μετὰ καλοῦ τρόπου, ἐπεχείρησε κακοτρόπως. τί οὖν ἐπονηρεύσατο ὁ Μασσαγέτης, ὁ Σκύθης, ὁ Τυφῶν, ὁ τρισβάρβαρος Κέρβερος, ὁ νέος Φάλαρις, ὁ δεύτερος Βούσιρις; προσέταξε συναχθῆναι πολλὰ ξηρὰ κλήματα καὶ ἄλλη παρόμοιος ὕλη περὶ τὸ Σχολεῖον, ἔπειτα ὥρισε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ ἐμβαλεῖν πῦρ τῇ περὶ αὐτὸ ὕλῃ, καὶ οὕτω γεγόνασι θυσία τῷ Θεῷ, λογικὰ θύματα τὰ ἄρνια τὰ ἄκακα. κατεκάησαν οὖν οἱ σπουδαῖοι, καὶ μετ' αὐτῶν κατετεφρώθησαν τὰ πολύτιμα βιβλία, ἡ ὡραιοτάτη Βιβλιοθήκη, τῶν Ἐπιστημῶν τὸ Γαζοφυλάκιον, μεταξὺ δὲ τούτων ἦσαν καὶ τοῦ Ὁμήρου ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια γεγραμμέναι ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ Δράκοντος. τοῦτο ὡσανεὶ ὀλοφυρόμενοι ἐκτραγῳδοῦσι Γλυκᾶς, Κεδρηνός, Ζωναρᾶς, Μανασσῆς, Κωνσταντῖνος καὶ Κωδινός, ὅστις λέγει, ὅτι ἀπ' ἐκείνου τοῦ Σχολείου ἐχρημάτισαν πολλοὶ Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιεπίσκοποι, καὶ ὅτε ἐκάη ἦσαν Διδάσκαλοι δεκαὲξ τὸ σχῆμα Μοναχοί, καὶ ὅτι ἐστάθη τὸ Σχολεῖον ἔτη τετρακόσια δεκατέσσαρα, ἐλέγετο δὲ Τετραδίσιον Ὀκτάγωνον

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Η'.

Περὶ ἀποκινήσεως τοῦ θρόνου τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰσαύρου καὶ ἀντεισάξεως Ἀναστασίου Συγκέλλου, καθ' οὗ καὶ λιθασμὸς γυναικῶν σεμνῶν, καὶ περὶ τῶν μαρτυρησάντων γυναικῶν ὑπὲρ τῆς ἐν τῇ Χαλκῇ πόρτᾳ Δεσποτικῆς Εἰκόνος, καὶ περὶ τῆς ἐν θαλάσσῃ ῥιφθείσης Εἰκόνος τοῦ Κυρίου ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ καὶ εἰς Ῥώμην πλευσάσης.

Ἐξέβαλε τοῦ θρόνου αὐτοῦ τὸν Γερμανὸν Πατριάρχην ὁ Κόνων, ὁ τοῦ Ἀντιχρίστου πρόδρομος, ὡς ἐκάλει αὐτὸν ὁ ἅγιος οὗτος Πατριάρχης, τῷ δεκάτῳ τρίτῳ ἔτει αὐτοῦ, καὶ ἔβαλον ἀντ' ἐκείνου τὸν Σύγκελλον Ἀναστάσιον, τὸν νέον προδότην Ἰούδαν, τὸν συμφωνήσαντα τῷ Κόνωνι καὶ ἐπιβουλεύσαντα τῷ γέροντι αὐτοῦ. ἀλλ' αἱ σεμναὶ καὶ τίμιαι γυναῖκες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὧν προεξῆρχον ἡ ἁγία Θεοδοσία, ἑορταζομένη Μαΐου δεκάτῃ ἐνάτῃ, ὥρμησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, καὶ τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ξύλοις ὑβρίζουσαι, καὶ μισθωτὸν ἀποκαλοῦσαι, καὶ λύκον, καὶ προδότην Ἰούδαν, ἐδίωξαν. ὅθεν ἐκεῖνος ἀπῆλθε πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ προσεκλαύθη, καὶ παρεκίνει αὐτὸν ἐκδικῆσαι αὐτόν. ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Χαλκῆν πόρταν, ὅπου ἦν ἡ Θεανδρικὴ ἐκείνη καὶ δεσποτικὴ Εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ἣν ἐκεῖ ἔβαλεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, βαλόντες τὴν σκάλαν τοῦ βασιλικοῦ ὑπηρέτου ἵνα αὐτὴν ἐκεῖθεν ἐκβάλῃ, αἱ Κωνσταντινουπολίτιδες ἐκβαλοῦσαι αὐτήν, ὧν ἐξῆρχεν ἡ ἁγία Θεοδώρα, καὶ κρημνίσασαι αὐτόν, ἔλαβον ἀντὶ μισθοῦ αὐτῶν τὸν ἴδιον θάνατον. διήρκεσε δὲ ἐκεῖ ἡ Θεανδρικὴ αὕτη Εἰκὼν κατὰ τὸν Κωδινὸν ἔτη τετρακόσια δεκαπέντε. ἀλλὰ καὶ ὅτε ἐξέβαλεν ἐκεῖνος τὰς ἁγίας Εἰκόνας, ἔρριψαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι πανταχοῦ ὅλας τὰς εἰκόνας τοῦ Βασιλέως μετὰ πλείστης καταφρονήσεως, πτύοντες αὐτὰς καὶ καταπατοῦντες. ὁ δὲ ἅγιος Γερμανὸς ἐξοριζόμενος, λαβὼν Εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος ἐν σανίδι διὰ ψηφίδων, ἔγραψε χάρτην ἰδίᾳ χειρί, καὶ εἶπε, Διδάσκαλε σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς, καὶ ἐκόλλησε τὸν χάρτην εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Εἰκόνος, εἶτα ἀφῆκεν αὐτὴν ὄρθιον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ διὰ τεσσάρων ἡμερῶν εὑρέθη εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἐγνώσθη τῷ Πάπᾳ δι' ἀποκαλύψεως.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Περὶ τῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιστολῶν τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς ὑπὲρ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων.

Καὶ λοιπὸν μετὰ τὸν ἅγιον Γερμανὸν τὸν πρῶτον, καὶ διάπυρον κορυφαῖον κατὰ τῶν Εἰκονομάχων, ἐφάνη ὁ Δαμασκηνὸς χαριτώνυμος Ἰωάννης, ὁ ἐκ πρώτης ἡλικίας αὐτοῦ μαθητευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ Ἐπισκόπου Μαϊουμᾶ τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ γράμματα, περίφημος καὶ εἰς τὴν εὐσέβειαν, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν μάθησιν, ἐπειδὴ ὥσπερ ὁ Δανιὴλ παρὰ τῷ Βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ ὁ Ἰωσὴφ παρὰ τῷ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου, οὕτω καὶ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης παρὰ τῷ αὐθέντῃ τῶν Σαρακηνῶν ἐλογίζετο, ὡς διηγεῖται τοῦτο ὁ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης ἐν τῷ βίῳ τοῦ Δαμασκηνοῦ Ἰωάννου, ἐν ᾧ δίδωσιν αὐτῷ τοῦ Θεσβίτου Ἠλιοῦ τὸν ζῆλον, καὶ τὴν μέριμναν τῶν Ἐκκλησιῶν, οἵαν αὐτὴν εἶχεν ὁ Παῦλος, ἐπειδὴ ὡς ἐκεῖνος τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ τὰς ἁπανταχοῦ Ἐκκλησίας ἐστερέου. σημείωσαι, ὅτι καὶ Κωνσταντῖνος Λογοθέτης ὁ Ἀκροπολίτης συνέγραψεν ὑπόμνημα μέγα καὶ πολὺ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ιʹ.

Περὶ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις μετὰ Σωφρόνιον Πατριαρχείας Θεοδώρου, εἶτα Ἰωάννου, καὶ ὑποκλίσεως Ἀββᾶ Ἀναστασίου εἰς τὴν τοῦ Κναφέως Αἵρεσιν, καὶ ἐγέρσεως αὐτοῦ διʼ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ πρὸς Ἀββᾶν Ἰορδάνην γράψαντος, ἐν ᾗ δείκνυται ψεύστης ὁ Ἀββᾶς Ἀναστάσιος, συγκοινωνῆσαι αὐτῷ εἰπὼν τὸν Ἱεροσολύμων Ἰωάννην.

Μετὰ τὸν ἅγιον Σωφρόνιον ἐπατριάρχευσεν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ Θεόδωρος, τούτου δὲ γέγονε διάδοχος ὁ Ἰωάννης ἑξηκοστὸς πρῶτος Πατριάρχης, καὶ ὡς ὀρθόδοξος ἐπαινεῖται καὶ δοξάζεται μετὰ τῶν ἄλλων, ἄλλοι δὲ φασὶ μετὰ τὸν Θεόδωρον γενέσθαι τὸν Ἀναστάσιον, εἶτα τὸν Ἰωάννην, ὃ καὶ ἀληθέστερον. ὁ δὲ Ἀββᾶς τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου ὁ Ἀναστάσιος ἐκκλίνας εἰς τὴν βδελυρὰν Αἵρεσιν Πέτρου τοῦ Κναφέως τὴν ὁ σταυρωθεὶς διʼ ἡμᾶς (καίτοιγε διὰ τῆς νουθεσίας καὶ διαταγῆς τοῦ Δαμασκηνοῦ Ἰωάννου ἐλυτρώθη τῆς Αἱρέσεως καὶ ἐσώθη ὁ ἄνθρωπος, γράψαντος τοῦ ἁγίου ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κοινοβιάρχην Ἰορδάνην, καὶ ἑρμηνεύσαντος αὐτῷ τῷ Ἀναστασίῳ τὸ Τρισάγιον, καὶ ἀποδείξαντος αὐτῷ μὴ μόνον τὸν Τρισάγιον ὕμνον τοῦτον εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀναφέρεσθαι, ἀλλʼ εἰς ὅλην τὴν παναγίαν Τριάδα, τουτέστιν εἰς τὸν ἄναρχον Πατέρα, εἰς τὸν Υἱὸν τὸν γεννητὸν, καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὸ ἐκπορευτόν) ἔλεγε καὶ ἐβεβαίου πρὸς σύστασιν τῆς μωρᾶς αὐτοῦ γνώμης ὁ παράφρων ἐσχηκέναι καὶ τὸν Ἱεροσολύμων Πατριάρχην Ἰωάννην συγκοινωνὸν, πρᾶγμα ψευδέστατον, καθότι ὁ ἴδιος Δαμασκηνὸς Ἰωάννης διχάζει καὶ ἀθῷοι αὐτὸν λέγων, ὡς οὐδέποτε ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης εἶπε τὸν Τρισάγιον ὕμνον ὅλον ἀναφέρεσθαι εἰς τὸν σαρκωθέντα Χριστὸν, ἀλλʼ εἰς τὴν ἁγίαν Θεαρχικωτάτην Τριάδα. συμπεραίνει δὲ ὁ Δαμασκηνὸς οὕτως εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ οὕτω, Τίς οἶδε τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου τοῦ Πατριάρχου νόημα ἐμοῦ πλέον; οὐδεὶς, ὅς ἵνα τἀληθὲς εἴπω, οὐκ ἀνέπνευσε πνοὴν πνευματικὴν πώποτε, ἣν ἐμοὶ ὡς μαθητῇ οὐκ ἀνέθετο. τί μὴ ζῶντος καὶ φθεγγομένου τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς, ταῦτα περὶ αὐτοῦ λέλεκτο. ὅθεν φαίνεται ὅτι προκεκοιμημένος ἦν ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης ὅτε ὁ Ἀναστάσιος ἐξέθετο ταύτην τὴν ἀκατάστατον γνώμην αὐτοῦ, ἔτους ἐνάτου ὄντος τῆς βασιλείας τοῦ Κοπρωνύμου κατὰ τὸν Βαρώνιον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑʹ.

Περὶ τῆς ἐξορίας Θεοδώρου Μανσοὺρ καὶ ἄλλων ὑπὸ Ἰσαύρου διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν Εἰκόνων, καὶ περὶ Κωνσταντίνου ψευδοπάπα, εἶτα τοῦ νομίμου Στεφάνου, ἐξ ὧν μῦθος τὸ παπικὸν ἀξίωμα δείκνυται.

Ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Λέοντος καὶ Θεόδωρος ὁ Μανσοὺρ εἰς τὴν ἔρημον, ὁ ψάλτης καὶ Ἐπίσκοπος, ὁ ὁμόχρονος Κοσμᾶ τοῦ μελῳδοῦ. ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ Παύλου καὶ Θεοστηρίκτου τῶν σοφῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν ἠγριώθη ὁ Θηριώνυμος Αὐτοκράτωρ, ναὶ δὴ καὶ κατὰ τοῦ Μοναχοῦ Θεοφίλου διὰ μόνην αὐτὴν τὴν τῶν ἁγίων Εἰκόνων προσκύνησιν. Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἀποθανόντος Παύλου, καὶ τοῦ λαοῦ σχιζομένου εἰς πολλὰ, καὶ πολλοὺς ψηφιζομένου, κοσμικός τις Κωνσταντῖνος ἀδελφὸς Δουκός τινος εἰσπηδᾷ λῃσταρχικῶς καὶ χειροτονεῖται Πάπας παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Πραινέστου, μετὰ δὲ χρόνον κοινῇ γνώμῃ ψηφίζεται νόμιμος Πάπας Στέφανος ὁ τρίτος, ὅστις συνοδικῶς ἐκάθηρε τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τοὺς ὑπʼ αὐτοῦ χειροτονηθέντας, καίτοι πολλῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν χειροτονηθέντων καὶ ὑπὸ Ἀρειανῶν, καὶ δεχθέντων ὅτε καλῶς μετενόησαν. Σὺ δὲ σημείωσαι, ὅτε ἦν ὁ Κωνσταντῖνος τοιοῦτος Ῥώμης, ἐκεῖνον τὸν χρόνον ποῖον εἶχεν ἡ Ἐκκλησία κεφαλὴν, ἢ τάχα ἦν ἀκέφαλος, καὶ γνῶθι, ὅτι τὸ παπικὸν δόγμα περὶ τοῦ Πάπα, τὸ, κεφαλὴ δηλονότι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, μῦθός ἐστι· μόνοις τοῖς ψυχικῶς τυφλώττουσι πιστευόμενος. Σημείωσαι ὅμως καὶ τὴν Αἵρεσιν τῶν Εἰκονομάχων εἰς ταύτην τὴν Σύνοδον ἀναθεματισθεῖσαν, καὶ μυκτηρισθέντα τὰ κατὰ τῶν Εἰκόνων ἐπὶ τῆς τοῦ Κοπρωνύμου ψευδοσυνόδου βλασφημηθέντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒʹ.

Περὶ τοῦ ἐπὶ Κοπρωνύμου ἐμφυλίου πολέμου τῶν Σαρακηνῶν, καὶ τῆς ὑπὸ Μαββία κατακυριεύσεως Ἐμέσης, Δαμασκοῦ, Ἡλιουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ τοῦ ἐν πάσῃ Παλαιστίνῃ καὶ Συρίᾳ σεισμοῦ, καὶ ἀφανισμοῦ Μοναστηρίων, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πυρκαϊᾶς καὶ λοιμοῦ, καὶ τῶν φαινομένων Σταυρῶν ἐν τοῖς ἱματίοις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸν θάνατον αὐτοῖς εὐθὺς μηνυόντων.

Κατὰ δὲ τὸ ἕκτον ἔτος τοῦ Κωνσταντίνου διήγειραν οἱ Σαρακηνοὶ ἐμφύλιον πόλεμον μεταξὺ αὐτῶν, ὥστε τὸν Μαββίαν τῆς Ἐμέσης, τῆς Δαμασκοῦ, τῆς Ἡλιουπόλεως καὶ τῶν Ἱεροσολύμων κυριεῦσαι. ἐγένετο δὲ καὶ σεισμὸς μέγας εἰς ὅλην τὴν Παλαιστίνην κατὰ τὸν Θεοφάνη, καὶ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς, καὶ Ναοὶ καὶ Μοναστήρια κατηρημώθησαν, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα τῆς ἐρήμου. ταῦτα

δὲ τὰ σημεῖα, οἷον ἡ πανοῦκλα καὶ ἡ πυρκαϊὰ ἵνα μεταβληθῇ ὁ Βασιλεὺς ἐγένοντο, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἐφάνη ἄλλος σκληροκάρδιος Φαραὼ ὁ καὶ παιδολύμος καὶ ἀείποτε ἀδιόρθωτος μένων. τόσον δὲ πολὺ ἦν τὸ θανατικὸν, ὡς βεβαιοῖ ὁ Στουδίτης Θεόδωρος, ὥστε τὴν πολυάνθρωπον Κωνσταντινούπολιν ἐρημωθῆναι πᾶσαν, φανῆναι δ᾽ ἔτι, φησὶ, καί τινα Σταυρὸν ἠεραίνεον ἐν τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἱματίοις, ὃς τὸν θάνατον αὐτοῖς εὐθὺς κατεμήνυεν. ὅμως ὅσον περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ λίαν ὑπερεμαχέσατο ἵνα τὴν Σαρακηνῶν αὐτὴν ἐλευθερώσῃ, ὅθεν εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἐπτάκις αὐτὴν ἀπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἔλαβε, μέχρι τέλους μέντοιγε οὐδὲν ὠφέλησεν, ὑπερισχυσάντων τῶν ἐναντίων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓ΄.

Περὶ τῆς ἐν τῷ Ναῷ τῶν Βλαχερνῶν ψευδοσυνόδου τοῦ Κωνσταντίνου Κοπρωνύμου κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, καὶ τῆς φθορᾶς τῶν ἐν αὐτῷ Εἰκόνων καὶ βλασφημίας, καὶ ἀθετήσεως τῶν ἁγίων Μαρτύρων, ἀνθ᾽ ὧν ἀνεθεματίσθη παρ᾽ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ καὶ τῶν τῆς Ἕω Ἐπισκόπων. καὶ περὶ τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἢ Δαμασκηνοῦ ἢ Ἱεροσολύμων πρὸς Κοπρώνυμον, καὶ ὧν περιέχει.

Ἀντὶ οὖν τοῦ μετανοῆσαι ὁ ἀνοσιουργὸς Κωνσταντῖνος ἤθροισε μίαν ψευδοσύνοδον, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, εἰς ἣν λέγεται εὑρεθῆναι τριακοσίους τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ψευδεπισκόπους, ἐν ἔτει ἑπτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ τετάρτῳ. οὐκ ἄλλοσε δὲ συνήχθησαν, ἀλλ᾽ ἢ μόνον εἰς τὸν σεβασμιώτατον Ναὸν τὸν ἐν Βλαχέρναις, ὄντα ὡραιοτάτοις ἱστορημένον Εἰκόσιν, ἃς ἐποίησε φθαρῆναι πάσας ὁ ἀσύνετος Βασιλεὺς, βλασφημῶν αὐτὰς, Εἴδωλα καὶ Ἀγάλματα εἶναι λέγων, καὶ Εἰδωλολάτρας τοὺς ὅσοι αὐτὰς προσεκύνουν. προεξῆρχε δὲ τῆς Συνόδου ὁ Ἐφέσου Θεοδόσιος υἱὸς Ἀψιμάρου, καὶ Πασιλλᾶς ὁ Πέργης. ἤρξατο δὲ ἀπὸ δωδεκάτης Φεβρουαρίου καὶ ἤρκεσαν ἕως ὀγδόης Αὐγούστου. ἀνῆλθε δὲ ὁ Κοπρώνυμος εἰς τὸν Ἄμβωνα κρατῶν τῆς χειρὸς καὶ Κωνσταντῖνον Πατριάρχην καὶ τὰ τίμια ξύλα, καὶ, ὡς εἴρηται, ἀνεθεμάτισε τοὺς προσκυνοῦντας τὰς ἁγίας Εἰκόνας, καὶ δὴ ἀνεθεμάτισε καὶ τὸν ἅγιον Γερμανὸν, καὶ τὸν Δαμασκηνὸν Ἰωάννην, καὶ Γεώργιον τὸν Κύπριον, ὡς ὑπερμάχους τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἀποκαλῶν αὐτοὺς ξυλοπίστους καὶ δαιμονολάτρας, διορισάμενος ὁμοῦ καὶ τοὺς ἁγίους Μάρτυρας τοὺς ἀκριβεῖς μαργαρίτας τοῦ Χριστοῦ μὴ ὀνομάζεσθαι ἁγίους, καθότι ἅγιος δῆθεν εἷς καὶ μόνος ὁ Θεός. καὶ θαυμαστὸν οὐκ ἦν τοιαῦτα τὸν Κοπρώνυμον ἐργάσασθαι, ἐπεὶ ἐποίησε καὶ ἄλλα μείζονα τούτων, κατὰ γὰρ τὸν Σουΐδαν ἐβλασφήμει τῷ Θεῷ, Καλβίνων χρηματίζων Διδάσκαλος, τὸ δὲ χείριστον, ὅτι καὶ θυσίας ἐτέλει. ὁ δὲ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης μετὰ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολῆς ἀνεθεμάτισε τὸν Ἴσαυρον, ὕστερον δὲ ἔγραψαν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρός τε τὸν Κοπρώνυμον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν Εἰκονομάχους περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἐν τισὶν ὅμως ἀντιγράφοις ἐπιγράφεται εἶναι τὴν ἐπιστολὴν Ἰωάννου τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων. ἔχει δὲ ἐπιγραφὴν, Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἱεροσολύμων Ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλεως, πεμφθεῖσα Κωνσταντίνῳ Βασιλεῖ τῷ Καββαλίνῳ περὶ τῶν τιμίων καὶ σεπτῶν Εἰκόνων, ἣν πᾶσι δεῖ παιδεύειν τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι τοὺς Κανόνας τῆς ἐν Τρούλλῳ λέγει Ὅρους τῆς ἕκτης Συνόδου ἁπλῶς. καὶ σημείωσαι κατὰ παπιστῶν διαβαλλόντων τὴν ἐν Τρούλλῳ, ὡς εἴρηται εἰς τὸν τόπον. δεύτερον, ἀποτεινομένη κατὰ τῆς εἰρημένης τῶν Εἰκονομάχων Συνόδου ἵνα κατακρίνῃ τὴν Αἵρεσιν καὶ βεβαιώσῃ τὴν ὀρθοδοξίαν, παραβάλλει τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Αἱρέσεως οὐ τοῖς Πάπαις, ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι. τρίτον, ἀναιροῦσα τὴν τοιαύτην Σύνοδον, λέγει, Ψηλάφησον εἰς τοὺς Ὅρους τῆς ἕκτης Συνόδου εἰς κεφάλαιον ὀγδοηκοστὸν δεύτερον, καὶ εὑρίσκεις ἐκεῖ τὸν ἔλεγχον. καὶ γὰρ ἀκέφαλός ἐστιν ἡ Σύνοδος τοῦ Κοπρωνύμου καὶ θεομίσητος. εἰπέ μοι ποῖος Πατριάρχης ἐν αὐτῇ τῇ ἀκεφάλῳ Συνόδῳ εὑρέθη; ὁ Ῥώμης οὐ κατεδέξατο ἐλθεῖν, ὁ Ἀλεξανδρείας, οὐδὲ ὅλως, ὁ Ἀντιοχείας, οὐδὲ τὸ σύνολον, ὁ Ἱεροσολύμων, οὐδὲ ἅπαξ. λοιπὸν ποταπή ἐστιν αὕτη ἡ Σύνοδος Πατριάρχην μὴ ἔχουσα; Σύνοδός ἐστιν, ὅταν τὰ πέντε Πατριαρχεῖα θεσπίσωσι μίαν πίστιν καὶ ἕνα λόγον. εἰ δὲ ἐκ τούτων κἂν εἷς ἀπολείψῃ, ἢ μὴ ὑποκύψει τῇ Συνόδῳ, αὕτη Σύνοδος οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ συναγωγὴ καὶ συνέδριον ματαιότητος καὶ ἀλαζονείας. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ ἅγιος Γερμανὸς ἔλεγε τῷ Ἰσαύρῳ, Εἰ ἐγώ εἰμι Ἰωνᾶς, βάλετέ με εἰς τὴν θάλασσαν, χωρὶς γὰρ οἰκουμενικῆς συνόδου καινοτομῆσαι πίστιν, ἀδύνατόν μοι ὦ Βασιλεῦ, ἢ ὡς λέγει ὁ ἐν ἁγίοις Νικηφόρος ἐν τῷ χρονικῷ, Ἄνευ οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔγγραφον πίστιν οὐ κατατίθεμαι. τούτοις συνᾴδει καὶ ὁ Θεοφάνης λέγων, Εἰς τὸ δέκατον τρίτον ἔτος τοῦ Κοπρωνύμου ἤθροισεν αὐτὸς ὁ δυσσεβὴς Βασιλεὺς Κοπρώνυμος παράνομον συνέδριον κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, οἱ καθ᾽ ἑαυτοὺς τὰ δόξαντα ἐδογμάτισαν, μηδενὸς παρόντος τῶν καθολικῶν θρόνων, Ῥώμης φημὶ, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. δῆλον οὖν κἀντεῦθεν, ὅτι ἀναγκαία ἡ παρουσία τῶν πέντε Πατριαρχῶν, ἵνα συσταθῇ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ ἐξ ἴσου τὰ πέντε Πατριαρχεῖα καθολικοὶ θρόνοι εἰς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΔʹ.

Περὶ τοῦ παρὰ Κοπρωνύμου μεγάλου διωγμοῦ τοῦ τάγματος τῶν Μοναχῶν, καὶ περὶ Κοσμᾶ ἱεροσύλου Ἐπισκόπου Ἐπιφανείας, καὶ τοῦ πρέσβεως Θεοδώρου Ἱεροσολύμων εἰς Φράντζαν χάριν βοηθείας. καὶ ὧν ἀπέκτεινε Μοναχῶν καὶ ὧν ἠφάνισε Μοναστηρίων ὁ Κοπρώνυμος.

Ἀλλὰ καὶ διωγμὸν μέγαν ὁ δυσσεβὴς οὗτος Κοπρώνυμος ἐκίνησε κατὰ τοῦ τάγματος τῶν Μοναχῶν τούτων, ὥστε ἄλλους μὲν φυγεῖν εἰς τὰ μέρη τῆς Δύσεως, ὅπου γε καὶ τὴν ἀκολουθίαν αὐτῶν ἔψαλλον ἑλληνιστί, ὡς γράφει Παῦλος ὁ Πάπας, ὁ καὶ τὴν ἄδειαν αὐτοῖς δούς, ἄλλους δὲ εὑρίσκεσθαι κεκρυμμένους καὶ ζωθάπτους ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς, ὡς βεβαιοῖ τοῦτο ὁ Στουδίτης Θεόδωρος εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ τὸν πρὸς τὸν ἅγιον Πλάτωνα, μάλιστα διηγεῖται, ὅτι ἐκώλυσεν ὁ Κοπρώνυμος προσέτι μὴ γίνεσθαι Ναζωραίους, τουτέστι Μοναχούς, ἵνα ἐξαλειφθῇ τὸ ὄνομα αὐτῶν τελείως. ἀλλὰ καὶ τὸν σεβασμιώτατον ἅγιον Στέφανον ἐποίησεν ἐξόριστον εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα πεντηκοντούτην καὶ λογιώτατον, ὅστις ἐν ὑστέροις ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ τῶν σεπτῶν καὶ ἁγίων Εἰκόνων μετὰ τὸ ἐμπρησθῆναι τὸ Μοναστήριον αὐτοῦ. καὶ ἄλλα ἀθεϊσμοῦ ἔργα ἐποίησεν ὁ Κοπρώνυμος, ἅτινα ἴδε εἰς τὸν Θεοφάνη. τότε καί τινα Κοσμᾶν Ἐπιφανείας Ἐπίσκοπον γνωσθέντα μὲν ἱερόσυλον, μὴ θελήσαντα δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, ἀλλ᾽ εἰς τοὺς Εἰκονομάχους καταφυγόντα ἀνεθεμάτισαν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς οἱ τρεῖς Πατριάρχαι, ὁ Ἀντιοχείας Θεόδωρος, ὁ Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶς, καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Θεόδωρος, τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ ἔτει τοῦ Κοπρωνύμου δηλονότι. διὰ δὲ τὰ κακὰ τῶν Εἰκονομάχων ὁ Ἱεροσολύμων Θεόδωρος ἔπεμψε τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον εἰς τὴν Φράντζαν, ζητῶν παρηγορίαν τινὰ εἰς τὰ κακὰ τοῦ νέου Νέρωνος Κοπρωνύμου, ἃ εἰργάζετο αὐτοὺς τῇ διστόμῳ ῥομφαίᾳ τῆς ἀσεβείας καὶ Αἱρέσεως, καὶ σημειοῖ, ὅτι ὁ Κοπρώνυμος ἐφόνευσεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ τεσσαρακονταδύο Μοναχοὺς μετὰ τὸ μαρτύριον τοῦ νέου Στεφάνου, Βασιλείου, Πέτρου καὶ Ἀνδρέου, καὶ ἄλλοτε ἀπέκτεινεν ἄλλους τριακοσίους τριάκοντα καὶ ἐννέα ῥομφαίᾳ, καὶ μετὰ τὸν Παῦλον ἔτι τεσσαράκοντα. καὶ τῶν Μοναστηρίων τὰ μὲν ἐποίησε καταγώγια Στρατιωτῶν, τὰ δὲ κατεδάφισεν ἐκ θεμελίων, ἵνα μὴ ἔχωσι κατοικίαν οἱ Μοναχοὶ ἡμῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΕʹ.

Περὶ κρεωφαγίας τοῦ Εἰκονομάχου Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου, ὃν ὁ Κοπρώνυμος ἐξορίσας καὶ εἶτα ἐκπομπεύσας ἐκαρατόμησε, καὶ τὸν Πατριάρχην Ἀναστάσιον ἐξεπόμπευσε.

Κατὰ τὸν Κεδρηνὸν ἐπὶ τοῦ Κοπρωνύμου τούτου Κωνσταντῖνος ὁ Πατριάρχης μετὰ τὸ βαστάσαι τὰ τίμια ξύλα ἔνδον εἰς τὸν Ἄμβωνα τοῦ ἐν Βλαχέρναις Ναοῦ, καὶ ἀναθεματίσαι τοὺς προσκυνοῦντας τὰς ἁγίας Εἰκόνας, ἐγένετο ἀπὸ Μοναχοῦ στεφανίτης καὶ ἐκρεωφάγει, καὶ γνῶθι, ὅτι ἀρχαία ἐστὶν ἡ ἀποχὴ τοῦ κρέατος ἀπὸ τῶν Μοναχῶν, ἦν γὰρ πρὸ τῆς Θεοφανὼ ὁ Κοπρώνυμος περίπου τὰ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἔτη. τοῦτον δὲ τὸν Κωνσταντῖνον ὁ Κοπρώνυμος ὕστερον ἐξώρισεν, εἶτα μεταπεμψάμενος ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ ὄνου καὶ ἐνέπαιξεν αὐτῷ, κἄπειτα ἀπεκεφάλισε, καὶ οὐκ ᾐσχύνθη ἐπ᾽ αὐτῷ δύο παῖδας αὐτοῦ βαπτίσαντι, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν Πατριάρχην Ἀναστάσιον ἐπόμπευσεν ἐπὶ ὄνου εἰς τὸν φόρον, καὶ πάλιν αὐτῷ ὡς ὁμόφρονι ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ. ἔτι λέγει ὁ Θεοφάνης, ὅτι ἔπεισε τὸν Κωνσταντῖνον ὁ Κοπρώνυμος ἀνέχεσθαι ἀκούειν τὰ παίγνια εἰς τὰς βασιλικὰς τραπέζας. καὶ σημείωσαι, ὅτι τῶν Πατριαρχῶν παρόντων ἐν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ, οὐκ ἦσαν μουσικὰ ὄργανα, οὔτε παίγνια.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ιϛʹ.

Περὶ ἐλλείψεως Πατριάρχου Ἀντιοχείας ἔτη τεσσαράκοντα, καὶ τῆς ἐπ᾽ Ἰσοὺμ Πατριαρχείας ἐν αὐτῇ Στεφάνου, καὶ τῆς Πέτρου Δαμασκοῦ μετὰ γλωσσοτομίαν καὶ ἐξορίαν καθαρᾶς λαλιᾶς, καὶ περὶ Θεοφυλάκτου ἐπὶ Μαρουὰμ Ἀντιοχείας καὶ Κοσμᾶ Ἀλεξανδρείας, καὶ σημείων φοβερῶν λοιμοῦ, γραμμάτων τε Κοπρωνύμου κατὰ πᾶσαν πόλιν ὑπὲρ τῆς Εἰκονομαχίας, καὶ ἐξορίας Θεοδώρου Ἀντιοχείας ὑπ᾽ Ἀβδελᾶ, οὗ καὶ θέσπισμα μὴ κτίζειν Ἐκκλησίας, φόρους τε τοὺς Μοναχοὺς διδόναι, καὶ τοὺς τῶν Χριστιανῶν παῖδας μὴ μανθάνειν πλὴν τῶν ἀραβικῶν γράμματα, καὶ οἴνου ἐμποδισμοῦ ἐπὶ Οὐμάρου καὶ διωγμοῦ Χριστιανῶν, καὶ τῶν ἐπὶ Μαδδὶ καὶ Ἀβιμέλεχ κακῶν. καὶ περὶ ῥίψεως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὑπὸ Κοπρωνύμου τοῦ λειψάνου τῆς ἁγίας Εὐφημίας.

Τεσσαράκοντα ἔτη παρῆλθον ἀφ᾽ οὗ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ οὐκ εἴων οἱ Ἄραβες χειροτονηθῆναι Πατριάρχην, ὁ δὲ τότε ἀρχηγὸς αὐτῶν Ἰσοὺμ ἔχων τινὰ Μοναχὸν φίλον, ἄγροικον μέν, εὐλαβῆ δέ, ὀνόματι Στέφανον, εἶπε τοῖς ὀρθοδόξοις, ἐὰν θελήσωσι, ποιησάτωσαν αὐτὸν Πατριάρχην, καὶ οὕτως αὐτὸν ἐχειροτόνησαν.

Οὐαλὶδ

Οὐαλὶδ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσὴμ τὸν Μητροπολίτην Δαμασκοῦ Πέτρον τὴν Αἵρεσιν τῶν Μανιχαίων καὶ Ἀράβων ἐλέγχοντα ἐγλωσσοτόμησε, καὶ ἐξώρισεν εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν, ὅπου ἐκεῖνος καθαρῶς λαλῶν καὶ ἱερουργῶν, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. καὶ Πέτρος Ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ θαυμασίως τότε ἐμαρτύρησε. κοιμηθέντος δὲ τοῦ Στεφάνου, ὁ Μαρουάμ ἀρχηγὸς δεήσει τῶν Χριστιανῶν ἀφῆκε καὶ ἐχειροτονήθη Ἀντιοχείας Θεοφύλακτός τις Ἐμεσηνὸς, σώφρων καὶ εὐλαβὴς, καὶ ἐκέλευσε καὶ ἐγγράφως ἵνα τιμῶσιν αὐτὸν καὶ οἱ Ἄραβες. ἐκοιμήθη δὲ τῷ δεκάτῳ ἔτει τοῦ Κοπρωνύμου. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Αἱρετικοῦ Κύρου ἦσαν Μονοθελῆται Πατριάρχαι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τότε δὲ ὁ Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶς ὠρθοδόξησε μετὰ πάσης τῆς Ἀλεξανδρείας ὡς λέγει ὁ καὶ τὰ ἀνωτέρω λοιπὰ ἱστορῶν Θεοφάνης. εἰς δὲ τὸ ὄγδοον ἔτος τούτου τοῦ Κωνσταντίνου Σταυρὸς ἐλαιοειδὴς ἐτυποῦτο ἐν τοῖς ἱματίοις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τινες ἄνθρωποι φοβεροὶ καὶ βαρβαροειδεῖς ἀλλόκοτοι ἐφαίνοντο τοῖς ἀνθρώποις, ὅθεν ἠκολούθησε θανατικὸν, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἀλλὰ μήτε διὰ ταῦτα μετενόησαν οἱ Εἰκονοκλάσται, μάλιστα δὲ ὁ Κοπρώνυμος ἀπέστειλε γράμματα κατὰ πόλιν καὶ χώραν τὴν Εἰκονομαχίαν διδάσκοντα. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀβδελᾶς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων, Θεόδωρον τὸν ἀπὸ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ὁρμώμενον, καὶ χρηματίσαντα μετὰ Θεοφύλακτον Ἀντιοχείας Πατριάρχην, ἐξώρισε, διαβληθέντα ὡς ἐγεγράφει συχνάκις τῷ Κοπρωνύμῳ, καὶ ἐθέσπισε Χριστιανὸν Σαρακηνῷ μὴ διαλέγεσθαι περὶ πίστεως, καὶ Ἐκκλησίας μὴ κτίζεσθαι, καὶ Σταυρὸν μὴ φαίνεσθαι, καὶ φόρους διδόναι καὶ τοὺς Μονάχους καὶ τοὺς ἐρημίτας, οἵτινες λίαν στενοχωρούμενοι, ἐτίθουν ἐνέχυρα τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν σκεύη, καὶ ἐπώλουν αὐτὰ τοῖς Ἑβραίοις, ἵνα ἀποδώσωσι τὰ τέλη. ἐκώλυσε δὲ καὶ τὰς παννυχίους ἀγρυπνίας αὐτὸς πρῶτος, καὶ τὰ παιδία τῶν Χριστιανῶν προσέταξε μὴ μανθάνειν ἄλλα γράμματα, εἰμὴ Ἀραβικά, καὶ πολλοὺς ἁγίους Ναοὺς ἐποίησε σταύλους ἀλόγων ζώων. εἰς δὲ τὴν Ἱερουσαλὴμ προσέταξε γράφεσθαι γράμματα ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἑβραίων, ὅθεν καὶ πολλοὶ ἔφυγον εἰς διαφόρους τόπους, καὶ εἰς τὴν Ῥωμανίαν. τότε δὴ καὶ οἱ Χριστιανοὶ οἱ ὀρθόδοξοι βιασθέντες ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, μετέφρασαν εἰς ἀραβικὴν γλῶσσαν τὸ Τριῴδιον, Μηναῖα, Παρακλητικὴν, Λειτουργίας, καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, καὶ πολλοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετέπειτα, καθὰ καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος, συνέγραψαν ἀραβιστὶ λόγους, κατηχήσεις τε καὶ παραινέσεις πρὸς στηριγμὸν τῶν πιστῶν. ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰσαύρου ὁ Οὔμαρος ἐκώλυσε τὸν οἶνον, καὶ ἐβίαζε τοὺς Χριστιανοὺς ἀρνεῖσθαι τὸν Χριστὸν, ὅθεν τοὺς μὴ ἀρνουμένους διαφόροις τιμωρίαις ἐπαίδευε, καὶ τέλος ἐφόνευεν, ὡς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὁ ἀρχηγὸς Μαδδὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν τὸν Μεχρέαν, δοὺς αὐτῷ ἐξουσίαν ἀποστατεῖν τοὺς δούλους τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἐρημοῦν τὰς ἁγίας Ἐκκλησίας, ὥστε τὸν Ἀβιμέλεχ φιλανθρωπότερον αὐτοῦ ὑπάρξαι, ὃν θέλοντα κτίσαι τὸν Ναὸν τοῦ Μαχὼ, καὶ βουλόμενον λαβεῖν τοὺς κίονας ἀπὸ τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς, Σέργιος καὶ Πατρίκιος προεστῶτες τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Χριστιανῶν διὰ δεήσεως ἐκώλυσαν. ὅθεν ἀγασθεὶς ὁ Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινότμητος, ἀπέστειλεν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κιόνια ἱκανὰ τῷ Ἀβιμέλεχ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν Ναὸν αὐτοῦ. οὕτω τότε ἐφρόντιζον οἱ Βασιλεῖς τῶν ἁγίων τόπων. ὁ δὲ Κοπρώνυμος ἔκαυσεν, ὥς τινες λέγουσι, τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Εὐφημίας, ἄλλοι ὅμως ἱστοροῦσιν, ὅπερ καὶ ἀλήθεια, ὅτι ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τῆς σοροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε κατὰ μέν τινας εἰς τὴν Λῆμνον, κατ' ἄλλους δὲ εἰς τὴν Λέσβον, ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης ἐκομίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κεῖται δὲ νῦν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ λειψάνου τῆς Θεοφανὼ Βασιλίσσης. Ἀλλ' ὢ τῆς δικαίας τοῦ Θεοῦ κρίσεως, ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει καθ' ὃ ἐτελεύτησεν ὁ Κοπρώνυμος, ἔπεσε πέπτωκεν εἰς πύργος Καμπάνου χαλκοῦ, ἤτοι Καμπαναρεῖον καὶ ἀπέκτανε καὶ τὸν Ἀβδελᾶ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΖ'.

Περὶ τοῦ θανάτου Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου, καὶ ὧν ἔλεγε ψυχορραγῶν.

Ἀπέθανε δὲ ὁ Κοπρώνυμος ὑπὸ τοῦ ἄνθρακος τοῦ καρβούνου, ὁρμώμενος δηλονότι κατὰ τῶν Βουλγάρων, καὶ ἐν τῇ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀγωνίᾳ ψυχορραγῶν εἰς τὸ Χελάνδιον, ἔκραζεν, ὅτι διὰ τὴν Μαρίαν παρεδόθη τῷ πυρὶ τῷ αἰωνίῳ, εἶπε καὶ ἄλλα πλείω, ἅπερ διηγεῖται ὁ Κεδρηνὸς ἐν τῇ συνόψει αὐτοῦ, πλήνγε ὥσπερ τις ἄλλος Ἀντίοχος καὶ ὁ ἀσεβὴς οὗτος Κοπρώνυμος ἐβόα, δίκαιον ὑποτάσσεσθαι τῷ Θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα, ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως. ηὔχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς τὸν οὐκ ἔτι αὐτὸν ἐλεήσοντα Δεσπότην, βασιλεύσας ἔτη τεσσαρακοντατέσσαρα κατὰ τὸν Θεοφάνη ὁ Καββαλῖνος, ὃς ἔχαιρεν ἐπὶ τῇ κόπρῳ καὶ τῷ ὄνθῳ τῶν ἀλόγων ζώων παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ ταῦτα, μὴ βδελυττόμενος τὴν τοιαύτην δυσωδίαν καὶ τὸν βρῶμον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΗʹ.

Περὶ βασιλείας Λέοντος υἱοῦ Κοπρωνύμου, καὶ ὧν ἐποίησε φόνων καὶ αἰχμαλωσίας τοῖς Ἄραψι, καὶ ὧν εἰργάσατο ἀφανισμῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Χριστιανῶν ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς Μαδδὶ ἐν οἷς ἦρχε τόποις. καὶ περὶ κακώσεων καὶ ἐξοριῶν Χριστιανῶν παρὰ τοῦ Βασιλέως Λέοντος, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ αἰτίᾳ τοῦ Στέμματος.

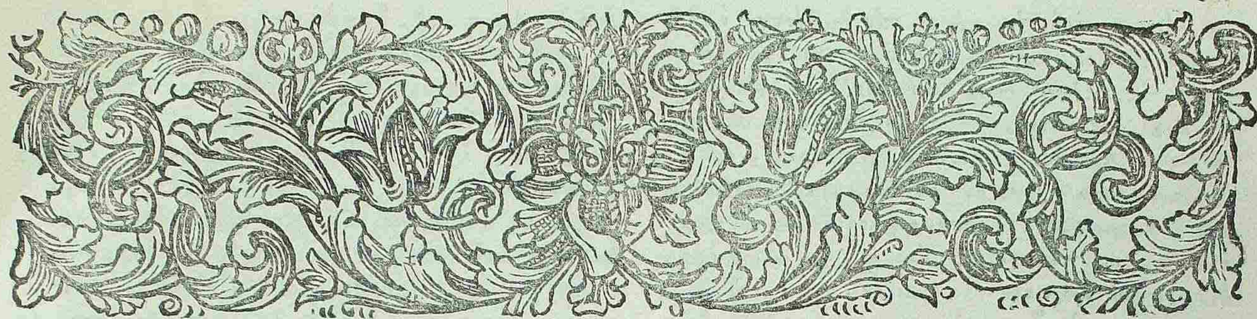
Ὁ υἱὸς τοῦ Κοπρωνύμου Λέων βασιλεύσας, ἔδοξεν εὐσεβὴς, καὶ τῆς Θεοτόκου φίλος, ὅθεν καὶ Μητροπολίτας εἰς τοὺς πρωτίστους θρόνους προεβάλετο ἐκ τῶν Ἀββάδων, πέμψας δὲ εἰς Συρίαν, ἀπέκτεινεν Ἄραβας πολλοὺς, καὶ ὡς ἑκατὸν χιλιάδας Σύρους ἔφερεν ἐκεῖθεν, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς εἰς τὴν Θράκην, ὡς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔφερε πολλοὺς ἀπὸ Θεοδοσιουπόλεως καὶ Μελιτηνῆς πάλιν εἰς Θράκην, καὶ λίαν ἐκάκωσε τοὺς Ἄραβας. ὅθεν ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Μαδδὶ ἀποστείλας ἠφάνιζε τὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἐβασάνιζε τοὺς Χριστιανοὺς ἵνα ἀρνῶνται τὸν Χριστὸν, καὶ τέως τόσα κακὰ ἐποίησεν εἴς τε Δαμασκὸν καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς ἄλλους ὧν ἦρχε τόπους, καὶ εἰς ἄνδρας καὶ εἰς γυναῖκας, ὥστε ταῦτα οὔτε μήτε Λυσίαν μήτε Ἀγροικόλαον πεποιηκέναι. ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος Λέων ἐν τῇ μεσότητι τῶν ἁγίων νηστειῶν ῥίψας τὸ προσωπεῖον τῆς ὑποκρίσεως, πολλοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ Μοναχοὺς ἐπόμπευσεν, ἀπέκλεισεν, ἐξώρισε διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων Εἰκόνων. λιθομανὴς δὲ ὢν, ἐπεθύμησε φορεῖν τὸ Στέμμα τὸ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ (ὅπερ ἐν αὐτῇ Μαυρίκιος ὁ Βασιλεὺς ἔθετο κατὰ τὸν Ζωναρᾶν) λαβόντος δὲ αὐτοῦ αὐτὸ καὶ φορέσαντος, ἐξῆλθον ἄνθρακες εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ληφθεὶς σφοδρῷ πυρετῷ, ἐτελεύτησε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΘʹ.

Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ψευδοπατριάρχου Νικήτα, καὶ προβλήσεως Παύλου Κυπρίου, καὶ ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ μονάσεως, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀφίξεως τῆς Βασιλίσσης Εἰρήνης σὺν τῷ υἱῷ, εἶτα καὶ τῶν Συγκλητικῶν, καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποκρίσεως αὐτοῦ καὶ τελευτῆς, καὶ Πατριαρχείας Ταρασίου, καὶ ἐνάρξεως τῆς ἑβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ ἐξορίας καὶ κακουχίας τοῦ Ἱεροσολύμων Θεοδώρου καὶ ταλαιπώρου ζωῆς τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ἀντιοχείᾳ Χριστιανῶν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν.

Ἐπὶ τοῦ Λέοντος τούτου ἀπέθανεν ὁ ψευδοπατριάρχης Νικήτας, καὶ προεβλήθη Παῦλος ὁ Κύπριος, ὅστις εἰς τὸν δεύτερον χρόνον Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης ἀσθενήσας, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φλώρου καὶ ἔλαβε τὸ σχῆμα, παρεγένετο δὲ καὶ ἡ Βασιλὶς σὺν τῷ υἱῷ εἰς αὐτὸν λυπουμένη καὶ καταβοῶσα αὐτοῦ διὰ τὴν παραίτησιν, ὁ δὲ θρηνῶν καὶ ὀδυρόμενος εἶπεν αὐτῇ, Εἴθε μηδέποτε ἐκάθισα εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τυραννουμένης καὶ ἀπεσχισμένης τῶν λοιπῶν Πατριαρχικῶν θρόνων, καὶ ἀναθεματιζομένης ὑπ᾽ αὐτῶν. ἡ δὲ Βασιλὶς προσκαλέσασα τοὺς Συγκλητικοὺς εἰς τὰ βασίλεια, ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρὸς ἐκεῖνον ἵνα ἀκούσωσιν αὐτοῦ τί λέγει. εἶπεν αὐτοῖς λοιπὸν ὁ Παῦλος, ὅτι ἐὰν μὴ γένηται Σύνοδος Οἰκουμενικὴ, καὶ τὸ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν σφάλμα διορθωθῇ, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν. εἶπον δὲ αὐτῷ οἱ Συγκλητικοὶ, Καὶ διατὶ ὅτε ἐχειροτονήθης ὑπέγραψας ἵνα μὴ προσκυνῶνται αἱ Εἰκόνες; ὁ δὲ ἀπεκρίθη, Καὶ ἐγὼ διὰ τοῦτο θρηνῶ, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν μετάνοιαν ἴσως καὶ εὕρω ἔλεος, καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκοιμήθη. ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αὐταρχίας ἡ Εἰρήνη συναγαγοῦσα τὴν Γερουσίαν εἰς τὴν Μαγναύραν, εἶπεν, Εἰ μὲν ἔζη Παῦλος, εἰ καὶ ἐγεγόνει Μοναχὸς, οὐκ ἂν ἀφήκαμεν αὐτὸν, καὶ εἶπε περὶ Ταρασίου, ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν. ἐρωτηθεὶς δὲ διατὶ οὐ προσεδέχετο τὴν ψῆφον τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ, ἀπεκρίθη πρῶτον, ὅτι μέγα τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης, καὶ ὅτι αὐτὸς ἦν κοσμικὸς καὶ ἐσθελία. δεύτερον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἀναθεματίζεται ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ὅτι ἵνα γένηται Σύνοδος, καὶ ἐστέρχθη, ὅθεν ἐχειροτονήθη ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ διακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ τετάρτῳ, Δεκεμβρίου εἰκοστῇ πέμπτῃ, καὶ ἔγραψεν εἴς τε τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν καὶ εἰς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς Πατριάρχας καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ ἦλθον, καὶ ἐγένετο ἡ Σύνοδος εἰς τὴν Νίκαιαν. εἰς δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα οἱ κομίζοντες τὰ γράμματα, εὗρον τὸν Πατριάρχην Θεόδωρον ἐξόριστον ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν εἰς τόπον ἀπέχοντα τῆς Ἱερουσαλὴμ μίλια δύο χιλιάδας, ἔνθα καὶ τὰ γράμματα αὐτῷ δεδώκασι, καὶ εἶδον τὴν ἐκεῖ ταλαίπωρον ζωὴν τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, ὧν χείρονα κακὰ ἔπασχον οἵ τε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ Χριστιανοί. ἀπέστειλαν ὅμως οἱ Ἱεροσολυμῖται δύο ἐκ τῶν Ἀββάδων σοφοὺς καὶ ἁγίους ἄνδρας, τὸν Σύγκελλον Θωμᾶν καὶ τὸν Ἱερομόναχον Ἰωάννην, ὡς μαρτυροῦσι τοῦτο κοινῶς οἱ ἱστορικοὶ, καὶ αὐτὰ τὰ πρακτικὰ τῆς ἁγίας Συνόδου. ἐχρημάτισαν δὲ ἐς ὕστερον κατὰ τὸν Θεοφάνη, ὁ μὲν Ἰωάννης Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ὁ δὲ Θωμᾶς Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.

Τέλος τύπῳ ἔληφεν τοῦτον βιβλίον.

ΔΟΣΙΘΕΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΥΣΑΝΤΩΝ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἑβδόμης Συνόδου, καὶ πρῶτον περὶ τῆς κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν τῇ παλαιᾷ ἑπταδικοῦ ἀριθμοῦ λήξεως ἐν αὐτῇ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ περὶ τοῦ διατί Οἰκουμενικαὶ μόνον ἑπτὰ Σύνοδοι ἐκλήθησαν.

ῌ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. καὶ τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ σαλπίζοντες οἱ Ἱερεῖς περὶ τὴν Ἱεριχὼ, κατέστρεψαν αὐτήν. ὅθεν καὶ τὴν ἑβδόμην Σύνοδον ἔδειξεν ὁ Θεὸς ἀνάπαυλαν τῶν ζητουμένων ἢ διοριζομένων περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καθότι οἱ ἅγιοι πατέρες μετὰ τῶν ἑπτὰ τούτων ἁγίων Συνόδων κατέστρεψαν πᾶσαν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίνοιάν τε καὶ ἐπήρειαν τοῦ Σατανᾶ καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξαν τελείως καὶ πᾶσι τρόποις πάντη τε καὶ πάντως ἀνελλιπῶς πᾶσαν τῆς εὐσεβείας τὴν ἀναγκαίαν γνῶσιν, ἣν καίτοι τελείως ὁ Κύριος ἀπεκάλυψεν, ἀλλὰ τυφλωττόντων τῶν Αἱρετικῶν περὶ αὐτήν, οἱ πατέρες ἡρμήνευσαν πᾶν ὅπερ ἀναγκαῖον ἦν πρὸς γνῶσιν αὐτῆς, ὅθεν καὶ μετὰ τὴν ἑβδόμην ταύτην Οἰκουμενικὴν οὐδεμία ἠξιώθη Οἰκουμενικὴ συγκροτηθῆναι κατὰ τοὺς νόμους τῶν ἁγίων τοιούτων Συνόδων, ἐπειδὴ τὰ ἀναφυόμενα πάντα ἐκ τῶν διωρισμένων ἐν ταῖς ἑπτὰ εὐκόλως διαλύονται. Οἰκουμενικαὶ δὲ διὰ τοῦτο ἐξαιρέτως αὗται μόναι ἐκλήθησαν, διότι ἐκ κελεύσεων βασιλικῶν οἱ κατὰ πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν Ἀρχιερεῖς μετεκλήθησαν, καὶ ἢ δι' ἑαυτῶν παρεγένοντο, ἢ Τοποτηρητὰς ἀπέστειλαν. καὶ ὅτι ἐν ἑκάστῃ αὐτῶν περὶ πίστεως ἡ ζήτησις γέγονε, καὶ ψῆφος, ἤτοι ὅρος δογματικὸς ἐξενήνεκται, αἱ δὲ λοιπαὶ γεγόνασιν οὐ δογματικόν τι ἐκτιθέμεναι, ἀλλ' ἢ πρὸς βεβαίωσιν τῶν ὁρισθέντων ταῖς Οἰκουμενικαῖς ταύταις Συνόδοις, ἢ πρὸς καθαίρεσιν τῶν ἐναντιωθῆναι τολμησάντων, ἢ περὶ Κανόνων καὶ ζητημάτων εἰς ἐκκλησιαστικὴν ὁρώντων εὐταξίαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πατέρων τῆς Συνόδου, καὶ τῆς διὰ τῶν Εἰκονομάχων στάσεως τοῦ Στρατιωτικοῦ, καὶ μετ' ἐνιαυτὸν αὖθις συγκροτήσεως αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν πράξεων αὐτῆς, καὶ τῶν ἐν ἑκάστῃ πράξει γενομένων.

Ἀντέγραψαν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιον οἱ πατέρες καὶ οἱ Ἡγούμενοι τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἁγιώτατοι Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐκόμισαν Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς Ἱερομόναχοι καὶ Τοποτηρηταὶ τῶν τριῶν Πατριαρχικῶν θρόνων, πλείονες γὰρ τούτων οὐκ ἠδυνήθησαν ἐλθεῖν διὰ τοὺς ἐκεῖσε Τοπάρχας πρὸς τὴν θεάρεστον Σύνοδον, καὶ εἰς τοῦτο ζητοῦσι συγγνώμην. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ῥώμης ἦλθον Τοποτηρηταὶ Πέτρος καὶ Πέτρος Πρεσβύτεροι, καὶ συνόντων αὐτοῖς τοῦ τε Ταρασίου

καὶ τῶν ὑφ' αὐτῷ Ἐπισκόπων τῶν ὁρισθέντων ἐλθεῖν εἰς τὴν Σύνοδον, ὡρίσθη ὑπὸ τῶν Βασιλέων ἵνα γένηται ἡ Σύνοδος ἐν τῷ Ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Αὐγούστου δωδεκάτῃ, τῷ ἕκτῳ ἔτει τῆς ὑπατείας αὐτῶν. ἀλλὰ τινὲς Εἰκονομάχοι Ἐπίσκοποι, καὶ ἕτεροι τινὲς τῶν ἐγκρίτων λαϊκῶν συναθροισμένοι εἰς τὴν Εἰκονομαχίαν, ἔπεισαν ὄχλον πολὺν τῶν Στρατιωτῶν, καὶ πεποιήκασιν ἰσχυρὰν στάσιν ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν ἄθροισιν τῆς Συνόδου. οἱ Βασιλεῖς ὅμως ἀντέστησαν καὶ ὥρισαν ἵνα γένηται ἡ Σύνοδος ἀπαραίτητος, ἧς πάλιν συνελθούσης ἐν τῷ αὐτῷ Ναῷ, καὶ ἀναγινωσκομένων τινῶν συνοδικῶν τῶν διαγορευόντων μὴ δεῖν γενέσθαι Σύνοδον Οἰκουμενικὴν παρεκτὸς συμφωνίας τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν, καὶ καθεζομένων τῶν Βασιλέων ἐν τοῖς κατηχουμένοις καὶ ἀκροωμένων, ὄχλος πάλιν ἐκινήθη πολὺς τῶν στρατευομένων ὑποθήκαις τῶν αὐτῶν Εἰκονομάχων, καὶ ἐβόων, Ἀρκεῖ ἡ γενομένη, ἤτοι ἡ ἐπὶ τοῦ Κοπρωνύμου Σύνοδος. ἠπείλουν δὲ ἵνα ἀποκτείνωσι τόν τε Ταράσιον καὶ τοὺς λοιποὺς ὀρθοδόξους Ἐπισκόπους καὶ Μοναχούς. φυγόντων δὲ τοῦ τε Πατριάρχου καὶ τῶν Ἐπισκόπων εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, οἱ παράφρονες ἐξῆλθον λέγοντες, Νενικήκαμεν, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. ἡ δὲ Βασιλὶς πλασαμένη καταδρομὴν δῆθεν Στρατιᾶς Ἀγαρηνῶν, ἐκβάλλει τοὺς Στρατιώτας τῆς πόλεως, καὶ γενομένης εἰρήνης μετὰ ἕνα χρόνον διορίζεται ἡ Σύνοδος εἰς τὴν Νίκαιαν. ἦσαν δὲ Πατριάρχαι τῆς μὲν Ῥώμης Ἀδριανὸς ὁ Πάπας, Κωνσταντινουπόλεως δὲ ὡς εἴρηται ὁ Ταράσιος, Ἀλεξανδρείας δὲ Κοσμᾶς, οὗ κοιμηθέντος ἐν τῇ ἀθροίσει τῆς Συνόδου ἐγένετο ὁ Πολιτιανὸς, ὡς λέγει ἔκθεσίς τινος Ἀνωνύμου περὶ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ᾧ συμφωνεῖ καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Ἰγνάτιος. ἦσαν δὲ πατέρες τριακόσιοι πεντήκοντα ὡς βεβαιοῖ τοῦτο καὶ ὁ Ψελλὸς, εἰ καὶ τὸ Μηνολόγιον τοῦ Βασιλέως Βασιλείου γράφει ὅτι εὑρέθησαν εἰς τὴν Σύνοδον τριακόσιοι ἑξηκονταεπτά, ἔστιν ὅμως τοῦτο βέβαιον ὅτι ἦσαν τριακόσιοι πεντήκοντα, οἱ δὲ λοιποὶ ἦσαν Εἰκονομάχοι, ἤγουν οἱ δεκαεπτὰ, οἵτινες μετὰ τῶν κοσμικῶν Εἰκονομάχων ἀντέλεγον καὶ ἐμάχοντο τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ, μετὰ ταῦτα δὲ συμφρονήσαντες, προσεδέχθησαν, ὥστε ἦσαν ὅλοι τριακόσιοι ἑξηκονταεπτά. εἶχον δὲ εἰς τὴν Σύνοδον πολλὴν ἰσχὺν καὶ οἱ Μοναχοὶ, καθότι ἦσαν Ἀρχιμανδρῖται ἑκατὸν τριακονταέξ. ἔχει δὲ πράξεις ὀκτὼ, ὧν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἀνεγνώσθη ἡ πρὸς τὴν Σύνοδον τῶν Βασιλέων σάκρα, καὶ προσῆλθον τῇ Συνόδῳ αἰτήσαντες συγχώρησιν οἱ Εἰκονομάχοι Ἐπίσκοποι, ὅθεν γέγονε λόγος ποίους ἔξεστι δέχεσθαι, καὶ ποίους οὐκ ἔξεστι τῶν χειροτονηθέντων ὑπὸ Αἱρετικῶν. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀνεγνώσθη ἡ ἀναφορὰ τοῦ Ῥώμης Ἀδριανοῦ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ταράσιον. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ προσῆλθον οἱ ποτὲ Εἰκονομάχοι Ἐπίσκοποι μετὰ λιβέλλων, ὅθεν καὶ προσεδέχθησαν. εἶτα ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ Ταρασίου πρὸς τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ ἀπόκρισις αὐτῶν πρὸς τὸν Ταράσιον καὶ ὁ λίβελλος Θεοδώρου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶν καὶ πρὸς Θεόδωρον τὸν Ἀντιοχείας. ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ προβάλλονται μαρτυρίαι τῆς γραφῆς καὶ τῶν πατέρων περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων. ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ προβάλλονται μαρτυρίαι ὁμοίως ὅτι οἱ Εἰκονομάχοι ἴσοι εἰσὶ ταῖς Αἱρεσιάρχαις καὶ τοῖς ἀσεβέσιν. ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ ἀναγινώσκεται ὁ Ὅρος τῆς ἐπὶ Κοπρωνύμου ψευδοσυνόδου παρὰ τοῦ Νεοκαισαρείας Γρηγορίου καὶ ἀνασκευάζεται ὑπὸ τῆς ἁγίας Συνόδου ἀναγινώσκοντος Ἐπιφανίου καὶ Ἰωάννου τῶν Διακόνων. ἐν δὲ τῇ ἑβδόμῃ ἀναγινώσκεται ὁ Ὅρος τῆς ἁγίας Συνόδου, καὶ ἀναθεματίζονται οἱ Εἰκονομάχοι, καὶ μάλιστα Ἀναστάσιος, Κωνσταντῖνος καὶ Νικήτας οἱ ἐπὶ τῶν Εἰκονομάχων Κωνσταντινουπόλεως ψευδοπατριάρχαι, ἐπῃνέθη δὲ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης, ὁ ἅγιος Γερμανὸς καὶ Γεώργιος ὁ Κύπριος, καὶ συντίθεται ὁ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς προσφωνητικός. ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ καλοῦνται οἱ πατέρες εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ προκαθεζομένων τῶν Βασιλέων καὶ τῆς Συνόδου συγκαθεζομένης, ἐρωτῶνται οἱ πατέρες ἐξουσίᾳ τῇ γνώμῃ ἐκβεβοήκασι τὸν Ὅρον, καὶ καταφάσκουσι, γράφει ἡ Σύνοδος προσφωνητικὸν πρὸς τοὺς Βασιλεῖς καὶ ἐγκύκλιον εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας, ἐπαινεῖται ὁ Βασιλεὺς καὶ ἀναθεματίζονται οἱ Αἱρετικοὶ καὶ ἐκφωνοῦσιν οἱ πατέρες Κανόνας εἰκοσιδύο, γράφει ὁ Ταράσιος πρὸς τὸν Ῥώμης Ἀδριανὸν ἐπιστολὴν μίαν περὶ τῶν πραχθέντων ἐν τῇ Συνόδῳ καὶ δευτέραν κατὰ σιμωνιακῶν, καὶ γίνεται τέλος τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς αὐταρχίας τῶν Βασιλέων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Ὅτι ἡ ἐπὶ Κοπρωνύμου Σύνοδος οὐκ ἦν Οἰκουμενικὴ, ἀλλὰ Τοπικὴ καὶ κακόδοξος.

Ἐπειδὴ οἱ Κωνσταντινουπολῖται ἤθροισαν Σύνοδον ἐν τῇ Βλαχέρνᾳ ἐπὶ τοῦ Κοπρωνύμου, ὡς εἴρηται εἰς τὸν τόπον, καὶ Οἰκουμενικὴν ὠνόμασαν αὐτὴν, ἀντέστησαν οἱ ἅγιοι Γερμανὸς καὶ Δαμασκηνὸς καὶ ἕτεροι πολλοὶ λέγοντες, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, ὅτι χωρὶς καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων Πατριαρχῶν οὐ γίνεται Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, τοῦτο αὐτὸ δείκνυται καὶ ἐν τῇ παρούσῃ Συνόδῳ, ἐν μὲν τῇ συνοπτικῇ δηλώσει τῶν περὶ τῆς Συνόδου λέγεται, Ὅτι καὶ ἀναγνωσθέντων τινῶν συνοδικῶν τῶν διαγορευόντων μὴ δεῖν γενέσθαι ποτὲ Σύνοδον Οἰκουμενικὴν παρεκτὸς συμφωνίας τῶν λοιπῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν, ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ πράξει ἀναγινώσκοντος τοῦ Νεοκαισαρείας Γρηγορίου, καὶ εἰπόντος τὴν ἐπὶ τοῦ Καβαλλίνου Σύνοδον Οἰκουμενικὴν,

Ἐπιφάνιος

Ἐπιφάνιος Διάκονος ἀνέγνω ἐκ μέρους τῆς ἁγίας Συνόδου αὐτῶν, Πῶς δ' αὖ μεγάλη καὶ Οἰκουμενική, ἣν οὔτε ἐδέξαντο οὔτε συνεφώνησαν οἱ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν πρόεδροι, ἀλλὰ ἀναθέματι ταύτην παρέπεμψαν; οὐκ ἔσχε συνεργὸν τὸν τηνικαῦτα τῶν Ῥωμαίων Πάπαν ἢ τοὺς περὶ αὐτὸν Ἱερεῖς οὔτε διὰ Τοποτηρητῶν αὐτοῦ οὔτε δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς καθὼς Νόμος ἐστὶ ταῖς Συνόδοις, ἀλλ' οὔτε συμφρονοῦντας αὐτῇ τοὺς Πατριάρχας τῆς ἕω Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως ἢ τοὺς σὺν αὐταῖς Μύστας καὶ Ἀρχιερεῖς. οὕτως καπνὸς ἀχλύος πλήρης σκοτίζων ὀφθαλμοὺς ἀφρόνων ὁ λόγος αὐτῶν, καὶ οὐχὶ λύχνος τεθεὶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτίζειν τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ, διότι τροπικῶς ὡς ἐν παραβύστῳ τὰ αὐτῶν ἐλαλήθη, καὶ οὐκ ἐπάνω τοῦ τῆς ὀρθοδοξίας ὄρους, οὐδὲ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἀποστολικῶς ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν ἢ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν ὥσπερ τῶν ἓξ ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου ἕκτου κεφαλαίῳ ἑβδόμῳ τὸν ἅγιον Μάξιμον τὰ αὐτὰ λέγοντα πρὸς τὸν Πύῤῥον. τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ἐν τῇ βασιλικῇ Σάκρᾳ, ἤτοι ὅτι ἔλεγον ὁ Ταράσιος Σύνοδον Οἰκουμενικὴν αἰτοῦμαι γενέσθαι Τοποτηρητῶν εὑρισκομένων ἐκ τοῦ Πάπα Ῥώμης καὶ τῶν τῆς Ἀνατολῆς Ἀρχιερέων, αὐτὸς δὲ τὸ σημείωμα περὶ τούτων ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου ἕκτου κεφαλαίου δεκάτου ἕκτου Παραγράφῳ τετάρτῳ, καὶ κεφαλαίου δεκάτου ἐνάτου Παραγράφῳ δεκάτῳ τρίτῳ, καὶ κατωτέρω κεφαλαίου ὀγδόου Παραγράφῳ δευτέρῳ, καὶ κεφαλαίου ἑνδεκάτου Παραγράφῳ ἕκτῳ.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Ὅτι ἐκ τῶν προκαταρχομένων ἐν ταῖς διαλαλιαῖς τῶν Συνόδων, καὶ τῶν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει τῆς παρούσης, οὐ δίδοταί τινι ἰδικὸν ἀξίωμα.

Ἐν τῇ πρώτῃ πράξει σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ἐν τῇ τρίτῃ Οἰκουμενικῇ προκατῆρξε τῆς συνομιλίας Πέτρος Πρεσβύτερος, ἐν δὲ τῇ ἐν Χαλκηδόνι οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Ῥώμης, ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ κοινῶς οἱ πατέρες, ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Ῥώμης, ἐν δὲ τῇ παρούσῃ οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Σικελίας, ἐν δὲ τῇ ἐπὶ Μαρτίνου αὐτὴ ἡ Σύνοδος, ἐν δὲ τῇ ἐπὶ Μηνᾶ Εὐθύμιος Διάκονος. καὶ σημείωσαι ὅτι ἐκ τοῦ προκατάρχειν τῶν διαλαλιῶν ἐν ταῖς Συνόδοις οὐ δίδοταί τινι ἰδικῆς ἐξουσίας ἀξίωμα.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς τὴν Σύνοδον Σάκρας τῶν Βασιλέων, καὶ τῆς διὰ τῶν συνοδικῶν τοῦ Ταρασίου ἀθροίσεως τῆς Συνόδου, δείκνυται ἡ μὲν τοῦ Βασιλέως ἐνέργεια ἐν τῇ Συνόδῳ ἐξαίρετος, οἱ δὲ πατέρες τῆς Συνόδου ἐξίσου πάντες κριταί, τὸ δὲ ἀγείρειν τὸν Ῥώμης τὰς Συνόδους ἢ ἐπὶ τῶν Συνόδων εἶναι καὶ καθόλου διδάσκαλον, ψεῦδος προφανέστατον.

Ἐν τῇ βασιλικῇ Σάκρᾳ πρὸς τὴν Σύνοδον σημείωσαι τὴν τῶν Βασιλέων ἐξαίρετον ἐνέργειαν ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, λέγουσι γάρ, Ἐξαιρέτως δὲ τῆς τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ εὐταξίας φροντίζειν βουλόμεθα, καὶ τὴν τῶν Ἱερέων ἕνωσιν διαπαντὸς ἐμπορεύεσθαι προαιρούμεθα Ἀνατολῆς, Ἄρκτου, Δύσεως καὶ Μεσημβρίας, καὶ πάρεσι Θεοῦ εὐδοκήσαντος διὰ τῶν Τοποτηρητῶν αὐτῶν μετὰ καὶ ἀντιγράφων τῶν ἀποσταλέντων συνοδικῶν γραμμάτων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου, οὕτως γὰρ ἐστὶν ἀρχῆθεν Νόμος συνοδικὸς τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμένης τὸ Εὐαγγέλιον. καὶ κατωτέρω, Καὶ ἐπειδήπερ ἀπὸ πάσης τῆς Οἰκουμένης ὁ Θεὸς συνήγαγεν ὑμᾶς, βουλὴν τὴν οἰκείαν στῆσαι θέλων, ἤδη προκειμένων τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων, καὶ νοητῶς βοώντων, Δικαίως κρίνατε, στῆτε ἑδραῖοι τῆς εὐσεβείας ὑπέρμαχοι, καὶ πᾶσαν καινοφωνίαν καὶ νεοφανῆ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν προθυμήθητε, καὶ καθὰ Πέτρος ὁ πρώταρχος τῆς ἀποστολικῆς ὁμηγύρεως τὴν ἀνδραποδώδη ὑπόνοιαν πατάξας τὸ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀσκήσεως αἰσθητήριον τῇ μαχαίρᾳ ἀφεῖλεν, ἀνατείνατε τὴν ἀξίνην τοῦ Πνεύματος, καὶ πᾶν δένδρον ποιοῦν καρπὸν ἐρεσχελίας καὶ διχονοίας καὶ ἐπεισάκτου καινοτομίας, ἢ ταῖς διδασκαλικαῖς ὑμῶν φωναῖς μεταφυτεύσατε, ἢ κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσι συγκόψατε. καὶ ἐν τῷ τέλει, Γράμματα ἐδεξάμεθα ἀποσταλέντα παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τῶν αὐτοῦ Τοποτηρητῶν Πέτρου καὶ Πέτρου τῶν καὶ συνεδρευόντων ὑμῖν, καὶ κελεύομεν κατὰ τὸν συνοδικὸν θεσμὸν εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι, καὶ μετὰ τῆς δεούσης σιγῆς τούτων ἀκούοντες μετὰ καὶ τῶν ἀποσταλεισῶν κεραιῶν ἐν δυσὶ τετραδίοις παρὰ τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως διὰ τῶν πρεσβυτέρων Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ, ἤδη καὶ αὐτῶν συμπαρόντων ὑμῖν, δι' αὐτῶν γνώσεσθε ὁποῖόν ἐστι τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τὸ φρόνημα. Ἐν οἷς σημείωσαι πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἑνοῖ διὰ τῆς Συνόδου τὴν Ἐκκλησίαν, οὐχ ὁ Ῥώμης. δεύτερον, οἱ Τοποτηρηταὶ τῶν Πατριαρχῶν τοῦ τε Ῥώμης καὶ τῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τῶν συνοδικῶν τοῦ Ταρασίου ἦλθον, ὅπερ οὐδέποτε ἐγένετο ἵνα ἔλθωσιν οἱ Τοποτηρηταὶ τῶν Πατριαρχῶν

ἀρχῶν διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ Πάπα. εἶτα καίτοι ὁ Ταράσιος γράψας, ἀλλ' οὐ συνήγαγε τὴν Σύνοδον κυρίως, ἀλλ' ὀργανικῶς, προσετάχθη γὰρ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ ἔγραψε, τὴν Σύνοδον δὲ ἤθροισε κυρίως ὁ Βασιλεύς, ὥστε ψεῦδος ἐστὶν ὅτι ὁ Πάπας τὰς Συνόδους ἀγείρει, καὶ γὰρ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀνατολῆς οὐκ ἐκάλεσεν, ἀλλ' ἢ μόνος ὁ Ταράσιος, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἐκάλεσεν ὁ αὐτὸς καὶ τὸν Πάπαν, ὡς ῥηθήσεται. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι πάντες οἱ ἐν τῇ Συνόδῳ Ἐπίσκοποι ἐξίσου ὑπάρχουσι κριταί. δεύτερον, ὅτι ἐκτέμνουσιν οἱ πατέρες τῆς Συνόδου καὶ συγκόπτουσι πᾶσαν καινοφωνίαν καὶ ἐπείσακτον καινοτομίαν. ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ εἰρημένῳ τῷ Ῥώμης Λέοντι παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῇ, κειμένῃ ἐν τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ πράξει τῆς ἕκτης Συνόδου, ἤγουν τῷ, καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν ἀκοὴν καὶ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν προεθυμήθη. ὥστε αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀσυγκρίτως μείζονος ἐξουσίας εἰσὶ τῶν τε Πατριαρχῶν καὶ τοῦ Πάπα, καὶ μάτην λοιπὸν θρυλλεῖται ὅτι ὁ Πάπας ἐπὶ τῶν Συνόδων. τρίτον, ὅτι ὅπερ ὁ Πωγωνάτος ἔγραφε τῷ Πάπᾳ Λέοντι, ἵνα ἐνεργῶν τὰ ἐκκλησιαστικὰ τέμνῃ ὡς ὁ Πέτρος τὸ οὖς, τοῦτο οἱ Βασιλεῖς νῦν γράφουσι τῇ Συνόδῳ, ὅθεν οὐδὲ τοῦτο τὸ πρόσρημα ἔμενε μόνῳ τῷ Ῥώμης. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ὅτι λέγει ἐξίσου καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς τιμῆς ἀναγνωσθῆναι τὰ γράμματα τοῦ Πάπα καὶ τῶν Πατριαρχῶν, καὶ τὸ δὴ κύριον καὶ ἀξιοσημείωτον, ἵνα ἀπαραλλάκτως ἐξ αὐτῶν γνωσθῇ ποῖόν ἐστι τὸ φρόνημα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. καὶ λοιπὸν προφανής ἐστι ματαιότης τὸ τῶν παπιστῶν, ὅτι ὁ Ῥώμης ἰδικῶς ἐστὶ τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ ῥημάτων Βασιλείου Ἀγκύρας, δείκνυται μερικὴ Ἐκκλησία ἡ Ῥώμης, καὶ ἴσος τοῖς Ἐπισκόποις ὁ Ῥώμης, καὶ οὐ μόνος τοῦ Πέτρου διάδοχος.

Ὁ Ἀγκύρας Βασίλειος Εἰκονοκλάστης ὤν, καὶ βουλόμενος ὀρθοδοξῆσαι, λέγει πρὸς τὴν Σύνοδον, Θεσμοθεσίαν ἐκκλησιαστικὴν κανονικῶς παραδεδομένην ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἔκ τε τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ Διδασκάλων, ἀλλά γε καὶ τῶν ἁγίων καὶ Οἰκουμενικῶν ἓξ Συνόδων καὶ τῶν Τοπικῶν ὀρθοδόξως συναθροισθεισῶν δέχεσθαι τοὺς ἐξ Αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας, ὅθεν καὶ ἐγὼ Βασίλειος Ἐπίσκοπος ὁ Ἀγκύρας προαιρούμενος ἑνωθῆναι τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, Ἀδριανῷ τῷ ἁγιωτάτῳ Πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ Ταρασίῳ τῷ μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ, τοῖς τε ἁγιωτάτοις καὶ ἀποστολικοῖς θρόνοις, λέγω δὲ Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις Ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἱερεῦσι, ταύτην τὴν παροῦσαν ἔγγραφόν μου ὁμολογίαν ποιοῦμαι, καὶ προσάγω ὑμῖν τοῖς ἐξ ἀποστολικῆς αὐθεντίας λαβοῦσι τὴν ἐξουσίαν. ταῦτα εἰπών, καὶ ἀναθεματισμοὺς ἐκτίθησι κατὰ τῶν Εἰκονομάχων. Ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ἐκ ποίων ἡ ἀλήθεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ ὁ τῆς πίστεως δείκνυται λόγος, καὶ οὐδεμία ἰδικὴ μνήμη τοῦ Πάπα. δεύτερον, ποία ἐστὶν ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, καὶ ὅτι ἡ Ῥώμη μέρος τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. ἴδε καὶ ἀνωτέρω βιβλίου πέμπτου κεφάλαιον δέκατον ὄγδοον ποία ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, καὶ ἔτι βιβλίου ἕκτου κεφαλαίου ἑβδόμου Παράγραφον ἑνδέκατον. τρίτον, ὅτι ἐξίσου ἀριθμεῖται ὁ Πάπας οὐ μόνον μετὰ τῶν Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιερέων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ἱερέων ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ μέρος ἐστὶν αὐτῆς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες καὶ οὐ κεφαλὴ ὡς καινοφωνοῦσιν οἱ παπολάτραι. τέταρτον, ὅτι φησί, Καὶ προσάγω ὑμῖν τοῖς ἐξ ἀποστολικῆς αὐθεντίας λαβοῦσι τὴν ἐξουσίαν. καὶ σημείωσαι ὅτι ἀνωτέρω βιβλίῳ ἕκτῳ κεφαλαίῳ ἑβδόμῳ ἐν τῇ ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδῳ ἐλέγομεν ὅτι ἡ ἀποστολικὴ αὐθεντία νοεῖται ἡ κανονικὴ ἢ πνευματικὴ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς κοσμικῆς καὶ ἀνθρωπίνης, καὶ ἔχειν αὐτὴν ἐλέγετο ἐκεῖ τόν τε Μαρτῖνον καὶ τὴν Σύνοδον, ἐνταῦθα δὲ προφανῶς ἰδιαιτάτῳ λόγῳ μόνῃ ἀφοσιοῦται τῇ Συνόδῳ, καὶ λοιπὸν οὐκ ἔχει τὴν ἀποστολικὴν αὐθεντίαν μόνος ὁ Ῥώμης ὡς Ῥώμης Ἐπίσκοπος, ἀλλὰ μετὰ τῆς οἰκείας Συνόδου καὶ οὐ μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Ἐπίσκοποι ἔχουσιν ὡς ἐκεῖνος, καὶ πρὸ πάντων ἔχει αὐτὴν ἀσυγκρίτως ἡ κοινότης τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. πέμπτον, ὅτι πάντες οἱ Ἐπίσκοποι πάντων τῶν Ἀποστόλων εἰσὶ διάδοχοι ἐξίσου, καὶ λοιπὸν ψεῦδος, ὅτι μόνος ἐστὶν ὁ Ῥώμης τοῦ Πέτρου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς Ῥουφῖνον ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου τῆς ἐν τῇ πρώτῃ πράξει ἀναγνωσθείσης, καὶ ἐκ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Ῥουφίνου, δείκνυται εἶναι τὸ κῦρος τῶν Συνόδων, καὶ ἴσον τοῖς Ἐπισκόποις τὸν Ῥώμης.

Ἐν τῇ αὐτῇ πράξει ἀνεγνώσθη ἡ πρὸς Ῥουφῖνον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπιστολή, ἐν ᾗ γινομένου λόγου περὶ τῶν ἀπὸ Ἀρειανῶν ἐπιστρεφόντων, ὁ Ῥουφῖνος ἠρώτησε τὸν ἅγιον περὶ τούτων, εἰ προσδεκτέοι παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὐκ ἠρώτησε τί δοκεῖ τῷ Πάπᾳ τῆς Ῥώμης, ἢ τί ὡρίσατο ὁ Πάπας περὶ αὐτῶν, ἀλλ'

ἠρώτησε

ἠρώτησε τί ἔδοξε ταῖς Συνόδοις, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος γράφει, ὅτι γέγονε Σύνοδος (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ) παρόντων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἔξω μερῶν Ἐπισκόπων, γέγονε δὲ καὶ παρὰ τοῖς τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦσι συλλειτουργοῖς, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῖς ἐν Ἱσπανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, καὶ ἤρεσεν ὅπερ ἔδοξε πανταχοῦ, ταῦτα καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐγράφη, καὶ ἀπεδέξατο ἡ Ῥωμαίων Ἐκκλησία, ταῦτα καὶ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ δηλῶ θαῤῥῶν, ὅτι τὰ δόξαντα ἀποδέξεταί σου ἡ θεοσέβεια. καὶ σημείωσαι ὅτι αἱ Σύνοδοι ἔχουσι τὸ κῦρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοῦ δὲ Ῥώμης ἐν τοιούτοις μεγάλοις πράγμασι καὶ μάλιστα μεγίστοις οὐδὲ καὶ μνήμη ἐγένετο ψιλή, ἀλλ' ὁ μὲν διορισμὸς ἐγένετο ἐν τῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Συνόδῳ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίῳ δευτέρῳ κεφαλαίῳ δωδεκάτῳ, ἡ δὲ ἀρέσκεια ἐγένετο παρὰ τῶν ἁπανταχοῦ Συνόδων, καὶ ἡ Ῥωμαίων Ἐκκλησία ἀπεδέξατο, ὡς ἀπεδέξατο καὶ ὁ Ῥουφῖνος, καὶ ἐγράφη πρὸς αὐτὴν, ὡς ἐγράφη καὶ τῷ Ῥουφίνῳ πρὸς ἀρέσκειαν, δηλονότι βεβαίωσιν καὶ συμφωνίαν, καθ' ὃν τρόπον λέγεται κατωτέρω ἐν τῇ αὐτῇ πράξει. χρήσας ἀπὸ τοῦ ἁγίου Σάββα, ὅτι τῆς πέμπτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὰ πρακτικὰ ἀπέστειλεν ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντων τῶν κατὰ Παλαιστίνην Ἐπισκόπων χειρὶ καὶ στόματι ταῦτα βεβαιωσάντων καὶ κυρωσάντων, μόνος Ἀλέξανδρος ὁ Ἀβίλης Ἐπίσκοπος οὐκ ἐδέξατο. καὶ σημείωσαι, ἤρεσε ταῖς Συνόδοις, ἀπεδέξατο ἡ Ῥωμαίων Ἐκκλησία, ἀπεδέξατο ὁ Πρεσβύτερος Ῥουφῖνος, ἐκύρωσαν καὶ ἐβεβαίωσαν οἱ Ἐπίσκοποι, οὐκ ἐδέξατο ὁ Ἀβίλης, ἐξ ὧν πάντων δείκνυται ἰσότης καὶ συμφωνία, οὐ μοναρχία καὶ ἰδικὴ ἐξουσία.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει παρὰ Γρηγορίου τοῦ Νεοκαισαρείας λεχθέντων, δείκνυται εἶναι μόνην τὴν Σύνοδον καθόλου Διδάσκαλον ἀναμάρτητον, τὸν δὲ Ῥώμης ἕνα τῶν τῆς Συνόδου καὶ ἁμαρτωλόν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει σημείωσαι πρῶτον, Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας ἀπὸ Εἰκονομάχων τῇ ὀρθοδοξίᾳ προστεθεὶς, εἶπεν, Ἡνίκα πᾶσα ἡ ὁμήγυρις αὕτη τὸ ἓν φρονεῖ καὶ λαλεῖ, ἔμαθον καὶ ἐπληροφορήθην, ὅτι ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐστὶν ἡ νυνὶ ζητουμένη καὶ κηρυττομένη. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐκ ἠρώτησε τί φρονεῖ ὁ Ῥώμης, καὶ τί διδάσκουσιν οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Ῥώμης, ἀλλὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Συνόδου προέβαλε τῆς πίστεως τὸ θεμέλιον, ὥστε ἡ Σύνοδος ἐπὶ τοῦ Ῥώμης, καὶ μόνη αὕτη ἐστὶ καὶ Διδάσκαλος ἐξαίρετος καὶ ἀναμάρτητος, ὁ δὲ Ῥώμης καὶ διδάσκεται καὶ ἁμαρτίαις ὑπόκειται.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Ὅτι ἐκ τῆς ἀληθοῦς ἐξηγήσεως τῆς πρὸς τοὺς Βασιλεῖς ἀναφορᾶς τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ, καὶ οὐ κατὰ τὴν ἔξωθεν ψευδοπαραγραφὴν τῶν Λατίνων καὶ ψευδερμηνείαν Ἀναστασίου τοῦ Βιβλιοθηκαρίου, καὶ ἐξ ἑτέρων πλείστων ἀποδείξεων, καὶ ἐκ τῶν κατὰ διαίρεσιν ἐνταῦθα ἀπαριθμουμένων, ἀναιρεῖται πᾶσα μοναρχία τοῦ Ῥώμης μετὰ τῶν ψευδερμηνειῶν καὶ ψευδομαρτύρων τῶν Λατίνων.

Ἀνεγνώσθη ἡ ἀναφορὰ τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς, ἐν ᾗ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ἀνεγνώσθη κατὰ κέλευσιν βασιλικὴν, οὐκ ἐξαιρέτῳ τινὶ τρόπῳ, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν καθ' ὅνπερ γέγονε κέλευσις ἀναγνωσθῆναι καὶ τὰ γράμματα τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἀνατολῆς. δεύτερον, ἐν πάσῃ τῇ ἀναφορᾷ ἀναμφιβόλως δείκνυται, ὅτι μονώτατοι οἱ Βασιλεῖς ἠθροίκασι τὴν Σύνοδον, οὓς καὶ ὁ Πάπας μυρίοις ἐγκωμίοις κατασέφει καὶ ἐγκωμιάζει ὡς αἰτίους τῆς ὑψώσεως τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ δι' ὧν ἀνακαινίζεται ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ δείκνυται ὅτι ὁ Πάπας τοῦ ἀθροισθῆναι τὴν σύνοδον τοσοῦτον συνέβαλεν, ὅσον καὶ πᾶς Ἐπίσκοπος, κληθεὶς γάρ, ἦλθεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριαρχικοὶ θρόνοι, καὶ οὐδὲν πλέον. τρίτον, ἐκεῖνο, ὅπερ γράφει ὁ Πάπας, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἑλένη τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐστερέωσαν καὶ ἐβεβαίωσαν, ἐννοεῖται ὅτι γενομένων Χριστιανῶν καὶ φροντισάντων διὰ τὴν εὐσέβειαν, ἐγένοντο Χριστιανοὶ τόσοι καὶ τόσοι, ἐβεβαίωσαν δὲ τὴν ὀρθοδοξίαν διὰ τῆς Οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου, ὃν τρόπον εἴρηται περὶ αὐτῆς ἀνωτέρω ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ. τέταρτον, λέγει, ὅτι Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐπιπλεῖον τὴν ἁγίαν μητέρα ὑμῶν τὴν καθολικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν καὶ πνευματικὴν Ἐκκλησίαν ὑψωσάντων. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι εἰ λέγει διὰ τὸ θέσπισμα, ἀλλ' ἐκεῖνο ψεῦδος παραπεδείχθη λαμπρῶς. δεύτερον, ὅτι εἰ ἐπιπλεῖον αὐτὴν ὕψωσαν, οὐκ ἔχει τὸ μεγαλεῖον παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἢ τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ παρὰ τῶν Βασιλέων. τρίτον, πᾶσα Ἐκκλησία ἁγία μήτηρ ἐστὶ τῶν Χριστιανῶν καὶ αὐτῶν τῶν Βασιλέων διὰ τὴν αὐτὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ αὐτὰ Μυστήρια, ἅπερ ἔχει μετὰ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἴρηται ἀνωτέρω ἐν πολλοῖς, ὅτι οὐ μόνον αἱ Πατριαρχικαὶ, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν Μητροπολιτῶν, καὶ πολλάκις καὶ αἱ τῶν Ἐπισκόπων λέγονται καθολικαὶ Ἐκκλησίαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. εἶτα καὶ πᾶσα Ἐκκλησία ἁγία πνευματική ἐστι πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν κοσμικῶν ἀθροίσεων καὶ συναγωγῶν, ὅτι δὲ διὰ τούτων ὁ Ἀδριανὸς

οὐ βούλεται εἰπεῖν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης καθολικὴν ἁπλῶς, ἀλλὰ μερικὴν αὐτὴν ἐγίνωσκε καὶ μέρος τῆς καθολικῆς, φανερόν ἐστι, καὶ γὰρ ταῦτα εἰπὼν, εἶπε, Καὶ Ῥωμαϊκὴν, ἵνα δείξῃ περὶ ποίας Ἐκκλησίας ὁ λόγος αὐτῷ ἦν. Ὑψωσάντων δὲ εἶπον, αὐτὶ τοῦ διὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐπολυπλασίασαν οἱ Βασιλεῖς τοὺς ἐν αὐτῇ Χριστιανοὺς, καὶ ὅτι αὐτὴν τὴν τῆς Ῥώμης Ἐκκλησίαν ηὐλαβήθησαν, ὡς ἐν αὐτῇ φανερώσαντες τὴν γνώμην αὐτῶν περὶ τῆς εὐσεβείας, πλὴν φανερόν ἐστιν, ὅτι οὐ μόνον τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ὕψωσαν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν Ἐκκλησίαν. εἰς τοῦτο συντρέχει καὶ ὅπερ ὁ Πρεσβύτερος Ἀλύπιος γράφει τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ, λέγων, ὁ Ἀθανάσιος τὴν ὀρθοδοξίαν ἀνέστησε, καὶ τὸν ἅγιον Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ θρόνον ὕψωσε, τουτέστιν αἰδεσιμώτερον ἐποίησεν, ὅπερ καὶ παντὶ τοιούτῳ Ἐπισκόπῳ ἴδιόν ἐστι στηρίζειν δηλονότι τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ ὑψοῦν τὴν κατ' αὐτὸν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ δὴ καὶ παντὶ τοιούτῳ Βασιλεῖ, ὁ γὰρ μέγας Θεοδόσιος ὕψωσε τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς τὴν Ἀχρίδα καὶ τὴν Καρθαγένην, περὶ οὗ καὶ ὁ Πάπας Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ φησὶν, Ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν πολιτείαν τῶν Χριστιανῶν ὕψωσε, καὶ Ἰουστινιανὸς ὁ δεύτερος τὴν Κύπρον. ὅθεν ἐπιφέρει ὁ Ἀδριανὸς μετὰ τὸ ταῦτα εἰπεῖν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνους πάλιν, ἤτοι Κωνσταντῖνον καὶ Ἑλένην, Τῶν ὀρθοδόξων προβεβασιλευκότων ὑμῶν καὶ κρατησάντων, καὶ οὕτως ἀναδειχθήσεται καὶ τὸ ὑμέτερον εὐσεβέστατον καὶ θεοδώρητον ὄνομα νέου Κωνσταντίνου καὶ νέας Ἑλένης ἐν πάσῃ τῇ Οἰκουμένῃ ἐπαινετὸν διαφημιζόμενον, δι' ὧν ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία ἀνακαινίζεται, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν, ὅτι ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία παρὰ τῶν Βασιλέων ὑψοῦται, ἤτοι τρανοῦται, βεβαιοῦται καὶ κραταιοῦται, ὡς εἶπε ταῦτα ῥητῶς ἐνταῦθα ὁ Ἀδριανός. τέταρτον, ὅτι δὲ, λέγομεν πάλιν, ὁ Ἀδριανὸς οὐκ εἶχε σκοπὸν μοναρχίας, ἀλλὰ ὀρθῶς φρονοῦσαν τότε τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν καὶ περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἐκβάσεως (καὶ γὰρ ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ταράσιον ἐπιστολῆς ὑπωπτεύετο καὶ αὐτὸν τὸν Ταράσιον ἵνα μὴ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν Εἰκονομαχίαν) ἐτίμα, ἵνα ἑλκύσῃ τοὺς Βασιλεῖς εἰς τὸ αὐτὸ σέβας, δῆλον, καὶ γὰρ οὐκ εἶπον, ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὸ θεοδώρητον ὄνομα τῶν Βασιλέων ἐξαιρέτως τῷ Πέτρῳ, ἢ τῷ ἐξαιρέτως βικαρίῳ τοῦ Πέτρου Πάπα, ἀλλ' ἵνα τῇ παραδόσει τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων ἐξακολουθήσῃ, καὶ ἐναγκαλίσηται τὸν βικάριον αὐτῶν, καθὼς καὶ οἱ ἐξ ἀρχῆς προηγησάμενοι Βασιλεῖς καὶ ἐτίμησαν τὸν βικάριον αὐτῶν, καὶ ἠγάπησαν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῶν. Τιμήσῃ δὲ τὸ ὑμέτερον θεοδώρητον κράτος τὴν Ῥωμαϊκὴν ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων, οἷς ἐδόθη ἐξουσία παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ Λόγου λύειν τε καὶ δεσμεῖν ἁμαρτίας ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ. Ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ὡς ἦν ὁ Πάπας τοῦ Παύλου βικάριος, οὕτως ἦν καὶ τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ τοῦ Παύλου ἦν καθὸ Ἀποστόλου καὶ οὐχ ὡς μονάρχου, οὕτως ἄρα ἦν καὶ τοῦ Πέτρου. δεύτερον, ὡς ἦν κορυφαῖος Ἀπόστολος καὶ κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων ὁ Παῦλος, τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἦν καὶ ὁ Πέτρος, ἀλλὰ μὴν ὁ Παῦλος οὐκ ἦν κορυφαῖος ὡς μονάρχης, ἄρα οὐδὲ ὁ Πέτρος ἦν κορυφαῖος ὡς μονάρχης. τρίτον, ὡς ἦν τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Παύλου Ἐκκλησία ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία, ἦν Ἐκκλησία αὐτῶν καὶ πᾶσα Ἐκκλησία ἐν ᾗ ἐδίδαξαν, οὐκ ἔχουσι δὲ αἱ τοιαῦται Ἐκκλησίαι μοναρχίας ἐξουσίαν, ἄρα οὐδὲ ἡ Ῥωμαϊκή. τέταρτον, ὡς ἐδόθη τῷ Πέτρῳ ἡ ἐξουσία τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν ἁμαρτίας ἐν τῷ Οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, οὕτως ἐδόθη καὶ τῷ Παύλῳ, ἀλλὰ μὴν τῷ Παύλῳ ἐδόθη κατὰ τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους, ἄρα καὶ ἣν ἔχει τοιαύτην ἐξουσίαν ὁ Πέτρος, ἐστὶ κατὰ τὴν τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, ἐπειδὴ ἐξίσου ἐρρέθη πᾶσι τὸ, Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. πέμπτον, ὡς ἐδόθη τῷ Πάπᾳ παρὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ τῶν Ἀποστόλων τὸ λύειν καὶ δεσμεῖν ἁμαρτίας ἐν τῷ Οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ὡσαύτως ἐδόθη καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις, φησὶ γὰρ Γρηγόριος ὁ Πάπας ἐπιστολῇ δευτέρᾳ πρὸς τὸν Ἴσαυρον, Γρηγόριος ὁ Πάπας Ῥώμης καὶ Γερμανὸς ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀναδεχόμεθα τὰ σφάλματα τῆς ἁμαρτίας, ὡς λαβόντες παρὰ Κυρίου τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐθεντίαν λύειν τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου ἕκτου κεφαλαίου δεκάτου ἐνάτου Παράγραφον πέμπτον. ἕκτον, περὶ τῶν ᾀδομένων περὶ Σιλβέστρου καὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐξίσου γράφει ἐνταῦθα ὁ Ἀδριανὸς, ὅτι ἐφάνησαν καὶ ἐνήργησαν ὅ, τε Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος, καὶ ὡσαύτως Θεοὶ ἐκλήθησαν, καὶ ἐξίσου παρέδωκαν τὸ περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων σέβας, ὥστε καὶ ὁ Ῥώμης ἐξίσου αὐτῶν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διάδοχός ἐστιν, οὐκ ἦν δὲ ὁ Παῦλος μονάρχης. ἄρα οὐδὲ ὁ Ῥώμης. ἕβδομον, κατωτέρω εἰς βεβαιοτέραν πίστιν περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων φησὶν ὁ Ἀδριανὸς, Καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι καὶ χριστιανικώτατοι Βασιλεῖς σὺν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ χριστιανικωτάτῳ λαῷ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἐδέξαντο, ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ, ἡ Ἐκκλησία οὐκ ἔχει ἐξαίρετον οὐ μόνον τὸν Ῥώμης Διδάσκαλον, ἀλλὰ τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἁγίους πατέρας, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω καὶ ὁ Ἀγκύρας Βασίλειος, καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας φέρει μάρτυρας βεβαιοῦντας τὰ ἐν τῇ ἀναφορᾷ δόγματα αὐτοῦ, Αὐγουστῖνον, Νύσσης, Βασίλειον, Χρυσόστομον, Κύριλλον, Ἀθανάσιον, Ἀμβρόσιον, Ἐπιφάνιον, Στέφανον Βόστρων καὶ Ἱερώνυμον. ὄγδοον, ὅτι δὲ τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας τὰ δίκαια λέγων, ἐνίοτε τὴν Ῥώμην καὶ διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ ἴσως καὶ διὰ φιλοτιμίαν ἀνθρωπίνην ἐτίμα παρὰ τὸ προσῆκον ὁ Ἀδριανὸς, δῆλον, γράφει γὰρ κατωτέρω, ὅτι οἱ Πάπαι Γρηγόριος καὶ Γρηγόριος, Ζαχαρίας, Στέφανος, Παῦλος καὶ ἄλλος Στέφανος ἔγραψαν εἰς Λέοντα τὸν Ἴσαυρον καὶ εἰς Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ περὶ τῶν Εἰκόνων, σιωπᾷ δὲ τὸν ἅγιον

Γερμανὸν

Γερμανὸν τὸν πρῶτον πάντων τοῦ Ἰσαύρου ἀντίπαλον καὶ Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν καὶ ἄλλους τῆς Ἐκκλησίας Καθηγεμόνας, ἀντιταξαμένους τῷ Κοπρωνύμῳ καὶ ἁπλῶς τοῖς Εἰκονομάχοις. ἀλλ᾽ εἰ ὁ Ἀδριανὸς δόξαν θηρώμενος τῆς κατ᾽ αὐτὸν Ἐκκλησίας τοὺς ἐγκρίτους ἁγίους ἀπεσιώπησεν, ἡ Οἰκουμενικὴ ὅμως Σύνοδος ἐν τῇ ἑβδόμῃ αὐτῆς πράξει τούτους ῥητῶς ἐνεκωμίασεν. ὅτι δὲ ἀξιολογώτεροι ἐλέγχονται τῶν Εἰκονομάχων ἦσαν Γερμανός, Δαμασκηνὸς καὶ Γεώργιος μᾶλλον τῶν Παπῶν, μάρτυς καὶ αὐτὴ ἡ τῶν Εἰκονομάχων Σύνοδος, τοὺς μὲν τρεῖς τούτους ῥητῶς ἀναθεματίσασα, τῶν δὲ Παπῶν μηδένα λόγον ποιήσασα. ἔνατον, ὁ Ἀδριανὸς γράφει πρὸς τοὺς Βασιλεῖς, Δυσωπῶ δὲ μετὰ μεγάλου πόθου καρδίας τὴν ὑμετέραν πρᾳότητα, καὶ ὡς παρὼν γονυπετῶ, καὶ τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσι κυλινδούμενος ἱκετεύω. ὅπερ σημεῖόν ἐστιν ὅτι οὐκ ἐφρόνει ὁ Ἀδριανὸς εἶναι τὸν Πάπαν ὑπὲρ τοὺς Βασιλεῖς, ἐπειδὴ ὡς Δεσπότας αὐτοὺς προσκαλεῖται, καὶ τοῖς ἴχνεσιν αὐτῶν γονυπετῶς κυλινδεῖται, ὅπερ τοὺς νῦν Πάπας εἰπεῖν πρὸς τοὺς μετὰ τὸ σχίσμα Αὐτοκράτορας, οὐδὲ φορητὸν ἐστὶν ἀκοῦσαι. ὁ δὲ Ἀδριανὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν οὐ μοναρχικὴν, ἀλλὰ δουλικὴν γινώσκων, ὡς ἔγραφε καὶ ὁ Ἀγάθων τῷ Πωγωνάτῳ καὶ ὁ Μαρτῖνος τῷ Κώνστᾳ, μόνος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Φράντζαν εἰς τὸν τότε Ῥῆγα διὰ βοήθειαν, καὶ ὁ Πάπας Ζαχαρίας μόνος ἀπῆλθεν πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν Λογγιβάρδων ἵνα εἰρηνοποιήσῃ αὐτὸν, ἐπειδὴ τότε, ὡς εἴρηται, οὐκ ἦν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἡ νῦν ὀφρῦς καὶ τὸ ὕψος τῆς μονότητος. δέκατον, οἱ παπισταὶ ἐν τοῖς ἄνωθεν εἰρημένοις ῥήμασι τοῦ Ἀδριανοῦ παραγράφουσιν ἔξωθεν, ὡς δῆθεν εἶναι τοῦ Ἀδριανοῦ τὰ ῥήματα οὐκ ἐκεῖνα τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἀλλὰ ταῦτα, Ἤτοι καὶ τὴν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν πνευματικὴν ὑμῶν μητέρα Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ὑψωσάντων, καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Βασιλέων οἷα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν κεφαλὴν σεβασαμένων. ταῦτα οἱ σοφισταί. ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ἁγία καθολικὴ ἀποστολικὴ καὶ πνευματικὴ καὶ πᾶσα Ἐκκλησία λέγεται διὰ τὴν ἄνωθεν αἰτίαν. δεύτερον, τὸ Ῥωμαϊκὴν, μερικὴν αὐτὴν δείκνυσι, κἂν διαῤῥαγῶσιν οἱ σοφισταὶ διαιρέσεις ἐφευρίσκοντες. τρίτον, ὡς ἐσεβάσθησαν τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν οἱ Βασιλεῖς, ἐσεβάσθησαν καὶ τοὺς ἄλλους Πατριαρχικοὺς θρόνους καὶ πολλοὺς ἰδικῶς τῶν ἁγίων πατέρων. κεφαλὴν δὲ οὐκ οἴδασι τὴν Ἐκκλησίαν Ῥωμαίων, ἀλλὰ μετὰ τὴν δευτέραν Οἰκουμενικὴν κατὰ μόνην τὴν τάξιν, εἰ δὲ καὶ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ εἶπον αὐτὴν κεφαλὴν, ἦν ὁ τρόπος ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ τότε πολλῶν Ἐκκλησιῶν ἐπίσκεψις αὐτῆς, ἀλλὰ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον κεφαλὴν εἶπον οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ πολλοὺς ἑτέρους Ἐπισκόπους καὶ Μητροπολίτας. τέταρτον, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἐσεβάσθη τὸν Πάπαν, ὅτι οὐ μόνον, ἀλλὰ μετὰ καὶ ἄλλων Ἐπισκόπων προσέταξεν ἵνα γένηται Σύνοδος καὶ κριθῇ ὁ Καρθαγένης Καικιλιανὸς, καὶ κατὰ Ἀρείου οὐ τῷ Πάπᾳ ἐπίστευσεν, ἀλλὰ Σύνοδον ἤγειρε, καὶ ἐν Τύρῳ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις Συνόδους ἤθροισε καὶ δι᾽ ἐκείνων ἐνήργει, τοῦ δὲ Πάπα μόνου οὐδεὶς λόγος. ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνστάντιος τὰς ἀποφάσεις τοῦ Πάπα Ἰουλίου καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας περὶ Ἀθανασίου καὶ Παύλου διόλου ἀνεῖλε καὶ Συνόδους ἤθροισε κατ᾽ αὐτῶν, καὶ τῷ Πάπᾳ Λιβερίῳ ἔλεγε, Πόσον εἶ μέρος τῆς Οἰκουμένης, εἶτα ἐξώρισε, καὶ τὴν ἀρειανικὴν αἵρεσιν στηρίξαι ἐβιάσατο, ὥσπερ ὁ Ἀθανάσιος τὴν ὀρθοδοξίαν. ὁ Οὐαλεντιανὸς ἰδίᾳ προσταγῇ Συνόδους ἤθροισεν ἄνευ τῆς τοῦ Πάπα εἰδήσεως, καὶ τὸν Ἀμβρόσιον Μεδιολάνων Ἐπίσκοπον ἐποίησε διὰ τῆς Συνόδου τῆς Ἐπαρχίας, τοῦ δὲ Πάπα οὐδεὶς λόγος. ὁ αὐτὸς μέγας Οὐαλεντιανὸς δύο γυναῖκας λαμβάνειν ἕκαστον Χριστιανὸν ἐνομοθέτησε κατὰ πρόσωπον τοῦ Πάπα. ὁ Ἰοβιανὸς οὐ τὸν Πάπαν, ἀλλὰ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἠρώτησε περὶ πίστεως, καὶ ἐκείνῳ ἐπείθετο μᾶλλον πάντων, καὶ ὁ Ἀθανάσιος δοὺς αὐτῷ ἔγγραφον τὴν πίστιν, διὰ τῆς κοινότητος ἐβεβαίου, οὐ διὰ τοῦ Πάπα. ὁ μέγας Θεοδόσιος ἐν ἴσῃ τιμῇ εἶχε τὸν Πάπαν Δάμασον καὶ τὸν Ἀλεξανδρείας Πέτρον, καὶ μᾶλλον ηὐλαβήθη τὸν Θεσσαλονίκης Ἀχόλιον, καὶ ἐπείθετο, καὶ ἐτίμα πάντων μᾶλλον τὸν Ἀντιοχείας Μελέτιον, καὶ Σύνοδον ἤγειρε μόνων τῶν ὑπ᾽ αὐτῷ Ἐπισκόπων, καὶ τὸν Ἀμβρόσιον μᾶλλον ἐσεβάσθη τοῦ τε Ῥώμης καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διὰ Φλαβιανὸν τὸν Ἀντιοχείας τὴν Ῥωμαίων Ἐκκλησίαν σφοδρῶς ἐπετίμησεν. ὁ Ἀρκάδιος τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας τοὺς πρέσβεις εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο, καὶ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου τὰς ἀγανακτήσεις τὰς πολλὰς καὶ τὰς πρεσβείας ὑπὲρ τοῦ Χρυσοστόμου εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο. ὁ μικρὸς Θεοδόσιος κατὰ Νεστορίου οὐ τῷ Πάπᾳ, ἀλλὰ τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν, καὶ κατὰ Εὐτυχοῦς Σύνοδον ἀθροίσας, οὐ τῷ Πάπᾳ, ἀλλὰ τῷ Ἀλεξανδρείας Διοσκόρῳ δέδωκε τὴν αὐθεντίαν, καὶ τὸν Πάπαν Λέοντα ἱκετεύοντα, ὀδυρόμενον καὶ θρηνοῦντα καὶ τοὺς Βασιλεῖς τῆς Δύσεως μεσίτας προβάλλοντα ἵνα ὁρίσῃ Σύνοδον γενέσθαι ἐν Ἰταλίᾳ διόλου παρεῖδεν. ὁ Μαρκιανὸς πρὸς λύσιν τῶν ἀμφιβολιῶν περὶ τῶν δύο ἐπὶ Χριστοῦ φύσεων τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἤθροισεν, ἐν ᾗ καὶ τὴν αὐθεντίαν ἔδωκε τῷ Πάπᾳ Λέοντι, ἀλλὰ φυσιωθέντα, καὶ κατὰ τῶν πρεσβείων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀντιστάντα καὶ γράφοντα καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν Βασίλισσαν εἰς οὐδὲν ἐλογίσαντο, ἀλλ᾽ ἀπέβαλον ὡς παραλογιζόμενον. Λέων ὁ μέγας, ἀναφορὰν πρὸς αὐτὸν πεμψάντων τῶν Ἀλεξανδρινῶν κατὰ Τιμοθέου τοῦ Αἰλούρου, οὐ τὸν Πάπαν ἰδικῶς, ἀλλὰ κοινῶς τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ῥώμης καὶ πάντας τοὺς ἐγκρίτους τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τὰς Συνόδους αὐτῶν ἠρώτησε περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ πρακτέου. Ἰουστῖνος ὁ Θρᾷξ Σύνοδον ἤγειρεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ αὕτη προτροπῇ ἢ εἰδήσεως τοῦ Πάπα ἐνέταξε τὰς τέσσαρας Συνόδους καὶ Λέοντα τὸν Ῥώμης ἐν τοῖς Διπτύχοις, καὶ τοὺς ἀναθεματιζομένους ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας

Εὐθύμιον καὶ Μακεδόνιον τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας ἐνέθηκε καὶ αὐτοὺς ἐν τοῖς Διπτύχοις, καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν μετεκόμισεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἐπ' αὐτοῦ ἐφημίζετο Οἰκουμενικὸς καὶ πατὴρ πατέρων. ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς τὸν Πάπαν Ἀγαπητὸν οὐ μετὰ τεθρίππου, ἀλλ' ἱππότην ἀνήγαγεν ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ μετὰ τὰς πολλὰς δεήσεις καὶ ἱκεσίας ἐνέδωκεν ἵνα θεωρήσῃ τὰ κατὰ Ἄνθιμον τὸν Αἱρετικόν, καὶ τοῦτο, οὐχ ὡς μονάρχης, ἀλλὰ μετὰ τῆς Συνόδου τῆς Διοικήσεως, καὶ τὸν Πάπαν Σιλβέριον ἐξώρισε, καὶ τὸν Πάπαν Βιγίλιον ἔφερεν ἀπὸ Ῥώμης εἰς Κωνσταντινούπολιν δέσμιον, καὶ πολλὰς αἰσχύνας αὐτῷ πεποίηκε, καὶ τέλος ἐξώρισεν. ὁ Ἰουστῖνος ὁ μετὰ Ἰουστινιανὸν ἑαυτὸν μᾶλλον τοῦ Πάπα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλον σεβάσμιον νομίσας, ἔπεμψε τὸ Σύμβολον τῆς δευτέρας Συνόδου εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας, νουθετῶν καὶ παρακαλῶν ἵνα κατ' ἐκεῖνο πάντες πιστεύωσιν. ὁ Τιβέριος περὶ Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας οὐ τὸν Πάπαν ἐκάλεσε κριτήν, ἀλλὰ Σύνοδον ἤθροισεν Οἰκουμενικήν, ἐν ᾗ καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὸ Οἰκουμενικὸς ἐβεβαιοῦτο, ἐπειδὴ οὐκ ἀντελέγετο, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Πάπας Γρηγόριος τοῦ Ἐξάρχου Ναρσῆ ἐδέετο ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ κύριον αὐτοῦ ἐκάλει. ὁ Μαυρίκιος περὶ τῶν Στρατιωτῶν νομοθετήσας ἵνα μὴ γίνωνται Μοναχοί, καὶ ἀντιλέγοντα τὸν Πάπαν εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο, καίτοι δίκαια λέγοντα. ὁ Ἡράκλειος καινοτομήσας περὶ τὴν πίστιν, ὁποίῳ τρόπῳ ἐφέρετο κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, πᾶσι δῆλόν ἐστιν. ὁ δὲ Κώνστας τὸν Πάπαν Μαρτῖνον ἐξώρισεν, ᾧ Κώνστᾳ εἰσιέναι μέλλοντι εἰς Ῥώμην ἔξω τῆς πόλεως ὑπήντησεν ὁ Πάπας Βιταλιανός. ὁ δὲ Πωγωνάτος ἐξ ἴσου εἶχε τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ἰουστινιανὸς ἄνευ τοῦ Πάπα τὴν ἐν Τρούλλῳ Σύνοδον ἤγειρε. καὶ λοιπὸν τούτων οὕτως ἐχόντων, πῶς λέγει ἐνταῦθα ὁ Πάπας Ἀδριανός, ὅτι πάντες οἱ Βασιλεῖς ἐξαιρέτῳ τινὶ τρόπῳ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐσεβάσθησαν Ἐκκλησίαν; ἀλλ' ὢ τῆς εὐηθείας, πῶς λέληθεν ἡμᾶς τὸ δίκαιον, μόνος ὁ Φωκᾶς ὁ τύραννος ἐσεβάσθη τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ὃς μιμούμενος τὴν Σύγκλητον ἐπὶ Τιβερίου τοῦ Καίσαρος νομοθετήσασαν ἄνευ τῆς βουλῆς αὐτῆς Θεὸν μήτινα δύνασθαι χειροτονεῖν, εἶπε τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν πρώτην τῶν Ἐκκλησιῶν. οἱ δὲ παπολάτραι ἀντὶ τοῦ παραγγράψαι ὅτι ὁ Φωκᾶς ὁ τύραννος πρῶτος καὶ μόνος τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ἐνομοθέτησεν εἶναι μητέρα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, εἶπον δῆθεν τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν εἰπεῖν ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι Βασιλεῖς ὡς μητέρα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐσεβάσθησαν τὴν Ῥωμαϊκήν, ψευδόμενοι κατὰ τὸ ἴδιον τῶν καινοτόμων καὶ προφανῶς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Πάπα καπηλεύοντες, ἀλλ' οὐ δύναται κρυβῆναι ἡ ἀλήθεια παρὰ τοῖς μηδὲν μηδαμῶς αὐτῆς προτιμῶσι. πέμπτον, περὶ τοῦ τέλος τῆς ἀναφορᾶς ταύτης οἱ παπολάτραι σημειοῦσιν, ὅτι Ἀναστάσιος ὁ Βιβλιοθηκάριος φησίν, Ἐπειδὴ ἐκ λαϊκοῦ ὁ Ταράσιος κεχειροτόνηται, καὶ ἔμελλε δημοσίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἐλεγχόμενος ἀναλογίας λαβὴν τοῖς Αἱρετικοῖς διδόναι ὡς ἐπιλήψιμος, ἢ ἐκινδύνευσεν ἡ ἀπὸ τῆς Συνόδου ὠφέλεια κωλυθῆναι, ἔδοξε τοῖς Γραικοῖς παρασιωπηθῆναι ὅσα περί τε τῆς ἐκ λαϊκῶν χειροτονίας καὶ τῆς οἰκουμενικῆς προσηγορίας (ἣ παρὰ Κανόνας ἀπενέμετο τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχῃ) καὶ ἐπίπληξιν ἐμφέρεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα, καὶ ταῦτα μήτε ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῆς Συνόδου, μηθ' ὅλως τοῖς πεπραγμένοις ἐγγραφῆναι, καὶ οὕτως ἡ ἐπιστολὴ περιόδων ἔσθ' ὅτε παρερμηνεύσεις παρενθήκας τε καὶ ἀποκοπὰς καὶ καθόλου ἐναλλαγὰς πέπονθεν ἀξιολόγους. παραπλησίως δὲ ἔτι παρατετόλμηται κἀν τῇ πρὸς Ταράσιον ἐπιστολῇ τοῦ αὐτοῦ Πάπα, πολλῶν τε χρησίμων παραλείψεις ὁ αὐτὸς μαρτυρεῖ Ἀναστάσιος. ταῦτα οἱ παπισταί. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι περὶ Ἀναστασίου καὶ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ ῥηθήσεται κατωτέρω. δεύτερον, ὅτι κἀνταῦθα οἱ γενναῖοι Ῥωμαῖοι συκοφαντοῦσι τὴν ἁγίαν Σύνοδον, ὡς τετολμήκασιν εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς ἕκτης ὅτι τὰ πρακτικὰ αὐτῆς διεφθάρη, τρίτον, ὅτι ὁ Ἀναστάσιος ἦν ἄνθρωπος ἀκατάστατος, καὶ πολλὰ τῶν ἀναγκαίων παρέλειπε μὴ εἰπὼν ταῦτα ἐν ταῖς ἱστορίαις αὐτοῦ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίου ἕκτου κεφαλαίου δεκάτου Παραγράφῳ δωδεκάτῳ. τέταρτον, οἱ Λατῖνοι ἐπιτηδεύσαντες πρωτεῖον ἄγνωστον τοῖς παλαιοῖς ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ὁρῶντες ὅτι οὐ δύνανται ὠφεληθῆναι ὡς βούλονται, παρερμηνεύοντες καὶ παρατρέποντες πολλαχῶς εἰς βοήθειαν αὐτῶν τοὺς ἁγίους πατέρας, προσφέρουσι τοὺς πρώτους ἐπινοήσαντας τὸ πλαστούργημα τῆς μονότητος μάρτυρας, ὅπερ οὐκ ἔξεστι. περὶ γὰρ τῶν ἀρχαίων ἀρχαίους δεῖ μάρτυρας προσφέρειν, καὶ περὶ τῶν κοινῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων τοὺς ἐγκρίτους τῶν πατέρων καὶ τὴν κοινότητα δεῖ εἰσάγειν εἰς μαρτυρίαν, οὐ τοὺς σχισματικοὺς καὶ τοὺς σοφιστάς. πέμπτον, ψεύδεται ὅτι οὐκ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἀδριανοῦ τὸ, Ὅτι ἐκ λαϊκοῦ ἐχειροτονήθη ὁ Ταράσιος, ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἐν Ῥώμῃ ἀποσταλεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ Ταρασίου καὶ ἐνθρονιαστικὴ ἦν καὶ πρὸς τὴν Σύνοδον τῆς Ῥώμης προσκλητικὴ εἰς τὴν οἰκουμενικὴν ἕνεκα Τοποτηρητῶν, ὁ Ἀδριανὸς ἀποκρινόμενος ἐπαινεῖ καὶ συγχαίρει καὶ σεπτότατον αὐτὸν λέγει, σωφρόνως ὅμως ἐπιλέγει τὸ κανονικὸν δίκαιον, ἤτοι, Εἰ δὲ τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς Εἰκόνας ἐν τοῖς μέρεσι τῶν αὐτόθι οὐ καταστήσουσιν (οἱ Βασιλεῖς δηλονότι ὡς διεβεβαιοῦτο ὁ Ταράσιος πρὸς τὸν Πάπαν) τὴν ὑμετέραν χειροτονίαν κατὰ πάντα τρόπον οὐ τολμῶμεν δέξασθαι, καὶ μάλιστα ἐὰν ἐπακολουθήσῃς τοῖς ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ. ταῦτα ὁ Ἀδριανός. ἐν οἷς σημείωσαι ὅτι ἀνεγνώσθη τὸ ἐκ λαϊκοῦ, καὶ ὅτι ὁ Ἀδριανὸς δικαίως ἔλεγεν, ἐὰν οὐ γένηται ἡ ἐκκλησιαστικὴ διόρθωσις, ὁ Ταράσιος καὶ ὡς ἀπὸ λαϊκοῦ, καὶ ὡς ἀπὸ Αἱρετικῶν χειροτονηθείς, καὶ ὡς ψευδῆ γράφων πρὸς τὸν Πάπαν οὐ παραδεχθήσεται, καὶ τὸ δὴ

κύριον

κύρον, ἐὰν καὶ τοῖς Εἰκονομάχοις προσετεθῇ, καὶ λοιπὸν ψεύδεται ὁ Ἀναστάσιος τὰ ψευδῆ γράφων. ἕκτον, εἰ ὑπὲρ τῆς ἐκλαϊκοῦ χειροτονίας τοῦ Ταρασίου ἔγραφεν ὁ Ἀδριανὸς καὶ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς, οὔτε ἐπιλήψιμον οὔτε μομφῆς ἄξιον προὐξένει τό τι, ὥστε οὐδὲ συνέβη γράψας ταῦτα πρὸς αὐτὸν τὸν Ταράσιον. ἕβδομον, τούτου καταστροφή ἐστι τοῦ δοκεῖν τὸν Πάπαν εἶναι μείζονα τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν, ἐπειδὴ ἅπερ ἔγραφεν (ὑποθετέον γὰρ ἀληθῆ εἶναι τὰ τοῦ Ἀναστασίου) ἀνοίκεια πρὸς τὴν Σύνοδον, οἱ πατέρες ὡς ἀπᾴδοντα σιωπηθῆναι προσέταξαν, καὶ ἔτι ὡς παράλογα καὶ σκανδάλου αἴτια, καὶ πρὸς τούτοις, ἵνα μὴ μῶμος ἐπὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῷ Πάπᾳ γένηται, λέγοντι ἅπερ οὐκ ἐξῆν αὐτῷ. ὅτι δὲ ὁ Ἀναστάσιος οὗτος κακότροπος ἦν, δηλόν ἐστι, καὶ γὰρ καθῃρέθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ Λέοντος τοῦ τετάρτου γενομένης ἐν Ῥώμῃ Συνόδου τῶν ἑβδομηκονταπέντε Ἐπισκόπων ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ τρίτῳ, καὶ δὴ ἀνεθεματίσθη διὰ φθορὰν ἣν ἐποίησε γυναικὶ ἔγγιστα συγγενεῖ τοῦ Λέοντος. γράψας δὲ ἐν εἰκόνι ὁ Λέων τὴν Σύνοδον, συνέγραψε καὶ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ἀναστασίου, ἵνα γινώσκηται παρὰ πάντων καὶ διαπαντὸς ἡ αἰσχρότης τῆς ἀκαθάρτου ζωῆς αὐτοῦ, θανόντος δὲ τοῦ Λέοντος, κοσμικῇ χρησάμενος δυναστείᾳ ὁ Ἀναστάσιος, εἰσῆλθεν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Πέτρου, καὶ ἐξήλειψε τῆς Συνόδου τὴν Εἰκόνα, καὶ ἑπομένως καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν. γενομένου δὲ Πάπα τοῦ Βενεδίκτου, γυμνοῦται αὖθις ὁ Ἀναστάσιος τῆς Ἱερωσύνης, καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Συνόδου ἀνακαινίζεται. ἐν ἔτει δὲ ὀκτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ ὀγδόῳ θανόντος τοῦ Βενεδίκτου, γίνεται Πάπας Νικόλαος ὁ πρῶτος, ὃς ἐδέχθη εἰς κοινωνίαν τὸν Ἀναστάσιον. καὶ ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἑβδόμῳ γενόμενος Πάπας Ἀδριανὸς ὁ δεύτερος, καθίστησιν αὐτὸν Χαρτοφύλακα Ῥώμης, ἀλλὰ φωραθεὶς πάλιν ἐπὶ μυρίοις ἀτοπήμασιν, ἀναθεματίζεται, καὶ πάλιν ἐδέχθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ μετὰ τῶν πρέσβεων τοῦ Ῥηγὸς Λοδοβίκου πέμπεται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα παρεγένετο ἐν ταῖς ὑστέραις συνελεύσεσι τῆς κατὰ Φωτίου Συνόδου, γενομέναις ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ πρώτῳ. εἶτα πέμπεται ὑπὸ Ἀδριανοῦ εἰς Νεάπολιν ἐπὶ τὸ δικάσαι Ἀθανάσιον τὸν Ἐπίσκοπον, ὅτε τόν τε Κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἀφορισμῷ κατεδίκασεν. ἐν ἔτει δὲ ὀκτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ δευτέρῳ γενόμενος Πάπας Ἰωάννης ὁ ὄγδοος, περιεποιήσατο αὐτόν, οὗ τῇ ἐπιταγῇ μετέφρασε καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης Συνόδου. ἐν ὅλῃ δὲ τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἦν πανοῦργος, ὕπουλος, παλίμβολος καὶ πρὸς τὸ γράφειν ἕτοιμος. ἔλαβε δὲ καὶ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως βιβλία πολλὰ τῶν Ἑλλήνων, ἅτινα δῆθεν μεταφράζων διέστρεψε καὶ ἐνόθευσεν ἐν τόποις πολλοῖς ὡς τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ὑπερασπιστής, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνδράποδον, οὐχ ὅτι ἐνόμιζε καὶ ἐκεῖνος τὸ νῦν πομπηϊκὸν πρωτεῖον, ἀλλά τινα τιμὴν ἐσπούδαζε λαμπροτέραν δοῦναι τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅθεν καὶ τοὺς βίους τινῶν Παπῶν συγγραψάμενος, τινὰ μὲν προσέθηκε, τινὰ δὲ παρῆκε, τὸ μετὰ ταῦτα ὅμως πλαστουργηθὲν πρωτεῖον αὐτῆς, κἂν ἀπότομος καὶ δόλιος ἦν, οὐκ ἐδυνήθη εἰπεῖν. ὄγδοον. οἱ Ἀνατολικοὶ φρονιμώτεροι καὶ σοφώτεροι καὶ οἰκονομικώτεροι ἦσαν τοῦ Πάπα καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὡς ἐν μόνοις τοῖς κυρίοις ἀεὶ ἀποβλέποντες, τῶν δὲ παρέργων καταφρονοῦντες. ἔνατον, παρὰ τοῦ Ἀδριανοῦ Τοποτηρητὰς οἱ Ἀνατολικοὶ ἐζήτησαν οὐ περὶ ἄλλων τινῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὅσα δὲ ἔγραψε πάρεργα εἰς οὐδὲν ἐλογίσαντο· ὡς καὶ τοῦ Πάπα Ἀγάθωνος τὰ μὲν περὶ τῶν δύο ἐπὶ Χριστοῦ θελήσεων καὶ ἐνεργειῶν περιεπτύξαντο, καὶ πολυτρόπως ἐκεῖνον ἐπῄνεσαν, τὰ δὲ περὶ τοῦ ὅτι αἱ Σύνοδοι τῇ Ἐκκλησίᾳ Ῥωμαίων ἠκολούθησαν, καὶ τὰ περὶ ἀναμαρτησίας τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, οὐδενὸς ἠξίωσαν λόγου. τοῦτο δὴ καὶ οἱ Λατῖνοι ποιοῦσι, τοῦ Ἰωάννου Θεσσαλονίκης ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει ταύτης τῆς Συνόδου τὰ μὲν περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ἀσπάζονται, τὰ δὲ περὶ τοῦ ὅτι οἱ Ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχαὶ λεπτὰ σώματα ἔχουσιν ἀποποιοῦνται, καὶ οὐ νομίζουσιν ἁμαρτάνειν ταῦτα ποιοῦντες. δέκατον, τῆς ἐπιστολῆς κατὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν Λατίνων μὴ ἀναγνωσθείσης πάσης, οὐκ ἐτόλμων οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα εἰπεῖν τι, οὐ δι' ἄλλο, ἀλλ' ἢ ὅτι τὰ σιωπηθέντα ἦσαν προφανῶς ἄτοπα, καὶ γὰρ σόφισμά ἐστι τό, οὐ κανονικῶς ἀπενεμήθη τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἡ Οἰκουμενικὴ προσηγορία. ὅτι μὲν γὰρ οὐ διὰ Κανόνων ἀπενεμήθη, ἀληθές ἐστιν, ἀπενεμήθη ὅμως ὃν τρόπον ἀπενεμήθη καὶ τῷ Ῥώμης, ὡς ῥηθήσεται. ἀλλ' ὡς δέχεται ἐπὶ τοῦ Ῥώμης ἥ τε καθόλου Ἐκκλησία καὶ οἱ Λατῖνοι τὸ Οἰκουμενικός, μὴ κανονικῶς αὐτῷ δοθέν, οὕτω δέχεται καὶ περὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἡ καθόλου Ἐκκλησία τὸ Οἰκουμενικός, καὶ δέχεσθαι χρὴ καὶ τοὺς Λατίνους, εἴπερ μὴ φρενιτιῶσι, καὶ τῆς παραδόσεως καὶ ἀποδοχῆς τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀλλοτριοῦνται, μάλιστα καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις ἀντίκεινται, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἀκούοντες τὴν Οἰκουμενικὸς προσηγορίαν ἐπὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως λεγομένην καὶ ἐκφωνουμένην κοινῶς καὶ ἰδίως, καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐδέχοντο ἄνευ διαστολῆς τινος, μάλιστα δὲ καὶ μετὰ ἀγάπης.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

Ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῇ πρὸς τὸν Ταράσιον ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ λεγομένων, ἐξαιρουμένης τῆς ψευδοπαρενθήκης ἐν αὐτῇ τῶν παπισμῶν καὶ ἑτέρων ἐπιπλάστων ῥημάτων, καὶ ἐκ τοῦ ὕφους τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ πολλῶν πατρικῶν ἀποδείξεων, δείκνυνται οἱ Πάπαι κακοῦργοι, καὶ ὑπὸ τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰς Συνόδους, καὶ οὐκ ἀναμάρτητοι.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιον σημείωσαι πρῶτον ὅτι φησὶν, Εὕρομεν δὲ ἐν τῇ προειρημένῃ συνοδικῇ ἐπιστολῇ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης μετὰ τὸ πλήρωμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ὁμολογίας τοῦ Συμβόλου, καὶ πασῶν τῶν ἁγίων ἓξ Συνόδων, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καὶ σεπτῶν χαρακτήρων θαῦμα αἰνέσεως καὶ περιπτύξεως ἄξιον, περιέχον ὅτι καὶ τὰ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἕκτης Συνόδου δέχομαι μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῆς Κανόνων, ἐν οἷς ἐμφέρεται ἔν τισι τῶν σεπτῶν Εἰκόνων, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς δέχεται τοὺς Κανόνας τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου. δεύτερον, τὴν μαρτυρίαν τῆς Συνόδου, ἤτοι τὸν ὀγδοηκοστὸν τρίτον Κανόνα περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων διαλαμβάνοντα ἐπαινεῖ καὶ ἐκθειάζει. τρίτον, τὴν ἐν Τρούλλῳ Σύνοδον ἕκτην ἁπλῶς ἀποκαλεῖ καὶ ἁγίαν. τέταρτον, πάντας τοὺς Κανόνας αὐτῆς ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐκφωνηθέντας παρ' αὐτῆς φησί. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀδριανός. ἀλλ' οἱ πάντολμοι παπισταὶ παραγράφουσιν ἔξωθεν, ὡς δῆθεν ἦσαν τὰ ῥήματα τοῦ Ἀδριανοῦ οὐ τὰ εἰρημένα ὡς κεῖνται ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἀλλὰ ταῦτα, ἤτοι τὰ, ὅτι καὶ τὰς αὐτὰς ἁγίας ἓξ Συνόδους δέχομαι μετὰ πάντων τῶν Κανόνων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς παρ' αὐτῶν ἐκφωνηθέντων. ταῦτα οἱ παπισταί. οἵτινες ὅτι ψεύδονται, φανερόν ἐστι πρῶτον, ὅτι οὐ συγχωρεῖ κακουργίαν τὸ ὕφος τῆς ἐπιστολῆς, καὶ γὰρ ἀνωτέρω εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς ὅτι μετὰ τὸ πλήρωμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου καὶ πασῶν τῶν ἁγίων ἓξ Συνόδων, ὅπερ ἐστὶν ὅτι μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν Ταράσιον τελείως περὶ τῆς πίστεως καὶ τοῦ Συμβόλου καὶ τῶν ἓξ Συνόδων, τουτέστι περὶ μὲν τῆς πίστεως, ὅτι ὀρθῶς πιστεύει, περὶ δὲ τοῦ Συμβόλου, ὅτι καλῶς ἡρμήνευσεν αὐτὸ, περὶ δὲ τῶν ἓξ Συνόδων, ὅτι δέχεται αὐτὰς, μετὰ οὖν τὸ πλήρωμα τοῦτο, ἰδίως εἶπε περὶ τῆς ἕκτης Συνόδου καὶ τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐκφωνηθέντων αὐτῆς Κανόνων, ἐν οἷς καὶ ὁ περὶ τῶν ἱερῶν χαρακτήρων ἐμφέρεται Κανὼν, ὅπερ θαῦμά ἐστιν, ἐπειδὴ οἱ πρότεροι πατέρες μόνοι ἠρκέσθησαν τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἡ ἕκτη δὲ Σύνοδος τὴν προσκύνησιν αὐτῶν ἐν τοῖς Κανόσιν αὐτῆς ἐνέθηκε. κακούργως ἄρα ἀρνοῦνται τὴν ἁγιότητα τῆς Συνόδου οἱ παπισταὶ, καὶ προφανῶς ἀντίκεινται τῷ Πάπᾳ Ἀδριανῷ. δεύτερον, ἐπειδὴ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ταρασίου πρὸς τὸν Ῥώμης οὐχ εὑρίσκεται, λαμβάνομεν παράδειγμα περὶ αὐτῆς ποίῳ τρόπῳ ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς ἣν ἔγραψεν ὁ αὐτὸς Ταράσιος τοῖς Πατριάρχαις τῆς Ἀνατολῆς, ἐν αὐτῇ γὰρ εἰπὼν ἰδικῶς περὶ ἑκάστης τῶν ἓξ οἰκουμενικῶν Συνόδων τὰ εἰκότα, καὶ εἰπὼν ἐν αὐτῇ τὰ τέλεια, ἐπήγαγε, Τῆς δὲ αὐτῆς ἁγίας ἕκτης Συνόδου μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐκφωνηθέντων δογμάτων παρ' αὐτῆς, καὶ τοὺς ῥηθέντας Κανόνας ἀποδέχομαι, ἐν οἷς ἐμφέρεται ἔν τισι, καὶ τὰ ἑξῆς. ὥστε γίνεται δῆλον ἐκ τούτου, ὅτι τὸ κείμενον ὕφος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀδριανοῦ ἀπαράχαρακτόν ἐστιν, ἡ δὲ τῶν παπιστῶν παρενθήκη πλάσμα ἐστὶ προφανές. ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς παρούσης Συνόδου ὑπὸ τῶν πατέρων πάντων ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ ἕκτη Σύνοδος ἁπλῶς καλεῖται ἡ ἐν Τρούλλῳ, καὶ γενομένου λόγου περὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ ταύτης Συνόδου ἰδικοῦ, ἀληθὴς ἕκτη ἀπεδείχθη καὶ ἐδέχθη, ὡς εἴπομεν βιβλίου ἕκτου κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἕκτῳ. τρίτον, τὸ θεοδῶς καὶ ἐνθέσμως οὐ δηλοῖ ὅτι τινὲς μὲν Κανόνες θεῖοι εἰσὶ καὶ ἔνθεσμοι, τινὲς δὲ ἄθεσμοι καὶ παράλογοι, ἀλλ' ὅτι πάντες ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐρρέθησαν. τοῦτο τὸ εἶδος τῆς φράσεως ἰδιόν ἐστι τῶν πατέρων, τοῖς γὰρ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ Ἐπισκόποις γράφοντες Μελέτιος, Εὐσέβιος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος φασὶν ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς, Τῷ ὄντι γὰρ τοῦ ἀνωτάτου μακαρισμοῦ ἄξιον τὸ τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ χαρισθὲν παρὰ τοῦ Κυρίου, τὸ μὲν κίβδηλον ἀπὸ τοῦ δοκίμου καθαρῶς διακρίνειν, τὴν δὲ τῶν πατέρων πίστιν ἄνευ τινὸς ὑποστολῆς κηρύσσειν, ἣν καὶ ἡμεῖς ἐδεξάμεθα καὶ ἐπέγνωμεν ἐκ τῶν ἀποστολικῶν χαρακτήρων μεμορφωμένην, συντιθέμενοι καὶ αὐτῇ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ συνοδικῷ γράμματι κανονικῶς καὶ ἐνθέσμως δεδογματισμένοις. καὶ σημείωσαι, ὅτι διὰ τούτων οἱ πατέρες οὐ βούλονται εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῷ συνοδικῷ ἦσαν τινὰ μὲν κανονικὰ καὶ ἔνθεσμα, τινὰ δὲ ἀκανόνιστα καὶ ἄθεσμα, καὶ γὰρ εἶπον ὅτι συνέθεντο τῇ ὀρθῇ πίστει, ἥτις περιείχετο ἐν τῷ συνοδικῷ, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον συνέθεντο καὶ πᾶσι τοῖς περιεχομένοις ἐν τῷ συνοδικῷ, ἅτινα πάντα ἦσαν δόκιμα καὶ κανονικῶς καὶ ἐνθέσμως δογματισθέντα, ὥστε καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀδριανὸς καὶ Ταράσιος διὰ τοῦ, Μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῆς Κανόνων, βούλονται εἰπεῖν, ὅτι πάντες οἱ παρὰ τῆς ἕκτης, τουτέστι τῆς ἐν Τρούλλῳ ἐκφωνηθέντες Κανόνες ἔνθεσμοι καὶ θεῖοι εἰσί. τέταρτον, ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίου ἕκτου κεφαλαίου δεκάτου ἐνάτου Παραγράφῳ δεκάτῳ τρίτῳ, λέγει, Ψηλάφησον τοὺς Ὅρους τῆς ἕκτης Συνόδου εἰς κεφάλαιον ὀγδοηκοστὸν τρίτον, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τὸν ἔλεγχον. καὶ σημείωσαι, ὅτι ὅλους τοὺς Ὅρους δέχεται, καὶ τῆς ἕκτης Συνόδου αὐτοὺς καλεῖ. πέμπτον, ὁ μακάριος Γρηγόριος Πάπας ὁ δεύτερος γράφων πρὸς τὸν ἅγιον Γερμανὸν, ὡς κεῖται ἡ ἐπιστολὴ ἐνταῦθα πράξει τετάρτῃ, παραφράζων τὸν εἰρημένον Κανόνα, φησὶ, Διὸ μεγίστης σωτηρίας ὑπόθεσιν ἡ τῶν ἁγίων ὁμήγυρις θεοβούλως τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦτο τὸ κεφάλαιον παραδέδωκεν, ὥστε ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσι καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις τὸν σεπτὸν καὶ ἅγιον χαρακτῆρα κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀναστηλοῦσθαι. ἐν ᾧ σημείωσαι, ὅτι ἁγίων ὁμήγυριν φησὶ τοὺς πατέρας τῆς ἐν Τρούλλῳ, καὶ λοιπὸν τὰ παρ' αὐτῶν ἐκφωνηθέντα πάντα ἔνθεσμα καὶ θεῖα εἰσί. ἕκτον, ἀνόμημα

μέγα ἐστὶ τῶν παπιστῶν οὐ μόνον ὅπερ αἰτοῦνται, ἤτοι τὸ ἐν τῷ ὕφει τῆς ἐπιστολῆς κείμενον, ὅτι καὶ τὰ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἕκτης Συνόδου δέχομαι μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεϊωδῶς ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῆς Κανόνων, ἀλλὰ καὶ τὸ παρ' αὐτῶν παρεμβεβλημένον, ὥσπερ εἴρηται, ἤτοι τὸ, Καὶ τὰς αὐτὰς ἁγίας ἓξ Συνόδους δέχομαι μετὰ πάντων τῶν Κανόνων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεϊωδῶς ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῶν, ἐννοεῖν, ὥστε τινὰς μὲν Κανόνας τῶν ἁγίων ἓξ Συνόδων ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς εἰρῆσθαι, τινὰς δὲ μή, ὕβριν κατηγορεῖ πρῶτον μὲν πασῶν τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, δεύτερον δέ, ὅτι ἁμαρτάνειν δυνατὸν αὐτὰς βούλεται ἐν τοῖς περὶ πίστεως δόγμασί τε καὶ λόγοις, καὶ τρίτον, ὅτι τοῦτο οὐ μόνον τῶν Αἱρεσιαρχῶν Ἀρείου, Εὐνομίου, Νεστορίου, Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν νέων Αἱρετικῶν ἐστὶ λόγος τὸ, μόνην τὴν ἁγίαν γραφὴν εἶναι ἄπταιστον, τοὺς δὲ ἁγίους πατέρας καὶ τὰς Συνόδους καὶ αὐτὰς τὰς Οἰκουμενικὰς ἀδύνατον ἐν πᾶσιν ἀναμαρτήτους εἶναι, ὅθεν αὐτῶν τινὰ μὲν δέχονται, τινὰ δὲ μή, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου παραγράφῳ εἰκοστῷ ὀγδόῳ, καὶ ῥηθήσεται κατωτέρω βιβλίου ἑνδεκάτου κεφαλαίῳ πέμπτῳ. καὶ οὕτω κατὰ τοὺς Ἰταλοὺς ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, ἧς ὄργανά εἰσιν οἱ πατέρες, ἁμαρτάνει καὶ ἀπατᾷ καὶ ἀπατᾶται. Ἄλαλα γενηθήτω τὰ χείλη τὰ δόλια, καὶ ἀποβλητέος τῆς κοινωνίας τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ὁ νοῦς αὐτῶν ὁ πάντη ἐσκοτισμένος, ἵνα γὰρ συστήσωσι τὸ ὕψος τῆς μονότητος τῆς παπικῆς, καθαιροῦσι πᾶσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀλήθειαν ὅσον τὸ κατ' αὐτούς, καὶ τὰ πάντα τοῖς πᾶσι μιγνύουσι. δεύτερον, ὅτι φησίν, ἀλλ' ἡ ὑμετέρα ὁσιότης τοῖς αὐτοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ τροπαιούχοις Βασιλεῦσι προθύμως ἀναγάγῃ, ἵνα ἐν πρώταις ὁ ψευδοσύλλογος ἐκεῖνος ὁ γενόμενος χωρὶς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἀναθεματισθῇ, παρόντων τῶν Ἀποκρισιαρίων. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι καὶ ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω τὸν Ταράσιον εἰσάγει μεσίτην πρὸς τοὺς Βασιλεῖς, καὶ ποῦ λοιπὸν ὅτι ὑπὲρ τοὺς Βασιλεῖς ὁ Πάπας; καὶ ποῦ τὸ ὀλέθριον ἐκεῖνο, ὅτι ὁ μὴ πειθόμενος τῷ Πάπᾳ Χριστιανὸς οὐκ ἔστι; καὶ ποῦ τὸ, ὅτι οἱ Βασιλεῖς ἔγραφον καὶ παρεκάλουν τὸν Πάπαν, ὅπου ὁ Πάπας δέεται, ἱκετεύει, δυσωπεῖ, οὐ προστάττει; τρίτον, ὅτι φιλοτίμως ἐπαινεῖ τὸν οἰκεῖον θρόνον, καὶ γὰρ οὐκ εἶπεν, ὅτι ὁ ψευδοσύλλογος ὁ ἀθροισθεὶς χωρὶς τῶν ἀποστολικῶν θρόνων, ὡς ἔλεγε Λέοντι τῷ Ἰσαύρῳ ὁ Γερμανός, καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ Κοπρωνύμῳ ἔγραφεν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Συνόδου ταύτης ἔλεγον τὰ ἀναγνωσθέντα συνοδικά, καὶ ἐν τῇ βασιλικῇ Σάκρᾳ ἐμφέρεται, καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει, ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ ἀνεγνώσθη, καὶ ὁ ἱερὸς Μάξιμος ἔλεγεν ἐν τῷ μετὰ Πύρρου διαλόγῳ κατὰ τῶν Μονοθελητῶν, ἀλλὰ μόνον τὸν οἰκεῖον εἶπε θρόνον ὁ Ἀδριανός, ὅπερ οὐκ ἐξῆν αὐτῷ. τέταρτον φησίν, ὅτι ὁ θρόνος τοῦ Πέτρου εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην πρωτεύων διαλάμπει, καὶ κεφαλὴ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει, καὶ ἐὰν προσκολληθῇ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης τῷ ἡμετέρῳ ἀποστολικῷ θρόνῳ, ὅστις ἐστὶ κεφαλὴ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ. ταῦτα ὁ Ἀδριανός. ἐν οἷς δύο τινὰ θεωρητέον, πρῶτον, ὅτι ἔγραψεν αὐτὰ ὁ Ἀδριανὸς ἐν ἁπλότητι καρδίας, ἐπειδὴ γὰρ ἡ Ἐκκλησία Ῥωμαίων ἐφρόνει ὀρθῶς περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, καὶ ἦσαν ἀλλήλαις κοινωνικαὶ αἱ πρωτεύουσαι Ἐκκλησίαι, Ῥώμης δηλαδή, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων (ὡς ἀνωτέρω εἴρηκεν ὁ Ταράσιος ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ἐν τῇ βασιλικῇ ἐμφέρεται Σάκρᾳ, καὶ κατωτέρω ῥηθήσεται παρὰ τῶν πατέρων μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν) ὁ Ἀδριανὸς ἠρκέσθη εἰπεῖν ὅτι χωρὶς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἐγένετο ὁ ψευδοσύλλογος, καὶ ὁ Ταράσιος ἵνα κολληθῇ τῷ θρόνῳ τῆς Ῥώμης, ᾧ συνεφώνουν οἱ τῆς Ἀνατολῆς ἀποστολικοὶ θρόνοι ὡς καὶ ὁ ῥωμαϊκὸς συνεφώνει αὐτοῖς, καὶ τὸ κολλᾶσθαι οὐ σημαίνει μοναρχίαν, ἀλλὰ συμφωνίαν, καὶ ἴδε τῶν ἀποστολικῶν πράξεων κεφάλαιον πέμπτον καὶ μάλιστα δέκατον ἕβδομον, ἔνθα ἐκολλήθησάν τινες ἄνδρες, καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης τῷ Παύλῳ οὐχ ὡς Βασιλεῖ, ἀλλὰ συμφρονήσας εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ, ἣν ἐκήρυττε δηλαδή. οὕτως οὖν ἔγραψεν ὁ Ἀδριανὸς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ καλῶς ἔγραψεν. εἰ δὲ λέγοιεν οἱ ἀντικείμενοι ὅτι τὸ, ἵνα κολληθῇ τῷ θρόνῳ τῆς Ῥώμης ὡς ἔχοντι τινὰ δύναμιν, ἢ ἐξουσίαν μείζονα, ἢ τελεωτέραν, παρ' ἣν ἔχουσιν οἱ λοιποὶ ἀποστολικοὶ θρόνοι, πάντως οὐκ εἶπε καλῶς. καὶ γὰρ εἴρηται ἀνωτέρω ἐν πολλοῖς, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ἐν ἑκάστῃ πράξει λέγεται πολλαχῶς, ὅτι ἕπεσθαι δεῖ τοῖς πατράσιν ἁπλῶς, οὐδεμία δὲ ἰδικὴ τοῦ Πάπα τοιαύτη μνήμη. δεύτερον, ὅτι μὲν θρόνος τοῦ Πέτρου ἐστὶν ἡ Ῥώμη, ἀληθές ἐστιν· ἀλλ' οὐ μόνη. τρίτον, ὅτι ὁ θρόνος ὁ ῥωμαϊκὸς πρωτεύων ἐκλάμπει, ἀληθές ἐστιν ὅτι πρωτεύει καὶ κεφαλή ἐστιν, ἀλλὰ κατὰ μόνην τάξιν, τὸ δὲ ὅτι καὶ κατά τινα ἐξουσίαν ἰδικὴν πρωτεύει, ἢ ἐκλάμπει, ἄθεσμός ἐστι καινοφωνία, ὅθεν καὶ ἀποπτυστέα. τέταρτον, εἰ δὲ εἶπε τοῦτο ὁ Ἀδριανὸς καὶ διὰ τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ διά τινα εὐλάβειαν καὶ ἁγιωσύνην τοῦ Ῥωμαϊκοῦ θρόνου, ῥητέον ὅτι τῷ τρόπῳ τούτῳ ἐρρέθησαν καὶ ἄλλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐπίσκοποι καὶ Ἐπισκοπαί, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίῳ πρώτῳ τὰ περὶ Ἀθανασίου, καὶ βιβλίῳ δευτέρῳ τὰ περὶ Βασιλείου, καὶ βιβλίου τρίτου κεφαλαίῳ τρίτῳ, καὶ βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου Παραγράφῳ εἰκοστῷ ὀκτώ· καὶ βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἐνάτῳ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ κατωτέρω βιβλίου δεκάτου μέρους δευτέρου κεφαλαίῳ ἑβδόμῳ. πέμπτον, ἀλλ' ἡ ἀναίδεια τῶν παπιστῶν βλέπουσα ὅτι καὶ διὰ τούτων καθαιρεῖται τὸ σπουδαζόμενον αὐτοῖς τοῦ Πάπα ἀξίωμα, ἐφεῦρεν εἰπεῖν, ὅτι ὁ Στουδίτης Θεόδωρος εἶπε τὸν Πάπαν ἔν τινι τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ κεφαλὴν τῶν κεφαλῶν. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ποῦ ἄρα ἦν τὸ λεξείδιον τοῦτο κεκρυμμένον τοσαῦτα ἀπὸ Χριστοῦ ἔτη; καὶ πῶς μόνος ὁ Στουδίτης εὗρεν αὐτό, τοσοῦτοι δὲ

πατέρες

πατέρες καὶ τοσαῦται Σύνοδοι ἠγνοήκασιν αὐτό, καὶ μόνῳ ἐνεπνεύσθη τῷ Στουδίτῃ τῷ εἰπόντι ἐπιστολῇ τετρακοστῇ ὀγδόῃ, ἥτις ἐστὶ πρὸς Ἀρσένιον, περὶ τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Συνόδου ὅτι ἐστὶ μερική; δεύτερον, ἐν ποίᾳ ἐπιστολῇ τοῦ Στουδίτου κεῖται; καὶ πῶς οὐκ ἔστιν ἡ ἐπιστολὴ καταφανὴς καὶ ἀναμφίβολος καὶ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεχθεῖσα; τρίτον, εἴρηται ἐν τῇ τρίτῃ Συνόδῳ ὅτι οἱ ἐν ἐκείνῃ πατέρες ἐκλήθησαν κεφαλαί, ὁ δὲ Κύριλλος καὶ Μέμνων ἐκλήθησαν κεφαλαὶ τῶν συνειλεγμένων, ἤτοι τῶν πατέρων τῆς Συνόδου ἐκείνης, ὥστε καὶ Κύριλλος καὶ Μέμνων κεφαλαὶ ἐκλήθησαν τῶν κεφαλῶν οὐχ ὑφ᾽ ἑνός, ἀλλὰ παρὰ πολλῶν, καὶ οὐκ ἐν παραβύστῳ, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ὄψει Βασιλέως, Συγκλήτου καὶ πάσης τῆς Οἰκουμένης. περὶ κεφαλῶν ἴδε καὶ κατωτέρω τὴν κατὰ Φωτίου Σύνοδον. οὐδὲν ἄρα καὶ ἐκ τούτου ὠφελήθη ὁ παπισμός. πέμπτον, ὅτι τῷ Ταρασίῳ λέγει, Ἡ σὴ σεπτὴ ὁσιότης. Καί, τὴν ὑμετέραν σεπτοτάτην ἁγιωσύνην. περὶ δὲ τῶν Βασιλέων λέγει, Τῶν Βασιλέων ἡμῶν. Καί, συνέθεντο ἐνώπιον παντὸς τοῦ φιλοχρίστου αὐτῶν λαοῦ, τῇ ὑμετέρᾳ ἱκεσίᾳ εὐσεβῶς ἐπινεύσαντες, καὶ τὴν Σύνοδον ὥρισαν ἐν τῇ βασιλίδι αὐτῶν πόλει γενέσθαι, ἡμεῖς δὲ σὺν μεγάλῳ πόθῳ, καθὼς ἐνεφέρετο ἐν τῇ αὐτῶν θείᾳ κελεύσει, ἐπέμψαμεν Τοποτηρητάς. Καί, τοὺς δὲ ἀποστολείτας πρέσβεις πρὸς τὰ ἴχνη τῶν γαληνοτάτων καὶ εὐσεβῶν Βασιλέων δυσωποῦμεν ἵνα ἐν πάσῃ ἀντιλήψει καὶ δωρεᾷ διάγειν καταξιώσωσι. ταῦτα ὁ Ἀδριανός, ἐξ ὧν ὁ Πάπας δείκνυται τοῦ Βασιλέως οὔτε ὑπερέχων οὔτε ἴσος, ἀλλὰ δοῦλος, καὶ οἱ Τοποτηρηταὶ αὐτοῦ ὁμοίως, καὶ πῶς τὸ νῦν, ὅτι οἱ Λεγᾶτοι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἐξισοῦνται τοῖς Βασιλεῦσι.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ ΙΑ'.

Ὅτι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ταρασίου ἐν τῷ ἀναγινώσκεσθαι τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ῥώμης ἐν τῇ Συνόδῳ λεχθέντων, ὁμόνοια καὶ συμφωνία, ἀλλ᾽ οὐ μοναρχία τοῦ Ῥώμης συνάγεται.

Ἀναγνωσθεισῶν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Πάπα, ἠρώτησαν οἱ Λεγᾶτοι αὐτοῦ τοὺς πατέρας τῆς Συνόδου εἰ δέχονται αὐτάς, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ταράσιος πρῶτος, οὐκ εἶπεν, ὡς προστάττει ὁ Πάπας, ἢ ὅτι κολλώμεθα τῷ θρόνῳ τοῦ Πέτρου, ἢ τῇ κεφαλῇ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ τῷ πρωτεύοντι θρόνῳ ὡς ἀπῄτει ὁ Ἀδριανός, οὐδὲ ὅτι ὁ Ἀδριανὸς ἐδίδαξεν ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, ἀλλ᾽ ἐπαινέσας τὸ σπουδαῖον τῆς πίστεως τῶν Ῥωμαίων, καὶ εἰπών, ὅτι ἄβουλόν ἐστι τὸ ἀντικεῖσθαι αὐτῇ, ἐπήγαγεν, ὅτι Ἀδριανός, οὐχ ὁ μονάρχης, ἢ αὐτοκράτωρ, ἢ ἄκρος, ἀλλὰ τί; Ἀδριανὸς ὁ πρόεδρος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔγραψε βεβαιούμενος εὖγε καὶ καλῶς ἔχειν τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. τοῦτο διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ῥωμαίων. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἐπήγαγε, καὶ αὐτοὶ δὲ ἡμεῖς, ἤτοι οἱ Πατριαρχικοὶ θρόνοι, καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτοῖς ἱερεῖς γραφικῶς καὶ ἐρευνητικῶς καὶ συλλογιστικῶς καὶ ἀποδεικτικῶς ἐξετάσαντες, καὶ ταῖς πατρικαῖς διδασκαλίαις μαθητευθέντες, οὕτω καὶ ὡμολογήσαμεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ ὁμολογήσομεν καὶ στοιχοῦμεν καὶ ἐμμένομεν καὶ βεβαιούμεθα τῇ τῶν ἀναγνωσθέντων γραμμάτων ἐμφάσει, τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἀποδεχόμενοι κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παράδοσιν. ταῦτα ὁ Ταράσιος, ἐν οἷς τρία φησί, πρῶτον ὅτι ὁ Πάπας οὐκ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τι λέγει ὡς ἐκ θείας ἀποκαλύψεως, ἢ τῇ ἀναμαρτησίᾳ τοῦ ῥωμαϊκοῦ θρόνου, ἀλλὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας βεβαιοῖ, τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ πίστις τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ᾗ τινι ὁ ἀντικείμενος, τῇ ἀρχαίᾳ τῶν πατέρων διδασκαλίᾳ ἀντίκειται. δεύτερον, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὡς καὶ ἐκεῖνοι ἀναλεγόμενοι τὴν γραφήν, τοὺς πατέρας καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν λόγον καὶ τὴν ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ ὁμολογοῦμεν, καὶ ἀποδεχόμεθα τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Πάπα. καὶ τρίτον, ὅτι ἀποδεχόμεθα τῶν Εἰκόνων τὴν προσκύνησιν, ἐξ ὧν περαίνεται, ὅτι οὐδὲν ἐβεβαιοῦτο τῶν ἐμφερομένων ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς λοιπόν, εἴτε περὶ τῆς Οἰκουμενικὸς προσηγορίας ἦν, εἴτε περὶ τοῦ ἐκ λαϊκοῦ χειροτονηθῆναι, ἀλλὰ μονωτάτη ἡ τῶν Εἰκόνων προσκύνησις, εἰ δὲ καὶ εἶπεν ἡ Σύνοδος περὶ τῶν γραμμάτων τοῦ Πάπα ὅτι ἑπόμεθα καὶ δεχόμεθα καὶ προσιέμεθα, ἀλλὰ ταύτην συμφωνίαν καὶ μόνην δηλοῦσιν, ὅθεν Ἰωάννης Τοποτηρητὴς τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως ἔφη, Ἀδριανὸς καὶ Ταράσιος οἱ ἁγιώτατοι Πατριάρχαι τῆς Οἰκουμένης ὑπάρχουσι καὶ λέγονται, τὸ ἓν φρονοῦντες καὶ ὁμολογοῦντες, καὶ ἴδε καθεξῆς καὶ τὰς διαλαλιὰς τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ ΙΒ'.

Ὅτι ἐκ τῶν πρὸς τοὺς Πατριάρχας καὶ τὸν Ῥώμης ἐπιστολῶν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ταρασίου, τῶν ἐν τῇ τρίτῃ πράξει ἀναγνωσθεισῶν, δείκνυται ὁ Χριστὸς ἑνότης καὶ κεφαλὴ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ δὲ Ῥώμης ἰσότιμος τῶν Πατριαρχῶν καὶ ὑπὸ τὰς Συνόδους.

Ἐν τῇ τρίτῃ πράξει σημείωσαι, ὅτι ὡς ἐζητήθη ἵνα ἀναγνωσθῶσιν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Πάπα, ἐζητήθη ἵνα ἀναγνωσθῶσι καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ταρασίου καὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἐν μὲν οὖν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ταρασίου σημείωσαι πρῶτον, ὅτι τὰ διερρωγότα μέλη καὶ ἀποσχισθέντα εἰς ἓν σῶμα

συναρμο-

συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον τὴν αὔξησιν ποιήσονται, ἐν οἷς κεφαλή ἐστιν ὁ Χριστός, καὶ μηκέτι εἴη διεσκορπισμένα, καὶ λοιπὸν αἰτοῦμαι τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα ἕως τῶν δύο Τοποτηρητῶν ἀποστεῖλαι μετὰ θρηγόρου γραμματιδίου ὑμῶν, καὶ ἔτι ἐστὶν ὑμῖν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐνηχούμενον περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης φανερώσατε ἡμῖν, ὡς ὀφειλόντων καὶ τῶν Τοποτηρητῶν ὑμῶν καὶ τῶν γραμμάτων ὑμῶν συνοδικῶς ἐπὶ πᾶσι τῶν μὲν λαλῆσαι τῶν δὲ ἀναγνωσθῆναι, ὅπως ἑνωθῇ τὰ διεσχισμένα, αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῦ προέδρου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ᾐτησάμεθα, καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς ἀδελφικῶς τὴν ἀποστολικὴν ὑμῖν προσφθεγγόμενος φωνήν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν, πάντα ἐρευνῶντες κατὰ τὸν ἔνθεον σκοπὸν ὑμῶν φανερώσατε ἡμῖν, γέγραπται γὰρ χείλη ἱερέων φυλάξεται γνῶσιν, καὶ Νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτῶν. πεπείσμεθα γὰρ ὅτι τὰ σπέρματα τῆς ἀληθείας ἐν ἑαυτοῖς διασώζετε, καὶ οἱ εὐσεβεῖς δὲ ἡμῶν Βασιλεῖς καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξοι τῆς ἀληθείας βεβαίωσιν ἐπισπῶνται, καὶ Κύριον τὸν Θεὸν ἱκετεύουσι κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον, ἵνα γενώμεθα οἱ τοῦ ἑνὸς Θεοῦ ἕν, καὶ οἱ τῆς Τριάδος, ἡνωμένοι καὶ ὁμότιμοι καὶ ὁμόψυχοι, οἱ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὐ καθ' ἀλλήλων, ἀλλὰ σὺν ἀλλήλοις, οἱ τῆς ἀληθείας, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ λέγοντες, καὶ μὴ εἴη ἔρις καὶ διχοστασία ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἔχομεν ἓν βάπτισμα, μίαν πίστιν, οὕτω καὶ συμφωνίαν μίαν ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος. ταῦτα ὁ Ταράσιος. ἐν οἷς σημείωσαι, ὅτι ἀνωτέρω εἰπόντος Ἰωάννου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς καὶ Ταράσιος τὸ ἓν φρονοῦσιν, ἵνα μὴ εἴπῃ τις ὅτι φρονοῦσι τὸ ἓν καθὸ ἕπεται ὁ Ταράσιος τῷ Ἀδριανῷ ὡς μονάρχῃ, ὁ Ταράσιος ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ ὑπεξηγεῖταί πως τὸν Ἰωάννην, καὶ λέγει, ὅτι τὰ μὲν συναρμολογούμενα τῆς Ἐκκλησίας τὴν αὔξησιν ποιήσεται, ἧς κεφαλή ἐστιν ὁ Χριστός, εἰς ὃν ἀνάγονται οἱ πιστοί, καὶ γίνονται ἕν, ὡς εἶπε δηλονότι ὁ Κύριος ἐν τῇ Εὐχῇ, ἵνα ὦσιν ἕν, καὶ ὁ Παῦλος, Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, καὶ προσέτι εἷς θεμέλιος, ἐν ᾧ οὐδεὶς δύναται θεῖναι ἕτερον, ὡς καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος φησίν, ἵνα γενώμεθα οἱ τοῦ Θεοῦ ἕν, καὶ οἱ τῆς Τριάδος, ἡνωμένοι καὶ ὁμότιμοι καὶ ὁμόψυχοι, οἱ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὐ καθ' ἀλλήλων, ἀλλὰ σὺν ἀλλήλοις. εἶπε δὲ ὅτι, οὐ καθ' ἀλλήλων οὐδ' ἐπ' ἀλλήλοις, ἀλλὰ σὺν ἀλλήλοις. Ἀκούεις παπιστὰ πῶς ποιεῖ τοὺς χριστιανοὺς ἕν; παπιστίδιον ἐρώτησε τίνι πείθῃ; Ταρασίῳ καὶ Γρηγορίῳ καὶ Παύλῳ καὶ τῷ Κυρίῳ, ἢ Γεωργίῳ τῷ Τραπεζουντίῳ; οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι ἡ ἑνότης τῶν Ἐκκλησιῶν ἐστιν ὁ Χριστός, ὧν καὶ κεφαλή ἐστι καὶ θεμέλιος καὶ εἷς Κύριος. ὁ Τραπεζούντιος δὲ λέγει ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες ἐκβοῶσιν, ἵνα πιστεύῃς εἰς ἕνα Θεόν, καὶ εἰς ἕνα Κύριον, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔπειτα εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, οὐκ εἰς τὸ ἄθροισμα τῶν πιστῶν, ἀλλ' εἴς τι ὡρισμένον, ὅπερ ἐστὶν ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία. Καί, πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι τῇ Ῥώμῃ ἑνίζονται, αὕτη δὲ τῷ Πάπᾳ. εἰ μὲν οὖν εἴπῃς παπιστὰ τὸ πρῶτον, δεχόμεθά σε ἐξ Αἱρέσεως ἐπιστρέφοντα, ὡς ἐδέξατο τοὺς τοιούτους ἡ παροῦσα ἁγία Σύνοδος. εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ἀντιχριστιανισμὸν διδάσκεις παπιστίδιον καὶ οὐδὲν ἄλλο. σημείωσαι δεύτερον τὴν ἀναγκαίαν χρείαν πάντων τῶν Πατριαρχῶν ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. τρίτον, ὅτι οὐ μόνον ἐκ τοῦ Πάπα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς τὴν φανέρωσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν ἕνωσιν τῶν διεσχισμένων μερῶν ζητεῖ, ὡς ἐζήτησε καὶ παρὰ τοῦ Πάπα, ὥστε ἐξίσου τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι καὶ ἀπαραλλάκτως καὶ ὁμότιμοι πάντες οἱ Πατριάρχαι, ἐν οἷς καὶ ὁ Πάπας. καὶ λοιπὸν λῆρος ἐστὶ τό, ὅτι ὁ Πάπας ἐπὶ τῶν Συνόδων, καὶ τό, ὅτι ἐξαιρέτῳ ἰδιώματι τῆς Ἐκκλησίας ἐστὶ διδάσκαλος. τέταρτον, μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα εἶπον, Τὰ αὐτὰ γράμματα δεξάμενος καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν Πάπας τούτου ἕνεκεν ἀπέστειλεν ἡμᾶς μετὰ τῶν ἀντιγράφων τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων. εἶτα Ἰωάννης ὁ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν Ἀνατολικῶν Ἀρχιερέων εἶπε, Ταῦτα τὰ γράμματα καὶ ἡ εὐσέβεια τῆς βασιλείας παρεσκεύασεν ἡμᾶς τοῦ παραγενέσθαι ἐνταῦθα. ἐν οἷς σημείωσαι, ὅτι ὁποίῳ τρόπῳ ἔγραψεν ὁ Ταράσιος τῷ Πάπᾳ, ἔγραψε καὶ τοῖς Πατριάρχαις, ὡς ἐλέγομεν ἀνωτέρω ὅτι ἔγραψεν ὁ Θεοδόσιος καὶ Μαρκιανὸς τοῖς αὐτοῖς, καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ἰσότιμοι οἱ Πατριάρχαι, διὸ γράφει αὐτοῖς ὁ Ταράσιος ἵνα φανερώσωσι τί φρονοῦσι περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων διὰ γραμμάτων, καὶ ὅπως τὰ γράμματα ἀναγνωσθῇ ἐν τῇ Συνόδῳ, καὶ οἱ Τοποτηρηταὶ εἴπωσι τὰ εἰκότα, καὶ γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῦ Πάπα ᾐτησάμεθα, ἵνα δηλονότι πέμψῃ Τοποτηρητὰς καὶ γράμματα, ὥστε ἐκεῖνος ὁ λόγος τῶν παπιστῶν, ὅτι ὁ Ῥώμης οὐ πρῶτος ἐστὶ τῇ τάξει καὶ ἀπαριθμήσει, ἀλλὰ ἀξίᾳ τινὶ ἐστὶ πρῶτος, καὶ ὅτι μόνος ἀρκεῖ ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, καινοφωνία ἐστίν, αἱρετικῇ διανοίᾳ ἐφευρεθεῖσα ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπιστολῆς τῶν τῆς Ἕω Ἀρχιερέων, δείκνυνται ἰσότιμοι οἱ θρόνοι αὐτῶν τῷ τοῦ Ῥώμης θρόνῳ, καὶ ψεῦδος τὸ ἀγείρειν τὸν Ῥώμης τὰς Συνόδους, ὑπ' αὐτὰς καὶ τοὺς Βασιλεῖς ὄντας καὶ τῆς αὐτῆς ἀξίας τοῖς Ἐπισκόποις.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἀνατολῆς σημείωσαι, ὅτι τοὺς θρόνους αὐτῶν ἀποστολικοὺς καλοῦσιν

ἀπολε-

ἀπολελυμένως, καὶ σημείωσαι λοιπὸν, ὅταν ἀκούσῃς ἀποστολικὴν καθέδραν καὶ ἀποστολικὸν θρόνον τὴν ῥωμαϊκὴν καθέδραν, ἐφ᾽ ὅτε λεγομένην ἀπολελυμένως τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ἵνα ἐννοῇς τὸ ἰσότιμον. δεύτερον λέγουσιν, ὅτι τὴν πρόθεσιν τοῦ Πατριάρχου, ἤτοι τοῦ Ταρασίου καὶ τῶν Βασιλέων ἀποπληροῦντες, πέμπουσι τοὺς Τοποτηρητάς. καὶ λοιπὸν ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος τῶν παπιστῶν, ὅτι ὁ Πάπας κυρίως καλεῖ καὶ ἀγείρει τὰς Συνόδους; ἐπειδὴ νῦν οὔτε καλεῖ, οὔτε διὰ τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ ἔρχονται. τρίτον λέγουσιν, ἀλλ᾽ ὦ ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι ὡς πρέπον ἐστὶ τῇ Πατριαρχικῇ δεσποτείᾳ ὑμῶν, ἀσμένως τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ὑποδέξασθε, καὶ τοῖς Δεσπόταις τῆς οἰκουμένης ἄτερ συστολῆς καὶ ἀνθρωπίνου φόβου παραστήσατε, ἕξετε γὰρ αὐτοὺς ἐπισταμένους ἀκριβῶς τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τὴν ὁμονοητικήν τε καὶ σύμφωνον ὀρθοδοξίαν, οἵτινες τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ Συνόδους ὁμοφώνως κηρύττουσιν, ἑτέραν πρὸς ταύταις, ἣν καὶ ἑβδόμην τινὲς θρυλλοῦσιν, οὐ προσιέμενοι, ἀλλὰ πάμπαν ἀποβαλλόμενοι, ὡς ἐπὶ καθαιρέσει τῶν ἀποστολικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν παραδόσεων συναθροισθεῖσαν, καὶ τῶν θείων καὶ σεπτῶν Εἰκόνων ἀναιρέσει καὶ ἐξαλείψει. ὑμεῖς δὲ ἁγιώτατοι πεπυρσευμένοι θείῳ ζήλῳ ὑπάρχοντες, σύμφρονάς τε τοὺς δικαίᾳ ψήφῳ Θεοῦ βασιλεύειν ἡμῶν προκριθέντας θεοφυλάκτους Δεσπότας ἔχοντες, ἅμα δὲ καὶ τὴν θεοσκεπῆ καὶ θεοτείχιστον Σύγκλητον, ἰσχύσατε καὶ ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν, πᾶσαν παρακοὴν ἀποστολικῶς διεκδικοῦντες, καὶ εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ὑπακοὴν μεθαρμόζοντες. ἐκεῖνο δὲ ὑπομιμνήσκομεν ὡς ἀναγκαῖον τὴν ἱεραρχικὴν ὑμῶν κορυφήν, εἴγε εὐδοκίᾳ τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τῶν αὐτῷ συμβασιλεύειν ἠξιωμένων θεοσεβεστάτων καὶ τροπαιούχων Δεσποτῶν ἡμῶν, βουληθείητε συγκροτῆσαι Σύνοδον, μὴ ἐπαχθὴς ὑμῖν φανείη τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτοὺς ὁσιωτάτων Ἐπισκόπων ἡ ἀπόλειψις, οὐ γὰρ ἐξ οἰκείας αὐτῶν τὸ ἐμποδὼν προθέσεως, ἀλλὰ τῆς τῶν κρατούντων καὶ κυριευόντων αὐτῶν φρικωδεστάτης ἐπαπειλήσεως καὶ θανατηφόρου ἐπιτιμήσεως, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀκριβέστερον συνιδεῖν καὶ ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἕκτης Συνόδου, ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐν τούτοις ἐπισκοπούντων τοῖς μέρεσι συναχθεὶς εὕρηται διὰ τὴν τῶν ἐθνικῶν ἐπικράτειαν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐκ τούτου τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ πρόσκριμα συνεπλάκη, οὐδ᾽ αὖ παρωμάρτησε κώλυσίς τις συστήσασθαι, καὶ κατάδηλα πᾶσι ποιῆσαι τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, μάλιστα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ Πάπα Ῥώμης συμφωνήσαντος αὐτῇ καὶ συνευρεθέντος διὰ τῶν οἰκείων Ἀποκρισιαρίων, καὶ ἀρτίως ἁγιώτατοι τούτου γενομένου σὺν Θεῷ, καὶ ὃν τρόπον τηνικαῦτα ἐκείνης ἡ πίστις εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ἐξήχηται πέρατα, οὕτω καὶ τῆς νυνὶ ἀθροισθησομένης Χριστοῦ χάριτι Συνόδου διὰ μεσιτείας ὑμῶν καὶ τοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ κορυφαίου διέποντος κηρυχθήσονται ἐν ὅλῃ τῇ ὑφ᾽ Ἡλίῳ, ταῦτα οἱ τῆς Ἀνατολῆς Ἀρχιερεῖς.

ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι οἱ Βασιλεῖς λέγονται Δεσπόται τῆς Οἰκουμένης, καὶ σημείωσαι περὶ τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τίνα τρόπον λέγονται Οἰκουμενικοί, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω ἐν πολλοῖς. δεύτερον, ὡς ὁ Ἀδριανὸς ἐδυσώπει τὸν Ταράσιον ὑπὲρ τῶν Τοποτηρητῶν αὐτοῦ ἵνα οἱ Βασιλεῖς ἐν εὐμενείᾳ ἀνθρωπίνῃ διάγειν καταξιώσωσιν, οὕτω δέονται αὐτοῦ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀνατολῆς ἵνα τοὺς Τοποτηρητὰς αὐτῶν τοῖς Βασιλεῦσι παραστήσῃ. ἀμφότεροι δυσωποῦσιν, ἀμφότεροι δοῦλοι, τῆς αὐτῆς τιμῆς, ἄρα καὶ τῆς αὐτῆς ἀξίας. τρίτον, οἱ τρεῖς ἀποστολικοὶ θρόνοι ἐξ ἰδίας αὐθεντίας τὰς μὲν ἁγίας Συνόδους δέχονται, τὸν δὲ ψευδοσύλλογον ἀποβάλλονται, τῷ αὐτῷ τρόπῳ ὥσπερ ἔγραφε καὶ ὁ Ἀδριανὸς ἀνωτέρω, ἡ αὐτὴ ἐνέργεια καὶ αὐθεντία, ἄρα καὶ ἡ αὐτὴ ἀξία. τέταρτον, ὅτι ἔχοντες ὑπὲρ τὸν Ταράσιον τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὴν Σύγκλητον ὁμόφρονας ἰσχύουσι, πᾶσαν παρακοὴν ἀποστολικῶς διεκδικοῦντες, καὶ εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ μεθαρμόζοντες. καὶ σημείωσαι τὸ ἀποστολικῶς, ὅτι οὐ μόνον τῷ Πάπᾳ καὶ τοῖς Πατριάρχαις ἰδίως, ἀλλὰ μάλιστα τῇ Συνόδῳ ὑπεροχικῶς ἐφαρμόττει, καὶ ἔτι κατὰ παπιστῶν μὴ δεχομένων Ἄρχοντας κοσμικοὺς παρεῖναι ἐν τῇ Συνόδῳ, ἵνα μὴ καταφανῆ γίνωνται τὰ παραλογήματα αὐτῶν, οὐχ οὕτως ὅμως ἐποίει ἡ Ἐκκλησία, ἀλλ᾽ εἶχε καὶ Βασιλεῖς προκαθημένους καὶ Ἄρχοντας συνεδρεύοντας, ὡς εἶχε καὶ ἡ παροῦσα. πέμπτον φασίν, εἰ οὐ πάρεισιν οἱ Πατριάρχαι τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων καὶ οἱ ὑπ᾽ αὐτοὺς Ἐπίσκοποι, μὴ ἐπαχθὴς φανείη ἡ ἀπόλειψις, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ Οἰκουμενικῇ οὐδεὶς τῶν Ἐπισκόπων τῶν ἐν τοῖς τρισὶ θρόνοις εὕρηται. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι Πατριάρχαι καὶ Ἐπίσκοποι οὐχ εὑρέθησαν ἐν τῇ ἕκτῃ ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς δυσὶ Πατριαρχικοῖς θρόνοις Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων, Τοποτηρηταὶ ὅμως ἦσαν ἀξιόλογοι τοῦ μὲν Ἀλεξανδρείας Πέτρος Ἱερομόναχος, τοῦ δὲ Ἱεροσολύμων Γεώργιος Ἱερομόναχος, Ἀντιοχείας δὲ ἦν ὁ Μακάριος πρῶτον, οὗ καθαιρεθέντος, ἐγένετο ὑπὸ τῆς Συνόδου ὁ Θεοφάνης. οὐ βούλονται δὲ εἰπεῖν διὰ τούτου οἱ πατέρες, ὅτι μὴ ὄντων τῶν Πατριαρχῶν, ἀρκεῖ ἀντὶ τούτων ὁ Ῥώμης, ἀλλ᾽ ὅτι ἐπειδὴ οἱ Πατριαρχικοὶ θρόνοι ἦσαν ἐν ἀνάγκαις, ὁ δὲ Ῥώμης ἦν ἐν ἡσυχίᾳ, ἀρκεῖ ἡ τοῦ Ῥώμης συμφρόνησις κατὰ τὸ παρὸν δηλονότι. τοῦτο δὲ εἶπον οἱ πατέρες, φερόμενοι κατὰ τοῦ ἐν τῇ Βλαχέρνᾳ τῶν Εἰκονομάχων συλλόγου, οἵτινες ἔλεγον, ὅτι ἀρκεῖ ἡ Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησία πρὸς ἄθροισιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ κανόνα τῆς πίστεως καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων βεβαίωσιν, ὡς λέγουσιν ἤδη καὶ οἱ παπολάτραι περὶ τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῶν, οἱ δὲ πατέρες τῆς Ἀνατολῆς βούλονται εἰπεῖν, ὅτι εἰ καὶ ἡμεῖς οὐκ ἦμεν, ἐπειδὴ πάρεστιν ὁ Ῥώμης, ἔπεται ἵνα κοινῶς θεωρηθῇ τὰ πράγματα καὶ οὐκ ἐκ μόνης τῆς Ἐκκλησίας

κλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ὥσπερ ἐπὶ τῶν Μονοθελητῶν οἱ Πατριάρχαι Σέργιος, Πύῤῥος, Παῦλος, Πέτρος ἐνόμιζον τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως καθολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἤθροιζον Συνόδους ἐξ ἰδίας αὐθεντίας δῆθεν Οἰκουμενικάς. ἀλλὰ συνελθούσης τῆς αὐτῆς Οἰκουμενικῆς, ἐν ᾗ οὐκ ἦσαν μόνοι οἱ Κωνσταντινουπολῖται, ἀλλὰ συνῆν καὶ ἡ Ἐκκλησία Ῥωμαίων διὰ Τοποτηρητῶν, οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ Αἱρετικοὶ ποιῆσαι τὰ ἴδια, ἐπειδὴ κοινῶς κοινῶν θεωρηθέντων, ἐλύθη ἡ ἀμφιβολία, καὶ ἐγνώσθη τοῖς πᾶσι καθαρὰ ἡ ἀλήθεια. δεύτερον, εἰ καὶ οὐκ ἦσαν, ὑποθετικῶς εἰπεῖν, Τοποτηρηταὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἀρχιερέων ἐν τῇ αὐτῇ Συνόδῳ διὰ τὴν ἀνάγκην τῶν ἐθνικῶν, ἡ Σύνοδος πάλιν Οἰκουμενικὴ ἦν, ἐπειδὴ μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτῆς οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς συνῄνεσαν, συνεφώνησαν καὶ παρεδέξαντο αὐτὴν, ὥσπερ ὁ Μάξιμος τὴν τρίτην, καὶ ὁ Βιγίλιος τὴν πέμπτην, καὶ ὁ Ἀδριανὸς τὴν ἐν Τρούλλῳ, καὶ ὁ Προτέριος τὴν ἐν Χαλκηδόνι. ὅθεν ἡ Σύνοδος ἡ ἐν Βλαχέρνᾳ κατηγορεῖται τόμῳ πρώτῳ, πράξει ἕκτῃ τῆς παρούσης Συνόδου ὅτι οὐκ εἶχε συμφρονοῦντας αὐτῇ τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἕω. τρίτον, ὅτι ἰσότητα μαρτυροῦσι τῷ Ταρασίῳ καὶ τῷ Πάπᾳ, λέγοντες δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ Πάπα κηρυχθήσεται εἰς τὸν κόσμον ἡ ἀπόφασις τῆς γενησομένης Συνόδου, ὡς ἐκηρύχθη ἡ τῆς αὐτῆς. τέταρτον, ὅτι προτιμῶσι τὴν Σύνοδον τοῦ Ταρασίου καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἀπόφασιν λέγουσιν εἶναι τῆς ἀληθησομένης Συνόδου, τὸν δὲ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν Πάπαν μεσίτας καὶ κήρυκας τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως, ὥσποτε Ἀλέξανδρος Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας ἐγένοντο κήρυκες τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης Συνόδου, καὶ ἴδε τὸν τόπον. καὶ λοιπὸν σημείωσαι, ὅτι καὶ ἐκ τοῦ τόπου τούτου γίνονται ἄνεοι οἱ πολύφωνοι Λατῖνοι.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ΙΔ'.

Ὅτι ἐκ τῆς ἀποκρίσεως τοῦ Ἀδριανοῦ Πάπα πρὸς τὸν Ῥῆγα Γαλλίας μεμφόμενον τῷ Ἱεροσολύμων Θεοδώρῳ, καὶ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἕω πρὸς Παῦλον Ῥώμης, δείκνυται ἡ παράλληλος χρεία καὶ συμφωνία, καὶ οἴχεται τὸ τῆς μονότητος ἀξίωμα.

Ἐν τῷ λιβέλλῳ τοῦ Ἱεροσολύμων Θεοδώρου σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ὁ Ῥὴξ Γαλλίας γράψας τινὰς ἀντιθέσεις πρὸς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν περὶ τῆς ἑβδόμης ταύτης ἁγίας Συνόδου, ἔγραψε μεμφόμενος καὶ τὸν Θεόδωρον τοῦτον, ὅτι γράφει μόνην ἀρχὴν ἐν τῇ Θεότητι εἶναι τὸν Πατέρα, πρὸς ὃν ἀποκρινόμενος ὁ Ἀδριανὸς, λέγει πολλὰ ἐγκώμια τοῦ Θεοδώρου, καὶ ὅτι ἔγραψαν αὐτοὺς καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶς καὶ ὁ Ἀντιοχείας Θεόδωρος ὁμοῦ καὶ οἱ τρεῖς συνοδικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν τότε καιροῦ Πάπαν τῆς Ῥώμης Παῦλον, ἣν ὁ μετὰ τὸν Παῦλον Πάπας Στέφανος παραλαβὼν, καὶ Σύνοδον ποιήσας ἰταλικῶν καὶ δυτικῶν Ἐπισκόπων ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἔπεμψε τὰ συνοδικὰ τότε αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν Πατριαρχῶν συνοδικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, οἳ καὶ λαβόντες αὐτὰ, καὶ ἀποδεξάμενοι, ηὐχαρίστησαν. ἔγραφον δὲ οἱ Πατριάρχαι τῷ Πάπᾳ ἐν τῷ συνοδικῷ καὶ ταῦτα, Εἴτις ἔχει ἄλλον ὅρον πίστεως ἢ σύμβολον ἢ παράδοσιν ἢ διδασκαλίαν, παρεκτὸς τῆς δοθείσης παρὰ τῶν ἓξ Συνόδων, καὶ βεβαιωθείσης ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ εἴτις οὐ προσκυνεῖ τὰς ἁγίας Εἰκόνας κατὰ τὸ εἶδος τοῦ Κυρίου ὑπὸ ἀναθέματι ἐστὶ καὶ ξένος τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. ἐπέγραφον δὲ οἱ αὐτοὶ τῷ Πάπᾳ, Πρόσδεξαι ἁγιώτατε ὑπὲρ τῆς αὐτῆς καλῆς πίστεως, ἐν ᾗ ἐπιστηριζόμεθα ὡς ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως, καθὼς ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου λέγει. ἐν οἷς σημείωσαι, ὅτι βοήθειαν ἔλαβεν ὁ Πάπας ἐκ τῶν συνοδικῶν τῶν Πατριαρχῶν. δεύτερον, ὅτι ὡς ἔγραφον οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀνατολῆς τῷ Ταρασίῳ, Ἄνδριζου καὶ ἴσχυε, γράφουσι καὶ τῷ Πάπᾳ, Πρόσδεξαι, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐξ ὧν δείκνυται ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράλληλος χρεία καὶ συμφωνία, καὶ οἴχεται καὶ ἐκ τούτου τὸ τῆς μονότητος ἀξίωμα.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ΙΕ'.

Ὅτι ἐκ τῶν παρὰ τῶν τοῦ Ῥώμης Τοποτηρητῶν καὶ πατέρων λεχθέντων ἐν τῇ ἀποδοχῇ τῆς ἐν τῇ Συνόδῳ ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τῶν τῆς Ἕω Πατριαρχῶν, καὶ ἐκ παραθέσεων τῶν ἰδίως τοῖς πατράσι καὶ ἐν ἑτέραις Συνόδοις ῥηθέντων, οἴχεται πᾶσα μοναρχία ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπιστολῶν τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἀνατολῆς οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα σωφρόνως εἶπον, Πειθόμεθα ὅτι ὁ Ἀδριανὸς καὶ ἡ κατ' αὐτὸν ἁγία Σύνοδος ἐστοίχησε τῇ πεμφθείσῃ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῇ τοῦ Ταρασίου, καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὅτι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀνατολῆς τοῖς ἁγιωτάτοις Ἀδριανῷ Πάπᾳ Ῥώμης καὶ Ταρασίῳ τῷ Κωνσταντινουπόλεως σύμφωνοι ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ τῇ προσκυνήσει τῶν σεπτῶν Εἰκόνων εὑρέθησαν. εἶτα εἶπεν ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας, Τοῖς γράμμασι τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἀνατολῆς ὡς στήλῃ εὐσεβείας ἀποδεξάμενος στοιχῶ καὶ ἐμμένω. τῶν δὲ λοιπῶν ὁ μὲν εἶπε, Συντίθεμαι, ὁ δὲ, Ὁμόφρων γίνομαι, ἄλλος, Στοιχῶ καὶ ἐμμένω, ἄλλος,

τὴν

τὴν κοινωνίαν αὐτῶν ἀποδέχομαι. ἄλλος, Συναινῶ, ἄλλος, Ἀποδέχομαι καὶ σέβομαι, Συντίθεμαι ἄλλος, τὰ αὐτὰ αὐτοῖς φρονῶν, καὶ ἕκαστος εἶπε, Τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω. ἡ δὲ Σύνοδος κοινῶς εἶπε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ταρασίου ὅρον ὀρθοδοξίας, καὶ περὶ τῶν γραμμάτων τῶν Πατριαρχῶν εἶπον, Ἀποδεχόμενοι στοιχοῦμεν, καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν τὰς σεβασμίας Εἰκόνας, καὶ τὸν ψευδοσύλλογον ἀναθεματίζομεν, καὶ ὁ Θεὸς φυλάξαι τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὸν ἁγιώτατον Πατριάρχην. ὁ Ταράσιος εἶπε, Τὸ μεσότειχον ἤρθη τῆς ἔχθρας, ἣν εἶχον δηλαδὴ αἱ Ἐκκλησίαι Ῥώμης, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, Ἀνατολὴ γὰρ Δύσις, Ἄρκτος καὶ Μεσημβρία ὑπὸ ζυγὸν ἓν καὶ μίαν συμφωνίαν γεγόναμεν. ἡ δὲ Σύνοδος εὐφήμησε τοὺς Βασιλεῖς, τοὺς Πατριάρχας καὶ τὴν Σύγκλητον. Ἐν τούτοις σημείωσαι πρῶτον, τὸ Πειθόμεθα τοῦτο τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πάπα, καὶ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τὸ πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην, οἷς ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινωνίας, καὶ τοῦ Μηνᾶ τὸ, Ἀκολουθοῦμεν καὶ πειθόμεθα τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ, καὶ τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ταρασίου, Στοιχοῦμεν, καὶ τῆς Συνόδου κοινῶς, καὶ ἑκάστου τῶν πατέρων ἰδίως ἐν ταῖς παραδοχαῖς καὶ συγκαταθέσεσι τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Πάπα καὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς τὰ, Στοιχοῦμεν, Ἑπόμεθα, Ὁμόφρων γίνομαι, Συντίθεμαι, Ἐμμένω, Ἀποδέχομαι, Συναινῶ, Σέβομαι, Συμφρονῶ, Βεβαιῶ καὶ τὰ ἐπίλοιπα, ἅπερ εἶπον πᾶσαι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι κοινῶς, καὶ οἱ ἐν αὐταῖς πατέρες ἰδίως διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῆς πίστεως, πάντες τὸ αὐτὸ σημαίνουσι τῷ Πειθόμεθα τοῦ Τοποτηρητοῦ, καὶ οὐδεμίαν ὑποταγὴν, ἢ ἰδικῆς ἐξουσίας ὑπεροχὴν, ἀλλὰ συμφωνίαν καὶ ὁμοφροσύνην ἀπαραλλάκτως καὶ ὡσαύτως ἔχουσαν, ὡς εἴρηται ἐν πολλοῖς ἀνωτέρω. δεύτερον, συμφωνοῦσιν οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς Ἀδριανῷ καὶ Ταρασίῳ, ὅπερ καὶ τοῦτο καταστροφή ἐστι τῆς μοναρχίας, ὡς γὰρ στοιχοῦσιν οἱ πατέρες τῷ Πάπᾳ, στοιχοῦσι καὶ ἑτέροις, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ στοιχεῖ καὶ ὁ Πάπας αὐτοῖς. τρίτον, ὅρος εὐσεβείας καλοῦνται αἱ ἐπιστολαὶ τῶν Πατριαρχῶν, ὅρος δὲ ὀρθοδοξίας ἡ πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴ τοῦ Ταρασίου, ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Πάπα Λέοντος πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανὸν στήλη ἐστὶν ὀρθοδοξίας. τέταρτον, ὅτι τὸ μεσότειχον ἤρθη τῆς Εἰκονομαχίας, καὶ ἡνώθη Ἀνατολὴ καὶ Δύσις, Ἄρκτος καὶ Μεσημβρία οὐ διὰ τοῦ Πάπα, ὃς τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἐκλήθη ἐν τῇ Συνόδῳ ᾧπερ ἐκλήθησαν καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι, τοῖς αὐτοῖς γράμμασι, τοῖς αὐτοῖς προνομίοις, τοῖς αὐτοῖς τίτλοις καὶ ταῖς αὐταῖς ἀποδοχαῖς, καὶ οἱ λεγάτοι αὐτοῦ οὕτως ἐνήργουν ὥσπερ καὶ οἱ τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ τῇ ἐξετάσει καὶ κρίσει καὶ ἀποφάσει τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ γεγόνασι τὰ διῃρημένα μέρη τῶν Ἐκκλησιῶν ἕν, οὐ συντεθέμενα τῷ Πάπᾳ μόνῳ, ἢ μόνοις τοῖς Πατριάρχαις, ἀλλὰ τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, ὑφ' ἧς εὐφημοῦνται Βασιλεῖς, Πατριάρχαι, Σύγκλητος. οὐδεμία δὲ μνήμη ἰδικὴ τοῦ Πάπα, μάλιστα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐμνήσθησαν ἰδικῶς, εἰπόντες, Ἀλλ' ὁ Θεὸς φυλάξοι τοὺς Δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τὸν ἁγιώτατον Πατριάρχην. καὶ οἴχεται πᾶσα μοναρχία ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙϚʹ.

Ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει ἀναγνωσθεισῶν χρήσεων τῆς ἁγίας γραφῆς καὶ τῶν πατέρων εἰς βεβαίωσιν τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, συμπεραίνεται εἶναι τὸν Χριστὸν μόνον κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὸ κῦρος τῆς Συνόδου, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν Συνόδων εἶναι τὸν Ῥώμης ἢ μονάρχην ἢ αὐτοκράτορα, φλυαρίαν.

Ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει θεωρητέον πρῶτον, ὅτι οἱ πατέρες, καίτοι ἀπεδέχθησαν ὡς ὀρθοδόξους τὰς ἐπιστολὰς τοῦ τε Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ ὁ Ταράσιος ἐκέλευσεν ἵνα ἀναγνωσθῶσι καὶ χρήσεις ἁγίων πατέρων περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὥσπερ ἐγένετο καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἵτινες οὐκ ἠρκέσθησαν εἰς τὰς ἐπιστολὰς τῶν Παπῶν καὶ Πατριαρχῶν, ἀλλὰ ἀνέγνωσαν καὶ χρήσεις ἁγίων πατέρων περὶ τῶν προκειμένων, καὶ ἴδε ἀνωτέρω τοὺς τόπους τῆς τρίτης καὶ τετάρτης καὶ πέμπτης καὶ ἕκτης, καὶ λοιπὸν συναινέσει τῆς Συνόδου ἀνεγνώσθησαν πρῶτον χρήσεις τῆς ἁγίας γραφῆς ἀπὸ τῆς Ἐξόδου, ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν, ἀπὸ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιὴλ, ἀπὸ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς καὶ ἀπὸ τῶν πατέρων Χρυσοστόμου, Νύσσης, Κυρίλλου, Ἀντιπάτρου Βόστρης, Ἀστερίου Ἀμασίας, ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου, Ἀθανασίου, Νείλου, Μαξίμου, τῆς ἕκτης οἰκουμενικῆς Συνόδου, Λεοντίου Νεαπόλεως Κύπρου, Ἀναστασίου Ἀντιοχείας, Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, ἐκ τῶν θαυμάτων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, Βασιλείου, Θεοδωρίτου, Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει, ἐκ τοῦ βίου τοῦ Νηστευτοῦ, ἐκ τοῦ βίου Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Προκοπίου, ἐκ τοῦ βίου Θεοδώρου Συκέων καὶ ἐπιστολῆς Γρηγορίου Πάπα πρὸς τὸν ἅγιον Γερμανὸν καὶ ἀπὸ ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ πρὸς Ἰωάννην Συνάδων πρὸς Κωνσταντῖνον Νακωλείας καὶ πρὸς Θωμᾶν Κλαυδιουπόλεως. δεύτερον, ἐνταῦθα ῥητέον, ὅτι τοῦ Ἀδριανοῦ τὸ, Στοιχεῖς τῷ θρόνῳ τοῦ Πέτρου, καὶ τὸ, Κολληθῆναι τῷ θρόνῳ τοῦ Πέτρου, ὑπὸ φιλοτιμίας ἀκαίρου ἐρρέθησαν, ὁ γὰρ Ταράσιος ἐξεφώνησεν εἰπὼν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν χρήσεων τῶν ἁγίων πατέρων, Ἐβόησαν οἱ φύλακες τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας

ἅγιοι

ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα εἶπε περὶ αὐτῶν, καὶ ἴδε τὸν τόπον. οὐκ εἶπε τὸν Πάπαν φύλακα, ἀλλὰ τοὺς ἁγίους πατέρας κοινῶς, εἶτα ἐπήγαγε, Χριστὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν. καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐχ ὁ Πάπας, ὃς εἷς ἐστὶ τῶν πατέρων τῆς Συνόδου καὶ μερικῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος, ἀλλ᾽ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἡ μόνη κεφαλὴ τῆς μιᾶς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ποιήσας διὰ τῶν πατέρων κοινῶς τὰ ἀμφότερα Ἀνατολὴν, Δύσιν, Ἄρκτον καὶ Μεσημβρίαν ἕν, ὅτι αὐτῷ καὶ μόνῳ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν. καὶ γὰρ οὐ δίδωσι τὴν δόξαν αὐτοῦ ἑτέρῳ, καὶ ὁ μερίζων τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ Ἀντίχριστός ἐστι. τρίτον, οἱ πατέρες τῆς Συνόδου ἐβόησαν, Τῶν θεοφόρων πατέρων αἱ διδασκαλίαι ἡμᾶς διωρθώσαντο, ἐξ αὐτῶν ἀρυόμενοι τὴν ἀλήθειαν, ἐποτίσθημεν, αὐτοῖς κατακολουθοῦντες, τὸ ψεῦδος ἐδιώξαμεν, ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν, τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν, τοὺς προστιθέντας, ἢ ἀφαιρήσαντας τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν. ἐξ ὧν δείκνυται ὅτι τὸ κῦρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς κοινότητος ἐστὶ, καὶ ὁ Πάπας μερικὸς Ἐπίσκοπος, καὶ μερικῆς Ἐκκλησίας ἡγούμενός ἐστι, καὶ ἐν ταῖς Συνόδοις οὐδὲν ἔχει πλέον τῶν πατέρων πλὴν τῆς τάξεως, ἣν καὶ οἱ λοιποὶ ἔχουσι κατὰ τὸ δοθὲν ἑκάστῳ θρόνῳ παρὰ τῶν Κανόνων προνόμιον. ὥστε τὸ, ὅτι ἐπάνω τῶν Συνόδων ἐστὶν, ὅτι μονάρχης καὶ αὐτοκράτωρ καὶ ἄκρος ἐστὶν, ὅτι ἰδίῳ ἀξιώματι αὐτῷ ἐπεσθαι καὶ κολλᾶσθαι προσήκει, οὐδὲν ἐστὶν ἕτερον, ἀλλ᾽ ἢ ἀναιδεστάτη φλυαρία.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΖ΄.

Ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει προσαχθείσαις ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων μαρτυρίαις, οὐδεμία ἀπόδειξις ἦν ἢ μνήμη τοῦ Ῥώμης.

Ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει θεωρητέον πρῶτον, ὅτι προσφέρουσι καὶ ἑτέρας πατέρων μαρτυρίας περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, καὶ περὶ τοῦ ὅτι οἱ Εἰκονομάχοι ὅμοιοι εἰσὶ τοῖς ἐχθίστοις Αἱρεσιάρχαις καὶ Σαμαρείταις καὶ Μανιχαίοις. εἰσὶ δὲ αἱ χρήσεις Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Συμεὼν τοῦ στυλίτου, Ἰωάννου Θεσσαλονίκης, Ἀντιπάτρου Βόστρης, Θεοδώρου Ἀναγνώστου, Ἰωάννου Διακρινομένου, ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Σάββα, Ἰωάννου Γαβάλων, Κωνσταντίνου Διακόνου, Εὐαγρίου Σχολαστικοῦ, καὶ ἐκ τοῦ Λειμωναρίου. ὥστε καὶ ἐν ταῦθα οὐδεμία ἀπόδειξις ἀπὸ τῆς τοῦ Πάπα ἀναμαρτησίας, ἢ διδασκαλίας, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν πατέρων, τοῦ Πάπα δὲ οὐδεμία μνήμη.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΗ΄.

Ὅτι τῆς προσαχθείσης χρήσεως Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει ἔξαρνοι οἱ Λατῖνοι γενόμενοι, ἐλέγχονται ὡς συκοφάνται τῶν ἁγίων καὶ τῶν Συνόδων

Ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει προσήχθη χρῆσις παρὰ τοῦ βίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ. οἱ δὲ Λατῖνοι μαχόμενοι αὐτῷ διὰ τὴν Οἰκουμενικὸς προσηγορίαν, καὶ ἔξαρνοι γινόμενοι τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ, παραγράφουσιν ἔξωθεν, ὅτι ἐστὶν ἀρχαιοτάτη βίβλος ἐν τῇ ἀποστολικῇ Βιβλιοθήκῃ, ἐν ᾗ πολλαὶ ἄλλαι χρήσεις πατέρων καὶ ἀποκοπαὶ παρὰ τὰς ἐν τῇ Συνόδῳ ἀναγνωσθείσας δοκεῖ παρεμβεβλῆσθαι, ἐκτὸς οὖσαι δηλαδὴ τῆς συνεχείας τῶν διαλαλιῶν, καὶ ταῖς λοιπαῖς βίβλοις μὴ ἐφευρεθεῖσαι. μία γοῦν τῶν παρεμβληθεισῶν δοκεῖ περικοπῶν αὕτη ἡ ἐκ τοῦ βίου τοῦ Νηστευτοῦ, ἅτε δὴ μὴ ἐν πάσαις ταῖς βίβλοις τῆς Συνόδου ταυτησὶ ἐμφερομένη. ταῦτα οἱ Λατῖνοι. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς ταῦτα πρῶτον, ὅτι ἔδει εἰπεῖν αὐτοὺς ἐν τῇ παπιστικῇ Βιβλιοθήκῃ καὶ μὴ ἐν τῇ ἀποστολικῇ, καθότι ἡ μὲν ἀποστολικὴ ἀληθείας ἐστὶ θησαυρὸς, ἡ παπιστικὴ δὲ ψεύδους καὶ πλασμάτων καὶ τεχνουργημάτων καὶ συκοφαντιῶν ἐστὶ σμῆνος. δεύτερον, οὐ μόνον ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τόπους, οἷς μάχονται οἱ παπισταὶ, μὴ δυνάμενοι ἀποδεῖξαι κατ᾽ αὐτῶν, προβάλλουσι τὴν Βιβλιοθήκην ταύτην βλασφημίαις πεποικιλμένην καὶ καινοφωνίαις, ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἑπόμενοι τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ Συνόδῳ, ἀναθεματίζομεν τοὺς προστιθέντας, ἢ ἀφαιροῦντας τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅθεν τὸν βίον τοῦ Νηστευτοῦ ἀπὸ τῆς κοινότητος τῆς Ἐκκλησίας παραλαβόντες ἀληθῆ ἀποδεχόμεθα, τὰ δὲ πρακτικὰ τῆς ἁγίας Συνόδου ἀπαράτρωτα ὄντα, καὶ ὑπὸ πάσης τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας δεχόμενα καὶ μαρτυρούμενα ὅτι συνεγράφησαν ὡς εἰσὶ, δεχόμεθα, τῶν δὲ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἀποστολικῆς ματαίων καταφρονοῦμεν, τοὺς δὲ παπιστὰς ὡς συκοφάντας τῶν ἁγίων Συνόδων ἀποτροπαίους ἡγούμεθα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΘ΄.

Ὅτι τὴν παρὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Ῥώμης Πέτρου λεχθεῖσαν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικὸς προσ-

σηγορίαν παραγράφοντες οἱ Λατῖνοι ἔξωθεν, καὶ ἀρνούμενος ὁ Ἀναστάσιος, ἐλέγχονται ψεύσαι, καὶ ὁ παπισμὸς ἀσύστατος.

Ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει ἔτι σημείωσαι, ὅτι Πέτρος ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πάπα εἶπε τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, οἱ δὲ Λατῖνοι πάλιν παραγράφουσιν ἔξωθεν, ὅτι εἰς τὴν λέξιν ταύτην ὁ ἀρχαῖος ἑρμηνεὺς Ἀναστάσιος οὐκ ἀνέγνω, ἔοικε δὲ παρεμβεβλῆσθαι. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἡ λέξις ἦν ἀρχαία καὶ σύγχρονος τοῖς πρακτικοῖς, καὶ ὁ Πέτρος μεγαλόφρων ὢν, οὐ διεφέρετο περὶ τοῦ προσήκοντος, ἀλλ᾽ εἶπεν ἐκεῖνο, ὅπερ εἶπον πρὸ αὐτοῦ τόσοι καὶ τοσοῦτοι, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ εἶπον οἱ πατέρες τῆς Συνόδου πάντες, καὶ δὴ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτῶν μεγάλῃ καὶ διαπρυσίῳ τῇ φωνῇ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τὸν Ταράσιον εἶπον, ὁ δὲ Ἀναστάσιος ὅτι ἀληθῶς τὴν φωνὴν ἠρνήθη, ἐποίησε τοῦτο ὡς Χαρτοφύλαξ Ῥώμης καὶ ἀρχαῖος μεμαρτυρημένος ἐχθρὸς τῶν Ἑλλήνων, ἀφαιρήσας ἀναιδῶς ἀπὸ τῶν πρακτικῶν τὸ εἰρημένον ὑπὸ τῆς Συνόδου ἐπ᾽ ὄψεσι πάσης τῆς Οἰκουμένης. δεύτερον, ἐπειδὴ Οἰκουμενικὸς ἐλέγετο ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Καππάδοκος ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Μηνᾶ, καὶ ἐπὶ τῆς ἕκτης Οἰκουμενικῆς, καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης, παρόντων τῶν Λεγάτων τοῦ Ῥώμης, καὶ σιωπώντων, καὶ μὴ ἀντειπεῖν δυναμένων, συνίσταται ἀναντιρρήτως πρῶτον, ὅτι ἀληθῶς Οἰκουμενικὸς ἐλέγετο. καὶ δεύτερον, ὅτι οὐκ εἶχον οἱ Πάπαι ἐξουσίαν γενικὴν ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Συνόδων, εἰ γὰρ εἶχον, ἀντεῖπον ἂν τῇ λέξει ᾗπερ ἐμάχοντο, ἀλλ᾽ οὐκ ἀντεῖπον, ὅτι οὐκ εἶχον τοιαύτην ἐξουσίαν, καὶ λοιπὸν ἐφοβοῦντο τὸν προφανῆ ὀνειδισμὸν καὶ τὴν καταφρόνησιν. τρίτον, εἰ ἐπὶ τῶν Βασιλέων ἦν ὁ Πάπας, πῶς τοσούτους Αὐτοκράτορας γράφοντας καὶ ὀνομάζοντας τὸν Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικὸν οὐκ ἐκώλυσεν οὐδὲ ἐπετίμησε; καὶ δῆλον τὸ αἴτιον, ὅτι εἷς ἦν τῶν πατέρων, καὶ οὐδὲν πλέον, καὶ ἐν οἷς αὐτῷ οὐκ ἐξῆν, οὐκ ἐδύνατο εἰπεῖν τι. τέταρτον, τὸ Οἰκουμενικὸς τίνα σημασίαν ἔχει, εἴπομεν ἀνωτέρω ἐν πολλοῖς. καὶ ἐροῦμεν βιβλίῳ δεκάτῳ, λέγομεν ὅμως ὅτι οὐκ ἔστιν ἐξουσίας σημαντικὸν, καὶ γὰρ ἐνταῦθα ὁ μὲν Κωνσταντινουπόλεως μυριάκις καὶ ὑπὸ πάντων ἐρρέθη Οἰκουμενικὸς, καὶ ἐφημίσθη μετὰ τῶν Βασιλέων, ὁ Πάπας δὲ μόνον ἁγιώτατος Ἐπίσκοπος Ῥωμαίων ἐρρέθη, ἀλλ᾽ οὐκ ἦν ὁ Κωνσταντινουπόλεως προτερεύων τῇ τάξει τοῦ Πάπα. ὡς δὲ οὐκ ἔχει σημασίαν ἰδικῆς ἐξουσίας τὸ Οἰκουμενικὸς πρόσρημα ἐπὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, οὕτως οὐδὲ ἐπὶ τοῦ Ῥώμης ἔχει, καὶ ματαίως ἔξαρνος ἐγένετο πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ ψεῦδος ἐπεσήγαγεν ὁ Ἀναστάσιος, καὶ οἱ συνήγοροι αὐτῷ παπολάτραι ἀχρείως ἐγκαυχῶνται ἐν τοῖς σοφίσμασιν αὐτῶν, ὥστε ἀπὸ ἀφαιρέσεων καὶ προσθέσεων καὶ κακουργημάτων συνιστῶσι τὸν παπισμὸν, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Κ΄.

Περὶ ἀνασκευῆς ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει τῆς ἐν Βλαχέρναις ψευδοσυνόδου, καὶ καταλύσεως πάσης μοναρχίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει προτίθεται ὁ Ὅρος τῆς ἐν Βλαχέρναις ψευδοσυνόδου, καὶ ἀναγινώσκεται ὑπὸ Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, ἀνασκευάζεται δὲ ὑπὸ τῶν πατέρων διὰ Ἰωάννου καὶ Ἐπιφανίου Διακόνων, καὶ ὁ ἀγὼν ἦν ἡ ἀνασκευὴ τοῦ ψευδοσυλλόγου, καὶ ἡ ἀπόδειξις τῶν θείων δογμάτων, ὑπὸ τῆς μαρτυρίας τῶν πάλαι Συνόδων καὶ πατέρων, οὐδεμία δὲ μνήμη ἰδικὴ τοῦ Ῥώμης, ἢ ὡς ἄκρου, ἢ καὶ ὡς ἐγκρίτου Ἐπισκόπου, ἀλλὰ τὸ κῦρος καὶ τὸ ἔσχατον σεμνολόγημα ἡλίου φανότερον κοινῶς ἀπονέμεται τοῖς ἁγίοις πατράσιν, ὅπερ κατάλυσίς ἐστι πάσης μοναρχίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΑ΄.

Ὅτι ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ Ὅρου τῆς Συνόδου ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει, δείκνυνται πολλοὶ ἀρχηγοὶ τῆς Ἱερωσύνης καὶ οὐ μόνος ὁ Ῥώμης, καὶ ἀθροισταὶ τῆς Συνόδου οἱ Βασιλεῖς, ἧς μόνης τὸ κῦρος καὶ οὐ τοῦ Ῥώμης.

Ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει ὁ Ὅρος τῆς ἁγίας Συνόδου ἐκφωνεῖται, ἐν ᾧ θεωρητέον πρῶτον ὅτι φησὶν, Ἡμᾶς τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς Ἱερωσύνης ἀρχηγοὺς τῇ αὐτοῦ εὐδοκίᾳ συνεκαλέσατο (ὁ Θεὸς) θείῳ ζήλῳ καὶ ἐπινεύσει Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν πιστοτάτων ἡμῶν Βασιλέων, ὅπως ἡ ἔνθεος παράδοσις τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας κοινῇ ψήφῳ ἀπολάβῃ τὸ κῦρος. ταῦτα ἡ Σύνοδος. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι τῆς Ἱερωσύνης πολλοὶ οἱ Ἀρχηγοὶ, ὡς ἐλέγομεν καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω βιβλίοις, ὅτι πολλοὶ τῆς Ἐκκλησίας οἱ προεστῶτες, καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐν πολλοῖς λέγεται τοῦτο, καὶ ὁ μέγας Βασίλειος λέγει τὸ αὐτὸ ἐν τῷ περὶ κρίματος Θεοῦ, καὶ λοιπὸν ψεῦδος τὸ τῶν Λατίνων, ὅτι ὁ Πάπας μόνος ἐστὶν Ἀρχηγὸς τῆς Ἱερωσύνης. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς συναριθμεῖται διὰ τῶν Τοποτηρητῶν αὐτοῦ ὡς εἷς Ἀρχηγὸς συντεταγμένος μετὰ τῶν

ἄλλων

ἄλλων τοιούτων ἀπαραλλάκτως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. δεύτερον, ὁ Θεὸς διὰ τῶν Βασιλέων συνεκάλεσε τοὺς Ἀρχηγοὺς τῆς Ἱερωσύνης εἰς Σύνοδον, ψεῦδος ἄρα τὸ τῶν παπιστῶν ἐκεῖνο τὸ ἀναιδέστατον, ὅτι ὁ Πάπας ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ συνήγαγεν αὐτήν. τρίτον, Γρηγόριος ὁ δεύτερος καὶ Γερμανὸς ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Γεώργιος ὁ Κύπριος καὶ ἔτι οἱ Πάπαι Γρηγόριος ὁ τρίτος, Ζαχαρίας καὶ Στέφανος καὶ Παῦλος καὶ ἕτερος Στέφανος καὶ οἱ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης καὶ Θεόδωρος, ὁ Ἀντιοχείας Θεόδωρος καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶς πολλὰ συνέγραψαν καὶ εἶπον κατὰ τῶν Εἰκονομάχων, ἀλλ᾽ ἔμενεν ἡ ἀμφιβολία, καὶ ἡ αἵρεσις ἐβεβαιοῦτο, ἀλλ᾽ ἡ Σύνοδος ἐρευνήσασα καὶ σκεψαμένη, ὡς ἔλεγεν ἐν τῇ διατάξει ὁ Μαρκιανὸς περὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, καὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀληθείας ἀκολουθήσασα, καὶ μήτε ἀφαιρέσασα μήτε προσθεῖσα τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ δὴ καὶ ταῖς ἓξ Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις ἑπομένη, καὶ τῆς ἐνθέου πατροπαραδότου παραδόσεως ἐχομένη, τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης κοινῇ ψήφῳ τὸ κῦρος ἀπέδωκε, καὶ οἴχεται τοῦ Πάπα τὸ ἀναμάρτητον, καὶ τό, ὅτι αἱ Σύνοδοι τῇ ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ ἠκολούθησαν, ὡς εἴπομεν ἐν τοῖς τόποις, καὶ ἄρτι τὸ τοῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν Ταράσιον, Κολλήθητι τῷ θρόνῳ τοῦ Πέτρου, ὃς πρωτεύων διαλάμπει, καὶ κεφαλὴ ἐστὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων ἀπολαμβάνει τὸ κῦρος τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναμφίβολον παρὰ τῆς Συνόδου, ἥτις οὐκ αὐτῷ, ἀλλὰ τοῖς πατράσι καὶ ταῖς ἓξ Συνόδοις καὶ τῷ Παύλῳ καὶ τῇ ἀποστολικῇ παραδόσει καὶ πρὸ πάντων αὐτῷ τῷ Χριστῷ ἐξηκολούθησε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΒʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς ἔξωθεν παραγραφῆς τοῦ Ὅρου τῆς Συνόδου ὑπὸ τῶν Λατίνων, καὶ τῶν ἀναποδείκτων καὶ ψευδῶν καὶ ἀνηκούστων λόγων Ἰουλίου Καρδηνάλεως περὶ τῆς Συνόδου, καὶ τῆς ψευδομεταφράσεως τοῦ Ὅρου τῆς Συνόδου ὑπ᾽ Ἀναστασίου Βιβλιοθηκαρίου, οὐ τὸ μοναρχικὸν τοῦ Ῥώμης συνίσταται, ἀλλ᾽ αἱ ἀφαιρέσεις καὶ προσθῆκαι καὶ παραφθοραὶ τῶν Λατίνων ἐν ταῖς τῶν πατέρων βίβλοις βεβαιοῦνται.

Παραγράφουσιν ἔξωθεν ἐν τῷ Ὅρῳ τῆς Συνόδου οἱ Λατῖνοι εἰπεῖν τὸν Ἰούλιον Καρδηνάλιν ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδοσυλλόγου, ὅτι ἡ παροῦσα Σύνοδος εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὁ Ἰούλιος ὡς πνευματομάχος ἐψεύσθη κατὰ τὸ ἴδιον τῶν Αἱρετικῶν, οἵτινες ἐπιβουλευόμενοι τῇ κοινῇ πίστει, ἄλλα ἀντ᾽ ἄλλων λέγουσι. δεύτερον, τὰ εὑρισκόμενα πρακτικὰ τῆς Συνόδου ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ οὐκ εἶχον τοῦτό ποτε. τρίτον, ἡ Σύνοδος ἕπεται ταῖς πρὸ αὐτῆς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, καὶ οὐκ ἀντίκειται ὥστε εἰπεῖν καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐκείναις. τέταρτον, ὁ Ἰούλιος τοῦτο εἰπών, πόθεν ἔλαβεν αὐτό; ἐκ ποίας ἱστορίας; ἢ ἐκ τίνος ἐγκρίτου ἁγίου; πέμπτον, ὅσοι εἶπον τὴν προσθήκην, μετὰ τὸ τεθῆναι αὐτὴν μετὰ τὸ σχίσμα ἐν τῷ Συμβόλῳ, καὶ ἔγραψαν ὑπὲρ αὐτῆς, οὐκ εἶχον τούτου τοῦ ἐπιχειρήματος ἰσχυρότερον εἰπεῖν ἄλλο, ὡς ἔλεγε πρὸς τοῦτο ὅ,τε Γεμιστὸς καὶ οἱ λοιποὶ σοφοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ αὐτῇ πράξει τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδου, φερόμενοι κατὰ τούτου τοῦ Ἰουλίου, ὥστε ἐψεύσθη προφανῶς ὁ Ἰούλιος, καὶ οἱ Λατῖνοι δείκνυνται παραχαράκται τοῦ συνοδικοῦ Ὅρου, ὡς καὶ ἄλλων Συνόδων καὶ πολλῶν ἁγίων πατέρων. ἕκτον, ὁ Βίνιος σημειοῖ, ὅτι τῶν συνοδικῶν πράξεων ἐκ τῆς ἑλληνίδος εἰς τὴν λατινίδα φωνὴν τριπλῆ ἐγένετο μετάφρασις, καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐγένετο ἀπὸ λέξεως εἰς λέξιν, ἥτις οὕτως ἀνάρμοστος ἦν, ὥστε καὶ τοὺς γραφέας ὀκνεῖν μεταγράφειν αὐτήν, ἧσπερ ἀναιρουμένης, συναντᾷ δ᾽ εὔκαιρος ἑρμηνεὺς Ἀναστάσιος ὁ Βιβλιοθηκάριος, καὶ μετέφρασεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἑλληνίδος εἰς τὴν λατινίδα τὸ δεύτερον, οὐκ ἀπὸ ῥήματος εἰς ῥῆμα, ἀλλὰ τὰ νοήματα σαφηνίζων ἐπιμελέστατα. ἥτις μετὰ τῶν ἄλλων μεταφράσεων τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων σώζεται ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ τῆς Ῥώμης, μετὰ δὲ ταῦτα ὁ τὴν τρίτην ποιήσας, ἀγνοῶν τὴν τοῦ Ἀναστασίου, ἰδίαν ἐποίησε μετάφρασιν, ἥτις τυπωθεῖσα σὺν ταῖς ἄλλαις Συνόδοις τῆς κοινῆς ἐστὶ χρήσεως, καὶ ταύτης πόσον ἐστὶ κρείσσων ἡ τοῦ Ἀναστασίου, ὁ ἀναγινώσκων ὄψεται συγκρίνων αὐτάς, πολλὰ γὰρ εὑρήσει παρὰ τῷ Ἀναστασίῳ ἅπερ λείπει ἀπὸ τῆς ἐκδοθείσης, καὶ ταῦτα πλείονος λόγου ἄξια. ἅπερ δὲ περιέχει ἡ ἑλληνικὴ Ἔκθεσις, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ μεταφράσει τοῦ Ἀναστασίου οὐκ ἔστιν, ἢ ἄλλως δοκεῖ ἀνεγνωκέναι τὸν Ἀναστάσιον τῶν περιεχομένων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς ἤδη ἐσημειωσάμην (ἅτινα ἐστὶν ὅσα γράφονται ἔξω τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς. καὶ ἐν τῷ τέλει αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει, ὅπου ὁ Πέτρος εἶπεν Οἰκουμενικὸν τὸν Ταράσιον, καὶ τὰ περὶ τοῦ Νηστευτοῦ, καὶ ἐν τῷ Ὅρῳ, ὅτι καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον) ταῦτα Βίνιος καὶ Βαρώνιος. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ἡ Ἔκθεσις ἡ ἀπὸ ῥήματος εἰς ῥῆμα ἐστὶν ἡ ἔγκριτος καὶ ἀληθεστάτη, τὰ γὰρ τῶν ἁγίων Συνόδων μεταφράζονται ὥσπερ καὶ ἡ ἁγία γραφὴ ἀπὸ ῥήματος εἰς ῥῆμα καὶ οὐ μόνον κατὰ τὸ νόημα. καὶ λῆρος λοιπὸν ἐστὶ σαφὴς τό, ὅτι οὕτως ἦν ἀνάρμοστος, ἐπειδὴ δι᾽ ἐκείνης ἐκηρύχθη ἐν ὅλῃ τῇ Δύσει ἡ τῆς Συνόδου ψῆφος, καὶ ἐκείνην ἐδέξατο πᾶσα ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ὥσπερ τὰ Εὐαγγέλια, ὡς ἔλεγε περὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὁ Διάλογος. ἐκεῖνο δέ, ὅτι οἱ γραφεῖς ὤκνουν μεταγράφειν, φλυαρία ἐστί, καὶ μάλιστα σκευωρία, ἐπειδή πως οἱ πρῶτοι ἐπὶ τῆς μεθερμηνεύσεως

γραφεῖς οὐκ ὤκνουν, ἀλλ' οἱ μετὰ ταῦτα; εἶτα ἡ μὲν Σύνοδος διελύθη τῷ ἔτει ἑπτακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ἑβδόμῳ Ὀκτωβρίου δεκάτῃ ἕκτῃ, ὅτε καὶ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία ἑορτάζει αὐτήν, ὁ δὲ Ἀναστάσιος ἤκμαζεν ἐπὶ τῆς κατὰ Φωτίου Συνόδου, ἥτις ἠθροίσθη τῷ ἔτει ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἐνάτῳ, καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν πρώτην ἐκείνην Ἔκθεσιν εἶχεν διάρμοσον ἐν ἔτεσιν ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ Ἀναστάσιος φθόνον ἔχων σύνοικον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ θέλων χαρίσασθαι τῇ ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ἧς ἦν χαρτοφύλαξ, ὅτε ἐμάχετο ὁ Φώτιος Νικολάῳ καὶ Ἀδριανῷ τοῖς Πάπαις, ὅτι μόνη τάχα ἡ Ῥώμη ἐλέγετο Οἰκουμενική, ἐπενόησε τὴν μετάφρασιν ἵνα προσθήκας καὶ ἀφαιρέσεις καὶ παρενθήκας καὶ μεταπλάσεις ποιήσῃ εἰς συνηγορίαν τοῦ ψεύδους, ὥσπερ ποτε πεποίηκε διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν Μαρκίων ὁ Ποντικὸς καὶ ἄλλοι Αἱρεσιάρχαι. ὅθεν ἐν Βυζαντίῳ παρὼν ἐτήκετο ἀκούων τὸ Οἰκουμενικὸς λέγεσθαι ἐπὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐμβλημάτων ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀναστασίου μᾶλλον ἐστὶν εἰκάσαι ὅτι οἱ παπισταὶ ἐσυκοφάντησαν αὐτὸν, ἐνθέντες ἐν τῇ Ἐκθέσει αὐτοῦ πολλὰ, καὶ τὸ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἐκεῖνος ἴσως οὐκ ἐγίνωσκε. τὴν μὲν γὰρ ἕκτην Οἰκουμενικὴν ὑπὲρ ὀνείρου μυρίοις σοφίσμασιν ἐσυκοφάντησαν ὅτι διεφθάρη, ἐνταῦθα δὲ περὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου καὶ τοῦ Νηστευτοῦ καὶ τῆς οἰκουμενικὸς προσηγορίας καὶ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπενόησαν ἅπερ εἴρηται ἀνωτέρω εἰς διαστροφὴν τῶν πρακτικῶν τῆς Συνόδου, ὥσπερ πεποιήκασι καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων Συνόδων, καὶ εἴρηται περὶ τούτων ἐν πολλοῖς ἀνωτέρω. ὅθεν ὁ Θεὸς ἐξήγειρε τὸν τρίτον μεταφραστὴν, ὅστις μετέφρασε τὰ πρακτικὰ εὐσεβῶς, ἐπειδὴ περὶ τῶν εἰρημένων ὥσπερ εἰσὶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἐκθέσει, οὕτω κεῖται καὶ ἐν τῇ μεταφράσει αὐτοῦ. μᾶλλον δὲ πιστεύομεν καὶ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν τὴν πρώτην μεθερμήνευσιν τὴν ἀπὸ ῥήματος εἰς ῥῆμα γεγενημένην, καὶ μετ' αὐτὴν ἀποδεχόμεθα καὶ τὴν τρίτην, τῆς δὲ τοῦ Ἀναστασίου, ἣν οἱ σοφισταὶ ἐπαινοῦσι, καταφρονοῦμεν, καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀπορρίπτομεν. ἐπιλέγομεν δὲ, ὅτι οἱ νεώτεροι προσέθηκαν ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ Ἀναστασίου, ἐπειδὴ τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης, ἐν ᾗ ἐφυλάττετο ἡ Ἔκθεσις τοῦ Ἀναστασίου, ἴδιόν ἐστι τὸ ψεῦδος, αἱ ἀφαιρέσεις, αἱ προσθέσεις, αἱ διαφθοραὶ, αἱ παρενθῆκαι, αἱ συκοφαντίαι, αἱ παρεμβλήσεις, αἱ παραγραφαὶ, ἅσπερ οἱ τὴν τράπεζαν τοῦ Πάπα ἐσθίοντες παπολάτραι ἐπινοοῦσι καὶ πλαστουργοῦσιν ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων πρὸς βεβαίωσιν τῆς μονότητος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΓ΄.

Ὅτι ἐκ τῆς μετὰ τὴν πρόσκλησιν ὑπὸ τῶν Βασιλέων ἀπὸ Νικαίας τῶν τῆς Συνόδου πατέρων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀναγνώσεως τοῦ Ὅρου τῆς Συνόδου ἐνώπιον πάντων, καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τῶν Βασιλέων, δείκνυται ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδος καϊαφαϊκή.

Ἐν τῇ ὀγδόῃ πράξει σημείωσαι, ὅτι τελειωθείσης τῆς Συνόδου Μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνι ἑνδεκάτῃ, τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς ὑπατείας αὐτῶν οἱ Βασιλεῖς ἔγραψαν πρὸς τὸν Πατριάρχην εἰς Νίκαιαν ἵνα ἔλθῃ ὁμοῦ μετὰ πάντων τῶν πατέρων τῆς ἁγίας Συνόδου εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ διελθόντας ἐδέξαντο εὐμενῶς. ὥρισε δὲ ἡ Βασιλὶς ἡμέραν τακτὴν τῆς συνεδρεύσεως τῶν Βασιλέων καὶ τῶν πατέρων ἐν τῷ Παλατίῳ, ὅπερ ἐκαλεῖτο Μαγναῦρα, καὶ προτεθέντων τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, προεκάθισεν ἡ Βασιλὶς καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ πᾶσα ἡ Σύνοδος μετ' αὐτῶν. εἶτα προτραπεὶς παρὰ τῶν Βασιλέων ὁ Ταράσιος, εἶπε τινὰ εἰκότα τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ. εἶτα ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος ὁμοῦ εὐφήμουν τοῖς Βασιλεῦσι τὰ δέοντα. τούτων οὕτω γινομένων, ὥρισαν οἱ Βασιλεῖς καὶ ἀνεγνώσθη ὁ ἐκφωνηθεὶς Ὅρος τῆς Συνόδου ἐνώπιον τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ, πᾶσα γὰρ ἡ πόλις παρῆν μετὰ τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων. καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἠρώτησαν οἱ Βασιλεῖς, Εἰ κατὰ συναίνεσιν ὑμῶν ἐξεφωνήθη ὁ Ὅρος, οἱ δὲ ἐβόησαν, Οὕτω πιστεύομεν πάντες, οὕτω φρονοῦμεν, πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν, αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, τῶν πατέρων καὶ τῶν ὀρθοδόξων, αὕτη τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξεν, ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν, καὶ τὰ ἑξῆς: εἶτα προσφέρει ὁ Πατριάρχης τοῖς Βασιλεῦσι τὸν ἀναγνωσθέντα Ὅρον, καὶ ἐζήτει μετὰ πάσης τῆς Συνόδου ἐπισφραγίσαι καὶ ἐπιβεβαιῶσαι μετὰ εὐσεβῶν αὐτῶν ὑπογραφῶν, καὶ λαβοῦσα ἡ αἰσίως προλάμψασα εὐσεβεστάτη Βασιλὶς, ὑπέγραψε, καὶ ἐδίδου τῷ συμβασιλεύοντι αὐτῆς υἱῷ ἵνα καὶ αὐτὸς ὑπογράψῃ. καὶ τούτων οὕτω τελεσθέντων, ἀπέδοντο τὸν Ὅρον τῷ Πατριάρχῃ διὰ Σταυρακίου τοῦ πανευφήμου Πατρικίου καὶ Λογοθέτου τοῦ δρόμου, καὶ εὐφήμησαν τοὺς Βασιλεῖς οἱ πατέρες, καὶ μετὰ τὴν εὐφήμησιν ἐκέλευσαν οἱ Βασιλεῖς ἀναγνωσθῆναι τὰς χρήσεις τῶν πατέρων τὰς προαναγνωσθείσας ἐν Νικαίᾳ, ἤτοι τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀστερίου Ἀμασείας, Ἰωάννου Θεσσαλονίκης, Συμεὼν τοῦ στυλίτου, Νείλου καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς ἕκτης Συνόδου τὸν ὀγδοηκοστὸν τρίτον Κανόνα, καὶ πάντες ἐξαναστάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, πεισθέντες τῇ ἀληθείᾳ. ἐν τούτοις σημείωσαι πρῶτον τῶν Βασιλέων τὸ ἔσχατον κράτος ἐπὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. δεύτερον, ὅτι συνεκάθισαν τῇ Συνόδῳ, πλὴν οὗτοι προκαθήμενοι, οὐχ ὡς ὁ Πάπας Εὐγένιος ἐν τῷ φλωρεντινῷ ψευδοσυλλόγῳ προεκάθισε τοῦ Βασιλέως. τρίτον, ἠρώτησαν τοὺς πατέρας, Εἰ θεληματικῶς τὸν Ὅρον ἐξεφώνησαν, παρούσης καὶ τῆς Συγκλήτου

γκλήτου

γκλήτου καὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων, οὐχ ὡς ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ τινὲς ἐβουλεύοντο μετὰ τοῦ Πάπα μυστικώτατα, τινὲς μετά τινων Καρδηνάλεων δολιώτατα, καὶ τινὲς μετὰ τοῦ Βασιλέως περιεργότατα, καὶ τινὲς μὲν ἐθρήνουν τὴν πτωχείαν, τὴν πεῖναν καὶ τὴν ξενιτείαν, τινὲς δὲ ἐζήτουν παρὰ τοῦ Πάπα βαλάντια καὶ δῶρα, τινὲς ἔφευγον κατὰ τὴν νύκτα διὰ ὁδῶν ἀγνώστων ἵνα μὴ ὑπογράψωσι, τινὲς ἐμέτρουν τὰ χρήματα, τινὲς ἐλάμβανον ὑποσχέσεις εἰς δέρματα παπικὰ ἵνα γένωνται Καρδηνάλεις ἐὰν τοὺς λοιποὺς ἀπατήσωσιν, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βασιλέως μετὰ τῶν ἐγκρίτων σοφῶν ἀνεχώρει πρὸ τῆς ὑπογραφῆς ἀμεταστρεπτί, ὁ Βασιλεὺς ὡμολόγει τὴν πίστιν τὴν παπικήν, ὑλακτοῦντος ἐπὶ τοῦτο κυνιδίου τινός, ὁ Πάπας ὑπέγραφε μόνος ἄνω εἰς τὸ δῶμα, οἱ λοιποὶ ὑπέγραφον κατὰ μέρος εἰς οἰκίσκους καὶ σκοτεινὰς γωνίας, ὁ Βασιλεὺς συνεβούλευεν ἵνα μὴ ὑπογράψωσιν οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς δεύτερον χάρτην, εἰ μὴ λάβωσι τὸ σιτηρέσιον, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἐφέσου, οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν οὔτε ἐξορίσαι οὔτε καθῆραι, καὶ γὰρ οὐκ ἐδυνήθησαν ἀπαξάπαντες ἀντιστῆναι αὐτῷ, ἔλεγε γὰρ τῷ Πάπᾳ καὶ παντὶ τῷ ψευδοσυλλόγῳ, ὅπερ ἔλεγεν ὁ Πάπας Λιβέριος τῷ Κωνσταντίῳ, ἤτοι τό, σὺ διὰ τὸν ἕνα ἐμὲ μόνον ὁ τῆς πίστεως ἐλαττοῦται λόγος. ἐκ τούτων οὖν καὶ τῶν τοιούτων γνῶθι ὀρθόδοξε, ὅτι ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδος Καϊαφαϊκὴ ἦν καὶ τυραννικὴ καὶ οὐ κατὰ θεῖον σκοπόν, ἀλλὰ δι' ἀνθρώπινα τέλη συνεκροτήθη.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ΚΔ'.

Περὶ τῶν συναγομένων ἐκ τῆς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ταρασίου ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ἀδριανὸν Ῥώμης.

Ἐν τῇ πρὸς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν πεμφθείσῃ παρὰ τοῦ Ταρασίου ἐπιστολῇ σημείωσαι, ὅτι τῶν πατέρων ἐστὶ τὸ ὑπέρτατον κῦρος, καὶ ἡ ἑνότης ἐκ μόνου τοῦ Χριστοῦ. τὴν Σύνοδον ἀγείρουσιν ἐκ προστάξεως οἱ Βασιλεῖς, καὶ ὅτι τῆς Συνόδου ἐστὶν ἡ ἐσχάτη ἀπόφασις περὶ πίστεως, καὶ ὅτι ἰσότιμός ἐστιν ὁ Πάπας μετὰ τῶν Πατριαρχῶν, καὶ ὅτι ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ὁ Ταράσιος πρὸς πνευματικὴν εὐφροσύνην καὶ μόνην. εἰσὶ δέ, ἤτοι πρὸς τὸν Ῥώμης αὕτη ἡ ἐπιστολὴ καὶ ὁ πρὸς τὸν Βασιλέα προσφωνητικὸς τῆς Συνόδου καὶ ἡ ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ αὐτῆς ὥσπερ τις ἐπίλογος τῆς Συνόδου. καὶ ταῦτα περὶ τῆς ἑβδόμης Συνόδου.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ΚΕ'.

Ὅτι ἐκ τῆς ἀδιαφόρου ἀριθμήσεως ἐνταῦθα τῶν Ἐξάρχων τῆς παρούσης Συνόδου, οὐδεμιᾶς ἰδικῆς τιμῆς ὁ Ῥώμης, ἀλλ' ἰσότιμος κατὰ τὴν αὐτὴν ἀξίαν τοῖς Ἐπισκόποις δείκνυται, ἐξ οὗ πόρρω τῆς Ἐκκλησίας γίνεται ὡς μίασμα πᾶσα μοναρχικὴ ἐξουσία.

Ἐν τῷ ἀρχαίῳ Συνοδικῷ λέγεται, ὅτι ταύτης τῆς ἑβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐξῆρχον προκαθεζόμενοι Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ταράσιος, Πέτρος καὶ Πέτρος τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ Τοποτηρηταί, Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς ἱερομόναχοι Τοποτηρηταὶ τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως. ὁ δὲ Φώτιος φησὶν ἐν τῇ πρὸς Μιχαὴλ Ἄρχοντα Βουλγάρων ἐπιστολῇ. Ταξιάρχας καὶ προστάτας ἐπλούτει ἡ Σύνοδος Ταράσιον Κωνσταντινουπόλεως, Πέτρον καὶ Πέτρον Τοποτηρητὰς τοῦ Ἀδριανοῦ, Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν τῶν τριῶν ἀποστολικῶν καὶ μεγάλων θρόνων Τοποτηρητάς, Ἀπολιναρίου Ἀλεξανδρείας, Θεοδωρήτου Ἀντιοχείας καὶ Ἠλία Ἱεροσολύμων. ὁ δὲ Νεῖλος φησίν, ὅτι τῆς Συνόδου ἡγοῦντο Ἀδριανός, Ταράσιος, Πολιτιανὸς Ἀλεξανδρείας, Θεοδώρητος καὶ Ἠλίας. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἀδιαφόρως προτάττονται ποτὲ μὲν ὁ Ῥώμης, ποτὲ δὲ ὁ Κωνσταντινουπόλεως. δεύτερον, οἱ τρεῖς τῆς Ἀνατολῆς θρόνοι λέγονται ἀποστολικοὶ καὶ μεγάλοι. τρίτον, ὅτι μόνος ὁ Φώτιος εἶπεν ὑπάρξαι Ἀπολινάριον Ἀλεξανδρείας. τέταρτον, κοινῶς περὶ πάντων τῶν πέντε θρόνων λέγουσιν, ὅτι ἐξῆρχον καὶ ἡγοῦντο καὶ προεκαθέζοντο τῆς Συνόδου, καὶ προστάται καὶ ταξιάρχαι ἦσαν αὐτῆς. ὥστε κοινῶς εἰσὶ καὶ οἱ πέντε θρόνοι ἀποστολικοί, μεγάλοι, Ἔξαρχοι, Ἡγούμενοι, Ταξιάρχαι καὶ Προστάται, τοῦ δὲ Ῥώμης οὐδεμία ἰδικὴ τιμή. καὶ λοιπὸν ἡ αὐτὴ τιμὴ πάντων, καὶ τὰ αὐτὰ προνόμια, ἄρα καὶ ἡ αὐτὴ ἀξία, καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἰσότιμός ἐστι τοῖς λοιποῖς, καὶ πόρρω γίνεται ὥς τι μίασμα καὶ κάθαρμα ἀποτρόπαιον ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας πᾶσα μοναρχία. πέμπτον, ὅτι ὁ Ταράσιος εἶχε τὴν αὐθεντίαν τῆς Συνόδου, καὶ αὐτὸς παρεκίνησε τοὺς Βασιλεῖς διὰ τὴν ἄθροισιν αὐτῆς, καὶ ἔγραψε πρὸς τοὺς Πατριάρχας ἵνα ἔλθωσιν ἢ πέμψωσι πρὸς σύστασιν αὐτῆς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔγραψαν ὅ,τε Ῥώμης καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι τὰ ἀναγκαῖα περὶ αὐτῆς, αὐτῷ ἔγραψαν οἱ Βασιλεῖς καὶ ἔφερε τὴν Σύνοδον εἰς Κωνσταντινούπολιν, αὐτῷ δεδώκασι τὸν Ὅρον εἰς φυλακήν, καὶ περὶ τῶν ἀνηκόντων τῇ Συνόδῳ αὐτὸς προκατῆρχε καὶ ἐκέλευε καὶ ἐνήργει καὶ ὑπὸ πάντων Οἰκουμενικὸς καὶ Κύριος καὶ Δεσπότης καὶ Ἁγιώτατος καὶ Μακαριώτατος ἐκλήθη, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἐξωγκώθη, ὥστε οὔτε καὶ λόγον ψιλὸν ἐξουσιαστικὸν εἰπεῖν περὶ ἰδικῆς τιμῆς τοῦ ἰδίου θρόνου, καίτοι εἴγε ἐβούλετο, εἶχεν εἰπεῖν πολλά, ἀλλ'

εἶπε καὶ ἐνήργει τοιαῦτα, δι' ὧν τῇ κοινότητι τῶν ἀποστολικῶν θρόνων καὶ τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ἐδίδου ἅπαν τὸ κῦρος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Κϛʹ.

Ὅτι προσφέρων ὁ Βίνιος μαρτυρίαν ἐξ ἐπιστολῆς τῶν Βασιλέων πρὸς Ἀδριανὸν Ῥώμης δῆθεν σταλείσης καὶ τὸν Ἀδριανὸν τῇ αὐτοῦ προσταγῇ αὐθεντικῶς ἀθροῖσαι τὴν παροῦσαν Σύνοδον διαλαμβανούσης, δείκνυται ἐνταῦθα δωδεκαχῶς καθαρώτατος ψεύστης, καὶ ἐπίπλαστος ἡ ἐπιστολή.

Ὁ Βίνιος σημειοῖ, ὅτι ἡ Σύνοδος ἠθροίσθη μετὰ τῆς βοηθείας καὶ τοῦ ἔργου τῶν Βασιλέων, διὰ τῆς ἐξουσίας ὅμως καὶ προσταγῆς τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ, προσφέρει δὲ εἰς μαρτυρίαν ἐπιστολήν τινα τῶν Βασιλέων δῆθεν πρὸς τὸν Ἀδριανόν, ἥτις νεωστὶ ἐτυπώθη, ἐν ᾗ λέγεται ταῦτα ῥητῶς, Ὅθεν ἡμεῖς σταθερῶς καὶ μετὰ καθαρᾶς καρδίας καὶ ἀληθοῦς σεβασμιότητος ἅτινα συντείνουσι πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ τῶν ὑποτασσομένων ἡμῖν καὶ μετὰ τῶν σοφῶν Ἱερέων, διωρισάμεθα ἵνα γένηται Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν πατρικήν σου μακαριότητα ἵνα δώσῃς σεαυτὸν (ἤτοι τὸ θέλημα αὐτοῦ) καὶ μετὰ τῆς συνειθισμένης σου παῤῥησίας ἵνα βεβαιώσῃς αὐτήν. καὶ κατωτέρω, Ἀναβήτω ἐνταῦθα εἰς στερεότητα τῆς παλαιᾶς παραδόσεως ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὡσεὶ ἔλεγον, οὐδὲν στερεὸν ἐλογίσθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπερ οὐκ ἐβεβαιώθη μετὰ τῆς ἐξουσίας, λοιπὸν παρακαλοῦμέν σε ἵνα ἀξιώσῃς βεβαιῶσαι συνοδικῶς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἐκεῖνος, οὗ τῆς ἐξουσίας χωρὶς οὐδεμία Σύνοδος συνῆλθε νομίμως. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς ταῦτα, ὅτι ποῦ ἦν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τῶν Βασιλέων πρὸς τὸν Ἀδριανὸν τοσαῦτα ἔτη κεκρυμμένη καὶ νῦν ἐφανερώθη; ἢ δῆλον, ὅτι οὐκ ἦν μὲν πρότερον, ὕστερον δὲ ἐπλαστουργήθη. δεύτερον, ὅστις πλὴν τῶν παραδοθέντων πρακτικῶν τῆς Συνόδου ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ δέχεται ἄλλο τι αὐτῆς, ἄφρων ἐστί, καὶ μάλιστα ὑπὸ Λατίνων, οἵτινες ὑπὲρ τοῦ παπισμοῦ καινοφωνίας, παρενθήκας, προσθέσεις τε καὶ ἀφαιρέσεις ἐπινοοῦσιν ἀναιδῶς ὁσημέραι. τρίτον, τὰ γράμματα τῶν Βασιλέων πρὸς τοὺς Πάπας ὑπὲρ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων κελεύομέν φασιν καὶ προστάττομεν, ἔσθ' ὅτε δὲ ὑπὸ εὐλαβείας καὶ παρατρωόμεθα λέγουσι, ποῦ δὲ κεῖται τὸ παρακαλοῦμεν ἁπλῶς; τέταρτον, ἐκεῖνο ὅπερ οὐδεὶς Βασιλεὺς ἔγραψέ τινι Πάπᾳ, πῶς ἔλεγον αὐτὸ ἡ Εἰρήνη καὶ ὁ Κωνσταντῖνος; πέμπτον, εἰ καὶ παρακαλοῦμεν εἶπον, οὐ συνάγεται ὅτι ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Πάπα ἠθροίσθη ἡ Σύνοδος, εἴρηται γὰρ ἀνωτέρω, ὅτι τὸ παρακαλοῦμεν εἴρηται παρά τε Συνόδων Οἰκουμενικῶν καὶ Αὐτοκρατόρων ὑπὲρ τῆς πίστεως οὐ μόνον εἰς μεγάλους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς καπήλους. ἕκτον, εἴρηται ἐν πάσαις ταῖς Συνόδοις, καὶ ἐν ταύτῃ ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι παρεκτὸς τῆς συμφωνίας πάντων τῶν Πατριαρχῶν οὐ γίνεται Σύνοδος, ὥστε καὶ παρεκτὸς τοῦ Ῥώμης ὀρθοδοξοῦντος οὐ γίνεται Σύνοδος. ἕβδομον, εἴρηται ἐν πολλοῖς ἀνωτέρω, ὅτι πρὸς βεβαίωσιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων προσκαλοῦνται οὐ μόνον Πάπαι καὶ Πατριάρχαι, ἀλλὰ καὶ μερικαὶ Σύνοδοι καὶ μερικοὶ Ἐπίσκοποι, καὶ πάντες μετὰ τῆς ἰδίας ἐξουσίας βεβαιοῦσιν οὐχ ὡς δοῦλοι, ἀλλ' ὡς Ἐπίσκοποι, καὶ τὸ αἴτιον εἶπε Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνάτος, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου ἐν τούτῳ, κεφαλαίου ὀγδόου Παράγραφον δέκατον ἕκτον. ὄγδοον, εἰ συνοδικῶς ὁ Πάπας βεβαιοῖ, τοῦτ' ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι μέρος γενόμενος τῆς Συνόδου βεβαιοῖ ὡς ἀπὸ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ καὶ οὐ κατ' ἐξοχὴν μοναρχικήν, ἥτις οὐ Σύνοδον ἐπιζητεῖ, ἀλλὰ μόνον προστάττει. ἔνατον, ὅτι καὶ πᾶς Ἐπίσκοπος πρὸς βεβαίωσιν Συνόδου ἑαυτόν, ἤτοι τὸ θέλημα αὐτοῦ παρέχει, ἐπειδὴ οὐκ ἄκων συμφωνεῖ, ὅθεν ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις ἀεὶ γίνεται λόγος καὶ ἐρώτησις ἐὰν οἱ πατέρες ἀβιάστῳ γνώμῃ καὶ ἐξουσίᾳ καὶ θελήσει τοὺς Ὅρους ἐκβεβοήκασι. δέκατον, τὰ ῥήματα ταῦτα καθ' ἑαυτὰ καὶ ἡ σύνταξις ἡ χυδαία καὶ ἄμουσος μάλιστα αὐτῶν μαρτυροῦσιν ὅτι οὐδεμίαν ὁμοιότητα ἔχουσι μετὰ τῶν λοιπῶν πασῶν πρὸς τὰς Συνόδους καὶ τοὺς Πατριάρχας βασιλικῶν ἐπιστολῶν, καὶ μετὰ τῶν πρακτικῶν πασῶν τῶν ἁγίων Συνόδων, ἀλλ' εἰσὶν αὐτὰ ταῦτα ἐκεῖνα ῥητῶς ἅπερ οἱ παπολάτραι ἐπινενοήκασι καὶ προβάλλουσιν ὑπὲρ τοῦ παπισμοῦ. ἑνδέκατον, τὰ πρακτικὰ πασῶν τῶν ἁγίων Συνόδων ἐν πάσαις ταῖς πράξεσι ῥητῶς μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ Βασιλεῖς κελεύσει καὶ προσταγῇ ἰδίᾳ ἤθροισαν τὰς Συνόδους. δωδέκατον, ὅτι ῥητῶς ταῦτα τοῦ Βινίου τὰ σημειώματα ἀντίκεινται ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Πάπα καὶ τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῇ βασιλικῇ σάκρᾳ καὶ πάσαις ταῖς πράξεσι τῆς παρούσης ἁγίας Συνόδου, ὥστε καὶ πεπλασμένα εἰσί, καὶ μόνον ἔμεινε τὸν Βίνιον κἀνταῦθα εἶναι καθαρὸν ψεύστην καὶ τῆς ἀληθείας παραχαράκτην.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΖʹ.

Ὅτι λέγων ὁ Βίνιος καὶ ὃν φέρει μάρτυρα Ἴβος τὸν πρῶτον Ἀδριανὸν ἀποδοκιμάσαι τὴν παροῦσαν Σύνοδον, δείκνυνται ἐνταῦθα ψεῦσαι καὶ πλάσμα τὸ λεγόμενον, ὁ δὲ Ἀδριανὸς ὀρθοδοξότατος.

Ἐπισημειοῖ ὁ Βίνιος, ὅτι Λέων ὁ τρίτος τὴν παροῦσαν ἁγίαν Σύνοδον ἐβεβαίωσεν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἴβος,

ὅστις

ὅστις φησὶν, ὅτι συνοδάκιον ἐν Παρισίοις ἀθροισθὲν, λέγει τὸν Ἀδριανὸν βεβαιῶσαι αὐτὴν, καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν Ἀδριανὸν ἀποδοκιμάσαι αὐτὴν, ὡς δῆθεν ὁρίσασαν τὴν Σύνοδον προσκυνεῖσθαι ὡς Θεὸν τὴν Εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔννομον, ὅθεν ἐπειδὴ ὁ Ἀδριανὸς ἀπεδοκίμασεν, ὁ μετ᾽ ἐκεῖνον Πάπας Λέων ὁ τρίτος ἐβεβαίωσεν αὐτήν. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι Λέων ὁ τρίτος ἀληθές ἐστιν ὅτι ἐβεβαίωσε τὴν Σύνοδον τὴν ἑβδόμην, τουτέστιν ἀπεδέξατο καὶ συνεφώνησεν αὐτῇ, ὅπερ καὶ παντὶ Ἐπισκόπῳ ἴδιον. δεύτερον, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς ἐβεβαίωσεν αὐτὴν, ἐστὶ πασίδηλον, ἐπειδὴ αὐτὸς ὅπερ ἡ Σύνοδος διώρισε προεῖπε καὶ προεπίστευσεν ὥσπερ καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς ἔγραψαν, καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ Πάπαι Γρηγόριος καὶ Γρηγόριος, Ζαχαρίας, Στέφανος, Παῦλος καὶ Στέφανος συνοδικῶς διώρισαν, εἶτα καὶ πρὸς τὰς ἀντιθέσεις τοῦ Καρόλου κατὰ τῶν Εἰκόνων γενναίως ἀντέστη, καὶ τῆς Συνόδου τὰ πρακτικὰ μετέφρασεν εἰς τὴν λατινίδα γλῶσσαν λέξιν πρὸς λέξιν, ἐν οἷς γενναίως ἀποβάλλεται ἡ λατρευτικὴ προσκύνησις, καὶ μονωτάτη ἡ σχετικὴ βεβαιοῦται. τρίτον, τὸ, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς ἀπεδοκίμασε τὴν Σύνοδον ταύτην, πλάσμα ἐστὶ καὶ συκοφαντία τῶν Αἱρετικῶν, καὶ τὸ ψευδοσυνοδάκιον τὸ ἐν Παρισίοις ἀναμφιβόλως ἐφλυάρησεν, ἀεὶ γὰρ ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὸν Ἀδριανὸν Πάπαν τοῦτον τὸν πρῶτον ὀρθοδοξότατον εἶχε καὶ ἔχει καὶ ἕξει εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ Εἰκόνων, καὶ ποσαχῶς ἡ Εἰκὼν, καὶ τίς ἐστιν ἡ ἁγία Εἰκὼν, καὶ πῶς διαφέρει τοῦ Εἰδώλου, καὶ τίς ἡ προσκύνησις αὐτῆς.

ΠΟλλαχῶς λέγεται ἡ Εἰκὼν, τῆς δὲ Συνόδου ὁ διορισμὸς ἐστὶ περὶ Εἰκόνων χαρακτηριζόντων πρόσωπον εἶδος, ἐπειδὴ ὁ γραπτὸς ἄνθρωπος εἰκονίζει ἄνθρωπον, καὶ Χριστὸν ὁ Χριστός. ἢ περὶ ὁμοιότητος προσώπου κατὰ λόγον ζωγραφίας ἐν τῷ πρωτοτύπῳ. ὅθεν καὶ διαφέρει ἡ Εἰκὼν τοῦ Εἰδώλου, πρῶτον, ὅτι τὸ Εἴδωλον λέγεται καὶ Εἰκὼν, οὐ μὴν καὶ ἡ Εἰκὼν Εἴδωλον, ἐπεὶ ἡ μὲν Εἰκὼν ἀληθοῦς τινὸς ἐστὶν Εἰκὼν καὶ ὁμοιότης, τὸ δὲ Εἴδωλον ψευδοῦς ὑπάρχει ὁμοίωμα Θεοῦ, καὶ μάτην λατρευομένου, καὶ διὰ τοῦτο καὶ αἱ Εἰκόνες αἳ ἦσαν εἰς τὸ Ἱερὸν τῶν Χερουβὶμ Εἴδωλα οὐκ ἦσαν, ὅτι οὐκ ἐνομίζοντο Θεοῦ, ἀλλὰ Ἀγγέλων. δεύτερον, ὅτι οὐκ ἐλατρεύοντο. τρίτον, ὅτι ἦσαν Εἰκόνες ἁγίων Ἀγγέλων, οὐ δαιμόνων καὶ ἀψύχων κτισμάτων. Εἰκονίζομεν δὲ τοὺς Ἀγγέλους ὡς ὤφθησαν τοῖς Προφήταις, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὡς ὤφθη ἐν εἴδει Περιστερᾶς κατὰ τὴν παροῦσαν Σύνοδον εἰς τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν. Ὅτι τὸ προσκυνῶ δηλοῖ καὶ τὸ ἀσπάζομαι στόματι καὶ φιλῶ, καὶ οὕτω προσκυνοῦμεν τὰς Εἰκόνας, τῷ Θεῷ δὲ μόνῳ λατρεύομεν, ἐπειδὴ ἡ λατρεία δουλείαν κυρίως δηλοῖ καὶ κατὰ τὸν Αὐγουστῖνον εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν πέμπτον κεφάλαιον περὶ ἀληθοῦς θρησκείας. τὰς Εἰκόνας δὲ σχετικῶς προσκυνοῦμεν, ἤτοι τιμῶμεν, ὅθεν καὶ μόνῳ τῷ Θεῷ λατρεύομεν καθ᾽ αὐτὸ καὶ ἀναγκαίως καὶ ὡς Δημιουργῷ καὶ ὡς Σωτῆρι μόνῳ κυρίως καὶ πρώτως. περιέχει δὲ ἡ λατρεία πίστιν καὶ ἐλπίδα, ὅθεν ἡ ἁγία Σύνοδος φησὶν ἐν τῷ ὅρῳ αὐτῆς, Καὶ ταύταις ἀσπασμὸν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν ἀπονέμειν, οὐ μὴν τὴν κατὰ πίστιν ἡμῶν ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρέπει μόνῃ τῇ θείᾳ φύσει. ὅπου δὲ ἄλλως λέγεται ἡ λατρεία, κατὰ συμβεβηκὸς ἐννοεῖται, καὶ δηλοῖ μόνην τιμήν. Τριχῶς ἐννοεῖται ἡ προσκύνησις τῆς Εἰκόνος, ἢ γὰρ δηλοῖ τὸ προσκυνεῖν εἰς τὴν Εἰκόνα τὸ εἰκονιζόμενον καὶ μὴ τὴν Εἰκόνα καὶ τὸ εἰκονιζόμενον, ἐπειδὴ δῆθεν ἡ Εἰκὼν ἐστί τις μνήμη, ἀλλ᾽ αὕτη ἀπαρέσκεται, ὅτι οὕτω καὶ ἄλλα δύνανται πολλὰ εἶναι Εἰκόνες. ἢ ἐννοεῖται ἅμα καὶ ἡ Εἰκὼν καὶ τὸ εἰκονιζόμενον, καὶ προσκυνοῦνται ἄμφω ἀπαραλλάκτως, καὶ οὕτω προσκυνοῦσι τινὲς τὴν Εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, λατρεύοντες τῇ Εἰκόνι ὡς καὶ τῷ Χριστῷ, καὶ τοῦτο ἐστὶν ἀλλότριον τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. ἢ ἐννοεῖται ὥστε τὴν Εἰκόνα προσκυνεῖσθαι σχετικῶς ὡς Εἰκόνα τοῦ εἰκονιζομένου, ἥτις οὕτω προσκυνουμένη, προσκυνεῖται ἐν αὐτῇ ἡ ὑπόστασις τοῦ εἰκονιζομένου, ὡς φησὶν ἡ Σύνοδος ἐν τῷ ὅρῳ. ἡ γὰρ τιμὴ τῆς Εἰκόνος ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, ἄλλως μέντοι καὶ ἄλλως. λέγεται δὲ σχετικὴ ἡ τιμὴ τῆς Εἰκόνος, καθότι ὅλη τῶν πρός τι ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο καθὸ Εἰκὼν τιμᾶται, οὐ μὴν ἐξίσου τῷ εἰκονιζομένῳ. προσκυνουμένου γὰρ τοῦ πρέσβεως, ἄλλως τιμᾶται αὐτὸς καὶ ἄλλως ὁ Βασιλεὺς αὐτοῦ, καθὼς ἡ Αἱμοῤῥοοῦσα ἄλλως ἐτίμησε τὸ ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄλλως τὸν Χριστόν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ δόξα ἣν διώρισεν ἡ παροῦσα ἁγία Σύνοδος τῷ ἁγίῳ Πνεύματι.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ Ἀγαλμάτων καὶ Εἰκόνων, καὶ τοῦ εἰς τὸν Χριστὸν Ἀγάλματος τῆς Αἱμοῤῥοούσης, καὶ ὅτι οὐδὲ Ἀγάλματα

ματα καὶ Ἀνδριάντας προσκυνεῖν, ἀλλ' Εἰκόνας, καὶ ἐν τίσι δεῖ χαρακτηρίζεσθαι αὐτάς.

Τὰς Εἰκόνας προσκυνοῦμεν, τὰ δὲ Ἀγάλματα καὶ τοὺς Ἀνδριάντας τῶν ἁγίων οὐ προσκυνοῦμεν, μάλιστα οὔτε πρέπον ἐστὶ ποιεῖν ἡμᾶς Ἀγάλματα καὶ Ἀνδριάντας τοῦ Χριστοῦ, ἢ τῶν ἁγίων, καθότι τοῦτο ἐστὶν ἀνοίκειον τῇ γνώμῃ καὶ τῇ πράξει τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. Εἰκόνας δὲ λέγομεν ἁγίας ἃς καὶ προσκυνοῦμεν, ἐκείνας αἵπερ ζωγραφοῦνται ἐν σανίσι καὶ ἐν τοῖς τοίχοις διὰ χρωμάτων, καὶ δὴ ἐν ὀθόναις, καὶ ἐκείνας ἃς χαρακτηρίζομεν ἐν τοῖς ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐν τοῖς θείοις Εὐαγγελίοις, καὶ λοιποῖς ἁγίοις βιβλίοις, καὶ ἐν τοῖς τιμίοις Σταυροῖς ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς, οἷς συναριθμεῖται καὶ ἡ κηρόχυτος Εἰκών, καὶ ἡ διὰ μετάξης καὶ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν κλωσμάτων εἰς ἐσθῆτας. Ἀγάλματα δὲ καὶ γλυπτὰ ἁπλῶς καὶ Ἀνδριάντας λέγομεν ἐκείνας τὰς Εἰκόνας, αἳ περιέχουσιν ὅλον τὸ σῶμα τοῦ εἰκονιζομένου, καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν Εἰκόνων οὐ μόνον τὴν προσκύνησιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ποίησιν οἶδεν ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, πρῶτον, ὅτι ὁ ὀγδοηκοστὸς τρίτος Κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου καὶ αἱ πεμφθεῖσαι ἐπιστολαὶ τῶν Πατριαρχῶν πρὸς ἀλλήλους, πρὸς Βασιλεῖς καὶ ἄλλους, ἐν οἷς καὶ οἱ Πάπαι Γρηγόριοι πρὸς Γερμανὸν τὸν Κωνσταντινουπόλεως γράφων, καὶ Ἀδριανὸς πρὸς τὴν παροῦσαν ἁγίαν Σύνοδον, καὶ αἱ διαλαλιαὶ ἃς εἶπον οἱ Ἐπίσκοποι εἰς πᾶσαν τὴν παροῦσαν ἁγίαν Σύνοδον, καὶ πᾶσαι αἱ μαρτυρίαι ἃς προσέφερον ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, Εἰκόνας εἶπον καὶ χρωματουργίας καὶ χαρακτῆρας οὐ μὴν γλυπτὰ ἢ Ἀγάλματα. δεύτερον, ἡ ἐπὶ τῆς Βλαχέρνας καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν Εἰκονομάχων Σύνοδοι καὶ οἱ τούτων συγγραφεῖς κατὰ Εἰκόνων γράφοντες, χρωματουργίας εἶπον καὶ ζωγραφίας, οὐδέποτε δὲ Ἀγάλματα καὶ Ἀνδριάντας, ἅτινα εἴπερ ἦν, οἱ Εἰκονομάχοι οὐκ ἂν ἐσιώπων, ἀλλ' ἔγραφον καὶ αὐτῶν πρὸς μείζονα τῶν ὀρθοδόξων κατηγορίαν. τρίτον, ὁ Θεουπόλεως Ἀναστάσιος γράφων πρὸς Συμεὼν Ἐπίσκοπον Βόστρης λέγει· Καίτοι τῆς Εἰκόνος οὐδὲν ἑτέρου οὔσης, ἢ ξύλον καὶ χρῶμα κηρῷ μεμιγμένα καὶ κεκραμένα. ἰδοὺ λοιπὸν καθόλου περὶ Εἰκόνων εἰπὼν ὁ ἅγιος, εἶπε τί ἐστιν Εἰκών, γλυπτοῦ δὲ ἢ Ἀνδριάντος οὐδ' ὅλως ἐμνήσθη. τέταρτον, ἡ Σύνοδος ἐν τῷ Ὅρῳ αὐτῆς διορίζουσα περὶ Εἰκόνων, λέγει παραπλησίως τῷ τύπῳ τοῦ Σταυροῦ ἀνατίθεσθαι τὰς Εἰκόνας τὰς ἐκ χρωμάτων καὶ ψηφῖδος καὶ ἑτέρας ὕλης ἐπιτηδείως ἐχούσης ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθῆσι, τοίχοις τε καὶ σανίσιν οἴκοις τε καὶ ὁδοῖς. ἰδοὺ ἡ Σύνοδος εἶπεν Εἰκόνας διὰ ψηφῖδος καὶ χρωμάτων καὶ ἑτέρας ὕλης, ἤτοι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ ἑτέρων μετάλλων δηλονότι, ὡς ἔλεγε πράξει τετάρτῃ τῆς Συνόδου ὁ Ἀμορίου Θεοδόσιος, ἐκ παντοίας ὕλης χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πάσαις χρωματουργίαις, καὶ δὴ καὶ διώρισαν ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθῆσι τοίχοις τε καὶ σανίσιν, Ἀγάλματος δὲ ἢ Ἀνδριάντος κατασκευῆς οὐδ' ὅλως ἐμνήσθη, μάλιστα δὲ οἱ λόγοι αὐτῆς ἀναιρετικοί εἰσι τῶν Ἀγαλμάτων καὶ τῶν γλυπτῶν, καὶ ἄθρει. Ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος ἐποίησεν Εἰκόνας, ἀλλ' ἐν σανίσι, καὶ μάρτυς ὁ Ἀγκυριανὸς χρονογράφος ἐν τῇ δεκαλόγῳ αὐτοῦ, ἐν ᾧ σημειοῖ, ὅτι οἱ Ἀρειανοὶ Εἰκονοκλάσαι. ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτὸν Βασιλεῖς εἰς τὰ Παλάτια καὶ εἰς τοὺς φόρους Εἰκόνας ἐποίησαν, οὐ μὴν καὶ Ἀγάλματα, καὶ ἴδε ἐν τῇ Συνόδῳ τὰς ἐπιστολὰς τῶν Πατριαρχῶν, τὰς διαλαλιὰς τῶν Ἐπισκόπων καὶ τὰς περὶ τῶν Εἰκόνων μαρτυρίας καὶ αὐτὸν τὸν Ὅρον τῆς Συνόδου λέγοντα καθαρῶς, ὅτι καὶ ἐν τοῖς οἴκοις καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν τοίχοις καὶ ἐν σανίσιν ἐχαρακτηρίζοντο αἱ Εἰκόνες, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἐν ὀθόναις, ὅπερ ἐδήλωσε διὰ τῶν ἐσθήτων. Ὁ ὀγδοηκοστὸς τρίτος τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου Κανών, ὃν ἡ παροῦσα δέχεται Σύνοδος λέγει. Ἔν τισι τῶν σεπτῶν Εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, εἶτα ἐπιφέρει, Ἀλλὰ προτιμῶμεν τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἀν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τούτου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς Εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν. Λέγει ὅτι ἐν γραφαῖς ἐδείκνυε τὸν ἀμνὸν ὁ Πρόδρομος, ἀλλ' ἡ τοῦ ἀμνοῦ ζωγραφία ὡς οὖσα τύπος καὶ σκιὰ μηκέτι γινέσθω, ἀναγκαίως δὲ προτιμῶντες τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν ὁρίζομεν ἵνα γίνηται τὸ τέλειον, ὅπερ ἐστὶν, ἵνα ὁ χαρακτὴρ τοῦ Δεσπότου (καὶ μὴ ὁ τύπος δηλονότι ὅς ἐστιν ὁ ἀμνὸς) ἐν Εἰκόσι ζωγραφῆται. ἐν Εἰκόσι καὶ χρωματουργίαις εἶπε τὸ τέλειον, καὶ οὐκ εἰς γλυπτὰ Ἀγάλματα καὶ Ἀνδριάντας. Ἔτι ἡ Αἱμοῤῥοοῦσα ἐποίησεν Ἀνδριάντα χάλκεον τοῦ Χριστοῦ ἐν Πανεάδι, ὅν, ὡς εἴρηται ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ, τινὲς μὲν λέγουσιν ὅτι συνέτριψεν ὁ πρὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου Βασιλεὺς Μαξιμῖνος, καὶ ἔλαβε τὸν χαλκόν. Ἀνώνυμος δέ τις λέγει, ὅτι ὁ Ἰουλιανὸς διερχόμενος κατέκλασε τὸ ἐν Πανεάδι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἄγαλμα, καὶ ἀντέθηκε τοῦ Διός. Μαρτύριος δὲ ὁ Ἐπίσκοπος αὐτὸν τὸν Ἰουλιανὸν ἐξουθενήσας κατεκαύθη πλησίον τοῦ Ναοῦ εἰς θυσίαν τοῖς θεοῖς. Φιλοστόργιος δὲ ὁ ἀρειανὸς ἱστορεῖ, ὅτι ἐλήφθη εἰς Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἦν τιμώμενος, καὶ μεθ' ἡδονῆς ἤρχοντο βλέπειν αὐτὸν διὰ τὸν ἀρχέτυπον πόθον. Γράφων δὲ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης Γρηγόριος ὁ δεύτερος πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Γερμανόν, λέγει, ὅτι τὸ ἔργον τῆς Αἱμοῤῥοούσης ἦν συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ, καὶ νομικὴ ἀναστήλωσις. καὶ σημείωσαι, ὅτι ὡς ἡ ἐν Τρούλλῳ ἐν τῷ εἰρημένῳ Κανόνι εἶπεν, Ἔν τισι τῶν Εἰκόνων γραφαῖς ἦν ἀμνὸς ἐγκεχαραγμένος, τουτέστιν ἐζωγραφημένος, ὃς εἰς τὸν τύπον ἐλήφθη τῆς χάριτος, εἶτα ἐπήγαγεν, ὅτι τοὺς μὲν τύπους κατασπαζόμεθα, ἤτοι δεχόμεθα, τὴν δὲ χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν προτιμῶμεν

μένων. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις ἐν τοῖς ἁπάντων ὄμμασιν ὑπογράφηται, τὸν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ χαρακτῆρα ἐν ταῖς Εἰκόσιν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν. οὕτως ἐνταῦθα φησὶν ὁ Πάπας Γρηγόριος, ὅτι ὁ Ἀνδριὰς τῆς Αἱμοῤῥοούσης συγκαταβάσει καὶ ἀγαθότητι τοῦ Θεοῦ παντοίων νοσημάτων ἀλεξητήριον ἦν, καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη ἀναστήλωσις ἦν μᾶλλον νομική· ἡ χάρις ὅμως ἐστὶ προτιμοτέρα τῆς σκιᾶς, διὸ ἡ τῶν ἁγίων ὁμήγυρις (ἤτοι οἱ πατέρες τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου) θεοβούλως τῇ Ἐκκλησίᾳ παρέδωκεν ἐν ταῖς χρωματουργίαις τὸν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα τοῦ Χριστοῦ ἀναστηλοῦσθαι. ὥσπερ γὰρ ἡ Σύνοδος ἐν τῷ Κανόνι ἐξέλαβε τὸν ἀμνόν, οὕτως ὁ θεῖος Γρηγόριος ἐξέλαβε τὸν Ἀνδριάντα τῆς Αἱμοῤῥοούσης, διὸ καὶ ῥητῶς τὰς λέξεις τοῦ Κανόνος ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἐνέθετο. ἀλλὰ μὴν ἡ Σύνοδος οὐκ ἐν εἴδει ἀμνοῦ ὅπερ ἐστὶ τύπος καὶ σκιὰ τὸν Χριστὸν τοῦ λοιποῦ ζωγραφεῖσθαί φησιν, ἀλλὰ προτιμοτέραν τὴν χάριν καὶ τὴν τελειότητα, καὶ ζωγραφεῖσθαι κατὰ τὸ τέλειον τὸν χαρακτῆρα τοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἄλλως, ἀλλ᾽ ἐν Εἰκόσι καὶ χρωματουργίαις. Ὁ ἐν ἁγίοις Γερμανός, ὅνπερ ὁ Πάπας Γρηγόριος ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν καὶ ἐν τῇ πρὸς Λέοντα τὸν Ἴσαυρον ἐπιστολῇ μυρίοις ἐγκωμίοις κατέστεψε, ἐπιστολῇ πρὸς Θωμᾶν Κλαυδιουπόλεως, κειμένῃ ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς παρούσης Συνόδου, μνημονεύει καὶ αὐτὸς τοῦ Ἀνδριάντος τῆς Αἱμοῤῥοούσης, ἀλλὰ μνημονεύων, τὰ μὲν Ἀγάλματα ἀναιρεῖ, τὰς δὲ Εἰκόνας δέχεται καὶ βεβαιοῖ, λέγει γὰρ ταῦτα, Προδήλως τοῦ Σωτῆρος τὰ τῆς οἰκείας χάριτος ἐν συγκαταβάσει ποιουμένου πρὸς τὴν πίστιν τῆς γυναικός, δεικνύοντος ὅπερ ἡμῖν ἀνωτέρω δεδήλωται, ὅτι οὐχ ἁπλῶς τὰ ἀποτελούμενα σκοπεῖται, ἀλλ᾽ ὁ σκοπὸς τοῦ πράττοντος δοκιμάζεται. λέγει δὲ ἐν ταὐτῷ ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος ἱστορῶν τὰ περὶ τοῦ Ἀνδριάντος, ὅτι καὶ τῶν Ἀποστόλων τὰς Εἰκόνας Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γραφαῖς σωζομένας ἱστόρηκεν. οὐ τοῦτο δὲ λέγομεν ἡμεῖς, ὥστε τὰς ἐκ χαλκοῦ στήλας ἐπιτηδεύειν ἡμᾶς, ἀλλ᾽ ἢ μόνον δηλῶσαι, ὅτι καὶ τὸ κατ᾽ ἐθνικὴν συνήθειαν μὴ ἀποποιησαμένου τοῦ Κυρίου, ἀλλ᾽ εὐδοκήσαντος ἐν αὐτῷ ἐπιδείκνυσθαι ἐφ᾽ ἱκανὸν χρόνον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος τὴν θαυματουργίαν, τὸ παρ᾽ ἡμῖν εὐαγέστερόν πως κρατῆσαν ἔθος κακίζειν οὐχ ὅσιον. λέγει ὁ ἅγιος ἐν τούτοις πρῶτον, διὰ συγκατάβασιν ὁ Θεὸς ἐδέξατο τὸ ἔργον τῆς γυναικός. δεύτερον, ὅτι ὁ ἱστορῶν Εὐσέβιος τὰ περὶ τοῦ Ἀνδριάντος, ὁ αὐτὸς ἱστορεῖ ὅτι ἐγένοντο Εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ Πέτρου καὶ Παύλου διὰ χρωμάτων. τρίτον, ὅτι οὐχ ἁπλῶς ἀποδεχόμεθα πᾶν τὸ τελούμενον, ἀλλ᾽ εἰς τὸν σκοπὸν ἀποβλέπομεν, οὐ γάρ ἐστι δηλονότι Νόμος τὸ σπάνιον, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου ϛτου κεφάλαιον τρίτον. τέταρτον, ὅτι ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς τὸ κατ᾽ ἐθνικὴν συνήθειαν γεγονὸς Ἄγαλμα πρὸς καιρὸν ἱκανὸν ἐπιδείκνυσθαι. πέμπτον, ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔθος ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐν μέρει τῆς ἱστορίας τοῦ Εὐσεβίου, ἡ διὰ χρωμάτων δηλονότι Εἰκὼν εὐαγεστέρα ἐστί, καὶ αὐτὴ ἵνα διαμένῃ. ἐκεῖνον, ὥστε τὰς ἐκ χαλκοῦ στήλας μὴ ἐπιτηδεύεσθαι, τουτέστι στῆλαι εἴτε ἐκ χαλκοῦ εἴτε ἐξ ἄλλης ὕλης ἵνα μὴ ἐπιτηδεύωνται, ἤτοι ἵνα μὴ γίνωνται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Ὅτι ἀνθυποφέροντες οἱ Λατῖνοι ὑπὲρ προσκυνήσεως τῶν Ἀγαλμάτων ἀρχαιότητά τινα, καὶ τὸ τῆς Αἱμοῤῥοούσης Ἄγαλμα προβαλλόμενοι, δείκνυνται ἀπὸ τῆς παρούσης Συνόδου καὶ ἑτέρων ἀποδείξεων καινοτόμοι, καὶ ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προσκύνησις τῶν Ἀγαλμάτων ἄχρηστός τε καὶ ἄδεκτος.

Ἀνθυποφέρουσιν οἱ Λατῖνοι ὑπὲρ τῶν Ἀγαλμάτων πρῶτον, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς ἦσαν τὰ Ἀγάλματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· δεύτερον, ὅτι ὁ Ἀνδριὰς τῆς Αἱμοῤῥοούσης ἐποίει θαύματα, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι οὐδέποτε ἦσαν Ἀγάλματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰ μὴ ποῦ Λατῖνοι λέγουσι τὴν καινοτομηθεῖσαν παρ᾽ αὐτῶν Ἐκκλησίαν, ἥτις μᾶλλον ἂν ῥηθείη Ῥωμαϊκὴ καὶ νεωτεροποιός, οὐ μὴν καθολικὴ καὶ ἀρχαία. εἰ δὲ ἦσαν Ἀγάλματα εἰς τὴν καθολικήν, ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν τοὺς τόπους, καθὼς ἡμεῖς αὐτοὺς λέγομεν, γράφοντες ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ μὴ ἀσαφέσι καὶ ἀμφιβόλοις καὶ ὁμωνυμίαις ζητεῖν συστῆσαι μεγάλα τινά, καὶ μάλιστα μέγιστα. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ῥητέον, ὅτι εἴρηται ἀνωτέρω περὶ τοῦ Ἀνδριάντος τῆς Αἱμοῤῥοούσης τί εἶπε περὶ αὐτοῦ ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς καὶ ὁ Πάπας Γρηγόριος. Ἔτι ἀναγνωσθείσης τῆς χρήσεως ἐν τῇ αὐτῇ πράξει Ἀντιπάτρου Βόστρης περὶ τῆς Αἱμοῤῥοούσης, εἶπεν ὁ Ταράσιος, ὥστε καὶ Εἰκόνα ὁ στηλογραφῶν, τῷ Θεῷ αὐτὴν προσφέρει, ὃν τρόπον ἡ Αἱμοῤῥοοῦσα τὸν Ἀνδριάντα, οὐκ εἶπεν ὁ στηλογραφῶν Ἀνδριάντα καὶ Εἰκόνα, ἀλλὰ μόνον Εἰκόνα, σύμφωνα λαλῶν ὁ ἅγιος τοῖς ἁγίοις Γερμανῷ καὶ Γρηγορίῳ, ὅτι ὁ μὲν Ἀνδριὰς δηλονότι συνεχωρήθη θείᾳ συγκαταβάσει πρὸς καιρόν, οὐ μὴν καὶ ἀεί, ὅθεν ὑπ᾽ οὐδενὸς ἑτέρου, οὔτε Βασιλέως, οὔτε Ἀρχιερέως, οὔτε ἄλλου τινὸς Χριστιανοῦ γέγονέ πώς ποτε Ἄγαλμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῶν δὲ Εἰκόνων ἡ χρῆσις, ὡς διώρισαν ἐν τῷ Ὅρῳ τῆς Συνόδου, ἦν, καὶ ἐστί, καὶ ἔσται ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ Κυρίου. Ἐν τῷ μέρει τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Γερμανοῦ, ἔνθα ἀπαγορεύει τὴν ἐπιτήδευσιν τῶν Ἀνδριάντων, σχισματικός τις παρασημειοῖ ταῦτα, Οἱ Γραικοὶ τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον, ἵνα μὴ πᾶσιν ἔκδηλα ᾖ τὰ θεῖα, καγκέλλοις περικλείουσιν, ἐν οἷς τὰς σεπτὰς ἀναστηλοῦσιν Εἰκόνας, δι᾽ ὧν καὶ τὰ ἄδυτα περιφράττεται, καὶ τῶν ἁγίων οἱ τύποι προσκυνοῦνται.

πρὸς τοῦτο γοῦν δοκεῖ ἀφορᾷν ὁ Γερμανὸς, ἐπεὶ δι' Ἀνδριάντων αὐτὸ τοῦτο γενέσθαι ἀμήχανον, ὅθεν καὶ τὴν τῶν Εἰκόνων χρῆσιν ἅτε δὴ κοινοτέραν τε καὶ πρὸς τὸ περικλεέιν εὐχερεστέραν, εὐαγεστέραν πως κατωνόμασεν, ὅτι γὰρ καὶ τὸ ἱεροὺς Ἀνδριάντας ἐγείρειν, εὐσεβὲς, καὶ οὐκ ἀσυνήθες τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔκ τε διαλαλιῶν τινῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἐκ τοῦ Ὅρου αὐτοῦ τῆς ἁγίας ταύτης Συνόδου καθέστηκε προδηλότατον. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι εἴρηται ἀνωτέρω ὁ σκοπὸς τοῦ Γερμανοῦ, ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλος, ἀλλ' ἢ Ἀνδριάντας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὴ γίνεσθαι, καὶ θεωρείσθω ὁ τόπος. εἰς τὰ λοιπὰ δὲ ἅπερ λέγει ὁ σχισματικὸς, λέγομεν ὅτι ἀσυνήθές ἐστι τοῦτο τῇ ἀρχαιότητι καὶ τῇ πράξει τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, οὐδεμία δὲ διαλαλιὰ τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ Ἐπισκόπων ἐμνήσθη ἑτέρου Ἀνδριάντος, πλὴν τοῦ τῆς Αἱμορροούσης, καὶ ἀνάγνωθι ὅλα τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Ὅρος τῆς Συνόδου κοινῶς, καὶ ἰδίως οἱ πατέρες, καὶ αἱ μαρτυρίαι τῶν πάλαι ἁγίων, ζωγραφίας, χρωματουργίας καὶ κηροχύτους Εἰκόνας λέγουσιν ἐν τοίχοις, ἐν σανίσιν, ἐν Ναοῖς, ἐν οἴκοις, ἐν ὁδοῖς, καὶ Εἰκόνας ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθῆσι καὶ τὰ ἑξῆς, οὐδεὶς δὲ λόγος Ἀνδριάντων ἢ Ἀγαλμάτων, πλὴν τοῦ τῆς Αἱμορροούσης, καὶ τούτου, πρὸς ἀθέτησιν αὐτοῦ οὐ πρὸς ἐπιτήδευσιν, καθότι τὸ ἐπιτηδεύειν Ἀνδριάντας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ προσκυνεῖν, οὐκ ἔστιν ἔργον συνήθες καὶ εὐσεβὲς, ὡς ὁ σχισματικὸς φησὶν, ἀλλ' ἔστιν ἔργον ἀσυνήθες, ἄγνωστον, ἄπρακτον, ἄχρηστον, ἄδεκτον καὶ ἀμάρτυρον καὶ προφανὴς λατινικὴ καινοτομία.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Ὅτι τὸ Ἀγάλματα κατασκευάζειν, καὶ Εἰκόνας ἔτι ἐκ κηροῦ, Μύρου, Βαλσάμου καὶ ὕδατος ποιεῖν τὸν Ῥώμης καὶ πέμπειν τοῖς Βασιλεῦσι, καὶ θρύπτειν ταύτας λέγειν ἁμαρτίας ὡς τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, ἀνατρέπονται ἐνταῦθα ὡς ἐσφαλμένης γνώμης καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἀντικειμένης διὰ πολλῶν μαρτυριῶν, καὶ ὅτι οὐ διὰ τὴν ὕλην, ἀλλὰ διὰ τὸν τύπον προσκυνοῦνται αἱ Εἰκόνες, καὶ περὶ τοῦ τί παρέχει ἡμῖν ἡ τῶν Εἰκόνων ζωγραφία, καὶ ὅτι ψευδῆ καὶ γελοῖα τὰ λεγόμενα περὶ τῶν Εἰκόνων τοῦ Πάπα.

Οἱ ἀντικείμενοι ἐπεισάγουσιν εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων Εἰκόνων Εἰκόνας τινὰς κηροχύτους, καὶ λέγουσιν ἵνα αὗται προσκυνῶνται, πρῶτον, ὅτι εἰσὶ κατεσκευασμέναι ἐκ κηροῦ καθαροῦ καὶ ἁγίου μύρου καὶ ὕδατος Ἁγιασμοῦ. δεύτερον, ὅτι ταύτας κατασκευάζει ὁ Πάπας οὐχ ὡς ἄνθρωπος μόνον ἁπλοῦς, ἀλλ' ὡς Τοποτηρητὴς τοῦ Χριστοῦ. τρίτον, ὅτι ἀναγινώσκει ἐν αὐταῖς Εὐχὰς θαυμαστάς. τέταρτον, ὅτι ποιοῦσι καὶ θαύματα. πέμπτον, ὅτι καὶ ἁμαρτίας θρύπτουσιν ὡς καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. ἕκτον, ὅτι βαστάζουσιν αὐτὰς οἱ Χριστιανοὶ ὡς οἱ Ἕλληνες τὰς Εἰκόνας τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἕβδομον, ὅτι ἡ ἀρχαία παράδοσις καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῶν Εἰκόνων ἔδωκεν. ὄγδοον, ὅτι ἔστειλεν ὁ Πάπας Λέων ὁ τρίτος μίαν τοιαύτην Εἰκόνα Καρόλῳ τῷ Ῥηγὶ Φραγγίας καὶ εὐλαβήθη αὐτὴν, καὶ Οὐρβανὸς ὁ Πάπας ἔστειλε μίαν Ἰωάννῃ τῷ Παλαιολόγῳ, καὶ ἐκεῖνος προσέταξε καὶ ἐτιμήθη μετὰ λιτανειῶν εἰς τὰς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι αἱ Εἰκόνες οὐ προσκυνοῦνται διότι εἰσὶν ἁγίας ὕλης ἢ ἁγίας κατασκευῆς, ἀλλ' ὅτι εἰκονίζουσι τὸ πρωτότυπον, τὸ δὲ προσκυνεῖσθαι διὰ τὴν μεμυρισμένην ὕλην καὶ κατασκευὴν, πόρρω ἐστὶ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. ὅθεν ἡ Σύνοδος ἐν τῷ Ὅρῳ ἐκ χρωμάτων καὶ ψηφῖδος καὶ ἑτέρας ὕλης ἐπιτηδείως ἐχούσης γίνεσθαι φησὶ τὰς Εἰκόνας, οὐ μὴν καὶ ἐκ κατασκευῆς, ἢ ὕλης ἁγίας, ἢ συνθέτου, ἢ μεμυρισμένης. ἔπειτα λέγεται ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς Συνόδου, ὅτι γυνὴ ἔχουσα στρόφους, καταξέσασα ἀπὸ τοῦ χρίσματος τοῦ τοίχου, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ ἅγιοι Ἀνάργυροι ἐζωγραφημένοι, καὶ βαλοῦσα ἐν ὕδατι, καὶ πιοῦσα, ὑγιὴς ἐγένετο. ἰδοὺ τοίνυν ἡ ὕλη τῆς Εἰκόνος ἐθαυματούργησε, καὶ ποῦ ὅτι ἡ συνθετικὴ τοῦ Πάπα τοῦ βικαρίου δι' Εὐχῆς γινομένη Εἰκὼν θαυματουργεῖ; καίτοιγε καὶ εἰς τὴν παροῦσαν Σύνοδον εἴς τινας διαλαλιὰς οἱ πατέρες τὴν ὕλην διόλου ἀποστρέφονται, λέγοντες, ὅταν τὰ ξύλα διαλυθῇ ἀπὸ τοῦ τύπου τοῦ Σταυροῦ, καίεται, καὶ ὅταν ὁ χρωματισμὸς διαφθαρῇ, καίεται ἡ σανίς. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι Θεόφιλος ὁ Βασιλεὺς Λάζαρον τὸν ζωγράφον ἐβασάνισε, καὶ δὴ καὶ εἰς φυλακὴν εἶχε, μαινόμενος κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὁ δὲ εἰς τὴν φυλακὴν ἐκεῖ, οὐ Πάπας ὢν, οὐδὲ βικάριος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἁπλοῦς Χριστιανὸς, ἐζωγράφησεν Εἰκόνα τοῦ Προδρόμου, ἥτις ἔμεινε πολὺν καιρὸν, καὶ ἐθαυματούργει, καὶ ἄλλαι Εἰκόνες ἢ διότι εἰσὶ ζωγραφία τοῦ ἁγίου Λουκᾶ, ἢ ἑτέρου τινὸς ἁγίου, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν διὰ θείαν οἰκονομίαν ἐθαυματούργουν καὶ θαυματουργοῦσι, καὶ ἴδε ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς Συνόδου πολλὰς πολλῶν Εἰκόνων παραδόξους θαυματουργίας, οὐκ ἐθαυματούργουν δὲ διότι ἦσαν πεποιημέναι ὑπὸ Τοποτηρητοῦ: τοῦτο γὰρ ἄγνωστον τῇ ἀρχαιότητι καὶ τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ὅτι αὗται αἱ Εὐχαὶ οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι, ἀλλὰ μήτε χρειώδεις εἰς τὰς Εἰκόνας, ὅθεν ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει τῆς παρούσης Συνόδου, Τόμῳ τετάρτῳ, φέρεται ἡ ἐπὶ τοῦ Κοπρωνύμου Σύνοδος κατηγοροῦσα τῶν Εἰκόνων, καὶ λέγουσα, Ἡ τῶν Εἰκόνων ὀνομασία οὐκ ἔχει Εὐχὴν ἁγιάζουσαν αὐτὴν, ἵν' ἐκ τούτου πρὸς τὸ ἅγιον ἐκ κοινοῦ μετενεχθῇ, ἀλλὰ μένει κοινὴ καὶ ἄτιμος ὡς ἀπήρτισεν αὐτὴν ὁ ζωγράφος. πρὸς ταῦτα ἡ ἁγία Σύνοδος διὰ Ἐπιφανίου Διακόνου ἀποκριθεῖσα, οὐκ εἶπεν, ὅτι γίνεται Εὐχὴ ἐπὶ τῶν Εἰκόνων,

ἀλλ'

ἀλλ' εἶπον, ὅτι ὁ τύπος τοῦ Σταυροῦ οὐκ ἔχει εὐχήν; καὶ γίνεται χωρὶς εὐχῆς, καὶ προσκυνοῦντες αὐτὸν μεταλαμβάνομεν ἁγιασμοῦ τινός, καὶ ἱερὰ σκεύη διάφορα ἔχοντες καὶ ἀσπαζόμενοι, ἁγιασμὸν λήψεσθαι παρ' αὐτῶν ἐλπίζομεν. πρὸς δὲ τὸ τέταρτον, ὅτι καὶ ὁ τὸ ἀνόμοιον παρὰ Ἀετίου ἐρανισάμενος, καὶ προστατεύσας Εὐδόξιος, ἐθαυματούργησε διὰ τῆς διαταγῆς τῶν κολύβων, καὶ ἡ Ὄνος τοῦ Βαλαὰμ ἐλάλησε, καὶ δὴ Ναβουχοδονόσορ καὶ Φαραὼ καὶ Καϊάφας προεφήτευσαν κατά τινα θείαν οἰκονομίαν, ἀλλ' οὐ τιμῶνται, μόνα γὰρ ἐκεῖνα ἅπερ ἡ Ἐκκλησία διώρισεν ἵνα τιμῶμεν, τιμῶμεν, οὐ μὴν καὶ τὰ μέσα, ἅπερ μὴ ὄντα τῶν τιμωμένων, ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς οἰκονομικῶς σωτηρίαν διὰ ἐκείνων, ὡς καὶ ἡ σκιὰ τοῦ Πέτρου, καὶ ἄλλα πολλά. εἶτα εἰ ἐθαυματούργησαν αἱ τοιαῦται Εἰκόνες, ἐθαυματούργησαν ὡς Εἰκόνες, καὶ οὐ διὰ τὸν Βάλσαμον, ἢ τὸ Μύρον, ἢ τὸν Ἁγιασμόν; ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ Πάπα κατασκευήν, τοῦτο γὰρ ψεῦδος καὶ γελοῖον, τὸ μέν, ὅτι ποία Εἰκὼν μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἐθαυματούργησεν, ἢ θαυματουργεῖ, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Πάπα; οὐδεμία πάντως. τὸ δέ, ὅτι ἠκολούθει αἱ μὴ οὕτω γινόμεναι Εἰκόνες, ἵνα μὴ θαυματουργῶσι, καὶ τὸ ἑπόμενον δῆλον. πρὸς δὲ τὸ πέμπτον, ὅτι αἱ Εἰκόνες εἰσὶν ὡς ἀληθῶς ἁγιασμοῦ τινὸς παραίτιοι, καθὸ εἰσὶν Εἰκόνες τῶν πρωτοτύπων, ὅθεν ἔλεγον ἡ ἁγία Σύνοδος ἐν τῷ ἀνωτέρω εἰρημένῳ τόπῳ, Τὸν Σταυρὸν ἀσπαζόμενοι καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦντες, μεταλαμβάνομεν ἁγιασμοῦ, ἐπεὶ καὶ ἱερὰ σκεύη ἔχοντες, ταῦτα ἀσπαζόμεθα καὶ περιπτυσσόμεθα καὶ ἁγιασμόν τινα λήψεσθαι παρ' αὐτῶν ἐλπίζομεν. ἁγιασμὸν οὖν λαμβάνομεν διὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἁμαρτίας δὲ λύει ἁπλῶς ὁ εἰκονιζόμενος Χριστὸς καὶ τὸ σῶμα καὶ αἷμα αὐτοῦ, ἅπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ Χριστός. εἰ δὲ αἱ Εἰκόνες ἔχουσι τὸ ἀξίωμα τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ τοῦτο, ἀλλ' ἢ ὅτι ἡ Εἰκὼν ἐστὶ τὸ εἰκονιζόμενον, ὅπερ ἡ Ἐκκλησία ὡς βλάσφημον ἀποστρέφεται. πρὸς δὲ τὸ ἕκτον, εἰ καὶ ἔξω τοῦ σκοποῦ τὸ παράδειγμα, τὸ ἔχειν τοὺς Ἕλληνας τὴν Εἰκόνα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅμως ῥητέον, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἀντὶ Εἰκόνων ἑλληνικῶν ἔχουσι τὸν τίμιον Σταυρόν, καθὼς ἡ Ἐκκλησία κρατεῖ, καὶ ἡ ἀρχαία μαρτυρεῖ παράδοσις, καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον ὁμοῦ. λέγει γὰρ ὁ Χρυσόστομος ὁμιλίᾳ δεκάτῃ ἐνάτῃ εἰς τὸν Ἀντιοχέα λαόν, Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία τὰ μικρὰ ἀντὶ φυλακῆς μεγάλης Εὐαγγέλια ἐξαρτῶσι τοῦ τραχήλου καὶ πανταχοῦ περιφέρουσιν ὅπου ἂν ἀπίωσιν. καὶ τεσσαρακοστῇ τετάρτῃ ἐπιστολῇ, ὁμιλίᾳ ἑβδομηκοστῇ δευτέρᾳ, Πολλαὶ νῦν τῶν γυναικῶν Εὐαγγέλια τῶν τραχήλων ἐξαρτῶσαι ἔχουσι. καὶ Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἐπιστολῇ ἑκατοστῇ πεντηκοστῇ βιβλίῳ δευτέρῳ, ὅτι τὰ φυλακτήρια δελτία ἦν μικρὰ τὸν Νόμον ὠδίνοντα, ἅπερ ἐφόρουν οἱ τῶν Ἰουδαίων καθηγηταί, ὥσπερ νῦν αἱ γυναῖκες τὰ Εὐαγγέλια τὰ μικρά. καὶ εἰ βαστάζουσι τὴν Εἰκόνα, βαστάζουσιν ἁγίαν ὡς ἡ Ἐκκλησία παρέδωκεν, οὐχὶ μεμιγμένην διὰ τοιᾶσδε ὕλης καὶ κατασκευῆς, ὅπερ ἐστὶν ἀσυνήθες ἔργον καὶ ἄγνωστον εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Εἰς τὰς ἁγίας Εἰκόνας σκάπτουσιν οἱ ὀρθόδοξοι τὰς σανίδας, ἢ καὶ κοιλαίνουσι τὸν χρυσόν, ἢ ἄργυρον, καὶ βάλλουσιν ἔνδον μέρη τιμίου ξύλου καὶ ἁγίων λειψάνων, ἅτινα συντιμῶσι ταῖς Εἰκόσι, καὶ τοῦτο οὐ κωλύεται, τὸ δὲ βάλλειν τὸν Πάπαν Βάλσαμον, κηρίον καὶ Ἁγιασμοῦ ὕδωρ, καὶ ἐπ' αὐτῶν ψάλλειν εὐχάς, εἶτα ἐπιτηδεύειν Εἰκόνας καὶ διδόναι ταύτας εἰς προσκύνησιν, μάλιστα διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς ἐκ τοιᾶσδε ὕλης καὶ ἐκ τοιούτου τεχνίτου, κωλύεται, καθότι τοῦτο τὸ ἔργον οὐ γινώσκει ἡ Ἐκκλησία, οὐ διώρισαν τοῦτο οἱ πατέρες, οὐκ ἐδίδαξαν τοῦτο αἱ Σύνοδοι, οὐκ εἶπον τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοί, ἀλλὰ μόνον τὸ σχίσμα τῶν παπιστῶν ἔπλασε τοῦτο εἰς ἀπάτην τῶν ἀθλίων σχισματικῶν. πρὸς δὲ τὸ ἕβδομον, ὅτι ἐκεῖνο ἐστὶ παράδοσις ἀρχαία, ὅπερ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία κρατεῖ, τὰ δ' ἄλλως ἀρχαῖα ἀπόβλητα, ἐπειδὴ τοιαῦταί εἰσι καὶ αἱ τῶν Αἱρετικῶν ἀρχαιότητες, ὅθεν τερατοποιὸς ἦν καὶ ἐστὶν ὁ Βαρώνιος, ἐπειδὴ πόθεν ἔχει λαβὼν τὸ βέβαιον, ὅτι ἦσαν εἰς τὰ πεντήκοντα ὀκτὼ ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ αἱ τοιαῦται Εἰκόνες; καὶ πῶς ἡ παροῦσα ἁγία Σύνοδος καὶ Γρηγόριος ὁ δεύτερος, ὁ Ἀδριανὸς ὁ πρῶτος καὶ Λέων ὁ τρίτος, καὶ Γερμανὸς καὶ Νικηφόρος καὶ Μεθόδιος καὶ Ταράσιος οἱ Πατριάρχαι, καὶ ὁ Δαμασκηνός, καὶ Πλάτων καὶ Θεόδωρος οἱ Στουδῖται καὶ ὁ Σάρδεων Εὐθύμιος καὶ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης οἱ γραπτοὶ καὶ Μιχαὴλ ὁ Σύγκελλος καὶ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ Θεοφίλου τοῦ Βασιλέως μεγάλη καὶ σχεδὸν οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ οἱ λοιποὶ ὀρθόδοξοι, οἱ εἰπόντες περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν Εἰκόνων, ταύτην τὴν ἱστορίαν ἐσιώπησαν ὥσπερ καὶ τοὺς Ἀνδριάντας; ὥστε νεωτέρισμα αἱ τοιαῦται Εἰκόνες παπικόν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀπόβλητοι. πρὸς δὲ τὸ ὄγδοον, ὅτι πέπομφεν ὁ Λέων τῷ Καρόλῳ τοιαύτην Εἰκόνα, οὐδ' ὅλως πιστεύομεν, καὶ ἴδε κατωτέρω εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον τὰ περὶ αὐτῶν. καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ Οὐρβανὸς ἔστειλεν Ἰωάννῃ τῷ Παλαιολόγῳ καὶ ἐτιμήθη εἰς λιτανείαν τίς μαρτυρεῖ; πάρεξ πάλιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νεωτερισταὶ Λατῖνοι, καὶ πῶς οὐδεὶς Ἀνατολικὸς τοῦτο ἐσημείωσεν; καίτοιγε εἴπερ ἦν καὶ ἀλήθεια, πάλιν ἀπόβλητον ἦν, ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ καινοτομία τοῦ Οὐρβανοῦ καὶ ἡ εὐκολία τοῦ Ἰωάννου δόγμα τοιοῦτον οὐ δύναται βεβαιῶσαι, εἰ μήπου τις εἴποι ὅτι ὡς Εἰκόνας ἐδέξαντο αὐτάς, καὶ οὐχ ὡς ἐκ τοιᾶσδε ὕλης καὶ ψιθυρισμοῦ παπικοῦ κατεσκευασμένας. ὅτι γὰρ οἱ ἀναθέματι καθυποβεβλημένοι ὑπὸ Συνόδου ὡς Αἱρετικοὶ οὐκ εἰκονουργοῦσιν ἐν Ναοῖς ἱεροῖς, λέγει τοῦτο ἡ κατὰ Φωτίου Σύνοδος πράξει δεκάτῃ, κανόνι ἑβδόμῳ. Εἰκόνα δὲ γίνεσθαι δι' εὐχῶν καὶ συνθεμάτων τινῶν, μόνων τῶν παπιστῶν ἐστιν εὕρημα. Λέγουσι τινές, ὅτι ἡ Εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ προτιμᾶται τοῦ τύπου τοῦ Σταυροῦ, καθ' ὅσον ἡ Εἰκὼν τύπος τοῦ Χριστοῦ, ὁ τύπος δὲ τοῦ Σταυροῦ τὴν μνήμην παρίστησι τοῦ σταυρωθέντος, ἡ Σύνοδος ὅμως

φησὶ

φησὶ προσκυνεῖσθαι ἐξίσου τῷ τύπῳ τοῦ Σταυροῦ τὴν Εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ὅτι αἱ Εἰκόνες ἐὰν γίνωνται ποτὲ μὲν εἰς μέγα μῆκος, ποτὲ δὲ εἰς μικρὸν, οὐ κωλύει, ἐπειδὴ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ οὐ γίνεται ὅσον ἦν τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ ποτὲ μὲν στενώτερον, ποτὲ δὲ πλατύτερον, βραχύτερον καὶ μακρότερον, καὶ ἀεὶ ὁ αὐτὸς τύπος, καὶ ἴδε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φωτίου τὴν ἑξηκοστὴν τετάρτην, ὅτι προσκυνοῦμεν τὰς Εἰκόνας δι' αἰτίας πέντε, πρῶτον, ὅτι κοσμοῦσι τοὺς Ναοὺς ὡς τὸ Ἱερὸν τὰ Χερουβίμ. δεύτερον, ὅτι διδάσκουσι προφητείας, διδαχὰς, ὁσιότητας, μαρτύρια, τὰ πάθη καὶ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, ὅθεν βιβλία λέγονται τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἀμαθῶν, ὡς ὁ Διάλογος ἐν τῷ πρὸς Σεκοῦνδον βιβλίῳ φησί. τρίτον, ὅτι διεγείρουσι πρὸς μίμησιν τῶν ἁγίων κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον εἰς τὸν Γόρδιον, καὶ ἄλλους ἁγίους, καὶ τὴν παροῦσαν Σύνοδον. τέταρτον, ὅτι ἀνάμνησιν τῶν γεγονότων τίθενται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν. πέμπτον, καὶ αὔξησιν ἔρωτος, ὅτι ἐρχόμενοι εἰς ἀνάμνησιν, ἐπικαλούμεθα μετ' ἐλπίδος τὸν μὲν Θεὸν ὡς Σωτῆρα, τοὺς δ' ἁγίους μετὰ ἀγάπης ὡς πρεσβευτὰς εἰς Χριστὸν, ἵνα διὰ τῆς ἐκείνων πρεσβείας δώῃ ἡμῖν πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα.

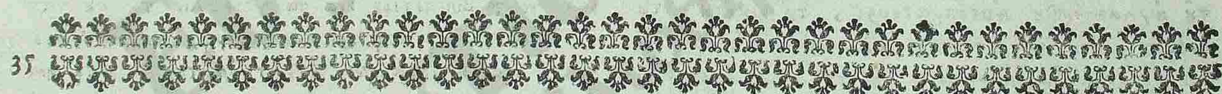
ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἐν Φραγγοφούρτῃ Συνόδου κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων.

Εἰς τὸ ἑπτακοσιοστὸν εἰκοστὸν ἕκτον ἔτος προσέταξεν ἵνα μὴ προσκυνῶνται αἱ ἅγιαι Εἰκόνες ὁ Ἴσαυρος, καὶ εἰς τὸ ἑπτακοσιοστὸν πεντηκοστὸν τέταρτον ἤθροισεν ὁ Καββαλῖνος τὴν Σύνοδον κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, εἰς δὲ τὸ ἑπτακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν τέταρτον ἠθροίσθη ἡ παροῦσα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἀφ' ἧς ἀπελθόντες οἱ Λεγάτοι τοῦ Πάπα εἰς τὴν Ῥώμην, εἶχον καὶ τὰς πράξεις τῆς Συνόδου, αἵτινες ἐκοινολογήθησαν κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς ὅλην τὴν Δύσιν. Λέγουσι δὲ οἱ Καλβῖνοι ὅτι ὁ τότε Ῥὴξ Φραγγίας Κάρολος ὁ μέγας ἀντιφερόμενος τῇ προσκυνήσει τῶν Εἰκόνων, ἤθροισε Σύνοδον τινῶν Ἐπισκόπων Φράντζας, Ἰταλίας καὶ ἄλλων τόπων, οἳ ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἦσαν δὲ Ἐπίσκοποι τριακόσιοι· συνῆλθον δὲ εἰς τὴν χώραν Φραγγοφούρτην ἐν ἔτει ἑπτακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ τετάρτῳ, γέγονε δὲ ἡ συνέλευσις καὶ μετὰ τῆς γνώμης τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ, ὅστις ἔπεμψε καὶ Λεγάτους Θεοφύλακτον καὶ Στέφανον Ἐπισκόπους. κατεδίκασε δὲ ἐκείνη ἡ Σύνοδος τὸν Φίληκα καὶ Ἐλίπανδον τοὺς Αἱρετικοὺς, οἵτινες ἠβουλήθησαν ἀνακαινίσαι σχεδὸν τὴν Αἵρεσιν τοῦ Νεστορίου, ἀπέρριψε δὲ καὶ τὴν ἑβδόμην Σύνοδον ὡς δῆθεν ὁρίσασαν ἵνα προσκυνῶνται αἱ Εἰκόνες λατρευτικῶς, ὡς φαίνεται ἐν τῷ δευτέρῳ αὐτῆς Κανόνι, ἔπειτα ἔγραψε καὶ ἓν βιβλίον κατὰ Εἰκόνων, ὀνομαζόμενον Καπιτουλάριον, καὶ ἔστειλεν αὐτὸ εἰς τὸν Πάπαν, ἀλλ' ἐκεῖνος καταφρονήσας, ἀπέβαλεν αὐτό. εἰ δὲ καὶ οἱ Αἱρετικοὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς τὸ πρῶτον ἐδέξατο τὸ Καπιτουλάριον, καὶ ὕστερον ἀπέβαλεν αὐτὸ, καὶ τινὲς τῶν Λατίνων λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς ἀπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ Καπιτουλαρίου ἀπέβαλε τὴν ἑβδόμην Σύνοδον, ὕστερον δὲ γνοὺς τὴν ἀπάτην, ἐδέξατο αὐτήν, ἡμεῖς ὅμως λέγομεν περὶ μὲν τοῦ πρώτου, ὅτι ψεῦδος ἐστὶ καὶ συκοφαντία, περὶ δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς καλῶς ἐφρόνει περὶ τῶν Εἰκόνων, καὶ τῆς Συνόδου τὰ πρακτικὰ καὶ τὸν ὅρον ἐγίνωσκε καλῶς, καὶ ἦν τῶν πάντη ἀδυνάτων ἵνα ἀπατηθῇ ποτὲ, ὥστε καὶ τοῦτο ψεῦδος ἐστί. περιέχει δὲ τὸ βιβλίον πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι αἱ Εἰκόνες αἱ ἐζωγραφημέναι οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι, πλὴν ὀλίγον ὠφέλιμοι, τὴν προσκύνησιν ὅμως τελείως ἀπέβαλον ὅ, τε Κάρολος καὶ ἡ Σύνοδος αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἐρραψῴδησαν, ὅθεν κατέδραμον καὶ τῶν πατέρων τῆς ἑβδόμης Συνόδου. καὶ ταῦτα μὲν οἱ Καλβῖνοι. Ἰστέον ὅμως ὅτι τινὲς δυτικοὶ ἀρνοῦνται ταύτην τὴν Σύνοδον, ἀλλ' ὁ Βελλαρμῖνος εἰς τὸ δέκατον τέταρτον κεφάλαιον τοῦ περὶ Εἰκόνος βιβλίου, καὶ ὁ Βαρώνιος εἰς τὸ χρονικὸν αὐτοῦ λέγουσιν, ὅτι τὸ βιβλίον Καπιτουλάριον περιέχει τὰς πράξεις τῆς ἐπὶ Καρόλου εἰς τὴν Φραγγοφούρτην Συνόδου, ἀπεβλήθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ ἔτι πολλὰ λέγονται περὶ αὐτῆς, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἑβδόμῳ τόμῳ τῶν Συνόδων, ἅτινα ἡμῖν ἐνταῦθα ἐνθεῖναι οὐδεμία φαίνεται χρεία ἀναγκαία, ἀρκεῖ δὲ εἰπεῖν, ὅτι ἀντιφέρουσιν οἱ Καλβῖνοι λέγοντες, Εἰ καὶ ὁ Ἀδριανὸς ἀπεδοκίμασεν ἐκείνην τὴν Σύνοδον, οὐκ ἔστιν ὅμως ἀποβεβλημένη ὑπὸ τῆς ἀληθείας, καθότι καὶ Λέων ὁ Πάπας οὐκ ἐδέξατο τὸν εἰκοστὸν ὄγδοον Κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου περὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, οὐδὲν ἧττον ὅμως ὁ Κανὼν ἦν βέβαιος τῆς αὐτῆς Συνόδου. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι σοφιζόμενοι οἱ Καλβῖνοι, φέρονται κατὰ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, καθότι Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐκείνη ἐστὶ καὶ λέγεται, ἐν ᾗ συνέρχονται οἱ πάντες Πατριάρχαι ἢ δι' ἑαυτῶν, ἢ διὰ Λεγάτων, καὶ οἱ πλείους καὶ δόκιμοι τῶν ὑφ' ἑαυτοὺς Ἐπισκόπων καὶ ἑτέρων Ἱερέων τε καὶ σοφῶν, ἡ δὲ μὴ ἔχουσα τόν τε Πάπαν καὶ τοὺς Πατριάρχας καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, οὐκ ἔστιν Οἰκουμενικὴ, ἀλλὰ Τοπική,

μᾶλλον

μᾶλλον δὲ οὐδὲ Τοπική, ἡ γὰρ ἄνομος οὔτε Τοπική ἐστιν, οὔτε ὅλως Σύνοδος, ὡς ἦν ἡ ἐπὶ Κοπρωνύμου καὶ αὕτη ἡ ἐν τῇ Φραγγοφούρτῃ. δεύτερον, ὁ Λέων εἰ οὐκ ἐδέξατο τὸν εἰρημένον Κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι περὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἐκύρωσαν αὐτὸν οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες, συνηγμένοι ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, εἰς δὲ ταύτην τὴν ἐν Φραγγοφούρτῃ παρὰ τὸν Πάπαν (ὑποθετέον γὰρ τοὺς Λεγάτους τοῦ Πάπα παρεῖναι) οὐδεὶς ἦν τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν κατ' οὐδένα τρόπον. τρίτον, εἰ ὁ Λέων τὸν διαληφθέντα Κανόνα οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ' οἱ μετ' αὐτὸν Πάπαι ἐδέξαντο, ὅθεν ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ Θρακὸς παρόντες οἱ Λεγᾶτοι τοῦ Πάπα Ὁρμίσδου, φημιζομένου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου Οἰκουμενικοῦ, ἐσιώπων, καὶ Ἐπιφανίου καὶ Μηνᾶ γράφοντος τοῦ Ἰουστινιανοῦ Οἰκουμενικούς, ἡσύχαζον παρόντες ὅ,τε Ἀγαπητὸς καὶ Βιγίλιος. οὕτω καὶ Ἡράκλειος ἔγραφε τὸν Σέργιον, καὶ δὴ καὶ ὁ Μαυρίκιος τὸν Νηστευτὴν καὶ τὸν Κυριακόν, καὶ ἐπὶ τῶν Συνόδων τῆς πέμπτης, ἕκτης καὶ ἑβδόμης τὸν δεύτερον τόπον εἶχον ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Οἰκουμενικὸς ἐν αὐταῖς ἐφημίζετο διαπρυσίως, καὶ ἐν τοῖς συνοδικοῖς Τόμοις οὕτως ἐγράφετο, καὶ οἱ Πάπαι ἀσμένως ἐδέχοντο, εἰς δὲ αὐτὴν τὴν ἐν Χαλκηδόνι οἱ Λεγᾶτοι αὐτοὶ τοῦ Λέοντος κατηγοροῦντες τοῦ Διοσκόρου ὅτι τὸν Φλαυϊανὸν Κωνσταντινουπόλεως αὐθεντήσας ἔταξεν εἰς τὸν πέμπτον τόπον εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ λῃστρικὴν Σύνοδον, ἔλεγον ὅτι τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιον εἶχον αὐτοὶ πρῶτον. καὶ ἐν τῇ αὐτῇ Οἰκουμενικῇ δείκνυται ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος τὸν μὲν Ῥώμης ἔγραφεν Οἰκουμενικὸν Πάπαν, τὸν δὲ Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικὸν πατριάρχην. καὶ ἐν τῇ ἑβδόμῃ Οἰκουμενικῇ πάντες οἱ πατέρες τὸν Ταράσιον Οἰκουμενικὸν ἐφήμισαν οὐ μόνον ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις. καὶ κατὰ τὸ χιλιοστὸν διακοσιοστὸν δέκατον πέμπτον ἡ ἐν Λατερανῷ Οἰκουμενικὸν τὸν Κωνσταντινουπόλεως διώρισε. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ συνάθροισιν παρόντος τοῦ Εὐγενίου ὁ Κωνσταντινουπόλεως εἶχε τὸν δεύτερον τόπον, καὶ τὸ Οἰκουμενικὸς πρόσρημα. τὸν οὖν Κανόνα εἰ καὶ ὁ Λέων ἀπέβαλεν, ἀλλ' οἱ μετ' ἐκεῖνον Πάπαι ἐδέξαντο, τὴν δὲ ἐν Φραγγοφούρτῃ ἀπὸ Ἀδριανοῦ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης πάντες οἱ Πάπαι καὶ Πατριάρχαι καὶ ἀνεθεμάτισαν καὶ ἀναθεματίζουσι, καὶ ὡς ἀθετήσασαν τὰ πάτρια καὶ ἀρχαῖα καὶ ὡς τὰ διωρισμένα κοινῇ καὶ ὑπὸ πάσης τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας μαρτυρούμενα καὶ ἀεὶ βεβαιούμενα καὶ ἐνεργούμενα παραβλέψασαν. ὅθεν καὶ ἀσύμφωνοι οἱ τοιοῦτοι Αἱρετικοί, καθότι οἱ μὲν δέχονται τὰς Εἰκόνας καὶ οὐ προσκυνοῦσιν, οἱ δὲ οὐδ' ὅλως δέχονται, ἀλλὰ καὶ ἐξυβρίζουσι. καὶ ὁ μὲν Ἴσαυρος καὶ Καββαλῖνος τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων Εἰκόνων ἀπεβάλοντο, προσεκύνουν δὲ τὰ ἅγια Εὐαγγέλια καὶ τὰ τίμια ξύλα, τὴν ἐσθῆτα τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν ἅγιον τάφον ἐσέβοντο καὶ τ' ἄλλα τοιαῦτα. οἱ Καλβῖνοι δὲ οὐδὲ εἴασαν ἀνύβριστον ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς καὶ ἀκαταφρόνητον, εἰ δὲ καὶ οἱ Λούτεροι τὰς Εἰκόνας μὴ προσκυνοῦντες τιμῶσιν, ἀλλὰ τὸ ἐξ ἡμισείας εὐσεβεῖν ἀσεβεῖν ἐστιν. φανερὸν δὲ ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἐκκλίναντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας ὁδοῦ, καὶ ζητοῦντες ἕκαστος αὐτῶν ἵνα βεβαιώσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ, μάχονται οὐ μόνον τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς κατὰ τὸ ἴδιον τοῦ κακοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῶν γεγονότων μεταξὺ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν Βασιλέων, καὶ τῆς αἰτίας αὐτῶν, δι' ἣν καὶ ἡ τοῦ Πλάτωνος ἀκοινωνησία καὶ ἡ τῶν Στουδίων μάχη πρὸς τὸν Κωνσταντιπόλεως Ταράσιον.

Κάρολος ὁ πολλάκις ῥηθεὶς ἀνωτέρω Ῥὴξ Γαλλίας ἤθελεν ἀγχιστεῦσαι μετὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, καθότι ἡ βασίλισσα Εἰρήνη ἔστειλε προξενητὴν τὸν Σακελλάριον Κώνσταντα πρὸς αὐτὸν ἵνα δώσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ υἱῷ αὐτῆς τῷ Κωνσταντίνῳ, καὶ ἐπίτηδες ἔπεμψε τὸν εὐνοῦχον Ἐλισσαῖον ἵνα διδάξῃ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικήν, ὁμοῦ καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ὡς τοῦτο ἐσημείωσεν ἐν τοῖς ἄλλοις ὁ Θεοφάνης. πλὴν διὰ τὸ συμβεβηκέναι τὴν μάχην μετὰ τῶν Φράγγων, ἔστειλε καὶ ἔλαβε μίαν ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἡ αὐγοῦστα Εἰρήνη, καὶ ἀφῆκε τοῦ Καρόλου τὴν Ῥοθρούδην, ὅπερ ἦν ἡ ἀρχὴ τῶν σκανδάλων ἀναμέσον τῆς μητρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ὅτι παντελῶς τῆς ἐξ Ἀρμενίας Μαρίας οὐκ ὠρέγετο ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ἀλλ' ἐβδελύσσετο αὐτὴν τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἠνάγκασεν αὐτὴν γενέσθαι Μονάστριαν, καὶ ἔλαβεν ἀντ' αὐτῆς Θεοδότην τὴν Κουβικουλαρίαν, ἣν ἔστεψε καὶ Αὐγοῦσταν, ὡς γράφει ὁ Θεοφάνης. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ ὅσιος Πλάτων ἐσκανδαλίσθη, καὶ οὐκ ἔτι συνεκοινώνει τῷ Πατριάρχῃ Ταρασίῳ, ἅτε κειραμένῳ μονάστριαν τὴν Μαρίαν ἄκουσαν, καὶ ἀφῆκεν Ἰωσὴφ τὸν Οἰκονόμον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ Ἡγούμενον τῶν Καθαρῶν στέψαι τὸν βασιλέα μετὰ τῆς Θεοδότης. συνεβοήθει δὲ τὸ μέρος τοῦ Πλάτωνος ἡ δεδιωγμένη μήτηρ Εἰρήνη, λέγουσα καὶ κλαίουσα τὴν τόσην παρανομίαν τοῦ ἀσελγοῦς Αὐτοκράτορος, μὴ κεκτημένου ὀρθὴν τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὡς καὶ τὴν πίστιν, ἀλλὰ μιμησαμένου τὸν μοιχὸν Ἡρώδην, ὡς σημειοῖ τοῦτο ὁ Στουδίτης Θεόδωρος, ὅστις λέγει, ὅτι ὁ Πλάτων ἤλεγξε τὸν Βασιλέα, ὡς ὁ Πρόδρομος τὸν Ἡρώδην (καὶ

ἰδοὺ

οὐδὲ καὶ ἄλλος Μοναχὸς ἐλέγχων Βασιλέα) καὶ φανερῶς μοιχὸν ὠνόμασεν αὐτὸν, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν. ἔπαθε δὲ διὰ τοῦτο πλεῖστα ὁ ἀθλητὴς Πλάτων σὺν τοῖς Μοναχοῖς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Βελαρίου Καίσαρος εἰς ὁλόκληρον χρόνον, πλὴν ὁ μείζων ἀγὼν ἦν μετὰ τοῦ Πατριάρχου, διατὶ οὐκ ἐκώλυε τὸν Βασιλέα τοῦ εἰσέρχεσθαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὸν ἱερέα Ἰωσὴφ τὸν στέψαντα αὐτοὺς οὐκ ἐκάθηρε. πλὴν γε ὁ Ταράσιος οἰκονομικῶς ἐκυβέρνα τὸν Βασιλέα, ὁρῶν αὐτὸν νέον καὶ ἐρωτομανῆ, καὶ τὴν σύνοδον τὴν γεγενημένην κατὰ τῶν Εἰκονομάχων ἔτι ἀστήρικτον καὶ νεοπαγῆ ἔχουσαν τὴν πῆξιν, καὶ διατοῦτο οὐκ ἐτόλμα πιάσαι τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ τὴν σιδηρᾶν, διότι δύο κακῶν προκειμένων, τὸ ἔλαττον κρεῖττον. πρόσθες εἰς δικαίωσιν τοῦ Πατριάρχου ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐσοφίζετο περὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆς Μαρίας τὴν κατ' αὐτοῦ αὐτῆς ἐπιβουλὴν, ἐπιχειρησάσης θανατῶσαι αὐτὸν φαρμάκῳ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν Νόμον ἐγίνετο τὸ διαζύγιον. οὐκ ἔλειψεν ὅμως ἀπὸ τοῦ ποιεῖν τὸ χρέος αὐτοῦ ἱεροπρεπῶς ὁ Πατριάρχης πρὸς τὸν Βασιλέα, ποτὲ μὲν ῥητὰ διάφορα ἀναφέρων αὐτῷ εἰς μαρτυρίαν, λέγοντα, Οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι. Δέδεσαι γυναικὶ, μὴ ζήτει λύσιν. Λέλυσαι ἀπὸ γυναικὸς, μὴ ζήτει γυναῖκα. ποτὲ δὲ προβιβάζων αὐτῷ τὸ σκάνδαλον, καθότι κατὰ τὰς πράξεις τοῦ Βασιλέως πορεύεται καὶ ὁ λαὸς, καὶ ὅτι καταλεπτῶς ἐμιμήθη τὸν Ἡρώδην τὸν παραιτησάμενον τὴν νόμιμον αὐτοῦ γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀρέτα, καὶ λαβόντα τὴν Ἡρωδιάδα, ὅθεν καὶ ὁ Ἀρέτας ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἀράβων ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τοῦ Ἡρώδου, ὡς ἀτιμάσαντος τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐνίκησεν αὐτὸν κατακράτος, καὶ οὐκ ζῶντος τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τῆς Μαρίας ἢ καὶ Μαρτίνας, ἐγίνετο ἡ παρανομία.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Ἔλεγχος Ἰωάννου τῆς ἕω Ἐξάρχου καὶ Ταρασίου πρὸς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον, καὶ τύφλωσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Στρατοῦ, καὶ ἔκπτωσις τῆς βασιλείας.

Εὑρέθη τότε καὶ ὁ Ἔξαρχος Ἰωάννης παρὼν, ὃς ἐλέγετο Τοποτηρητὴς τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως ἐν τῇ ἑβδόμῃ Συνόδῳ, καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς γράφει ὁ Θεοφάνης, ἐχρημάτισε Πατριάρχης Ἀντιοχείας, οὐ δὲ καὶ αὐτὸς συνεκοινώνει ἐκείνῃ τῇ ἀσέμνῳ πράξει, οὕτω τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ γεγονέναι καλῶς ἐπίστευε, λέγων, Καὶ τί ἄλλο μεῖζον ἤλπιζεν ἡ γυνή σου Βασιλεῦ, ἀλλ' ἢ ἐκ πτωχείας καὶ εὐτελείας οὖσα ὡς ἦν, γενέσθαι Βασίλισσα; ποῦ εἶχεν εὑρεῖν ὡραιότερον ἄλλον νέον σοῦ τοῦ ἀγλαομόρφου Αὐτοκράτορος, τοῦ νικητοῦ, τοῦ ἀνδρείου, τοῦ γιγαντιαίου; ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁμοῦ καὶ ὁ Ταράσιος ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ τῆς αὐλῆς ἀπρεπῶς. Ὅτι τὸν Κωνσταντῖνον ἐφόβει ὁ Ταράσιος μηκέτι ἐᾶσαι εἰσελθεῖν ἔνδον εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, καθὼς συνείθιζε πρότερον εἰσέρχεσθαι ὅτε ἐλειτούργει ὁ Πατριάρχης μετὰ παῤῥησίας. ἀνάπαλιν ὁ Κωνσταντῖνος ἐφόβει τὸν Ταράσιον κατὰ μίμησιν τῶν προγόνων αὐτοῦ φανῆναι ἐχθρὸς καὶ καταπατητὴς τῶν Εἰκόνων εἰ μὴ οὐκ ἐᾷ αὐτὸν εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ, ὡς τοῦτο διηγεῖται ὁ Μοναχὸς Μιχαὴλ εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, ἐν ᾧ ἐφανέρωσε τὸν Βασιλέα ὡς ὑπόδικον καὶ ἄξιον τοῦ ἀφορισμοῦ καὶ τὴν συγγενῆ αὐτοῦ τὴν Θεοδότην, ὅθεν ὁ Βασιλεὺς ἔπαθεν ἐκεῖνο τοῦ Παροιμιαστοῦ, Ὃς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθὴν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, ὁ δὲ κατέχων μοιχαλίδα, ἄφρων καὶ ἀσεβής. Καὶ λοιπὸν ὁ Κωνσταντῖνος μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τῆς Εἰρήνης ἐβασίλευσε δέκα χρόνους, καὶ καταμόνας ἑπτά. ἡ οὖν Εἰρήνη βλέπουσα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τὴν ἀκαταστασίαν, τοῦ ἀπαλλοῦντος διὰ ἀγάπην τῆς παλλακίδος αὐτοῦ Θεοδότης, ἡ αὐτῆς χωρισθεῖσα, ἀνοῖξαι τοὺς Ναοὺς τῶν Εἰδώλων, καὶ τοὺς Ναοὺς τῶν Χριστιανῶν κλεῖσαι, ὅτε ἀπῆλθεν ὁ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος εἰς τὸ Βυζάντιον ἵνα τὰ γενέθλια τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ Λέοντος ἑορτάσῃ καὶ πανηγυρίσῃ, κατεσκεύασε τόσον ἡ αὐτὴ μετὰ τῶν Στρατευμάτων, ὥστε καὶ ἤγειρε κεφαλὴν κατ' αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐγένετο, καὶ ἐστερήθη ἀνελεημόνως τοῦ φωτὸς τοῦ γλυκυτάτου τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ, οὐ τῇ βουλῇ τῆς Εἰρήνης (καίτοιγε καὶ ἄλλοι οὕτω συκοφαντοῦσιν αὐτὴν) ἀλλὰ τῇ θείᾳ ἐκδικήσει, ὅτι αὐτὸς ἀδίκως τοὺς θείους αὐτοῦ Μιχαὴλ καὶ Ἀλέξιον ἀπετύφλωσε. Καὶ ἡ μὲν Ἀγριππῖνα ἔλεγε διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ Νέρωνος, Ἐγὼ μὴ ζήσω, μόνον μοναρχησάτω ὁ υἱός μου. ἡ δὲ Εἰρήνη διὰ ἀγάπην τοῦ χριστιανισμοῦ ἔλεγεν, Ἀφανισθήτω καὶ ἡ βασιλεία τοῦ υἱοῦ μου τοῦ Κωνσταντίνου, ἵνα μόνον ὁ χριστιανισμὸς λάμψῃ εἰς τὸν καιρόν μου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ βασιλείας Νικηφόρου Φωκᾶ τοῦ πρώτως ἀναδείξαντος τὸ Χαράτζιον, καὶ ἐξορίας καὶ κοιμήσεως τῆς Βασιλίσσης Εἰρήνης, καὶ πολέμου Κρούμου ἀρχηγοῦ Βουλγάρων καὶ Βασιλέως Νικηφόρου, καὶ νίκης Κρούμου ὁ ποτήριον ἡ Νικηφόρου κεφαλή.

Ἐζήτησεν ὁ Κάρολος λαβεῖν τὴν Βασίλισσαν Εἰρήνην εἰς γυναῖκα αὐτοῦ ἵνα συγγενὴς γένηται ὁ Βασιλέα

αὐτοῦ

αὐτοῦ. ἀλλὰ ἠγέρθη ὁ Πατρίκιος Νικηφόρος, καὶ ἀπατήσας τοὺς φύλακας τῆς χαλκῆς πόρτας μετὰ τῶν Ἀρχόντων κατὰ τὴν νύκτα, τὸ πρωῒ ἐφημίσθη Βασιλεὺς, καὶ ἐστέφθη ὑπὸ τοῦ Ταρασίου τοῦ Πατριάρχου. ἡ δὲ Βασίλισσα Εἰρήνη μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτῷ τῷ Νικηφόρῳ τοὺς θησαυροὺς τῆς βασιλείας, ἐξωρίσθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Νῆσον τοῦ Πρίγκηπος, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν ἐπέμφθη εἰς τὴν Μυτιλήνην, ὅπου καὶ ἀνεπαύθη. ἐνεκωμιάσθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Στουδίτου Θεοδώρου διὰ τὴν ἐλεημοσύνην αὐτῆς, καὶ διότι τοὺς ἀναδασμοὺς, ἤτοι τὰ κουμέρκια Ἀβύδου καὶ Ἱεροῦ ἐκούφισε, καὶ ἐπλήρωσε καὶ τὰ χρέη πάντων ἅπερ ἐχρεώστουν δι' ὁμολογιῶν. ἦν δὲ ὁ Νικηφόρος κρύφιος Εἰκονομάχος, καὶ μάλιστα Μανιχαῖος τῇ Αἱρέσει κατὰ τὸν Θεοφάνην, λίαν φιλονεικότατος καὶ φονικώτατος, καὶ ἄγαν ὑπὲρ φύσιν φιλάργυρος, ὅθεν ἐπέθηκε πολλὰ βάρη εἰς τὸν λαόν· μάλιστα αὐτὸς ἔδειξε καὶ τὸ κεφαλιατικὸν ὅπερ λαμβάνουσιν ἕως τῆς σήμερον καὶ οἱ Τοῦρκοι, λέγεται δὲ κοινῶς χαράτζιον. οὗτος ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κρούμου τοῦ αὐθέντου τῶν Βουλγάρων καὶ ἐνικήθη, καὶ περιηργύρωσεν ὁ Κροῦμος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὴν ἐκδεδαρμένην, καὶ ἔπινον τὸ ἰσοχειλὲς, τὸ κοινῶς λεγόμενον γεμάτον οἱ πάντες αὐτῶν, ὡς γράφει τοῦτο Μιχαὴλ ὁ Στουδίτης, πρωτοπίνοντος τοῦ Κρούμου καὶ λέγοντος, Εἰς τὴν νίκην ἡμῶν πίνω τὸ ποτήριον τοῦτο ἰσοχειλὲς, ἤτοι γεμάτον.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Δʹ.

Περὶ τοῦ πότε οἱ Ἄβαρες οἱ καὶ Οὖγγροι κατέτρεξαν Θράκην, Μακεδονίαν καὶ Ἰλλυρικὸν, καὶ πότε καὶ ὅσον ἐκυρίευσαν τῆς Πελοποννήσου καὶ κατέσκαψαν τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ ποῦ μετῳκίσθη ἑκάστη τῶν πόλεων αὐτῆς, καὶ τίνες οἱ Τζάκωνες, καὶ πότε ἔκτισαν ἡ Μονεμβασία, καὶ πότε οἱ Ἄβαρες κατεπολεμήθησαν καὶ ἐχριστιάνισαν, καὶ αἱ πόλεις τῆς Πελοποννήσου αὖθις ἀνηγέρθησαν, καὶ ἡ Πάτραι πόλις εἰς Μητρόπολιν ἐτιμήθη.

Ἐπὶ Μαυρικίου οἱ Ἄβαρες, οἵτινες καὶ Σθλαβῖνοι τότε ἐλέγοντο, Θράκην καὶ Μακεδονίαν καὶ Ἰλλυρικὸν ληϊσάμενοι, ἐκυρίευσαν τῆς Πελοποννήσου, ὅθεν μετῳκίσθη Πάτρα μὲν εἰς Καλάβρειαν, Ἀργεῖοι δὲ εἰς Ὀρόβην τὴν Νῆσον, οἱ Κορίνθιοι εἰς Αἴγιναν, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων τινὲς μὲν εἰς Σικελίαν, τινὲς δὲ εἰς Δέμβραν, ἥτις καὶ Μαίνη ἐγχωρίως καλεῖται, ἕτεροι δὲ τὴν Μονεμβασίαν ᾠκοδόμησαν μὴ οὖσαν πρότερον, καὶ ἄλλοι εἰς στενωποὺς τόπους μετοικήσαντες Τζάκωνες ἀντὶ Λακώνων ἤκουσαν. ἔμειναν δὲ οἱ Ἄβαρες ἐξουσιάζοντες τῆς Πελοποννήσου ἔτη διακόσια δεκαπέντε, ἀπὸ τοῦ ἕκτου ἔτους Μαυρικίου δηλονότι ἕως τετάρτου ἔτους τοῦ Νικηφόρου τούτου, ὑφ' οὗ κατεπολεμήθησαν, καὶ βαπτισθέντες ἐχριστιάνισαν, καὶ αἱ κατασκαφεῖσαι πόλεις ἀνηγέρθησαν, ὅθεν καὶ οἱ Πατρεῖς ἐπανελθόντες ἀπὸ Καλαβρείας μετὰ καὶ τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῶν Ἀθανασίου, ἀνεκαίνισαν τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ ἐπανελθεῖν αὐτοὺς, χάριν τῆς πρὸς αὐτοὺς τιμῆς, ἡ Ἐπισκοπὴ Πατρῶν εἰς Μητρόπολιν ἐτιμήθη· πατριαρχοῦντος Ταρασίου, καὶ ἐδόθησαν αὐτῇ καὶ Ἐπισκοπαὶ τρεῖς, Λακεδαίμων, Κορώνη καὶ Μεθώνη. σημείωσαι δεύτερον τινά, πρῶτον, ὅτι ἡ Λακεδαίμων κατασκαφεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀβάρων, καὶ ἀνεγερθεῖσα τότε, κατῳκίσθη ὑπὸ συμμίκτων, Καβείρων, Θρακῶν καὶ Ἀρμενίων. δεύτερον, ὅτι οἱ Ἀρκάδες τὴν τραχεῖαν τῆς Πελοποννήσου οἰκοῦντες, οὐχ ὑπετάγησαν τοῖς Ἀβάροις. ἐπὶ δὲ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἦλθον οὗτοι εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέσβεις, ἔχοντες κόμας μακρὰς καὶ πεπλεγμένας, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἦν ὁμοία τῇ τῶν Οὔγγρων, καὶ γὰρ οἱ Οὖγγροι Ἄβαρες.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Εʹ.

Περὶ τῆς Πατριαρχείας Νικηφόρου μετὰ τὴν κοίμησιν Ταρασίου, καὶ σχίσματος τοῦ λαοῦ διὰ Πλάτωνος καὶ Θεοδώρου Στουδίων κατὰ Νικηφόρου, ὡς ἐκ κοσμικοῦ Πατριαρχεύσαντος, καὶ Ἰωσὴφ τὸν στεφανώσαντα Κωνσταντῖνον τὸν Βασιλέα συγχωρήσαντος, καὶ τῆς ἐξορίας αὐτῶν.

Ἀπέθανεν ὁ πάνσοφος καὶ Τρισάγιος Ταράσιος, ὡς αὐτὸν ὀνομάζει ὁ Μοναχὸς Ἰγνάτιος, καὶ τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα ἐχειροτονήθη ὁ Νικηφόρος Πατριάρχης, ὅστις ὅτι ἦν κοσμικὸς εἰς τὸ ὀφφίκιον Ἀσηκρῆτις, οὐκ ἐστέρχθη ὑπὸ τοῦ ὁσίου Πλάτωνος καὶ Θεοδώρου Ἡγουμένου τῶν Στουδίων, ὅθεν συνέβη σχίσμα εἰς τὸν λαὸν, διότι ἀπῆλθεν εἰς τὸ Μοναστήριον ὡς δόκιμος, καὶ ἐλογίζετο κατηχούμενος παρὰ τοῖς Μοναχοῖς, ὅθεν τοῖς Ἡγουμένοις ἐφαίνετο δυσάρεστον τὸ εὐθὺς αὐτὸν πατριαρχεῦσαι, καίπερ ὄντα θεοχαρίτωτον καὶ λίαν ἐνάρετον καὶ ἐπιστημονικώτατον. εἶτα Ἰωσὴφ τῷ ἱερεῖ τῷ στεφανώσαντι τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ προκαθαιρεθέντι ὑπὸ τοῦ Ταρασίου, συνεχώρησεν ὁ Νικηφόρος τῷ λόγῳ Νικηφόρου τοῦ Βασιλέως. διεφέροντο οὖν καὶ περὶ τούτου τῷ Πατριάρχῃ οἱ εἰρημένοι, καὶ Ἰωσὴφ ὁ Θεσσαλονίκης. ἡμάρτανον ὅμως, ὅτι τὸ μὲν γεγονέναι ἀπὸ κοσμικοῦ τὸν Νικηφόρον Πατριάρχην, οὐκ ἦν ἀνόμημα,

ὅτι

ὅτι ἐγένετο τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ ὁ Νεκτάριος καὶ Ταράσιος Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων, καὶ ὁ Ἐφραὶμ Ἀντιοχείας, τὸ δὲ διὰ τὸ θηλειῶδες τοῦ Νικηφόρου συγχωρῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ τοῦτο οὐκ ἦν ἀσυνήθες, ὅτι οὕτως ἐκυβέρνησεν ὁ Ἐπιφάνιος τὴν Εὐδοκίαν, καὶ ὁ Ταράσιος τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ Ἀκάκιος καὶ Εὐθύμιος καὶ Μακεδόνιος Ζήνωνα καὶ Ἀναστάσιον, καὶ Γρηγόριος ὁ Διάλογος πολλοὺς, ὡς εἴρηται ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ. ὁ οὖν Βασιλεὺς Σύνοδον ἀθροίσας ἐδίωξε τῆς πόλεως καὶ τῆς Μονῆς τὸν Θεόδωρον, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν τοιούτους εἰς Θεσσαλονίκην, ὁ δὲ Ζωναρᾶς προσίθησιν, ὅτι ὑπὸ καινοδοξίας ἐκινοῦντο Πλάτων καὶ ὁ Θεόδωρος, ἢ ἐμάχοντο Νικηφόρῳ, καθότι ἐβούλοντο ἐξουσιάσαι τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πατριαρχεῦσαι. ῥητέον ὅμως περὶ αὐτῶν, ὅτι ἐάν τις ἁπλῶς ἱερεῖ τινὶ προσκρούσῃ ἔχει κρίμα, πηλίκον τὸ τοιούτοις Ἀρχιερεῦσιν ἀντιφέρεσθαι, καὶ μάλιστα Ἀρχιερέων Ἀρχιερεῦσι, καὶ ταῦτα τοὺς ἐρίζοντας εἶναι Μοναχοὺς, οἷς εἴρηται, οὐκ ἔξεστί σοι τὰ τῶν Ἀρχιερέων ἐξετάζειν, ἐπειδὴ οὐκ ἐδόθη σοι προστάσσειν, ἀλλὰ ὑποτάσσεσθαι. ὅμως εἰ καὶ ἐφάνη ὅτι ἔπεσον, πλὴν εὐθὺς ἐξηγέρθησαν, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἀπὸ τῆς ἐξορίας εἶχον στερεὰν ἀγάπην μετὰ τοῦ ἱεροῦ Νικηφόρου, περὶ αὐτῶν γὰρ εἴρηται, Ὅταν πέσῃ, οὐ καταῤῥαχθήσεται, ὅτι Κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ. σημείωσαι ὅτι οὐκ ἦν ἐπαινετὸν οὐδὲ ἐκεῖνο τοῦ Στουδίτου, ὅτι κατεγίνωσκε τῆς ἑβδόμης Συνόδου διότι ἐδέξατο τοὺς Εἰκονομάχους Ἀρχιερεῖς. οὐ γὰρ ἐξῆν τῷ Πρεσβυτέρῳ ἐξετάζειν καὶ κρίνειν τὴν Οἰκουμενικὴν νόμιμον Σύνοδον, ἧς οὐδὲν ἀνώτερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἧς ἐξεταστὴς ἐστὶν οὐδείς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Περὶ βασιλείας Μιχαὴλ Κουροπαλάτου, ἐφ᾽ οὗ πρώτως ἰδιόχειρον περὶ τῆς πίστεως ὁ Πατριάρχης ᾔτησε, καὶ ἐπανακλήσεως ἀπὸ τῆς ἐξορίας Θεοδώρου Στουδίτου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ περὶ τοῦ εἰ χρὴ διωγμὸν κινεῖν κατὰ τῶν Αἱρετικῶν, καὶ περὶ τοῦ μνημοσύνου Ταρασίου ὑπὸ τῆς Βασιλίδος Προκοπίας.

Ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τετάρτῳ κατὰ τὸν Θεοφάνη ἐστέφθη Βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ Κουροπαλάτης, ἀφ᾽ οὗ πρῶτον ἀπήτησεν ὁ Νικηφόρος ἰδιόχειρον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ ἵνα φυλάξῃ καθαρὰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀπὸ αἱμάτων Χριστιανῶν, καὶ οἱ τῶν ἀνθρώπων ἱερωμένοι ἢ Μοναχοὶ, καὶ ὅλως οἱ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου μὴ ἐπηρεάζωνται παρ᾽ αὐτοῦ. ἔφερε δὲ ὁ Μιχαὴλ τὸν Στουδίτην καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐξορίας, καὶ παρακαλῶν τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς δυναμένους, εἰρήνευσε καὶ τοὺς τρεῖς, λέγει ὁ Θεοφάνης. ἦν δὲ ὁ Βασιλεὺς ἀστεῖος, ἐλεύθερος καὶ ἐλεήμων, ἔφερε πολυτελῆ καὶ διάλιθον κόσμον εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν. ζήλῳ δὲ Θεοῦ ὁδηγηθεὶς, καὶ εἰσηγήσει Νικηφόρου τοῦ Πατριάρχου καί τινων θεοφιλῶν, ἠβουλήθη κινῆσαι διωγμὸν κατὰ τῶν Μανιχαίων, οἵτινες καὶ Παυλικιανοὶ καὶ Ἀθιγγανοὶ καλοῦνται, κατοικοῦντες εἰς Λυκαονίαν, Φρυγίαν καὶ ἄλλους τόπους τῆς Ἀσίας, ἀλλ᾽ ἐκωλύθη ὑπό τινων, λεγόντων, ὅτι οὐ δεῖ τὸν Πατριάρχην συγχωρεῖν περὶ θανάτου καὶ αὐτῶν τῶν ἀσεβῶν, ὅμως κακῶς ἔλεγον, ὅτι καὶ Πέτρος ἀπέκτεινεν Ἀνανίαν καὶ Σαπφείραν, καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγεν, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι εἰσὶ θανάτου, καὶ τοῦ Νηστευτοῦ εἰσηγήσεσιν ἀπέκτεινεν ὁ Μαυρίκιος τὸν Λεκανομάντιν Παυλῖνον, ἴδε καὶ τὴν ἐπιστολὴν Συμεὼν τοῦ στυλίτου πρὸς τὸν Βασιλέα Ἰουστῖνον, κειμένην πράξει πέμπτῃ τῆς ἑβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. τοῖς γὰρ πολιτικοῖς οὐ δεῖ συναινεῖν, ἢ συναναστρέφεσθαι τὸν Ἀρχιερέα ἁπλῶς, τῷ δὲ τοιούτῳ τῶν σεσαρκωμένων δαιμόνων θανάτῳ οὐδὲν τὸ κωλύον συγχωρεῖν, ἢ κἂν μὴ ἐμποδίζειν τὸ ἐπιχείρημα. ἠβουλήθησαν δέ τινες, ἀντιποιούμενοι τῶν Ἀθιγγάνων καὶ Παυλικιανῶν Γοήτων, κλέψαι τοὺς υἱοὺς τοῦ Καβαλλίνου, ὄντας περιωρισμένους εἰς τὴν Νῆσον τοῦ Ἀντιγόνου, καὶ βασιλεῦσαι αὐτοὺς, καὶ συστῆσαι πάλιν τὴν Εἰκονομαχίαν. ἀλλ᾽ ὁ Μιχαὴλ ἐκυβέρνησε, καὶ τῶν κακοτρόπων τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξώρισε. ποιήσασα δὲ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἁγίου Ταρασίου ἡ Βασίλισσα Προκοπία, ἐννενήκοντα λιτρῶν ἀργυροπελατῶν τὸν τάφον αὐτοῦ ἠμφιάσατο.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Περὶ διαλύσεως τῶν ἐπὶ Θεοδοσίου Ἀδραμυττηνοῦ γεγονημένων σπονδῶν μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Βουλγάρων ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Μιχαὴλ, καὶ τῶν ἀκολουθησάντων πολέμων.

Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Ἀδραμυττηνοῦ καὶ Γερμανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου ἐγένοντο σπονδαὶ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων, ἦν δὲ εἰς τὰς συνθήκας αὐτῶν δίδοσθαι ὀπίσω καὶ τοὺς φυγάδας ἑκατέρων τῶν μερῶν. ἐζήτει οὖν ὁ Βούλγαρος Κροῦμος καὶ ἐπὶ Μιχαὴλ ἵνα γένηται ἡ αὐτὴ ἀγάπη, ἢ ἵνα κινήσῃ πόλεμον. καὶ ὁ μὲν Πατριάρχης καί τινες τῶν Ἀρχιερέων ἠσπάζοντο τὴν εἰρήνην, οἱ δὲ κακόβουλοι, ἤτοι οἱ περὶ τὸν Βασιλέα κατὰ τὸν Ζωναρᾶν μετὰ τοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου ἐκώλυον, καθότι λέγει ὁ Χριστὸς τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλλω ἔξω, κακῶς λέγοντες, πρῶτον, ὅτι ἡμεῖς οὐδένα πρόσφυγα ἐδίδομεν εἰ δυνάμεθα

φυλάξαι

φυλάξαι αὐτὸν καὶ ἔχειν εἰρήνην. δεύτερον, εἰσὶ πρόσφυγες, ἀλλὰ λίαν ὀλίγοι, ἀναγκαιότερον δὲ πραγματεύεσθαι τὴν τῶν πλειόνων καὶ ὁμοφρόνων, ἢ εἰς ἀλλήλοις πλουτεῖν, φίλον γὰρ Θεῷ πολλοὺς ἢ ὀλίγους σώζεσθαι. εἶτα ὁ πρὸς τοὺς οἰκείους ἀπερινοήτως διακείμενος, ἐστὶ κατὰ Παῦλον ἀπίστου χείρων, πλὴν δὲ καὶ τὸ, Μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός; ἢ δῆθεν οἱ τοιοῦτοι Παύλου καὶ Γερμανοῦ τοῦ Πατριάρχου σοφώτεροι; ἴσχυσαν ὅμως οἱ κακόβουλοι, καὶ ἠκολούθησαν πόλεμοι καὶ φθοραὶ καὶ ἀφανισμοὶ οὐ πόλεων καὶ κωμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἐπαρχιῶν μεγάλων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Περὶ τῆς μάχης Μωαμὲτ μετὰ τοῦ πατραδέλφου αὐτοῦ Ἀβδελᾶ ἕνεκεν τῆς ἀρχῆς, καὶ τῶν συμβάντων μυρίων κακῶν ἐν Παλαιστίνῃ, Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, καὶ τῆς φυγῆς ἐκεῖθεν τῶν Μοναχῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ οὗ ἔτυχον ἐλέους παρὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Πατριάρχου.

Θανόντος τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀράβων Ἀαρὼν εἰς τὸ Χωρασὰν κατὰ τὸν Θεοφάνην, καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀαρὼν Μωαμὲτ καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ Ἀβδελᾶ μαχομένων περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ συμβάντων ἐμφυλίων πολέμων, συνέβησαν μυρία κακὰ εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐπὶ Νικηφόρου δηλονότι, καὶ πολλοὶ ἔφυγον ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Κύπρον ἵνα ἀναχωρήσωσιν ὁπωσδήποτε ἀπὸ τῆς ἀμέτρου κακουργίας τῶν Ἀράβων, διότι μὴ ὄντος τινὸς προεστῶτος διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν μάχας καὶ σφαγὰς εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου, ἐγίνοντο ἁρπαγαί, φόνοι, παιδοφθορίαι καὶ ἄλλα μυρία θεοστυγῆ ἔργα, ἀλλὰ καὶ τὰ σεβάσμια προσκυνήματα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ ἐβεβηλώθησαν, ναὶ δὴ καὶ τὰ σεπτὰ Μοναστήρια τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος καὶ Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, καὶ τὰ Κοινόβια Θεοδοσίου καὶ Εὐθυμίου, καὶ τὰ λοιπὰ Μοναστήρια καὶ Ἐκκλησίαι, ἅπερ ἦσαν εἰς τὴν ἔρημον κατηρημώθησαν. πολλοὶ ἔπαθον καὶ ἀνέκαστα βάσανα διὰ τὴν εὐσέβειαν μέχρις αἵματος μαρτυρήσαντες, οὐκ ὀλίγοι δὲ τούτων ἀπέρασαν καὶ ἦλθον εἰς τὸν φιλόχριστον Βασιλέα Μιχαὴλ τὸν Κουροπαλάτην, καὶ τὸν ἁγιώτατον Πατριάρχην Νικηφόρον χάριν μικροῦ ἐλέους, οὗ καὶ ἐπέτυχον, καὶ γὰρ καὶ ἔλεος αὐτοῖς ἔδωκε, καὶ Μοναστήρια εἰς κατοικίαν ἄλλα, καὶ ὅσοι ἀπέμειναν εἰς τὴν Κύπρον, ἔλαβον ἀνὰ ἓν χρυσοῦν τάλαντον ἕκαστος αὐτῶν, γράφει ὁ Θεοφάνης εἰς τὸ χρονικὸν αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ Λέοντος Πάπα τοῦ τρίτου, καὶ ὧν ἔπαθεν ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ ὡς ἐνήργησεν ἀποστασίας Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν ἑσπερίων μερῶν κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς πρὸς τοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως Αὐτοκράτορας ὑπακοῆς, στέψας Κάρολον Ῥῆγα Φράντζας εἰς Βασιλέα Ῥώμης.

Ἐκοιμήθη ὁ ἐπὶ τῆς ἑβδόμης Συνόδου Ἀδριανὸς, καὶ ἐγένετο Πάπας Λέων ὁ τρίτος, ὅστις ἐπαινεῖται ὡς ὢν ὀρθόδοξος, ἀλλ' ὅμως ἔπεσεν εἰς πάθος ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐκεῖνος μὲν ἴσως ἄλλως καὶ δι' ἄλλον τρόπον ἤρξατο, εἰς κακὸν δὲ αἴτιον ἐτελεύτησεν. ὁ μὲν οὖν δεύτερος Γρηγόριος ἀφορμῇ τῇ πρὸς τὸν Ἴσαυρον ἤρξατο ἀποστερεῖν τοὺς φόρους τῶν Αὐτοκρατόρων Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἰδιοποιεῖσθαι τὴν Ἰταλίαν, λέγει γὰρ ὁ Θεοφάνης, ὅτι ὁ Γερμανὸς, ἤτοι ὁ ἅγιος Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης οὐ θελομαχῶν πρὸς Λέοντα τὸν Ἴσαυρον καὶ τοὺς αὐτοῦ ὑπασπιστὰς ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὁ δὲ Ῥώμης Λέων ἀπέστησε Ῥώμην καὶ Ἰταλίαν καὶ τὰ ἑσπέρια μέρη τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ὑπακοῆς τοῦ Λέοντος, καὶ δὴ καὶ πολέμους ἐκίνησεν, ὥστε εἰς τὴν Ῥάβενναν γενέσθαι πολλοὺς φόνους ἀναμεταξὺ τοῦ μέρους τοῦ Πάπα καὶ τοῦ μέρους τῶν Βασιλέων, ὅτε καὶ Παῦλος ὁ Ἔξαρχος ἀπεκτάνθη, κατ' ὀλίγον δὲ τὸ κακὸν ἐκορυφώθη τῆς ἀποστασίας εἰς τὸν παρόντα Λέοντα. λέγει ὁ Πλάτινας ὅτι οὗτος ὁ Λέων προσεκαλέσατο κατὰ τῶν Λογγιβάρδων ἐνοχλούντων τὴν Ῥώμην τὸν Ῥῆγα τῆς Φράντζας, ἀφεὶς τὴν βοήθειαν τῶν Βασιλέων Κωνσταντινουπόλεως. δῆλον δὲ, ὅτι οἱ Φράγγοι καταπολεμήσαντες τοὺς Λογγιβάρδους, ἐκυρίευσαν τῆς Ἰταλίας καὶ ἄκοντος τοῦ Πάπα. τί τὸ μετὰ ταῦτα; λέγει ὁ Ζωναρᾶς, ὅτι οἱ προσήκοντες τῷ πρὸ τοῦ Λέοντος Πάπᾳ Ἀδριανῷ τὸν Λέοντα τυφλῶσαι ἐσπούδασαν, ὁ δὲ Καρόλῳ προσρυεὶς, αὐτῷ τὴν Ῥώμην ἀποκατέστησεν. ὁ δὲ Θεοφάνης ἄλλως ἱστορεῖ, λέγει γὰρ ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἀδριανοῦ κρατήσαντες τὸν Πάπαν Λέοντα, ἐξετύφλωσαν αὐτὸν, ἀλλ' οὐ τελείως, οἱ γὰρ τυφλοῦντες αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθησαν ἐπ' αὐτῷ, ὁ δὲ προσφυγὼν τῷ Ῥηγὶ τῶν Φράγγων Καρόλῳ, ἠμύνατο τοὺς ἐχθροὺς σφοδρῶς, καὶ

πάλιν ἀποκατέστησαν αὐτὸν ὁ Ρῆξ εἰς τὸν ἴδιον θρόνον, γενομένης τῆς Ρώμης ἀπ' ἐκείνου καιροῦ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Φράγγων, ὁ δὲ Λέων Κάρολον ἀμειβόμενος, ἔστεψεν εἰς Βασιλέα Ρωμαίων, ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Πέτρου χρίσας. οἱ νεώτεροι ὅμως τῶν Λατίνων ἱστοροῦσιν, ὡς Πασχάλης τις Πριμμικήριος καὶ Πρεσβύτερός τις ὀνόματι Καμπούλης μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν συλλαβόντες τὸν Λέοντα, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν ἱερατικὴν στολὴν, εἶτα αὐτὸν ἔδειραν, ἔπειτα δήσαντες ἀπέκλεισαν αὐτὸν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Ἐράσμου. αὐτὸς δὲ χρησάμενος Βουιγίλιον Δουκασπολέτου, διαδιδράσκει εἰς Φράντζαν εἰς τὸν Ρῆγα Κάρολον, ἀπῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐνάγοντες ζητοῦντες κρίσιν μετ' αὐτοῦ τοῦ Λέοντος, ὁ δὲ Κάρολος λαβὼν πολλοὺς τόπους ἀπὸ τῶν Δυτικῶν Ἡγεμόνων νόμῳ πολέμου, καὶ ἐλθὼν εἰς γνώμην, ὥστε καλεῖσθαι Αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως, χρώμενος τῇ ἐξουσίᾳ ἣν ἐνόμισεν ἔχειν, τὴν αὐτοκρατορικὴν δηλονότι, ἔπεμψε τὸν Λέοντα εἰς τὴν Ρώμην, παραγγείλας καὶ τοῖς κατ' αὐτοῦ λέγουσιν εὑρεθῆναι ἐκεῖσε, ἵνα αὐτοὺς κρίνῃ, ἀπερχόμενος καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε. μετὰ ἡμέρας ἱκανὰς λοιπὸν ἀπελθόντος τοῦ Καρόλου εἰς Ρώμην, καὶ βουληθέντες θεωρῆσαι τὴν κρίσιν, ὁ Λέων ἰδὼν ὅτι ἔπαυσεν ἡ παρουσία τοῦ Καρόλου τὴν ὁρμὴν τῶν αὐτῷ ἀντικειμένων, ἀπέβαλε τὸ εἶναι κριτὴν αὐτοῦ τὸν Κάρολον, καὶ ἐνήργησεν εἰπεῖν τοὺς περὶ αὐτὸν ὅτι λαϊκὸς ἱερωμένον οὐ κρίνει, καὶ μάλιστα ὅτι ὁ πρῶτος θρόνος ὑπ' οὐδενὸς κρίνεται, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ ὅλοι κρίνονται. καὶ ἐπειδὴ ὁ Κάρολος ἐσιώπησε τοῦ λοιποῦ, ὁ Λέων συνεργήσας τῇ τυραννικῇ γνώμῃ τοῦ Καρόλου, ἔστεψεν αὐτὸν τὸν Κάρολον τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστουγέννων εἰς τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου Βασιλέα, καὶ ἐπολυχρόνισαν αὐτὸν οἱ παρόντες ὡς Βασιλέα τῆς Δύσεως. τοῦτο φησὶ καὶ ὁ Ζωναρᾶς, ὅτι Κάρολος παρὰ τοῦ Λέοντος Βασιλεὺς Ρώμης ἀνηγορεύθη. ὁ ἅγιος Νικηφόρος ὅμως γράφων πρὸς τοῦτον τὸν Λέοντα λέγει, ὅτι ὁ Λέων ἀκουσίως ἔχρισε τὸν Κάρολον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τοῦ δι' ὑπεράσπισιν τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κατὰ παπιστὰς ὅρκου τοῦ Καρόλου, καὶ ἀπαριθμήσεως ὧν ὁ Λέων κατορθῶσαι ἐβούλετο ἐκ ταύτης τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ ὧν αἰτήσαντι τῷ Λέοντι προνομίων τῶν τῷ Βενεδίκτῳ ὑπὸ τοῦ Πωγωνάτου δοθέντων ὁ Κάρολος οὐκ ἔδωκε, δι' ἃ πόλεμοι, φόνοι καὶ καύσεις οὔτε Ρηξὶ καὶ ἔθνεσιν ἠκολούθησαν.

Ὤμοσεν ὁ Κάρολος (λέγουσιν οἱ παπισταὶ) τοιοῦτον ὅρκον, Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ὑπόσχομαι ἐγὼ ὁ Κάρολος ὁ Αὐτοκράτωρ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πέτρου διηνεκῶς ὑπερασπίζεσθαι καὶ ὑπερμαχεῖν τῆς ἁγίας Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας εἰς πᾶσαν χρείαν καὶ ἀνάγκην. ὡσεὶ ἔλεγε βοηθεῖν οὐ τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τῇ Ρωμαϊκῇ, ἤγουν βοηθεῖν τῷ Πάπᾳ τῆς Ρώμης φθείρειν τὰ βασιλικὰ σκῆπτρα τῶν Χριστιανῶν, καὶ κατ' ὀλίγον ἐλθεῖν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε γενέσθαι τύραννον τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, παρεξηγεῖσθαι τὴν γραφὴν, μεταβάλλειν τὴν κοινὴν πίστιν, ἀθετεῖν τοὺς Ὅρους τῶν Συνόδων, παρακρούειν τὰς ἑρμηνείας τῶν ἁγίων, ἀλλοιοῦν τὰ ἤθη τῆς Ἐκκλησίας, παρατρέπειν τὰς παραδιδομένας νηστείας, ψηφίζεσθαι ἁγίους, ἐρευνᾶν τὰ ἄγνωστα καὶ Ἀγγέλους, θεολογεῖν ἀριστοτελικῶς, μεταβάλλειν τὰ μυστήρια, συγχωρεῖν τὰ ἀσυγχώρητα, λογίζεσθαι τοὺς ἀδελφοὺς δούλους, ἀλλοιοῦν καιροὺς καὶ χρόνους, εἰσάγειν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μύθους ὡς δόγματα, καὶ ὅλως εἶναι ἕνα φανερὸν ἀποστάτην καὶ φθορέα καὶ σχισματικὸν καὶ τῶν Αἱρετικῶν πατέρα, καὶ ἀφανιστὴν τοῦ γένους τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὡς μίαν κοινὴν πανοῦκλαν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. ἀλλ' ἐψεύσθησαν καὶ οἱ δύο, ὅτι κατ' ὀλίγον ἠβουλήθη ὁ Πάπας γενέσθαι τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐτοκράτωρ. τὰ δὲ προνόμια τὰ δοθέντα μετὰ Πριβιλεγίου ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Πωγωνάτου τῷ ὁσιωτάτῳ Πάπᾳ Βενεδίκτῳ, ἵνα ψηφίζηται καὶ χειροτονῆται δηλαδὴ ὁ Πάπας ὑπὸ τῆς ἰδίας Συνόδου χωρὶς γνώμης τῶν Αὐτοκρατόρων, ἐζήτησεν ἵνα ἔχῃ αὐτὰ ὁ Πάπας. καὶ ὅσοι πόλεμοι καὶ φόνοι καὶ κακὰ γεγόνασιν εἰς τὰ ἔθνη καὶ τοὺς Ρῆγας τῆς Δύσεως τίς διηγήσεται; ὅμως ἐκ τῶν ὀλίγων τῶν ῥηθησομένων οἱ φρόνιμοι γνώσονται τὰ πλείω. τοιαῦται λοιπὸν αἱ συμφωνίαι, ἡ στέψις καὶ οἱ ὅρκοι τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ μεγάλου Καρόλου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ στέψεως τῶν Βασιλέων καὶ προχειρίσεως, καὶ τίς στέφει αὐτοὺς καὶ προχειρίζεται, καὶ ὅτι μῦθος τὸ τοὺς Πάπας Ρώμης στέφειν ἢ προχειρίζεσθαι τοὺς Βασιλεῖς, τὸ δὲ μὴ κρίνεσθαι τοὺς Πάπας Ρώμης ὑπ' οὐδενὸς, ἀντιθεϊσμός.

Στέφουσιν οἱ Πατριάρχαι τοὺς Βασιλεῖς, ἀλλ' οὐκ αὐτοὶ ἐκλέγουσιν, ἀλλ' οὔτε ἐὰν μὴ στέψωσιν, οὐκ εἰσὶν οἱ Βασιλεῖς Βασιλεῖς, μόνον δὲ ὢν ὁ Βασιλεὺς Χριστιανὸς, λαμβάνει τὸ στέμμα ἐκ χειρὸς ἱερατικῆς

χάριν

χάριν εὐλογίας, ἀλλ' οὐχ ὅτι ἐὰν στέψῃ ὁ Πατριάρχης, ἐστὶ Βασιλεύς, ἐὰν δὲ μὴ στέψῃ, οὐκ ἔστιν, ἐπειδὴ καὶ μετὰ Θεὸν τὸν Αὐτοκράτορα στέφει ἡ Σύγκλητος, ὁ Στρατὸς καὶ ἡ μάχαιρα. ποῖος ἔστεψε τὸν Ἰούλιον Καίσαρα καὶ τὸν Ὀκτάβιον καὶ μέγαν Κωνσταντῖνον καὶ τοὺς λοιποὺς τοιούτους Αὐτοκράτορας παρὰ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐβεβαίωσε ποτὲ μὲν ἡ Σύγκλητος, ποτὲ δὲ ὁ Στρατός; τίς τὸν Βασιλέα τῶν Μακεδόνων Ἀλέξανδρον παγκόσμιον ἔστεψε Βασιλέα; ἡ μάχαιρα τῶν Μακεδόνων. διὰ τοῦτο καὶ ὅλοι μεγαλύνονται τοῖς ὀνόμασιν ἅπερ εἶχον οἱ ἀρχαῖοι, εἰ καὶ Εἰδωλολάτραι ἦσαν, Βασιλεύς, Ὕπατος, Καῖσαρ, Αὐτοκράτωρ, Αὔγουστος, Στρατηγός, Δικτάτωρ, Ῥὴξ καὶ τὰ λοιπά. καὶ σύμβολα ἐκεῖνα τὰ τῶν παλαιῶν ἔχουσι, Χλαμίδα, Στέφανον, Διάδημα, Στέμμα καὶ τὰ ὅμοια. μῦθοι λοιπὸν τὰ τοιαῦτα τοῦ Πάπα καὶ τέρατα, στέφοντος Καίσαρας χωρὶς τῆς Ῥώμης, καὶ Πρίντζιπας χωρὶς ἁρμοζούσης Ἐπαρχίας. καὶ Πατριάρχας ἐπισάκτους, καὶ μόνον εἰς τοῦτο ἀληθεύοντος, ὅτι ὡς ψεύστης ψευδῆ προβάλλει, καὶ ὡς κενοῦ ὀνόματος προστάτης κενοὺς ἐξουσιαστὰς ἀποκαθιστᾷ. Ναί, ὅσον χεῖρας ἐπιθεῖναι καὶ ἁγιάσαι, ἔχεις δίκαιον ἄνθρωπε, καθὼς ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλοι τυχὸν Πατριάρχαι, οὐ μὴν καὶ προχειρίζειν, οὐ μὴν καὶ ἀπατᾷν, λέγων ὅτι δύνασαι, καὶ σχίζειν τὴν βασιλείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Σὺ δὲ σημείωσαι πρῶτον, πόθεν ἔχει ὁ Ῥώμης τοιαύτην ἐξουσίαν εἰπεῖν, ὅτι ὁ πρῶτος θρόνος οὐ κρίνεται; ἐπειδὴ καὶ οἱ Πάπαι κρίνονται καθὼς ἡ ἱστορία ἐφανέρωσε πολλάκις καὶ φανερώσει. ὅστις οὐ κρίνεται, ἐστὶν ἀντίθεος, ἐπειδὴ μόνος ὁ Θεὸς ἀναμάρτητος. ὅστις οὐ κρίνεται, ἐστὶ τὸ Θηρίον, περὶ οὗ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, Τίς ὅμοιος τῷ Θηρίῳ; τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου κεφάλαιον ἔσχατον, καὶ βιβλίου ἕκτου κεφάλαιον ἑνδέκατον. δεύτερον, ὅτι ἰδοὺ καὶ πέμπτος τύραννος τοῦ Πάπα τῆς τυραννίδος σύμψηφος, Σύγκλητος, Αὐρηλιανός, Βασιλίσκος, Φωκᾶς, καὶ Κάρολος, τὰ γὰρ παρανόμια εἰς τὴν Ῥώμην ἐγένοντο αἴτια εἰς τὰ μετέπειτα τῆς ἀποστασίας.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Ἀπόδειξις ἐκ τε ἀρχαίων καὶ μεταγενεστέρων Βασιλέων, ὅτι αἱ Βασιλεῖαι ἀπὸ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Συγκλήτου ἔχουσι τὴν ἀρχικὴν σύστασιν, καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ Ῥώμης, καὶ περὶ τοῦ πῶς στέφονται οἱ Βασιλεῖς, καὶ παρὰ τίνων, καὶ ὅτι οἱ Βασιλεῖς βεβαιοῦσι τοὺς Πάπας.

Εἰς ὃ δὲ λέγει ὁ Βελλαρμῖνος, ὅτι ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης ἔκρινε καὶ συνέστησε τὸ βασίλειον τῆς Ἀνατολῆς πρῶτον, καθὼς καὶ ὕστερον τὸ τῆς Δύσεως, ὅθεν καὶ ἐκ τούτων δείκνυται ἡ ἄκρα ὑπεροχὴ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ, ῥητέον ὡς καὶ ἀνωτέρω, ὅτι αἱ βασιλεῖαι ἀπὸ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Συγκλήτου ἔχουσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν σύστασιν, οὐκ ἀπὸ τῆς Πάπα ἢ Πατριάρχου στέψεως, καὶ γὰρ οὐ μόνον αἱρηθεῖσαι πάλαι βασιλεῖαι, ἀλλὰ καὶ αἱ νῦν, Τούρκων, Περσῶν, Ἰνδῶν, Καθόας, Αἰθιόπων, καὶ ἑτέρων ἐθνῶν ἀρχαί, καὶ χωρὶς ἐκλογῶν Παπῶν Αὐτοκρατορίαι καὶ λέγονται καὶ εἰσί, πρῶτον, ὅτι τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον τῆς Ῥώμης ὁ Ἀρχιερεὺς οὐκ ἐποίησε Βασιλέα τῆς Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς, ἀλλ' οἱ πόλεμοι καὶ αἱ νῖκαι τοῦ Βασιλέως, εἶτα μετὰ Κωνσταντῖνον Κωνστάντιος, Ἰουλιανός, Ἰοβιανός, Οὐαλεντιανός, Θεοδόσιος, Ἀρκάδιος, Ὁνώριος, ὑπ' οὐδενὸς γέγραπται ὅτι ἐστέφθησαν. εἰς δὲ τὴν τοῦ Μαρκιανοῦ ἀναγόρευσιν λέγει ὁ Θεοφάνης, ὅτι ἡ Πουλχερία μεταστέλλεται τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Σύγκλητον, καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν Βασιλέα. εἰς μόνην δὲ τὴν ἀνάρρησιν Λέοντος τοῦ μεγάλου λέγει ὁ αὐτός, ὅτι ἐποίησε τὴν στέψιν ὁ Πατριάρχης Ἀνατόλιος, ὅθεν καὶ καθεξῆς ἔστεφον οἱ τοῦ Βυζαντίου Ἐπίσκοποι τοὺς Βασιλεῖς, οὐχ οἱ Ἐπίσκοποι Ῥώμης, ἀλλ' οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Βυζαντίου, ἤδη μέντοιγε προβιβασθέντας. ὅθεν Τιβέριος στέφεται ὑπὸ Εὐτυχίου, Ἰουστῖνος ὑπὸ Ἰωάννου, καὶ Μαυρίκιος ὑπὸ Ἰωάννου, καὶ Ἀρτέμιος ὑπὸ Ἰωάννου καὶ Λέων ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας διὰ Ἀναστασίου, καὶ Ἡράκλειος ὑπὸ Σεργίου, καὶ οἱ λοιποὶ καθεξῆς ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς εἰρημένων Ἐπισκόπων τοῦ Βυζαντίου ἐχρίσθησαν, ὡς ἔοικεν ἕνεκεν δύο τινῶν, ἵνα δηλονότι ἡ ἀνάρρησις γίγνηται μετὰ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὸ δὴ κύριον, ἵνα ζητῶσιν οἱ Πατριάρχαι ἔγγραφον ὁμολογίαν ὑπὸ τῶν χειρομένων Βασιλέων περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὥσπερ καθαρῶς σημειοῖ ὁ Κουροπαλάτης, ὅθεν ὁ Εὐθύμιος ὑπ' Ἀναστασίου τοῦ Δικόρου, ὁ Κυριακὸς ὑπὸ Φωκᾶ τοῦ τυράννου κατὰ τὸν Θεοφάνη, καὶ δὴ καὶ ὁ ἅγιος Νικηφόρος ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου κατὰ Λέοντα τὸν Γραμματικὸν καὶ τὸν Ζωναρᾶν ἔγγραφον λόγον ἀπῄτησαν περὶ τῆς ὀρθοδοξίας, καθὼς ὁ ἅγιος Ταράσιος ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Κουροπαλάτου, οὐ μὴν μόνοι οἱ Πατριάρχαι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τινὲς ἐκ τῶν τοιούτων τοιοῦτον λόγον ἀπῄτουν. ὅθεν ὁ Γρηγορᾶς λέγει εἰς τὸ τέταρτον βιβλίον τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Ἀνδρόνικος τῷ ἰδίῳ πατρὶ ὄμνυσι φυλάξαι ἀπαρασάλευτον τὴν εὐσέβειαν. δεύτερον, ὅτι καὶ οἱ Χριστιανοὶ Βασιλεῖς τῆς Δύσεως ἀπὸ Κώνστα καὶ Κώνσταντος ἕως Αὐγουστοπούλου Αὐτοκράτορες ἤδη ὄντες, εἰς Δύσιν ἀπ' Ἀνατολῆς ἀπῆλθον, καὶ μὴ στεφθέντες ὑπὸ τοῦ Ῥώμης ἦσαν τῆς Δύσεως Αὐτοκράτορες. τρίτον, βοῶσιν οἱ ἱστορικοὶ ὅτι τοὺς Πάπας γινομένους, χρεία ἦν ἵνα βεβαιώσωσιν οἱ Αὐτοκράτορες, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίῳ ὀκτῷ, κεφαλαίῳ τρίτῳ. οὐδεὶς ὅμως εἶπεν, ὅτι τοὺς τοιούτους Βασιλεῖς ἀνάγκη ἦν, ἢ χρεία ἵνα βεβαιώσωσιν οἱ Πάπαι. τέταρτον, ὅτι οὐ μόνον οἱ Πατριάρχαι

τριάρχαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Βασιλεῖς μετὰ Ἀνατόλιον καὶ Λέοντα ἔστεψαν Βασιλεῖς τοὺς οἰκείους. ὅθεν κατὰ τὸν Θεοφάνη Λέων ὁ μέγας τὸν ἔγγονον αὐτοῦ Λέοντα ἔστεψε· καὶ οὗτος ὁ Λέων τὸν ἴδιον πατέρα Ζήνωνα στέψας, μόνος ἔθετο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ Διάδημα, καὶ ὁ Ἡράκλειος μόνος Ἡρακλωνᾶν καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τῷ βασιλικῷ Διαδήματι τεταινίωκεν, ὁ Πωγωνάτος ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐφόρεσε τὸ Διάδημα, ὁ Ῥινότμητος Θεοδώραν καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ τῷ τῆς Βασιλείας ἀξιώσας ὀνόματι, ἄμφω ἔστεψε, καὶ Λέων ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας τὸν Κωνσταντῖνον, εἰπών, Ἀδελφοὶ τὴν αἴτησιν ὑμῶν πληρῶ, καὶ δωροῦμαι ὑμῖν τὸν υἱόν μου εἰς Βασιλέα, καὶ κατὰ τὸν Ζωναρᾶν Ἰουστῖνος ὁ Θρᾷξ μεταπέμπεται τοὺς ἐν τέλει, καὶ Βασιλέα τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰουστινιανὸν ἀναδείκνυσιν, αὐτὸς τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ περιθεὶς τὸ Διάδημα. πέμπτον, ποίῳ τρόπῳ ἔστεφον οἱ Βασιλεῖς, καὶ ποίῳ οἱ Πατριάρχαι, μαρτυρεῖ τοῦτο ὁ Θεοφάνης εἰς τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Καβαλλίνου, λέγων, Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Πάσχα ἐστέφθη Κωνσταντῖνος ὑπὸ Λέοντος τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, τοῦ μακαρίτου Γερμανοῦ Πατριάρχου ποιήσαντος τὰς προσυνήθεις Εὐχάς. καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Κοπρωνύμου Λέων ἔστεψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον, ποιήσαντος τοῦ Πατριάρχου Εὐχήν. ὥστε τῶν Πατριαρχῶν ἐστὶ μόνον τὸ χρίειν καὶ εὔχεσθαι, οὐ μὴν καὶ προβάλλειν Βασιλεῖς. ἴδε καὶ τὸν Κουροπαλάτην κεφαλαίῳ ἑπτακαιδεκάτῳ λέγοντα, Εἰ ἔχει Βασιλεὺς Βασιλέα πατέρα, ἐκεῖνος καὶ ὁ Πατριάρχης λαβόντες τὸ στέμμα ἐπιτιθέασι τῇ κεφαλῇ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐκφωνεῖ ὁ Πατριάρχης τό, Ἄξιος. εἰ δὲ μή, μόνος ὁ Πατριάρχης ἐπιτίθησι. καὶ ὀκτωκαιδεκάτῳ, Ὁ Πατριάρχης χρίων τῷ μύρῳ, λέγει, Ἄξιος, εἶτα τοῦτο οἱ ψάλται, ἔπειτα ἅπας ὁ λαός. καὶ πρῶτον εὐφημοῦσι καὶ ἐπὶ ἀσπίδος καθίζουσιν ὅ,τε πατὴρ καὶ ὁ Πατριάρχης, καὶ οἱ παρευρισκόμενοι ἐγκριτώτεροι τῶν Ἀρχιερέων. ἔτι, οὐ μόνον Βασιλεῖς προβάλλουσι τοὺς Βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ ἡ Σύγκλητος καὶ ὁ Στρατός, ὅθεν ὁ Ζωναρᾶς λέγει, ὅτι ἐν τῇ κατὰ Ἰουστινιανοῦ στάσει ὁ λαὸς Ὑπάτιον ἐπὶ ἀσπίδος μετάρσιον ἄραντες, ἀναγορεύουσι Βασιλέα. καὶ ὁ Θεοφάνης, ὅτι ἐπὶ Μαυρικίου τὰ πλήθη συναθροισθέντα, φωναῖς ἐπὶ ἀσπίδος ὑψώσαντες, ἐφήμισαν Ἔξαρχον. καὶ Μιχαὴλ τὸν Κουροπαλάτην ἡ Σύγκλητος προεβίβασεν, ὡς ὁ Θεοφάνης φησί. καὶ Γρηγορᾶς βιβλίῳ τετάρτῳ λέγει, Ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἐνταῦθα περὶ τὴν Μαγνησίαν καθίσαντες Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον, ἀναγορεύουσι Βασιλέα οἱ δόξῃ καὶ γένει προύχοντες. εἰ δὲ καὶ πλείονα παραδείγματα θέλεις, ἴδε τοὺς ἱστορικούς, καὶ μάθε καὶ ἐκ τούτων πάντων ὅτι ὁ Πάπας οὐκ ἔχει δύναμιν προβάλλειν Βασιλεῖς, ὅθεν καὶ ἡ στέψις τοῦ Καρόλου παρὰ Λέοντος ἦν πρὸς χάριν, καὶ δι' ἀνάγκην ἣν εἶχεν ὁ Λέων, ἢ ὑπὸ βίας τοῦ Καρόλου, ὡς λέγει ὁ ἅγιος Νικηφόρος, γράφων τῷ Πάπᾳ Λέοντι τὴν ἐνθρονιαστικὴν αὐτοῦ, ὅθεν καὶ βίαιος καὶ τυραννικὴ ἐγένετο, καὶ μάλιστα κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, ἵνα σχισθῇ ἡ Βασιλεία, καὶ ἀκολούθως καὶ ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἦν ὁ Πάπας οὐκ αἴτιος τινὶ Βασιλείας, ἀλλὰ αἴτιος ἀπωλείας εἰς τὸ γένος τῶν ὀρθοδόξων. οὐκ εἶχεν ὅμως ὁ Λέων γνώμην ἵνα ᾖ Αὐτοκράτωρ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐκείνην εἶχε περὶ αὐτοῦ, ἣν εἶχον καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ Πάπαι, οἵτινες ἐγράφοντο δοῦλοι εἰς τοὺς Αὐτοκράτορας.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Ἐπιχείρημα Βελλαρμίνου εἰς ἓξ τὸ δικαίωμα τῆς βασιλείας διαιροῦντος, καὶ τῷ Ῥώμης τὴν ἐξουσίαν τοῦ βάλλειν καὶ καταβάλλειν Βασιλεῖς ὡς καθόλου προεστῶτι τῆς Ἐκκλησίας πάσης διδόντος.

Ἀλλὰ φησὶν ὁ αὐτός, ἤτοι ὁ Βελλαρμῖνος, Ἡ Βασιλεία, ἤτοι τὸ δικαίωμα τῆς βασιλείας γίνεται ἢ Νόμῳ πολέμου, ἢ ἁπλῶς παρὰ Θεοῦ, ἢ διαδοχῇ κληρονομίας, ἢ χάριτι τοῦ ἔχοντος τὴν βασιλείαν, ἢ ἐκλογῇ τοῦ πλήθους, ἢ παρὰ τοῦ Πάπα. ὁ οὖν Κάρολος κατ' οὐδένα τρόπον τῶν προτέρων εἰρημένων ἔλαβε τὴν ἀξίαν τῆς αὐτοκρατορίας, ἄρα ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ Πάπα, ἐπειδὴ ὁ Πάπας ἐστὶ πάσης τῆς Ἐκκλησίας πατήρ, ποιμήν, καὶ προεστώς, καὶ λοιπὸν δείκνυται λαμπρῶς ἐκ τούτου ὅτι ἐστὶ πατήρ, ποιμὴν καὶ προεστὼς Βασιλέων καὶ Αὐτοκρατόρων, καὶ οὐ μόνον αὐτοὺς προβάλλειν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν αὐτῷ φανῇ εὔλογον, ἀποβάλλειν αὐτοὺς τῆς βασιλείας, καὶ μάρτυρες τὰ πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας γράμματα τῶν Παπῶν καὶ τὰ τῶν Αὐτοκρατόρων πρὸς τοὺς Πάπας, καὶ μάλιστα πολλῶν ὄντων Αὐτοκρατόρων ἐχθρῶν τῶν Παπῶν.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Ϛ΄.

Ἀναίρεσις τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ Βελλαρμίνου κατὰ ἕνδεκα τρόπους, καθ' οὓς ὁ Πάπας οὔτε βάλλει οὔτε ἐκβάλλει Βασιλεῖς, οὔτε τὴν Ῥωμαίων Βασιλείαν μεταβάλλει, οὔτε τοῦ κληθῆναι Αὐτοκράτορα τὸν Κάρολον ἐστὶν αἴτιος.

Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἡ Βασιλεία οὐ μετηνέχθη ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Γερμανούς, ἀλλ' ἔμεινεν ὡς ἦν, ἀποδεχομένου καὶ τοῦ Πάπα τοὺς Αὐτοκράτορας καὶ μὴ θέλοντος, ὡς καὶ Νικόλαος Κουζανὸς ὁ Καρδινάλις καὶ Ἑρρῖκος Καλτεΐζων Ἀρχιεπίσκοπος Νιδροσίας καὶ οἰκειακὸς τοῦ Πάπα συνεπέραναν ἀπὸ ἀρχαίων ἱστορικῶν. καὶ λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ἦσαν μόνοι Αὐτοκράτορες Ῥωμαίων καὶ οὐχὶ καὶ ἄλλοι. εἰ δὲ

καὶ

καὶ λέγει ὁ Βελλαρμῖνος ὅτι ὁ Κουζανὸς οὐκ εἶχε βιβλία ἱστορικά, καὶ ἔσφαλε, ῥητέον ὅτι Βελλαρμῖνος καὶ παπισταὶ σφάλλουσι, φέροντες παπιστάς, ἤτοι νεωτεριστὰς καὶ σοφιστὰς μάρτυρας εἰς ὃ οὐδεὶς εἶπε τῶν ἀρχαίων. δεύτερον, οἱ Πάπαι ἐπειδὴ ὅσα νομίζουσι περὶ ἑαυτῶν οὐ συνάγονται ἀπὸ τῆς γραφῆς, ἢ τῶν πατέρων· ἀλλ' εἰσὶ καινοτομίαι καὶ βλασφημίαι, καὶ τοῦτο τὸ περὶ τῆς βασιλείας ἐστὶ προφανὴς μῦθος. τρίτον, ὁ Κάρολος πρὶν ἢ στεφθῆναι ὑπὸ τοῦ Πάπα, ἐφημίσθη βασιλεὺς τῆς Δύσεως. τέταρτον, πολλοὶ ἱστορικοὶ λέγουσιν, ὅτι οὐχ ὁ Πάπας, ἀλλ' ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης ἐψηφίσατο τὸν Κάρολον Αὐτοκράτορα, καὶ δοκεῖ ταῦτα ἅπερ ἱστοροῦσιν οἱ παπισταὶ εἰπεῖν τὸν Λέοντα, ὅτι ὁ πρῶτος θρόνος οὐ κρίνεται, εἶναι πλάσματα, καὶ μόνον ὁ Λέων κεχειρικέναι τὸν Κάρολον, ὃν τρόπον ἔστεφον οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως τοὺς βασιλεῖς. πέμπτον, ὁ Κάρολος τὴν ἀξίαν εἶχε καὶ ἀπό τινων τῶν πρὸ αὐτοῦ μετὰ διαφόρων δικαιολογιῶν, οἵτινες μάλιστα διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν Αὐτοκρατόρων Κωνσταντινουπόλεως ἐψιθύριζον εἶναι τοιοῦτοι. ἕκτον, ὅτι αὗται αἱ ἀβέβαιοι καὶ ἀσύμφωνοι διηγήσεις ἐκείνης τῆς μεταβολῆς βεβαιοῦσιν αὐτὴν τὴν μεταβολὴν ματαίαν. ἕβδομον, φανερὰ κρίσις τοῦ ψεύδους ταύτης τῆς μεταβολῆς ἐστὶ κἀκεῖνο τὸ τὸν Γρατιανὸν συναθροίσαντα ἐπιμελῶς ταύτας τὰς ἱστορίας, οὐδεμίαν μνείαν ποιήσασθαι ταύτης τῆς μεταβολῆς τῆς βασιλείας, ὅστις μάλιστα πανταχοῦ ὑπερηφάνως ἐζήτει τὰ προνόμια τοῦ Πάπα. ὄγδοον, συγγενὲς τούτου ἐστὶ τὸ τοῦ Λέοντος τοῦ ὀγδόου, ὃς ἐν τῇ μεταγνώσει τῶν προνομίων Ὄθωνος τοῦ πρώτου, γεγονημένῃ μετὰ συγχωρήσεως Ἀδριανοῦ τοῦ δευτέρου, ἑαυτὸν μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης τῷ Καρόλῳ ὑπέταξε, καὶ μετὰ μεγάλης τιμῆς ἄγει τὸν Ὄθωνα, περὶ δὲ τῆς μεταβολῆς ταύτης οὔτε καὶ ῥηματίδιόν τι εἶπεν, ἥτις εἰ ἦν, ἔδει ταύτης μνησθῆναι, καθότι εἰς τὰς παλαιὰς πράξεις ζητεῖται τὸ θεμέλιον τῆς εὐεργεσίας, ἥτις ἑκατονταπλασίως ἴσχυσεν, εἰ ἦν ἡ μεταβολὴ τῆς βασιλείας παρὰ τοῦ Πάπα, ὡς τερατεύονται οἱ Λατῖνοι. ἔνατον, πολλοὶ θέλουσιν, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, καὶ τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης ψηφίσασθαι τὸν Κάρολον δεήσει δῆθεν τοῦ Λέοντος. ἀλλὰ τί ἄλλο ματαιότερον, ἢ αὐθαδέστερον ἦν, ὡς τὸ εἰπεῖν τινὰς ἢ τὸν Πάπαν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ δεηθέντα τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης, μεταβαλεῖν, ἢ χαρίσασθαι βασιλείαν, ὅπου τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐλευθερίας ἀπολεσθείσης πρὸ πολλοῦ ὠμοσμένα ἀνδράποδα ἦσαν τῶν Αὐτοκρατόρων οἱ Πάπαι, καὶ μάλιστα πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν τοῦ Καρόλου βίᾳ ἁρπάσαντος τὴν Ἰταλίαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν, ὁ Πάπας Ἀδριανὸς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ πᾶσα ἡ Σύνοδος, προτεθέντων καὶ φρικτῶν ὅρκων καὶ ἀρῶν καὶ ἀναθεματισμῶν, ἔγνωσαν καὶ ἔστερξαν ἑαυτοὺς ὑποκειμένους τῷ βίᾳ κληθέντι Αὐτοκράτορι Καρόλῳ, ὡς ἡ δικαιολογία τῶν Αὐτοκρατόρων φαίνεται διαιρέσει εἰκοστῇ τρίτῃ, καὶ πᾶσαι αἱ ἱστορίαι ὁμολογοῦσι. δέκατον, μαρτυροῦσι πρὸς τούτοις πάντες οἱ ἱστορικοί, καὶ αὐτοὶ οἱ τοῖς Πάπαις προσφιλέστατοι, ὅτι ὁ Λέων ἅμα τῷ ψηφισθῆναι αὐτὸν Πάπαν, ἔστειλεν εἰς τὸν Κάρολον πρεσβείαν μετὰ καὶ τῶν κλειδῶν τοῦ ἁγίου Πέτρου, ὅπερ ἐστὶ τὸ σημεῖον τοῦ Πάπα, καὶ μετὰ ἄλλων σημείων, καὶ ἐζήτησε κατὰ τὴν Σύνοδον τοῦ πρὸ αὐτοῦ Ἀδριανοῦ τὴν βεβαίωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Καρόλου, καὶ ἵνα ἀπὸ τοῦ Καρόλου ἀποσταλῇ τις, ὃς τοὺς Ῥωμαίους μεθ' ὅρκων πάλιν δήσῃ καὶ συμβιβάσῃ τῷ Αὐτοκράτορι, αὐτῷ δηλονότι τῷ Καρόλῳ, ὅπερ ἦν σημεῖον ἐσχάτης ὑποταγῆς. ὅθεν μεταταῦτα ἐγερθείσης διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ Πάπα καὶ τοῦ λαοῦ Ῥώμης, ὁ Πάπας εἰς τὸν Κάρολον κατέφυγεν, ὡς εἴρηται, ὡς εἰς προστάτην αὐτοῦ, ὅπου καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἐνάγοντας τοῦ Πάπα ἔπεμψαν, ὥστε ἀμφότεροι ὡμολόγουν κριτὴν καὶ κύριον αὐτῶν τὸν Κάρολον. καὶ λοιπὸν αἰσχύνη καὶ ἀγνωσία ἐστὶν αὐτὸ τὸ λέγειν τοὺς παπιστάς, ὅτι ὁ Πάπας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι οἱ φανεροὶ δοῦλοι τοῦ Καρόλου ἔδωκαν τὸ δικαιολόγημα τῆς Αὐτοκρατορίας τῷ κυρίῳ αὐτῶν Καρόλῳ, ἅτινα φοβοῦμαι μὴ ἐλθεῖν εἰς μνήμην, τοὺς νῦν Καίσαρας δεσμοῦσιν ὅρκοις φρικτοῖς, καὶ δὴ καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν προτείνουσιν εἰς ἀσπασμόν, δεικνύντες, ὅτι οὔτε οἱ τοιοῦτον ἀθέμιτον ἐνεργοῦντες Καίσαρές εἰσι διάδοχοι τοῦ Καρόλου, οὔτε οἱ τὰ τοιαῦτα φαῦλα πράσσοντες Πάπαι εἰσὶ διάδοχοι τοῦ Λέοντος. ἑνδέκατον, αὐτὴ ἡ φωνὴ ΜΕΤΑΒΟΛΗ, ἐλέγχει τοὺς παπιστὰς ὡς ψεύστας, διότι εἰ οἱ Πάπαι μετέβαλον τὴν βασιλείαν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Φράγγους, χρεία οὖν τοὺς Ἕλληνας μὴ ἔχειν αὐτήν, καὶ πῶς καὶ οἱ Φράγγοι πρῶτον, καὶ ὕστερον οἱ Γερμανοὶ Αὐτοκράτορες ὠνομάσθησαν, καὶ αὐτοὶ οἱ Πάπαι ἔγραφον καὶ εἶχον τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Βασιλεῖς Αὐτοκράτορας, καὶ μάλιστα μείζονας ἑαυτῶν; δωδέκατον, ὅπως καὶ ἂν εἴπῃ τις ταύτην τὴν μεταβολήν, εὐθὺς αὐτὴν εὑρίσκει εἶναι ψεῦδος φανερώτατον, ὡς ἐστὶ καὶ ἐκεῖνο ὅπερ λέγουσιν οἱ παπισταί, ὅτι οὐκ ἐγίνωσκεν ὁ Κάρολος τὴν συμβουλὴν τοῦ Πάπα, ὅτε αὐτὸν ὁ Πάπας ἔστεψε. δέκατον τρίτον, εἰ ὁ Πάπας εἶχεν ἐξουσίαν μεταβάλλειν τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Φράγγους, ἠδύνατο βαλεῖν καὶ τὸν Κάρολον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἵνα ποιήσωσιν ὑποσχέσεις τοῦ φυλάξαι ἐν πάσῃ καὶ ἐν τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἐν αἷς ἤθελεν τὴν ἐλευθερίαν ἀσάλευτον, ὅπερ οὔτε ἐγένετο οὔτε γενήσεται, ἐπειδὴ μᾶλλον περὶ τῶν τοιούτων πάθονται τοῖς περὶ αὐτοὺς ἢ τῷ Πάπα, ἄρα. δέκατον τέταρτον· ἵνα λάψωμεν ἀπὸ τοιούτου φανεροῦ μυθαρίου, ἀρκεῖ εἰπεῖν σαφέστερον, ὅτι πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν τῆς λεοντικῆς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀλωπεκείας τοῦ Λέοντος στέψεως πᾶσαν τὴν τῆς Δύσεως βασιλείαν ἔλαβεν ὁ Κάρολος, καὶ ἐκράτησε (καίτοι τῶν Φράγγων καὶ ἄλλων ἐθνῶν κληρονομίᾳ δικαίᾳ ἦν κατάρχων) οὐκ ἀλόγως, ἀλλὰ Νόμῳ πολέμου. εἰ δὲ πρὸ τοσούτων ἐτῶν εἶχε τὴν τοιαύτην ἀρχὴν ὁ Κάρολος, οὐδὲν ἄλλο εἰσήνεγκεν ὁ Πάπας, εἰ μή, ὡς εἴρηται,

τὴν

τὴν στέψιν, ἣν εἰς τοὺς Ἀνατολικοὺς πάντοτε ἐποίουν οἱ Ἐπίσκοποι Κωνσταντινουπόλεως. δέκατον πέμπτον, εἰ ἐδύνατο ὁ Πάπας μεταβάλλειν βασιλείας, μεταβαλλέτω νῦν τὴν βασιλείαν τῶν Γερμανῶν εἰς ἄλλον, ἀλλ' οὐδύναται, οὔτε γινομένων τῶν Βασιλέων τούτων ἐρωτᾶται, οὔτε ἄλλο δύναται εἰσενεγκεῖν, ἀλλ' ἢ μικρὸν δέρμα διὰ ὀλίγων γραμμάτων. δέκατον ἕκτον, ἀπὸ τούτων τῶν λόγων τῆς δυνάμεως στενοχωρούμενος ὁ Βελλαρμῖνος, ἐχρήσατο τῷ συνήθει αὐτοῦ ἀξιώματι τῆς σοφιστείας, ὅτι ὁ Κάρολος εἶχε πρότερον τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ χρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Πάπα εἶχεν αὐτὴν ὡς Αὔγουστος καὶ διὰ τοὺς Τίτλους. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἡ ἐξουσία ἔχει ἑπομένους τοὺς Τίτλους καὶ τὰς προσηγορίας αὐτῆς, ὅθεν ὁ Πάπας οὐδύναται ὀνομάσαι τινὰ Ῥῆγα ἢ Πρίγκιπα Αὔγουστον, ἐὰν ἐκεῖνος οὐκ ἔχῃ τοιοῦτον δικαιολόγημα ἐκ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ, εἰμήπου καὶ ματαίως εἴποι τινάς, ὡς λέγει καί τινα καθάρματα, Πατριάρχας. Φανερὸν οὖν, ὅτι ὁ Πάπας μήτε τὴν Βασιλείαν τῶν Ῥωμαίων μετέβαλε, μήτε τὸ κληθῆναι τὸν Κάρολον Αὐτοκράτορα ἐστὶν αὐτὸς αἰτία.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ζ'.

Ὅτι ἣν νομίζει ἔχειν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἐξουσίαν ὁ Πάπας, οἱ δυτικοὶ Αὐτοκράτορες καὶ Σύνοδοι καὶ πατέρες σὺν ταῖς δυσὶν αὐτοῦ μαχαίραις καταβάλλουσι.

Τοῦ Πάπα τὴν ἄκραν ἐξουσίαν, ἣν νομίζει ἔχειν καὶ ἐν τοῖς κοσμικοῖς, καταβάλλουσιν οἱ Δυτικοὶ καὶ οἱ Ἀνατολικοί, καὶ Αὐτοκράτορες καὶ πατέρες καὶ Σύνοδοι, ὡς εἴρηται καὶ ῥηθήσεται. ῥητέον ὅμως καὶ ἐνταῦθα τινά, καὶ πρῶτον ἀπὸ τῶν Δυτικῶν. Νομίζουσι τοίνυν οἱ Ῥωμαῖοι ἔχειν αὐτὸν καὶ ἐν τοῖς κοσμικοῖς ἄκραν κοσμικὴν αὐθεντίαν, ταύτην δὲ ἐξηγοῦνται πολλαχῶς, πρῶτον ὅτι ἐν ταύτῃ καθαιροῦσι καὶ ἀποστεροῦσι τῆς ἰδίας ἐξουσίας τοὺς Βασιλεῖς καὶ Ῥῆγας. δεύτερον, ἐμποδίζουσι μετὰ ἐπιτιμίου ἀφορισμοῦ, ἵνα μή τις ἔλθῃ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε μὴ ὑπακούειν μήτε ἀκολουθεῖν αὐτοῖς, καθὼς ὁ Βελλαρμῖνος τερατεύεται ἐν τοῖς περὶ τοῦ Πάπα βιβλίοις. τρίτον, ὁρίζουσι γενικῶς, ὅτι εἴτις Αὐθέντης, ἢ Βασιλεὺς παράβασιν ποιήσεται καὶ λύσει τοὺς παπικοὺς Νόμους, εὐθὺς εἶναι αὐτὸν καθῃρημένον τῆς ἰδίας ἀρχῆς, παραδείγματα δὲ εἰσὶ πολλά, ἀρκεῖ δὲ εἰπεῖν τὸν Ὅρον ὃν πεποίηκε Βονιφάτιος ὁ ὄγδοος, ὅπου ὁρίζει, Ἡ τῆς οἰκουμένης καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων ὑποταγὴ πρὸς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης ἐστὶν ἀναγκαία πρὸς σωτηρίαν. ἀλλὰ ταύτην τὴν μάταιον κοσμικὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα οὐκ ἐδέξαντο πολλοὶ καὶ Διδάσκαλοι καὶ Ἀρχιερεῖς, περὶ ὧν ἐὰν εἴπωμεν καθ' εἶδος, ἐπιλείψεται ἡμᾶς ὁ χρόνος διηγουμένους, ἀρκεῖ ὅμως εἰπεῖν τὸν Βασιλέα Ἕνρικον τὸν τέταρτον, ὃν ἀνεθεμάτισε πρῶτον, εἶτα ἀπεστέρησε τῆς Βασιλείας Γρηγόριος ὁ ἕβδομος, ὅμως κατὰ τοῦ Γρηγορίου συνέγραψαν πολλοὶ Καρδηνάλεις, ἐν οἷς καὶ Βήννων, ἄνθρωπος θαυμαστός, καὶ ἔτι πολλοὶ Ἐπίσκοποι, ἤτοι ὁ Βιρδούνης ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἣν ἔπεμψε πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους καὶ Ἡγεμόνας τῆς Γερμανικῆς Βασιλείας, ὁ Γεμβλάκης Σιγεβέρτος ἐν τῷ χρονικῷ, ἐν ἔτει χιλιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ὀγδόῳ, καὶ κοινῶς ἡ Λεοδίας Ἐκκλησία, ἧς οἱ λόγοι ἐν μιᾷ τινὶ ἐπιστολῇ αὐτῆς εἰσὶν οὗτοι, Ταύτην ἐν πρώτοις τὴν ἀρὰν φοβούμεθα, ἣν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγει διὰ στόματος τοῦ προφήτου, Ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου, τὴν δὲ ἀρὰν τοῦ ἀφορισμοῦ ἣν ἐκ τῆς νέας παραδόσεως ἐπετίμησεν ὁ Εἰλδελβράνδος (οὕτως ἐκαλεῖτο πρὸ τοῦ γενέσθαι Πάπας Γρηγόριος ὁ ἕβδομος) ἀπορρίπτομεν, τοῖς προτέροις ἁγίοις πατράσιν ἕως τοῦ νῦν ἐπακολουθοῦντες καὶ σεβόμενοι. Λοδοβῖκον τὸν Βασιλέα ὑστέρησε τῆς Βασιλείας Ἰωάννης ὁ εἰκοστὸς πρῶτος, ὃς καὶ εἰκοστὸς δεύτερος λέγεται, ὅμως ὁ Βασιλεὺς ἐποίησεν Ἔκκλητον πρὸς τὴν Σύνοδον, ἣν λέγει ἐν τῇ ἀπολογίᾳ αὐτοῦ εἶναι μείζονα τοῦ Πάπα, ἔτι δὲ αὐτή, Ἑνρίκῳ τετάρτῳ τῷ Βασιλεῖ ἐχαρίσατο Νικόλαος ὁ δεύτερος τοῦτο τὸ προνόμιον, ὥστε μὴ δύνασθαι τινὰ ἐκλέγειν Πάπαν χωρὶς τῆς γνώμης αὐτοῦ. τῇ δυνάμει τοῦ προνομίου τούτου ὁ Ἕνρικος ἐκάθηρε Γρηγόριον τὸν ἕβδομον, διότι ἐκλέγη ἄνευ τῆς βουλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐψηφίσατο ἀντ' αὐτοῦ Γυΐβερτον, ὅθεν ἠκολούθησε σχίσμα. ὁ δὲ Ἄνσελμος ὁ ποτὲ μὲν Λούκης Ἐπίσκοπος, ὕστερον δὲ Πάπας Ἀλέξανδρος δεύτερος, ὑπὲρ τοῦ Γρηγορίου κατὰ Γυϊβέρτου ἔγραψε καὶ περὶ τοῦ ἄνωθεν προνομίου τοῦ Νικολάου, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ λέγει καὶ ταῦτα, Ὁ ἀνωρρηθεὶς Νικόλαος εἷς δηλαδὴ Πατριάρχης μετὰ ὁποιασοῦν Συνόδου Ἐπισκόπων οὐκ ἠδύνατο διαρρῆξαι, μᾶλλον δὲ οὔτε μεταβαλεῖν τοὺς συμφώνους τῇ πίστει Ὅρους τῶν ἁγίων πέντε Πατριαρχῶν, ἤτοι τοῦ Ῥώμης, τοῦ Ἀλεξανδρείας, τοῦ Ἀντιοχείας, τοῦ Ἱεροσολύμων καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ταῦτα δὲ λέγω, οὐδὲν ἀφελὼν τῆς τιμῆς τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Πάπα Νικολάου, ἄνθρωπος γὰρ ἦν, καὶ ἀθέμιτόν τι πρᾶξαι ἠδύνατο, καὶ τοῦτο οὐ θαυμαστόν, καὶ γὰρ Βονιφάτιος δεύτερος ὁ πρὸ αὐτοῦ ὥρισεν εἶναι μετ' αὐτὸν διάδοχον τοῦ θρόνου Βιγίλιον Διάκονον, ὅπερ ἐπεὶ ἔδοξε τῷ Κλήρῳ τῆς Ῥώμης ἐναντίον τοῖς Κανόσιν, ὁ αὐτὸς παρόντος τοῦ Κλήρου τῷ πυρὶ τὸν Ὅρον παρέδωκεν. ἐνταῦθα πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειώσεως ἐστὶν ἄξιον ἐκεῖνο, ὅπερ εἶπεν ὁ Ἄνσελμος, ὅτι τοῦ Πάπα μόνου ἡ ἐξουσία μετὰ καὶ ἄλλων Ἐπισκόπων οὐκ ἔστι μείζων τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ τοῦ Πάπα μετὰ τῶν ἄλλων τεσσάρων Πατριαρχῶν. σημείωσαι καὶ τό, Ἄνθρωπος γὰρ ἦν, καὶ ἀθέμιτόν τι πρᾶξαι ἠδύνατο.

αὐτὴ

αὕτη ἡ γνώμη ἐστὶ καὶ Δεσιδερίου Ἀββᾶ Κασσίνου, ὅστις ἔπειτα γέγονε Πάπας καὶ μετωνομάσθη Βίκτωρ τρίτος, ἐν τῷ χρονικῷ αὐτοῦ, βιβλίῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ δεκάτῳ, λέγει γὰρ μετὰ πολλά τινα ἄλλα, Εἰ καὶ τοῦ παρὰ Νικολάου δευτέρου γέγονεν, ὅμως ἀδίκως καὶ ἀνοήτως γέγονεν, οὐ δύναται δὲ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην μωρίαν τὴν ἑαυτῆς ἀξίαν ἀπολέσαι ἡ Ἐκκλησία.

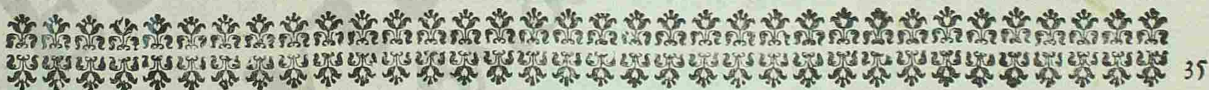
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ὅτι τὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἐξουσίαν τοῦ Πάπα καὶ τὰς δύο αὐτοῦ μαχαίρας οἱ ἀνατολικοὶ Αὐτοκράτορες καὶ πατέρες καὶ Σύνοδοι ἀποβάλλονται καὶ ἀποσκορακίζουσι.

Ἀπὸ δὲ τῶν Ἀνατολικῶν ῥητέον, ὅτι Κωνσταντῖνος ὁ μέγας προσέταξε τῷ Πάπᾳ, καὶ συνῆλθε μετὰ καὶ ἄλλων εἰς Σύνοδον, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου κεφάλαιον εἰκοστόν. Κωνσταντῖνος ἐν τῷ μετὰ Λιβερίου διαλόγῳ ἀπέδειξε τὸν Πάπαν δοῦλον τοῦ Βασιλέως, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου δευτέρου κεφάλαιον ἔνατον. καὶ ὁ Πάπας Ἰούλιος ἐδέετο αὐτοῦ περὶ Ἀθανασίου καὶ Παύλου. ὁ μέγας Θεοδόσιος προσέταξε τῷ Πάπᾳ ἵνα εἰρηνεύσῃ μετὰ τοῦ Ἀντιοχείας Φλαβιανοῦ, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου κεφάλαιον ἕβδομον. ὁ Ἀρκάδιος τί ἐποίησε τῷ Πάπᾳ ὑπὲρ τοῦ Χρυσοστόμου ἀγωνιζομένῳ, ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου κεφάλαιον δέκατον. ὁ μικρὸς Θεοδόσιος δεομένου τοῦ Πάπα, καὶ μάλιστα μετὰ οἰμωγῶν καὶ δακρύων, καὶ ἱκετεύοντος εἰς τὸ γενέσθαι Σύνοδον ἐν Ἰταλίᾳ, παρήκουσε, καὶ βουλομένου τοῦ Πάπα κρῖναι τὸν Εὐτυχῆ, κατεφρόνησε, καὶ ὥρισε θεωρηθῆναι τὰ περὶ τούτου ἐν οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. ὁ Μαρκιανὸς ἀπέδωκε διὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου τὰ ἴσα πρεσβεῖα τῆς τιμῆς καὶ ἐξουσίας μετὰ τοῦ Ῥώμης τῷ Κωνσταντινουπόλεως. Λέων ὁ μέγας περὶ τῆς χειροτονίας Τιμοθέου τοῦ Αἰλούρου τοὺς Πατριάρχας καὶ Μητροπολίτας καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀσκητὰς ἠρώτησεν, ἐν οἷς συνηρίθμησε καὶ τὸν Πάπαν. ὁ Ζήνων κατεφρόνησε τῶν ἐπιταγῶν τῶν Παπῶν Σιμπλικίου καὶ Φίλικος, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίον τέταρτον κατὰ Ἀκακίου Κωνσταντινουπόλεως. Ἰουστῖνος ὁ Θρᾷξ ἔβλεπεν ἐνώπιον αὐτοῦ γονυκλινῆ καὶ δεόμενον τὸν Πάπαν Ἰωάννην, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πέμπτου κεφάλαιον τέταρτον. ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς τὸν Πάπαν Σιλβέριον ἐξώρισε, τὸν Βιγίλιον κατέκρινε καὶ ἐξώρισε, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίον πέμπτον. ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ μετὰ Ἰουστινιανὸν ὁ Πάπας Πελάγιος ἐδέετο ὥσπερ τις δοῦλος τοῦ Ναρσῆ, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πέμπτου κεφάλαιον δέκατον ἕβδομον. ὁ Μαυρίκιος κατεφρόνησε τοῦ Διαλόγου, μαχομένου ὑπὲρ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ὀνόματος. τοῦ τυράννου Φωκᾶ εἰπόντος τὸν Πάπαν πρῶτον κατὰ σκοπὸν πάρεργον, ὁ Ἡράκλειος ἀνῄρηκε τὰς φλυαρίας αὐτοῦ. τὸν Πάπαν Μαρτῖνον ἐξώρισεν ὁ Κώνστας εἰς Χερσῶνα. ὁ Πάπας Βιγίλιος ἔγραφε τὸν Ἰουστινιανὸν Δεσπότην αὐτοῦ, καὶ Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν κυρίους αὐτοῦ, καὶ ἴδε τοὺς τόπους ἀνωτέρω βιβλίῳ πέμπτῳ. ὁ Πάπας Μαρτῖνος καὶ ἡ Σύνοδος αὐτοῦ γράφοντες πρὸς τὸν Κώνσταν, ἔλεγον τὸν Βασιλέα Δεσπότην αὐτῶν, καὶ ἔτι ἑαυτοὺς πρόσφυγας καὶ δούλους αὐτοῦ. ὁ Πάπας Βιταλιανὸς προϋπήντησε τῷ Κώνστᾳ ἔξω τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης. ὁ Πάπας Ἀγάθων γράφων πρὸς τὸν Πωγωνάτον, ἔλεγε τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Ῥώμης δουλικὸν τοῦ Βασιλέως, καὶ οἱ Τοποτηρηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπ' ὄψει τῆς ἕκτης οἰκουμενικῆς Συνόδου, Ἀπεστάλημεν παρὰ Ἀγάθωνος εἰς τὰ ἴχνη τοῦ θεοστηρίκτου ὑμῶν κράτους. ἡ ἐν Ῥώμῃ Σύνοδος μετὰ τούτου τοῦ προέδρου αὐτῶν Ἀγάθωνος Πάπα γράφοντες πρὸς τὸν Πωγωνάτον ἀναφορὰν, ἔλεγον, Ἡμεῖς πάντες οἱ ἐλάχιστοι τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρόεδροι, οἱ δοῦλοι τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου ἕκτου ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἕκτης Συνόδου, ἤτοι κεφαλαίου ἐνάτου Παράγραφον δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πέμπτον. ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ δεύτερος, ἴδε κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους τρίτου, κεφαλαίου τρίτου τμῆμα ὄγδοον: τί ἔγραφε πρὸς Λέοντα τὸν Ἴσαυρον, ἐν οἷς καὶ τοῦτο, Ἡμεῖς ἄοπλοι καὶ γυμνοὶ μὴ ἔχοντες Στρατόπεδα σαρκικὰ, Καὶ, ἕκαστος ἡμῶν ἐν ᾗ ἐκλήθη κλήσει μενέτω. ὁ Πάπας Ἀδριανὸς ἔγραφε πρὸς Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην, Δυσωπῶ μετὰ μεγάλου πόθου καὶ καρδίας τὴν ὑμετέραν πρᾳότητα, καὶ ὡς παρὼν γονυπετῶν καὶ τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσι καλινδούμενος, ἱκετεύω. οὕτω καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς, ἀνωτέρω κεφαλαίου πρώτου Παραγράφῳ δεκάτῳ τρίτῳ. Βασίλειος ὁ Μακεδὼν τῷ Φωτίῳ καθαιρεθέντι συνοδικῶς, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν Παπῶν Νικολάου καὶ Ἀδριανοῦ, ἀποθανόντος τοῦ Ἰγνατίου, ἀπέδωκε τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως χωρὶς τῆς γνώμης τοῦ Ῥώμης. Στέφανος ὁ Πάπας γράφων πρὸς τοῦτον τὸν Βασίλειον, λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις, Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν σιωπῶμεν, ἐπεὶ οὐδὲ ἔλαιον εἰς φωταγωγίαν ἔχομεν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ὀφειλομένην τιμὴν τοῦ Θεοῦ. ἐκ πάντων τούτων σημείωσαι ὅτι πάντοτε οἱ Πάπαι ἐκελεύοντο ὑπὸ τῶν Αὐτοκρατόρων ὡς ὑποκείμενοι αὐτοῖς, καὶ ἐφ' ὅποτε ἡ Ἐκκλησία Ῥώμης οὐκ εἶχεν ἔλαιον εἰς φωταγωγίαν, νῦν δὲ πόθεν ἔλαβεν ὁ Πάπας τὸ ἔχειν δύο μαχαίρας, καὶ τὸ νομίζειν ἑαυτὸν εἶναι ὑπὲρ τοὺς Βασιλεῖς, καὶ ἀναγκάζειν πάντας Μονάρχας καὶ Αὐτοκράτορας εἰς ἑαυτὸν ὀμνύειν, καὶ καυχᾶσθαι τὴν μεγαλειότητα τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς ἑαυτοῦ ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ ἐλάττω εἶναι; φανερόν ἐστιν, ὅτι μετὰ πολλὰ ἔτη ὁ Πάπας Κλήμης ὁ πέμπτος ἐτόλμα ἐπὶ τῆς ἐν Βιέννῃ Συνόδου λέγειν ἑαυτοῦ πᾶσαν τὴν τῶν Βασιλέων ἐξουσίαν ἐκκρεμᾶσθαι. οὗτος, ἤγουν Λέων ὁ

τρίτος

τρίτος ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας καὶ τοῦ πόθου τοῦ κυριεύειν, τὴν μὲν Ῥωμαίων ἀρχὴν πονηρίαις διέσπασε, τὴν δὲ χριστιανικὴν ἅπασαν ἐκίνησέτε καὶ ἐλυμήνατο. οὗτος τούς τε προγόνους ἡμῶν Ῥωμαίους καὶ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ δὴ καὶ ἑαυτὸν τῆς ὁρκομοσίας ἧς εἶχε πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντινουπόλεως παρασπόνδως ἀφῆκε, τούς τε ἄρχοντας πρὸς ἀποστασίαν παρώρμησε. μετὰ τοῦτον δὲ τῶν Παπῶν ἀφηνιασάντων, Ζαχαρίας ὁ Πάπας τὸν Γάλλων Βασιλέα Χιλπέρικον καλῶς ἐπιστατοῦντα, μόνον δὲ ὅτι ἀπηρέσκετο ἑαυτῷ, πονηρίαις τῆς Βασιλείας ἐξέβαλε, καὶ τὸν Πιπῖνον ἀντικατέστησεν. ὁ Πάπας Κλήμης ἕβδομος τοῦ Φιλίππου Πούλχρου ὅσον γε ἐπ᾽ αὐτῷ τὴν τῆς Γαλλίας Βασιλείαν ἀφῃρηκὼς, εἰς Ἀλβέρτον τῶν Ῥωμαίων Βασιλέα αὐτὴν μετεψηφίσατο. ὁ Πάπας τὸν Αὐτοκράτορα Ἑρρίκον ἕβδομον ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς Εὐχαριστίας δηλητηρίοις ἀπέκτενε, καὶ τὸν Πάπαν Βίκτορα ἐν ἁγίᾳ κύλικι ἀπέκτεινε, καὶ Ἰωάννην τῆς Ἀγγλίας ἐντραπεζιτικῷ ἐκπώματι τοῦ ζῆν ἀπεστέρησεν. ὁ Πάπας τὸν Φραγκίσκον Δάνδαλον Δοῦκαν Βενετίας Κρήτης τε καὶ Κύπρου Βασιλέα ὥσπερ κύνα ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ τράπεζαν ὀστᾶ φαγεῖν κατηνάγκασε, καὶ μάλιστα ἁλύσεσι δεδεμένον. ὁ Πάπας Κελεστῖνος ὁ τρίτος ἐν Ῥώμῃ τῷ Ἑρρίκῳ ἕκτῳ Αὐτοκράτορι οὐχὶ, ἀλλὰ ποδὶ τὸ Διάδημα ἐπέθηκε, καὶ πάλιν τῷ αὐτῷ ποδὶ κατέβαλε λέγων, ἐπ᾽ αὐτῷ εἶναι τό, τε καθιστάναι Αὐτοκράτορας, καὶ τοὺς καθεστῶτας παύειν τῆς ἀρχῆς. ὁ Πάπας Γρηγόριος ἕβδομος τὸν Ἑρρίκου υἱὸν ἐπὶ τὸν Ἑρρίκον Αὐτοκράτορα τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐφώπλισε, καὶ ἐποίησεν, ὥστε ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τὸν πατέρα αἰχμαλωτίζεσθαι, καὶ ὑβριζόμενον τέλος παύτων ἐγκλεισθῆναι εἰς Μοναστήριον, κἀκεῖ τὸν βίον ὑπὸ τῆς ἄκρας δυσθυμίας καὶ τῆς ἐνδείας τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἀθλίως καταστρέψασθαι. ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος τρίτος τοῦ Αὐτοκράτορος Φρειδερίκου τὸν τράχηλον αἰσχρῶς ἐπάτησεν. ὁ Πάπας τοὺς Δυτικοὺς Ἡγεμόνας κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐφώπλισε, καὶ τὴν χριστιανικὴν Βασιλείαν διήρησε, καὶ Βασιλεῖς ἀλλοτρίους ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡδέως κατέχειν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐποίησεν, ὡς ἰδικώτερον ῥηθήσεται κατωτέρω. τούτων δὲ καὶ ἄλλων μυρίων κακῶν αἰτία ἐγένετο ἡ στέψις τοῦ Καρόλου, ὅθεν καὶ ὁ στέψας καὶ ὁ στεφθεὶς καὶ οἱ ἐκδικοῦντες αὐτοὺς ἔνοχοι εἰσὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, εἰ καὶ ἐγὼ μᾶλλον ἑπόμενος τῷ ἁγίῳ Νικηφόρῳ, ἔχω τὸν Πάπαν Λέοντα τὸν τρίτον ἅγιον, καὶ ἀνώτερον πάντων ὧν ἐγκαλεῖται διὰ τὴν χρίσιν, ἐπειδὴ βιασθεὶς ἔχρισε, καὶ ἴδε κατωτέρω κεφαλαίου ὀγδόου Παράγραφον ἕκτον, καὶ κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους πρώτου, κεφαλαίου δεκάτου τρίτου Παράγραφον πέμπτον. ἴδε κατὰ τῶν δύο μαχαιρῶν καὶ κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους τρίτου κεφάλαιον δωδέκατον. ἴδε καὶ ἐν ἄλλοις τὴν ἰσχὺν τῶν Βασιλέων κατὰ τοῦ Πάπα βιβλίου ἑβδόμου, κεφαλαίου πρώτου Παραγράφῳ ἐνάτῳ. Ῥητέον καὶ τοῦτο, εἰ λέγει ὁ Πάπας, ὅτι ὡς διάδοχος τοῦ Πέτρου ἔχει τὰς δύο μαχαίρας, πασίδηλον ψεύδεται, ὅτι τοῦτο οὐκ ἐδίδαξαν οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ μάλιστα τὸ ἐναντίον, ὡς Παῦλος φησὶ, καὶ ἴδε κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, κεφαλαίου ἑνδεκάτου Παράγραφον τρίτον. καὶ αὐτὸς ὁ Πέτρος ῥητῶς ἀποφαίνεται ἐπιστολῇ πρώτῃ κεφαλαίου δευτέρου στίχῳ δεκάτῳ τρίτῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς´.

Περὶ τῆς Βασιλείας Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου καὶ τοῦ ἰδιοχείρου αὐτοῦ περὶ τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐκστρατείας Κρούμου κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς ὑπ᾽ αὐτοῦ ἁλώσεως τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἀναιρέσεως τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς καὶ ἄλλων, καὶ περὶ τῶν αἰχμαλωτισθέντων καὶ φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Ζώκου.

Ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμένιος ὁ καὶ Χαμαιλέων, οὐ μόνον διότι ἦν μικρὸς τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ πολύβουλος ὑποκριτής. καὶ πρῶτον μὲν ἔδωκεν ἰδιόχειρον αὐτοῦ τοῦ μηδέποτε νεωτερίσαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μετασαλεῦσαι τὰ ὁρισθέντα ἐν αὐτῇ, εἶτα ἐστέφθη ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Πατριάρχου, ὅστις ὅτε αὐτὸν ἔστεφε, ἔδοξαν αὐτῷ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ εἶναι ἄκανθαι. ὁ Κροῦμος οὖν, φυγόντος τοῦ Βασιλέως Μιχαὴλ εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ βασιλεύσαντος τοῦ Χαμαιλέοντος, ὥστις ἄλλος Σενναχηρεὶμ, καταλείψας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς Πολιορκίαν τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἐπορεύθη εὐθὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περιεκύκλωσεν αὐτήν, καὶ ποιήσας τὴν μιαρὰν αὐτοῦ θυσίαν, ἡτοιμάσθη ἵνα πολεμήσῃ αὐτήν, πλὴν θεωρῶν τὰ τείχη αὐτῆς καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς, καὶ τὰ μεγάλα Στρατεύματα αὐτῆς, παρῃτήθη, μόνον ἔστειλεν αἰτῆσαι σπονδὰς φιλικὰς καὶ εἰρηνικὰς συνθήκας, καὶ μὴ ἐπιτυχὼν τούτων, παραυτίκα ὑποστρέψας ἐκεῖθεν, ἔδραμεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκυρίευσεν αὐτῆς ἐν τῷ ἅμα, τότε ἔπιασεν ὁ Βάρβαρος τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Κάστρου Μανουὴλ ὀνομαζόμενον, καὶ κόψας πρῶτον τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἔσχισεν αὐτὸν εἰς δύο, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν βρῶμα τοῖς θηρίοις, καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ Γεώργιον καὶ Λέοντα ἀπεκεφάλισε. πλήν γε ὅμως ἐπαιδεύθη οὐρανόθεν, ὅτι ἐτυφλώθη, καὶ μισηθεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ, ἐκρεμάσθη καταδεδικασμένος, καὶ ἐγένετο ἀντ᾽ αὐτοῦ ὁ ἀσεβέστατος Ζῶκος, ὅστις ὅσους Χριστιανοὺς

ᾐχμαλώ-

ᾐχμαλώτισεν, Ἱερεῖς, Διακόνους καὶ λαϊκούς, ὅλους ἐταλαιπώρησε, καὶ ἕως τέλους ἐκακοποίησε, καὶ διαφόροις βασάνοις τιμωρούμενος αὐτούς, ἐξιφοκτόνησεν ἀνελεημόνως, ὡς γέγραπται ἐν τῷ Μηνολογίῳ τοῦ Βασιλέως Βασιλείου, καὶ παρὰ τῷ ἱστορικῷ Θεοφάνει, ὅστις ἐνταῦθα τελειοῖ τὴν σύνοψιν αὐτοῦ, ὅτι ἐθανοπάθησε λίαν ὑπὸ τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου ἕτος μόνος διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν, καθὼς τοῦτο μαρτυρεῖ ὁ Βιβλιοθηκάριος Ἀναστάσιος. ἦν ὅμως καὶ ἄλλος Θεοφάνης Μοναχὸς Ἱεροσολυμίτης ὁμολογητής, ὅστις ἤκμαζεν εἰς τοὺς χρόνους τούτου τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, καὶ ἐμόνασεν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σάββα ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, ἀδελφὸς κατὰ σάρκα τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, οἵτινες ἐγκάυθησαν καὶ ἐξόριστοι διὰ τὴν πίστιν, ὡς ἐροῦμεν. ὁ δὲ προειρημένος Βασιλεὺς Μιχαὴλ μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τῆς Προκοπίας διῆγε ταπεινῶς καὶ ἀσκητικῶς, πλὴν καὶ μόνον τοὺς δύο υἱοὺς τούτου ὁ θηριώνυμος εὐνούχισε, τὸν Θεοφύλακτον δηλαδὴ καὶ τὸν Ἰγνάτιον τὸν χρηματίσαντα μεταταῦτα καὶ Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τῆς κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων κινήσεως τοῦ Λέοντος Ἀρμενίου, καὶ ἀποκρίσεως πρὸς αὐτὸν καθ' ἐρώτησιν τοῦ Πατριάρχου καὶ Εὐθυμίου Σάρδεων καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, ἐξορίας τε τοῦ Πατριάρχου καὶ ἑτέρων πολλῶν καὶ κακώσεως αὐτῶν.

Μετὰ δύο ἔτη τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὁ Χαμαιλέων ὑποθήκαις τινῶν, οἵτινες ἐβεβαίουν αὐτῷ ὅτι πολυχρονήσει εἰς τὴν βασιλείαν ὡς τὸν Ἴσαυρον καὶ τὸν Καββαλῖνον, καὶ ἀπάταις τινῶν ψευδομοναχῶν, ἐκινήθη κατὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων. κράζει τοίνυν τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν Ἐπισκόπους καὶ Μοναστὰς ἐπὶ τῆς Συγκλήτου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι πολλοὶ σκανδαλίζονται διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν Εἰκόνων. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πατριάρχης καὶ Εὐθύμιος ὁ Σάρδεων καὶ Θεόδωρος ὁ Στουδίτης πρῶτον, Τὸ μὴ ὂν δύναται πεσεῖν, ἢ οὔ; ἔπεσον αἱ Εἰκόνες ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; ναί, οὐκοῦν ἵσταντο πρότερον· τὸ γὰρ μὴ ὄν, οὐ δύναται πεσεῖν. δεύτερον, εἶπεν αὐτῷ, ὡς φησὶν ὁ Μάγιστρος Συμεών, Ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐξεικόνισε τὰ Χερουβίμ, ἅτινα καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους κεφαλαίῳ ἐνάτῳ Χερουβὶμ δόξης ὠνόμασε, καὶ δὴ καὶ Σολομὼν αὐτὰ κατεσκεύασε, καὶ ὁ Ἰεζεκιὴλ περὶ τούτων διαλέγεται εἰς κεφάλαιον τεσσαρακοστὸν πρῶτον. τρίτον, ὁ Κύριος ἔστειλε τὴν Εἰκόνα αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Μανδύλιον τετυπωμένην τῷ Αὐγάρῳ. τέταρτον, ὅτι καὶ τὰ Εὐαγγέλια καὶ ἄλλα ἱερὰ σκεύη εἶχον ἀπ' ἀρχῆς Εἰκόνας ἔξωθεν αὐτῶν, ἐξ ὧν μαρτυρεῖται ἡ ἀρχαιότης τῶν Εἰκόνων. πέμπτον, ὅτι εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰ παλαιότατα Εἰκονίσματα ἀρχέτυπα εὑρίσκονται. ἕκτον, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἱστόρησεν Εἰκόνας τῆς Θεομήτορος. ἕβδομον, ὅτι εἰς τὴν Ῥώμην προτροπῇ Πέτρου καὶ Παύλου ἐζωγραφήθη ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. ὄγδοον, ὅτι εἰς τὴν Λύδδαν ᾠκοδομήθη Ναὸς τῇ Θεοτόκῳ, καὶ ἐσπούδαζον οἱ Ἑβραῖοι αὐτὸν λαβεῖν, ὡς δῆθεν ἑαυτῶν, ὅπερ ἀκούσασα ἡ Παρθένος εἰς Ἱερουσαλήμ, ηὐδόκησε καὶ εὑρέθη Εἰκὼν αὐτῆς εἰς πέτραν τινὰ ἔχουσα τὸν Χριστὸν ἐν ἀγκάλαις, ὅπερ ἰδόντες οἱ Ἰουδαῖοι ἔφυγον, ὕστερον δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδοκίμασαν ξέσαι τὴν Εἰκόνα, καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν. ἦν δὲ ἡ Εἰκὼν εἰς τρίπηχυ μάρμαρον, ἐξαίφνης τυπωθεῖσα μετὰ πορφύρας καὶ τοῦ λοιποῦ στολισμοῦ αὐτῆς, ἣν ὕστερον καὶ ὁ παραβάτης Ἰουλιανὸς ἠβουλήθη ξέσαι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη. ἔνατον, ὅτι ἡ Αἱμορροοῦσα κατεσκεύασεν Ἀνδριάντα τῷ Σωτῆρι. δέκατον, αἱ οἰκοδομαὶ τῶν ἁγίων Ναῶν, ἐν οἷς φαίνονται ἀρχαιότατοι ἱστορίαι. ἑνδέκατον, αἱ Σωλαῖαι (διάστυλα) αἱ χωρίζουσαι τὸ ἅγιον Βῆμα ἀπὸ τοῦ ἄλλου Ναοῦ αἵτινες εἶχον Εἰκόνας, ἐν αἷς καὶ ὁ τύπος τοῦ Σταυροῦ προσκυνεῖται. δωδέκατον, ἱστορίαι παμπληθεῖς, αἳ εἰσὶν ἀρχαῖαι καὶ βέβαιαι, καὶ διαλαμβάνουσιν ἀπὸ Χριστοῦ μέχρις ἡμῶν περὶ θαυμάτων τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἐξ ὧν ἱστοριῶν καὶ μερικαὶ εὑρίσκονται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης Συνόδου καὶ εἰς τοὺς λόγους Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. δέκατον τρίτον, ὅτι εἰ οἱ Εἰκονομάχοι προσκυνοῦντες τὰ τίμια ξύλα, καὶ τὰ ἅγια Εὐαγγέλια, καὶ τὸν ἅγιον τάφον, καὶ τὸ ἐν Βηθλεὲμ τῆς μακαρίας γεννήσεως Σπήλαιον, καὶ τὸν ἅγιον Γολγοθᾶν καὶ τοὺς λοιποὺς ἁγίους τόπους καὶ τὴν Λόγχην, τὸν Σπόγγον, τὸν Κάλαμον, τὰ Σπάργανα, τὴν Ζώνην, τὴν Ἐσθῆτα, οὐ νομίζονται Εἰδωλολάτραι, μήτε δήπου οἱ προσκυνοῦντες τὰς Εἰκόνας εἰσὶν Εἰδωλολάτραι. δέκατον τέταρτον, ὅτι τῶν προσκυνήσεων ἡ μὲν ἐστὶν ἁπλῶς ἐξῃρημένη καὶ πάντων ὑπερανέχουσα, καὶ μόνῳ τῷ Θεῷ ἀφωσιωμένη, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν πνεύματι λατρεία. ἡ δὲ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἀξίωμα, καὶ αὕτη δίδοται τοῖς μείζοσιν ὑπὸ τῶν ὑποδεεστέρων, οὐδὲ τυραννική, ὡς ἡ βίαιος, ἡ δὲ κατὰ προαίρεσιν καὶ τιμὴν καὶ οὐ κατὰ λατρείαν, ὡς ἡ εἰς τοὺς ἁγίους καὶ τὰς Εἰκόνας αὐτῶν, οὐχ ὅτι προσκυνοῦμεν τὴν ὕλην, ἀλλὰ τὴν Εἰκόνα, καὶ τὴν διὰ τῆς Εἰκόνος μίμησιν τοῦ ἀρχετύπου, καὶ λέγομεν τὴν Εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, καὶ Χριστοῦ καὶ Χριστόν, Χριστὸν μὲν καθ' ὁμωνυμίαν, Χριστοῦ δέ, κατὰ σχέσιν, καὶ ἔστι μία ἡ προσκύνησις τῆς Εἰκόνος καὶ τοῦ ἀρχετύπου, διὰ τὸν ἕνα χαρακτῆρα αὐτῶν. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἶπον αὐτῷ οἱ πατέρες, ἰδίως δὲ αὐτῷ εἶπεν ὁ μὲν Σάρδεων Εὐθύμιος, Ἀφ' οὗ ἤρξατο ὁ Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι τοῦ νῦν ὀκτακόσια ἔτη παρῆλθον,

καὶ

καὶ πανταχοῦ στηλογραφεῖται Χριστὸς, καὶ ἐν Εἰκόνι προσκυνεῖται, ποῖος οὖν αὐθάδης τολμήσοι τὴν τοσούτων χρόνων παράδοσιν ἀθετῆσαι; καὶ μάλιστα τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος, Εἴτις εὐαγγελίσηται ὑμᾶς παρ᾽ ὃ παρελάβετε, κἂν Ἄγγελος ἦ ἐξ οὐρανοῦ, ἀνάθεμα ἔστω. ὁ δὲ Στουδίτης εἶπεν, ὁ Θεὸς ἔθετο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἰκονόμους, σὺ Βασιλεῦ φρόντιζε περὶ τοῦ Στρατοπέδου, τὴν δὲ Ἐκκλησίαν ἄφες εἰς τοὺς Ποιμένας καὶ Διδασκάλους, σοὶ γὰρ ἐδόθη ἡ Βασιλεία; ἡμῖν δὲ ἐδόθη ἡ Ἐκκλησία, εἰ δὲ μήγε, γίνωσκε, ὅτι κἂν Ἄγγελος ἦ ἐξ Οὐρανοῦ, οὐκ ἀκουσόμεθα αὐτοῦ, μὴ ὅτιγε Βασιλέως. ὁ οὖν τύραννος ἀκούσας ταῦτα, οὐκ ἐδυσωπήθη, ἀλλὰ τὸν Στουδίτην μὲν ἐξώρισε, τὸν δὲ Σάρδεων ἐξ ἡμισείας ἐθανάτωσε, τὸν δὲ Πατριάρχην καὶ αὐτὸν ἐξώρισεν. ὄντος δὲ τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Ἐξορίας, Θεοφάνης ὁ Ἡγούμενος τοῦ μεγάλου Ἀγροῦ ἔκαιε θυμιάματα, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας παρεδίδου τὸν ἅγιον τῷ Θεῷ, καὶ αὐτὸς αὐτὸν ἠσπάζετο. ἐρωτήσαντος δὲ τινὸς αὐτὸν διατὶ ποιεῖ τὰ τοιαῦτα; εἶπεν, ἰδοὺ διέρχεται εἰς ἐξορίαν ὁ μέγας Νικηφόρος, ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ἀγωνιζόμενος. ἱστορεῖ δὲ ὁ Θεοστήρικτος, ὅτι θέλων ἐξορίσαι ὁ Χαμαιλέων τὸν ἅγιον Νικηφόρον, ἔγραψεν αὐτῷ, Κατάβα ἀπὸ τοῦ θρόνου τούτου ὅτι οὐ χρήζει σου ἡ Ἐκκλησία, πρὸς ὃν ἀντέγραψεν ὁ Πατριάρχης, Ἐγὼ ἄνευ αἰτίας οὐ καταβαίνω ἀπὸ τοῦ θρόνου μου, πλὴν εἰ διὰ τὴν εὐσέβειαν τυραννικῶς ταῦτα πάσχω, ἐμμέσως ἢ ἀμέσως εἰπέ μοι τοῦτο, καὶ ἀσμένως καταβήσομαι. ἀλλ᾽ οὐχ ὁρᾷ δίκαιον, ἢ ἄδικον ἢ ἀσέβειαν, μόνον λέγει, οὕτω θέλω, οὕτω προστάσσω, ὁ διαλογισμός μου ἐστὶ τὸ θέλημά μου, καθὼς περὶ αὐτοῦ διώρισε καὶ ὁ Ῥώμης Βονιφάτιος ἐπὶ Φωκᾶ τοῦ τυράννου. τότε ἐξωρίσθη καὶ ὁ Νικήτας Πατρίκιος, ὃς ἐγένετο Μοναχὸς, κακοποιηθεὶς λίαν ὑπὸ τοῦ ἀσυνειδήτου Λέοντος, ὁμοίως καὶ ὁ Αἰμυλιανὸς Ἐπίσκοπος τῆς Κυζίκου, καὶ Μιχαὴλ Συννάδων Ἐπίσκοπος ὁ περιβόητος εἰς τὰ θαύματα, ὡς εἴδομεν ταῦτα καὶ εἰς τούτους τοὺς ἐσχάτους καιροὺς ἡμῶν, καθότι ὁ σεβάσμιος κάρα αὐτοῦ εὑρίσκεται μὲν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ἐνεργεῖ δὲ δι᾽ αὐτῆς ὁ Θεὸς θαυμαστὰ καὶ παράδοξα, καὶ μάλιστα ἐν καιροῖς ἀκρίδων καὶ ἀβροχίας, περὶ ἧς οὐ τοῦ παρόντος ἐστὶ λέγειν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ´.

Ὅτι ἐκ τῶν μιαρῶν αὐτοῦ λόγων ὁ Λέων Ἀρμένιος δείκνυται ἀρχηγὸς τῶν Καλβίνων, καὶ περὶ τῆς ἀθέου αὐτοῦ Συνόδου κατὰ τῆς ἑβδόμης οἰκουμενικῆς, καὶ ἐνισχύσεως τῶν ὀρθοδόξων τοῖς Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου λόγοις.

Ὁ δὲ Στουδίτης Θεόδωρος πρὶν ἢ ἐξορισθῆναι τί ἐμηχανήσατο μετὰ τῶν οἰκείων; ἦν ἡ ἁγία ἡμέρα τῶν Βαϊοφόρων, καὶ λέγει τοῖς Μοναχοῖς αὐτοῦ λαβεῖν ἕκαστος αὐτῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ μίαν Εἰκόνα, καὶ λιτανεύοντες μετὰ τῶν Εἰκόνων περὶ τὴν λαύραν αὐτῶν, ἔψαλλον τὸ τροπάριον ἐκεῖνο, Τὴν ἄχραντον Εἰκόνα σου προσκυνοῦμεν ἀγαθὲ, καὶ ἄλλους ὕμνους νικοποιοὺς τῶν σεβασμίων Εἰκόνων. ἐγένετο τῶν τοιούτων αὐτήκοος ὁ Λέων, καὶ ἔστειλεν ἀπειλὰς καὶ ὁρισμοὺς κατ᾽ αὐτῶν, πλὴν ὁ ἅγιος εἰς οὐδὲν ταῦτα ἐλογίσατο. σημείωσαι ὅτι οὗτος ὁ Ἀρμένιος ἦν ἀρχηγὸς τῶν Καλβίνων, καθότι ἔλεγεν, εἰ μὴ ἐστὶν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ἢ εἰς τὸν Ἀπόστολον ἐγγεγραμμένον ῥητῶς, Προσκυνήσατε τὴν Εἰκόνα μου, οὐ καταδέχομαι προσκυνῆσαι Εἰκόνα. ἐζήτει ὁ Βασιλεὺς διαλέξεις, μετὰ δολιότητος ὅμως, ὅθεν ὁ Πατριάρχης ἐκώλυε τὸ διαλέγεσθαι κατὰ τὸν Ὅρον τῆς ἑβδόμης Συνόδου, ἀλλ᾽ ὁ χαμαιλέων ἐλοιδόρει αὐτὸν, διατοῦτο ἐδεήθη ὁ Πατριάρχης ἐπ᾽ Ἐκκλησίας ἵνα φωτίσῃ ὁ Θεὸς τὸν Βασιλέα εἰς τὸ καλὸν, καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτὸν ἐξουθένει, καὶ διατοῦτο προύτεινεν ὁ Πατριάρχης εἰς τὸν λαὸν χρήσεις περὶ Εἰκόνων, καὶ ἡρμήνευεν αὐτὰς τῷ λαῷ, οἱ δὲ ἔκραζον ὀρθόδοξοι ἐσμὲν, καὶ ὤμοσαν ἀλλήλοις μὴ παραβῆναι. ὁ Χαμαιλέων ἀκούσας ταῦτα, ὑπεκρίθη πρὸς ὥραν εὐσέβειαν, καὶ προσεκύνει τὸν Σταυρὸν, ἔβαλε τινὰς καὶ ἀνεθεμάτιζον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Γερμανὸν, Ταράσιον καὶ Νικηφόρον. ἔλεγον εἰς τὸν λαὸν, ὅτι διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν Εἰκόνων ἐνίκησαν τὰ ἔθνη ἡμῶν, τέλος πάντων ἐκέλευσεν εἰς περιποίησιν ὁ Βασιλεὺς γενέσθαι ψευδοσύναξιν ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ δεκάτῳ τετάρτῳ, καὶ ἴδε Τόμῳ ἐννάτῳ τῶν Συνόδων κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις Ἔκδοσιν σελίδα διακοσιοστὴν τριακοστὴν ἐνάτην, εἰς ἣν οὐκ ἠθέλησαν οἱ ὀρθόδοξοι παραγενέσθαι, καὶ ἐν πρώτοις αὐτὸς ὁ Θεόδωρος. ἀνεθεμάτισε δ᾽ αὐτὴ τὴν Οἰκουμενικὴν ἑβδόμην. τοιαύτη ἦν καὶ ἡ ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, καὶ ἴδε τὸν αὐτὸν τόπον σελίδι ὀκτακοσιοστῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ. ὁ δὲ Στουδίτης Θεόδωρος ὥσπερ γενναῖος ἀλείπτης, ὅλους ἐνίσχυε καὶ καθεθάρσυνε πρὸς τὴν ὑπομονὴν, ὑπομείνατε, ἔλεγεν, ὀλίγον ὦ καλοὶ ἀθληταὶ τοὺς κινδύνους, τοὺς διωγμοὺς, ἐνθυμήθητε τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τοῦ λέγοντος, Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσι. φυλαττέσθω, ἵνα μήτις ἀποστατήσῃ πάλιν, ὥσπερ ὁ Λεόντιος ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀπολέσας τὸν ἀποκείμενον στέφανον τῆς δικαιοσύνης. πειρασμὸς κατείληφε, πλὴν ἀνθρώπινος, πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ἡμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ἡμᾶς ὑπενεγκεῖν. τοιγαροῦν φερωνύμως καρτερόψυχε Καρτέριε, ἀφθονώτατε εἰς τὴν ὑπομονὴν Ἀφθόνιε, καὶ στερρὲ εἰς τὴν ἀγάπην Ἀγάπιε στῆθι σταθερὸς, ὅτι τὸ σκότος τῆς φυλακῆς ἐστὶ τοῦ θείου φωτὸς πρόξενον

νον. ἡ πεῖνα ἐνταῦθα γεννᾷ τὴν αἰώνιον πλησμονήν, ἡ γύμνωσις φέρει τὸν ἄφθαρτον στολισμόν, ἡ ἐρημία τὴν ἀγγελικὴν συναναστροφὴν καὶ συνομιλίαν. ὅσον πλεονάζουσιν ἐνταῦθα αἱ θλίψεις, τόσον πολυπλασιάζονται τὰ βραβεῖα τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ στέφανοι. ὡς ἀληθῶς Ἀντίχριστοι ἔχουσιν ὀνομάζεσθαι οἱ Εἰκονομάχοι, ὅθεν κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ νῦν Ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασι. σὺ δὲ κἀνταῦθα σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον Πατριάρχης ὁ σεβάσμιος Νικηφόρος, ἀλλὰ καὶ Μοναχὸς ἱερεὺς ὁ στουδίτης ἀντίκειται καὶ ἐλέγχει Αὐτοκράτορα, οὐ μακρόθεν ὡς Γρηγόριος τὸν Ἴσαυρον, καὶ ἄλλος Ζήνωνα καὶ Ἀναστάσιον, ἀλλὰ κατὰ πρόσωπον, ὡς ποτὲ ἐποίησαν εἰς τὸν Βασιλίσκον ὁ στυλίτης Δανιὴλ καὶ ὁ μοναχὸς Ὀλύμπιος.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Δʹ.

Περὶ προχειρίσεως ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου εἰς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην Θεοδότου, καὶ καθαιρέσεως τῆς ἁπανταχοῦ ἀναστηλώσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, καὶ περὶ τοῦ Συμβόλου Ἰωάννου τοῦ καὶ Ἰαννῆ, καὶ τῶν ἀριστοδείπνων Θεοδότου, καὶ τῶν ὅρκων τοῦ Βασιλέως οἳ ἦσαν Κύνες καὶ Ἑλλήνων ὅρκοι.

Προεχειρίσατο ὁ Χαμαιλέων εἰς Πατριάρχην Θεόδοτον τὸν σύγγαμβρον τοῦ Κοπρωνύμου ἀπὸ τῆς τρίτης αὐτοῦ γυναικός, εἶτα καθαιρεῖ τὴν ἁπανταχοῦ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ἀναστήλωσιν, καὶ ἐπανακινεῖ διωγμόν, ὡς ἴδιος ἐκεῖνος ὁ Διοκλητιανὸς κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων. εἶχε δὲ συνεργὸν τινὰ Ἰωάννην γραμματικὸν καὶ μουσικὸν αὐτοῦ Διδάσκαλον. ἐποίει δὲ ὁ Θεόδοτος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἀριστόδειπνα πολυτελῆ διὰ κρέατος, καὶ τοὺς ἐκεῖ μὴ φαγόντας κρέα Κληρικοὺς καὶ Μοναχούς, ἀλλὰ δὴ καὶ Ἐπισκόπους ἐποίησε καταλύειν καὶ ἐσθίειν ἀφειδῶς, καὶ ἔνθα ἦν ἡ εὐλάβεια πολλὴ καὶ ἀρετὴ καὶ σεμνότης, γεγόνασι γελοῖα καὶ παίγνια καὶ παλαίσματα καὶ αἰσχρολογίαι. συνεβούλευσε δὲ μετὰ τοῦ Θεοδότου καὶ ὁ ῥηθεὶς Ἰωάννης, καὶ ἔφερον ὁ Χαμαιλέων τὸν ἄθεσμον Τόμον τὸν ἐπὶ τοῦ Καββαλίνου συνεδρίου, καὶ τοὺς μὲν ὑπογράφοντας ἐτίμα, τοὺς δὲ ἀποποιουμένους, ἐδήμευσε, ᾔκιζεν, ἐξώριζεν. ἐποίει δὲ ταῦτα διὰ τὴν μαντείαν ἣν αὐτῷ εἶπον, ὅτι ἐὰν γένηται Εἰκονομάχος, ζήσεται πολύ, καθὼς δηλονότι ὁ Ἴσαυρος, ὁ Καββαλῖνος καὶ ὁ Λέων ἔζησαν πλείω τῶν ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, κατὰ δὲ ἀλήθειαν ἦν ἄθεος, καθότι ὤμνυε Κύνα, καὶ ἄλλους ἑλληνικοὺς ὅρκους, καθὼς ἐφάνη ποιήσας ὅτε εἰρήνευσε μετὰ τῶν Οὔννων εἰς τὰς συνθήκας, τοιούτους ὀμνύων ὅρκους πρὸς βεβαίωσιν. σημείωσαι ὅτι ὁ Ἰωάννης οὗτος ἐκλήθη ὕστερον καὶ Ἰαννῆς, καθότι ἦν μάγος. ἐκαλεῖτο δὲ Ὑλιλᾶς, ὅπερ ἐστὶν ἑβραϊκὸν, καὶ ἑρμηνευόμενον λέγει πρόδρομος, καὶ ὅτι παῖς ὢν, ἐδαιμονίζετο. οὗτος κατὰ τὸ παρὸν ὁρῶν, ὡς εἴρηται, τὸ συνοδικὸν τῆς ἐπὶ Κοπρωνύμου Συνόδου, ἐξηγεῖτο τῷ Λέοντι τὰς ἐκεῖσε ῥήσεις, λέγων, ὅτι ἀρχαῖον ἐστὶν ἡ Εἰκονοκλασία, καὶ οὕτως ὁ Βασιλεὺς διδασκόμενος, ἐνόμιζεν αὐτὸν λέγειν δίκαια κατὰ τῶν ὀρθοδόξων.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Εʹ.

Περὶ τῆς ἄκρας φιλίας, εἶτα καὶ ἄκρας ἔχθρας Λέοντος Ἀρμενίου καὶ Μιχαὴλ Τραυλοῦ, καὶ ἀποφάσεως Λέοντος εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον τοῦ Μιχαήλ, καὶ ὑπερθέσεως τοῦ θανάτου αὐτοῦ διὰ τῆς Βασιλίσσης, καὶ ὅπως ὁ Λέων τὸ τροπάριον ἐν τῷ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ψάλλειν, Τῷ παντάνακτος, τροπάριον, ἀπεκτάνθη ἀπὸ τοῦ Μιχαὴλ ἐν τοῖς ἀδύτοις.

Ἀλλ' ἐνταῦθα γενόμενος, οὐ δύναμαι μὴ ἐκβοῆσαι τὸ δαυϊτικὸν λόγιον, ὅτι ὁ Κύριος κριτής ἐστιν, τοῦτον ταπεινοῖ, καὶ τοῦτον ὑψοῖ, ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ Κυρίου, οἴνου ἀκράτου πλῆρες κεράσματος. εἶχον ἄκραν φιλίαν οὗτος ὁ ἀσεβέστατος Λέων μετὰ τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, ἦλθον ἔπειτα εἰς τοσαύτην ἔχθραν, ὅτι διώρισεν ὁ Βασιλεὺς ἵνα κατακαύσῃ αὐτὸν κατὰ τὸν βασιλικὸν Τίτλον τὸν διορίζοντα, ὅστις ὑβρίσει Βασιλέα, ζῶν κατακαυθήτω. ἄνηψαν γοῦν τὸ πῦρ, καὶ ὁ Βασιλεὺς ἔδραμεν ἰδεῖν πῶς καίεται ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ Βασίλισσα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ μετὰ δακρύων ἐβόα, τίμησον δέομαι τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς κύριέ μου (καὶ γὰρ ἦν Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων) παρελθέτω ἡ σεβασμία πανήγυρις, καὶ μετὰ ταῦτα ποιήσεις τὸν ὁρισμόν σου. εὐλαβήθη ὁ Λέων, πλὴν εἶπε τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἄρα μὴ εἴη πολλῶν κακῶν ἀφορμὴ αὕτη ἡ δέησίς σου, καὶ ὥρισε καὶ ἔβαλον τὸν Μιχαὴλ εἰς τὴν φυλακήν. τὴν νύκτα δὲ συνήχθησαν καθωπλισμένοι ὅλοι τοῦ Μιχαὴλ οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς, καὶ μετὰ τὴν βουλὴν διώρισαν τὴν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Λέοντος, ἵνα αὐτὸν φονεύσωσιν ἔνδον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. καὶ ὅτε ἔψαλεν ὁ αὐτὸς τὴν ἑβδόμην ᾠδήν, ὡς ἤρξατο ψάλλειν τὸ τροπάριον, ΤΩ͂ ΠΑΝΤΆΝΑΚΤΟΣ ἘΞΕΦΑΎΛΙΣΑΝ ΠΌΘΩ, ἐπήδησαν εὐθὺς ἵνα αὐτὸν σφάξωσι, καὶ αὐτὸς φοβηθεὶς, ἔδραμεν εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐκεῖνοι ἐκεῖ δραμόντες, ἀπεκεφάλισαν αὐτὸν ἐν τοῖς ἀδύτοις τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φάρου, λέγει ὁ Παφλαγὼν Δαυὶδ εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου, καὶ τὸν Μιχαὴλ ἔδραμον καὶ ἐξέβαλον τῆς φυλακῆς αὐθωρόν.

τοιοῦ-

τοιοῦτον γέγονε τὸ τέλος τοῦ Εἰκονομάχου Λέοντος, ὅστις παρεδόθη τῷ αἰωνίῳ πυρὶ τῆς κολάσεως. ἀλλὰ καὶ πέρας ἔλαβεν ὁ χρησμὸς, λέγει ὁ Κεδρηνὸς, ὅστις προεμήνυε, καὶ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν ἔμελλεν ὁ Λέων φονευθῆναι, καθότι ἦν γεγραμμένος εἷς λέων ἔχων τὸ στοιχεῖον Χ, καὶ εἰς ὄπισθεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἤλαυνεν αὐτὸν τῷ δόρατι ἔνδον εἰς τὸ περιβόητον βιβλίον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Βιβλιοθήκης τὸ λεγόμενον Χρησμολόγιον. ἀλλὰ καὶ πολλὰ ὀνείρατα ὁμοίως τὰ προλέγοντα τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως ἀπεπληρώθησαν καὶ ἐτελειώθησαν τότε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν ἐξορίᾳ Νικηφόρου Πατριάρχου καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, καὶ τῆς δι᾽ ὑπόκρισιν ἐλευθερίας τῶν ἐξορίστων ὑπὸ τοῦ Τραυλοῦ, καὶ τῆς Εἰκονομαχίας αὐτοῦ, καὶ τῆς κατὰ τῶν Εἰκόνων Συνόδου αὐτοῦ τε καὶ τοῦ τῆς Δύσεως Βασιλέως Λοδοβίκου.

Ἐστέφθη Βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀπὸ Ἀμορίου ὁ Τραυλὸς, καὶ ἐνόμισε τὴν βασιλείαν οὐκ ἀπὸ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ἀπό τινος Ἀθιγγάνου Μαρίας, καὶ τῆς προρρήσεως τινὸς ἐν τῷ Φιλομηλίῳ Μοναχοῦ, ὅθεν εἰς αὐτὸν ἐπληρώθη τὸ λεγόμενον εἰς τὸ ὄγδοον κεφάλαιον τοῦ Ὠσηὲ, Ἑαυτοῖς ἐβασίλευσαν, καὶ οὐ δι᾽ ἐμοῦ. ἔστειλεν αὐτῷ ὁ ἅγιος Νικηφόρος ἐπιστολὴν δεόμενος γενέσθαι τῆς ὀρθοδοξίας ἐπανάκλησιν, ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὑπούλως, ὅτι οἱ πρὸ ἡμῶν τὸν ἐκκλησιαστικὸν θεσμὸν τῶν δογμάτων ἐρευνησάμενοι, τὸν περὶ αὐτῶν εἰσπραχθήσονται λόγον, ἢ καλῶς, ἢ κακῶς ἑρμήνευσαν, ἡμεῖς δὲ ἐν ᾧ εὕρομεν τὴν Ἐκκλησίαν βαδίζουσαν, ἐν τούτῳ καὶ διαφυλάττειν ὀφείλομεν. εἰς τὴν ἀρχὴν ὅμως ὑποκριτικῶς ἔπεμψεν ὁρισμὸν τοῦ λυτρωθῆναι πάντας τοὺς ἐν φυλακαῖς κατεχομένους, καὶ ὅσοι ἐγένοντο ἐξόριστοι ὑπὸ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ἐπανελθεῖν, καθὼς γράφει καὶ ὁ Ἠσαΐας, Ἐνεθυμήθην τὸν κλαυθμὸν τῶν δούλων μου, καὶ ἰδοὺ ἔλαβον τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὑπερηφάνου καὶ αὐθάδους ἀποστάτου, ὁποῖος ἦν κατὰ ἀλήθειαν ὁ Λέων. καὶ λοιπὸν ἠλευθερώθη καὶ ὁ Στουδίτης Θεόδωρος μετὰ τὴν βασιλικὴν διάταξιν, ὅθεν ἔγραψε καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν Μιχαὴλ, νομίζων εἶναι αὐτὸν εὐσεβῆ καὶ ὀρθόδοξον, μάλιστα ἐβουλήθη ἀπελθεῖν εἰς τὴν νέαν Ῥώμην τοῦ συνάξαι τοὺς Μοναχοὺς αὐτοῦ καὶ τῆς πίστεως τοὺς πρώτους καὶ κορυφαίους κατὰ τὸν ἱστορικὸν Μιχαήλ. ἔστειλαν καὶ πρὸς τοὺς εἰς τὴν Χερσῶνα ὄντας ἐξορίστους Ἐπισκόπους εἴδησιν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ προστάγματος, καὶ εἰς τὸν Πατριάρχην Νικηφόρον ἀπῆλθεν ὁ Ἀγαπητὸς Μοναχὸς, θεὶς αὐτῷ τὰ τῆς χαρᾶς εὐαγγέλια, τὰ τῆς ἐλευθερίας μηνύματα, πλὴν διότι ἦν εἰς τὸν θρόνον ὁ ψευδοπατριάρχης Θεόδωρος, ἢ Θεόδοτος, ἐχρόνισεν ὁ νόμιμος τοῦ παραγενέσθαι, καὶ ἕως ἂν καταμάθῃ καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βασιλέως, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὴν ἀρχὴν πιστεύειν ἕκαστον ὅπερ ἐβούλετο περὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἀλλ᾽ ἤλλαξε τὴν γνώμην αὐτοῦ μετὰ ταῦτα ὁ ἀλιτήριος, καὶ ἐγένετο ἄκρος Εἰκονομάχος ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ, ἵνα μὴ εἴπω καὶ χείρων. διέπτυε γὰρ τοὺς Μοναχοὺς καὶ ἐκακοποίει, τὸν ἅγιον Μεθόδιον ἐξώρισεν εἰς τὴν Νῆσον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, Εὐθύμιον τὸν Σάρδεων αἰκισάμενος ἀπηνῶς ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεόφιλος, μετὰ ταῦτα ἀπέκτεινε, καὶ ὅλως εἶχεν εἰκόνα τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὸν Κοπρώνυμον. ἤθροισε δὲ καὶ ἀνόμων συνέδριον κατὰ τῆς ἑβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ, ὄντος εἰς τὴν Δύσιν Βασιλέως τοῦ Λοδοβίκου Πίου, ὡς εἴρηται. λέγουσι δὲ καὶ τὸν Λοδοβῖκον εἰς τὸ Παρίσιον ἀθροῖσαι τοιαύτην Σύνοδον, ἐν ᾗ κατεκρίθησαν αἱ δύο ἐπιστολαὶ τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ, ἡ μὲν οὖσα πρὸς Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην, ἡ δὲ πρὸς τὸν Κάρολον ὑπὲρ τῆς ἑβδόμης Συνόδου, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐπιστολὴ ταύτης τῆς Συνόδου, ἥτις κεῖται παρὰ Μελχίορι τῷ Γολδάστῳ Τόμῳ πρώτῳ τῆς διαγωγῆς τῶν βασιλικῶν διατάξεων. ἕτεροι ἱστοροῦσι τὴν ἐν Παρισίοις ταύτην Σύνοδον οὕτως, ὅτι Μιχαὴλ ὁ Τραυλὸς ἔπεμψε πρέσβεις εἰς Λοδοβῖκον Πῖον καὶ εἰς Λουθάριον τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς Γαλλίαν ἵνα βοηθήσῃ αὐτοῖς εἰς τὸν Πάπαν περί τινων σκανδαλοποιῶν ἀποδεχομένων τὴν προσκύνησιν τῶν Εἰκόνων, οἵτινες φυγόντες ἀπ᾽ Ἀνατολῆς εἰς Ῥώμην κατέφυγον. ὑπακούσας δὲ ὁ Λοδοβῖκος τῇ πρεσβείᾳ, ἔπεμψεν εἰς Ῥώμην Φρεοῦλφον Ἐπίσκοπον καὶ Ἀδεγάριον, ὧν λαβόντων θέλημα παρὰ τοῦ Πάπα, ὁ Λοδοβῖκος ἤθροισεν εἰς τὸ Παρίσιον Σύνοδον Ἐπισκόπων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἥτις δι᾽ ἐπιστολῆς ἀνέφερεν αὐτῷ, ὡς γράφει ὁ Βαρώνιος ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ, ὅτι Ἀδριανὸς ὁ Πάπας ἔπεμψεν ἐπιστολὴν πρὸς Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην τοὺς Αὐτοκράτορας, ἐν ᾗ δικαίως μὲν ἐλέγχει τοὺς ἀναιδῶς συντρίψαντας τὰς ἁγίας Εἰκόνας, ἀδιακρίτως ὅμως συνεβούλευσεν ἵνα προσκυνῶνται, ἐπειδὴ ἀναστηλοῦσθαι μὲν αὐτὰς δίκαιόν ἐστι, προσκυνεῖσθαι δὲ ἀθέμιτον. Ῥητέον ὅμως πρὸς ταῦτα, ὅτι οὐ λυμαίνεται τὴν ἀλήθειαν ἡ ἀποστασία τῶν ἀποβεβλημένων, οὐδὲ παραβλάπτει τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἄθροισις τῶν τοιούτων παρασυναγωγῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν πρὸς τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας ἐπιστολῶν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου ὑπὲρ ἀντιλήψεως τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ πρῶτον περὶ τῆς πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῆς αὐτοῦ.

Καὶ λοιπὸν, ὁ Στουδίτης Θεόδωρος οὐκ ἔπαυσε γράφειν καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας εἰς ἀντίληψιν τῆς ὀρθοδοξίας. καὶ πρῶτον ἔγραψεν εἰς τὸν τότε Ἀλεξανδρείας τῇ τοιαύτῃ ἐπιγραφῇ, Τῷ παναγιωτάτῳ πατρὶ πατέρων, φωτὶ τῶν φώτων ἐμῷ κυρίῳ, μακαριωτάτῳ Πάπᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας, Θεόδωρος ὁ ἐλάχιστος Πρεσβύτερος καὶ τῶν Στουδίων Ἡγούμενος. καὶ σημείωσαι κατὰ παπιστῶν, πῶς ὁ Ἀλεξανδρείας λέγεται πατὴρ πατέρων, καὶ φῶς τῶν φώτων, καὶ Πάπας ἁπλῶς. λέγει τοιγαροῦν, Κατέθλιψεν ἡμᾶς ὁ διωγμὸς ὦ ἀποστολικὴ κορυφὴ, καὶ πάλαι μὲν ὁ Ἀχαὰβ ἀναζητῶν τὸν προφήτην Ἠλίαν, λέγεται ἐμπρῆσαι ὅλους τοὺς τόπους αὐτοῦ, ἀποδεικνύων ὁμοῦ μετ᾽ ἐκείνου τοῦ ἐμπυρισμοῦ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ τὴν ἐσωτερικὴν, ἀλλὰ νῦν οἱ ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ νέοι Ἀχααβῖται οὐ μόνον τὸν Ἠλίαν ἐζωγραφημένον, ἀλλὰ καὶ τὸν Κύριον αὐτοῦ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὴν Θεοτόκον καὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ ζητοῦσιν εὑρεῖν, καὶ εὑρόντες αὐτοὺς ἐξολοθρεῦσαι καὶ ἀφανίσαι. ὅθεν σκάπτουσι τὰ Θυσιαστήρια αὐτῶν καὶ τοὺς Ναοὺς αὐτῶν οἱ ἀσεβέστατοι. ταῦτα καὶ ἄλλα τούτοις ἀδελφὰ καὶ συγγενῆ γράφει ὁ ἅγιος εὐφραδέστατα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Περὶ τῆς πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Θωμᾶν ἐπιστολῆς Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τοῦ Ἱεροσολύμων Θωμᾶ πρὸς τοὺς αἱρετίζοντας Ἀρμενίους, ἐν ᾗ λέγεται Πάπας.

Ἔστειλε γραφὴν καὶ εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Θωμᾶν ὁ αὐτὸς, ἄρχεται δὲ τῆς καλῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς οὕτω, Τίς καὶ ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ ὅτι θηλάζει ἡ Σάῤῥα παιδίον; καὶ τίς ἀναγγελεῖ μοι ὅτι ἔφθασεν ἡ ταπεινή μου ἐπιστολὴ εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀποστολικῆς κεφαλῆς; καθότι οὐκ ἀπὸ ἀσυνέτου ἐπιθυμίας, ἀλλὰ ἀπὸ ἀναγκαίας αἰτίας ἐβιάσθην πέμψαι τὴν παροῦσάν μου μετὰ τοῦ ἠγαπημένου μου ἀδελφοῦ τοῦ Διονυσίου, ὅστις δύναται ἀναπληρῶσαι τὰ ἐλλιπῆ τῆς ἐπιστολῆς μου. τὸ λοιπὸν εἰ καὶ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν ὅμως τῷ πνεύματι ἀσπάζομαι τοὺς ἀχράντους πόδας ἐκείνου τοῦ περιπατήσαντος τοὺς ἁγίους αὐτοῦ τόπους ἵνα λάβω εὐχὴν, εὐλογίαν καὶ ἁγιασμὸν, καὶ οὕτως ὡσανεὶ ἔλαβον καὶ συγχώρησιν, προσδέομαι εἰς τὴν ἁγίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ καταφιλῶ καὶ τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπάτησαν τοῦ Χριστοῦ μου τὰ ἴχνη, ναὶ μὴν καὶ αὐτὸν τὸν θεοδέγμονα τάφον εἰς ὃν κατετέθη τὸ πανάγιον σῶμα τοῦ ἡμῶν λυτρωτοῦ. ἐκεῖθεν διαβαίνω εἰς τὸν θειότατον Γολγοθᾶν, ὅπου ὁ Κύριος τῆς δόξης ὑψωθεὶς ἐσταυρώθη. ὁδεύω περαιτέρω εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἣν ὡς Ἐδὲμ νέαν φαντάζομαι. προσκυνῶ ἐκεῖ τὴν φάτνην μᾶλλον ἢ τὴν χρυσῆν στάμνον, ἐν ᾗ οὐ τὸ Μάννα, ἀλλ᾽ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς ἐφυλάχθη. θεωρῶ προσέσι τὸ πανάγιον ὄρος, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ θεϊκωτάτη Μεταμόρφωσις. τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ὅθεν ὁ Κύριος ἀνέβη πρὸς τὰ οὐράνια. βλέπω καὶ τῆς Πανάγνου Δαυΐτιδος κόρης τὸ μνῆμα, ὅπου προσκυνεῖται ἡ πανυπερευλόγητος εἰς τὴν πανίερον Γεθσημανῆ, ὦ πῶς ἁγία κορυφὴ εὐχαριστήσω σοι; οἶδα ὅτι σὺ εἶ ὁ πρῶτος Πατριάρχης, πρῶτος, καθότι ἐκεῖ πρωτήρξατο ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καίπερ ὢν πέμπτος εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν Πατριαρχῶν αὐτοῦ πρῶτον ὤφθη ὁ Ἀρχιποιμὴν Χριστὸς ὁ ἐργασάμενος τὰ θαυμάσια, ὁ σταυρωθεὶς, ὁ ταφεὶς, ὁ ἀναστὰς καὶ ἀναληφθεὶς αὐτόθεν. σημείωσαι ὅτι τὸν Ἱεροσολύμων λέγει ὁ Στουδίτης πρῶτον Πατριάρχην κατὰ παπιστῶν καυχωμένων ὅτι ὁ Ῥώμης ἐῤῥέθη πρῶτος. σημείωσαι ὅτι ὁ Ἱεροσολύμων Θωμᾶς ἔστειλεν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν εἰς τοὺς Ἀρμενίους ἐν ᾗ λέγεται Πάπας, ἔστι δὲ ἡ ἐπιγραφή. Ἐπιστολὴ περιέχουσα τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν, πεμφθεῖσα παρὰ τοῦ μακαρίτου Πάπα Θωμᾶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἀρμενίαν αἱρετίζοντας, ἥτις συνεγράφη ἀραβιστὶ παρὰ Θεοδώρου τοῦ Κουφορᾶ, ἡρμηνεύθη δὲ παρὰ Μιχαὴλ Πρεσβυτέρου καὶ Συγκέλλου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου μεθ᾽ οὗ καὶ ἐστάλη, μόνην εἶναι πίστιν τὴν ἐν Χαλκηδόνι κηρυχθεῖσαν διαγορεύουσα. ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιστολῆς, Χριστὸς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν τῷ τῶν Ἀποστόλων ἔφη κορυφαίῳ Πέτρῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς εἰς τὸν ἅγιον τάφον ἀποδημίας Γρηγορίου πρὸ τοῦ χρηματίσαι Ἀκραγαντίνων, ὃς κατήχησεν ἐν Παλαιστίνῃ Λεύκιον τὸν Αἱρετικόν. καὶ περὶ τῆς διαδόσεως τῆς Λευκίου Αἱρέσεως εἰς Φράντζαν, καὶ τοῦ εἰς Ῥώμην πληθυσμοῦ αὐτῆς, καὶ τοῦ ἐν ἀσπίσι γραφέντος Συμβόλου ὑπὸ Λέοντος τοῦ τρίτου, τοῦ αἰτήσαντος τὸν Ἱεροσολύμων Θωμᾶν πέμψαι εἰς Ῥώμην ἄνδρας σοφοὺς κατὰ τῆς Αἱρέσεως Λευκίου.

Ἀπέρ-

Ἀπέρχεται οὖν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ χρηματίσας μετέπειτα Ἀκραγαντίνων Ἐπίσκοπος εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου τάφου, καὶ εὑρίσκει εἰς τὴν Παλαιστίνην Λεύκιον τινὰ ἀσεβονομικὸν καὶ πεπλανημένον ἄνθρωπον, ὅστις κατὰ τὰς Ἀπολιναρίου, Μανέντος, Ἰουλιανοῦ τε καὶ Μαρκίωνος Αἱρέσεις, ἀπηρνεῖτο τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου, καὶ ἔλεγεν ὅτι εἶχε σῶμα ἄνουν καὶ ἄψυχον, ὅθεν ἐκρατεῖτο καὶ εἰς τὸ Μυστήριον τὰ Ἄζυμα, ὅστις ἦν προσέτι καὶ Πνευματομάχος, καὶ κατακράτος καταισχύνεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. εἶτα ἀπὸ Παλαιστίνης ὁ Λεύκιος ἐκδιωχθεὶς, κατήντησεν εἰς Ἀκράγαντα ἀρχιερατεύοντος τοῦ θείου Γρηγορίου, καὶ πολλὰ κακὰ ἐποίησεν ἐκεῖ, τὴν γὰρ ἱερὰν τράπεζαν κατέστρεψε, καὶ ἐξέβαλε τὰ ἅγια λείψανα ἀπ' αὐτῆς, καθότι ἐνόμιζεν αὐτὰ βδελυκτὰ, ὡς νῦν ὁ Λούτερος καὶ ὁ Καλβῖνος, ἐκδιωχθεὶς δὲ ἐκεῖθεν, ἀνάγεται εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἠπάτησε πολλοὺς καὶ ἐκεῖ, καὶ εἰς ἄλλους τόπους τῆς Δύσεως, καὶ δὴ τελευταῖον καὶ εἰς Φράντζαν, καὶ ἐπειδὴ ὁ Κάρολος ἦλθεν εἰς τὴν Ῥώμην, ὡς εἴρηται, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ ἀπὸ τῆς Αἱρέσεως τοῦ Λευκίου ἀπὸ τῆς Φράντζας, καὶ μετέδωκαν τὴν Αἵρεσιν αὐτῶν πολλοῖς εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τὸ κακὸν ἐπλήθυνεν. ὁ δὲ Πάπας Ῥώμης Λέων ὁ τρίτος βλέπων πολλοὺς ἐν τῇ Δύσει λέγοντας τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιοῦντας παράνομα, εἶτα τῶν ἐν Ῥώμῃ μὴ ἐχόντων λογίους ἄνδρας, καθὼς ἔγραφε καὶ ὁ Ἀγάθων εἰς τὸν Πωγωνάτον, εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν πάλιν ὄντων Βασιλέων Εἰκονομάχων Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, καὶ ἑτέρων, ὡς ἦν καὶ ὁ παρὼν Μιχαὴλ, ἐλυπεῖτο τὴν καρδίαν βλέπων τὴν Αἵρεσιν πλατυνομένην, καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησίαν λυμαινομένην. ὅθεν κοινῇ τῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ὀρθοδόξων γνώμῃ ἐποίησε τὰς ἀσπίδας περὶ ὧν λέξομεν, εἶτα πέμπει εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸν Πατριάρχην Θωμᾶν ἵνα αὐτῷ στείλῃ ἄνδρας σοφοὺς καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐπιστήμονας, ἵνα βοηθήσωσι τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης, ἣν δὲ ἐκ μέρους καθ' ὃν ἔγραψεν ἐκεῖσε εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Στουδίτης Θεόδωρος, μεμφόμενος αὐτοὺς ὡς ὄντας μὲν πρώτους τῶν ἄλλων, μὴ φροντίζοντας δὲ κατὰ τὰ μεγαλεῖα τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν κατὰ τῶν τότε Αἱρέσεων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Περὶ τῶν σταλέντων μὲν εἰς Ῥώμην ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων σοφῶν ἀνδρῶν, ὑπὸ δὲ τοῦ Πατριάρχου Θεοδότου καὶ τοῦ Βασιλέως ἐξορισθέντων, καὶ περὶ τοῦ ποῖος Λέων ἦν ὁ ταῖς ἀσπίσι τὸ τῆς πίστεως Σύμβολον ἐγχαράξας, καὶ περὶ τῆς πρὸς τοὺς Πατριάρχας ἐπιστολῆς Λέοντος τοῦ τετάρτου, ἐν ᾗ φησὶ μὴ δέχεσθαι αὐτοὺς Πάπαν, εἰ μὴ πρότερον ἐν ταῖς ἐνθρονιαστικαῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς τὸ Σύμβολον ἀκαινοτόμητον αὐτοῖς πέμψῃ.

Ὁ οὖν Ἱεράρχης Θωμᾶς πέμπει εἰς τὴν Ῥώμην ἄνδρας θεοσεβεῖς σοφωτάτους καὶ ἐναρέτους, τὸν Μιχαὴλ τὸν Σύγκελλον καὶ τοὺς δύο γραπτοὺς Θεόδωρον καὶ Θεοφάνη, ἀσκητεύοντας εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ ἀδελφοὺς κατὰ σάρκα, οἷς ἠκολούθει καὶ Ἰὼβ ὁ θαυμάσιος. δέδωκε δὲ αὐτοῖς καὶ κατηχητικὰς ἐπιστολὰς εἰς τοὺς ὀρθοδόξους Κωνσταντινουπόλεως, οἵτινες ἐκεῖσε ἐλθόντες, ἤλεγξαν τὸν ψευδοπατριάρχην Θεόδοτον, καὶ τὸν ἄπιστον Βασιλέα Μιχαὴλ, καθότι ὤμοσεν ἵνα διατηρῇ σώαν καὶ ἄτρωτον τὴν ὀρθοδοξίαν εἰς καιρὸν καὶ τόπον. ἐμαστιγώθησαν ὅμως πικρὰ, καὶ ἐξωρίσθησαν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ὡς διηγεῖται ὁ Στουδίτης Θεόδωρος, καὶ ἐκωλύθησαν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ῥώμην πορείας, ὡς φανεροῖ ὁ βίος Μιχαὴλ τοῦ Συγκέλλου καὶ ὁ βίος τούτων τῶν ἁγίων Θεοδώρου καὶ Θεοφάνους, ὃν συνέγραψεν ἡ Θεοδώρα Ῥαουλαίνη καὶ Καντακουζηνὴ ἡ Παλαιολογίνα. καὶ λοιπὸν μανθάνει ταῦτα ὁ ἁγιώτατος Ῥώμης Λέων, καὶ λυπεῖται πλέον, ἢ ἐλυπήθη ὁ Ἱερεμίας εἰς τῆς Ἱερουσαλὴμ τὴν φθοράν. λέγουσι τινὲς, ὅτι ὁ Πάπας Λέων ὁ πρῶτος ὁ συναγωνιστὴς τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου προέγραψε τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, ἤγουν τὸ, Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν, ὅλον, καθὼς αὐτὸ συνέθετο ἡ δευτέρα Σύνοδος, εἰς δύο ἀσπίδας χαλκᾶς ἑλληνικοῖς γράμμασι καὶ ἔβαλεν αὐτὰς εἰς τὸ Θησαυροφυλάκιον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου. ὁ οὖν παρὼν Λέων ἀθροίζει τὸ παρευρεθὲν ἱερατικὸν, καὶ τῶν λαϊκῶν τὸ ὀρθόδοξον, καὶ ἐκβάλλει τὰς ἀσπίδας, καὶ ἵστησιν αὐτὰς πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου, καὶ προσέταξεν ἑκάστῳ ἀναγινώσκειν ἐκεῖ τὸν Ὅρον τῆς πίστεως εἰς ἀσφάλειαν τῆς εὐσεβείας, καθὼς καὶ ὁ μετέπειτα Βενέδικτος τρίτος ζηλωτὴς ὢν τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος, ἐθέσπισεν ἀναγινώσκεσθαι ἑλληνιστὶ εἰς ὅλην τὴν Δύσιν τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, ἵνα μὴ γένηταί τις δολιότης, καθὼς Λέων ὁ τέταρτος ἔγραψεν εἰς τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς μὴ δέχεσθαι ἵνα Πάπαν τῆς Ῥώμης ὅτε γίνεται, ἐὰν μὴ πέμψῃ πρῶτον εἰς ὅλους αὐτοὺς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως ἀκαινοτόμητον εἰς τὰς ἐνθρονιαστικὰς αὐτοῦ ἐπιστολὰς, καὶ οὕτω κατὰ λέξιν καὶ ἔννοιαν ἔχον, καθώσπερ δὴ καὶ παρὰ τῶν μακαρίων πατέρων ἡμῶν ἀνέκαθεν ἐξετάθη. καὶ οὕτως ἐκράτει καὶ μετέπειτα ἕως καιροῦ, ὡς ἡ ἱστορία φανερώσει. σημειωτέον δὲ, ὅτι τῆς ἱστορίας ταύτης μέμνηται καὶ ὁ Ζυγαβηνὸς εἰς τὴν Πανοπλίαν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ πρὸ Βενεδίκτου Λέων ἦν ὁ θέμενος τὰς ἀσπίδας πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου (ἢ τοῦ ἁγίου Παύλου) λέγει τοῦτο ὁ Μοναχὸς Ἐπιφάνιος ἐν τῷ πότε ἀπεσχίσθησαν οἱ Λατῖνοι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. ὅτι ὅμως οὐκ ἦν ὁ μέγας Λέων ὁ ἐγχαράξας τὸ Σύμβολον εἰς αὐτὰς, ἀλλ' ὁ Λέων ὁ τρίτος, μαρτυρεῖ τοῦτο Γεώργιος ὁ Κερκύρας

ἐν

ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος αὐτοῦ λόγῳ, ἐν ᾧ φησὶν ὅτι ὑπέγραψεν ὁ Λέων οὕτω, Λέων ἀνάξιος τρίτος Ἐπίσκοπος. καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἄθροισις τῶν ἐπιστολῶν ἣν ἐποίησεν ὁ Κρεσκώνιος, ὡς σημειοῖ ὁ Βελαρμῖνος, ἐν αἷς φαίνεται ἐπιστολὴ τοῦ τρίτου Λέοντος, διαλαμβάνουσα ὅτι εἰς τὴν Φράντζαν οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥηγὸς τῆς Γαλλίας Καρόλου ἔδειξαν αὐτῷ τὸ Σύμβολον τῆς δευτέρας Συνόδου μετὰ τῆς προσθήκης, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν δέξασθαι αὐτὴν, ἵνα ἀναγινώσκηται τὸ Σύμβολον καὶ εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς προσθήκης. ἀλλ᾽ ὁ Πάπας οὐκ ἐδέξατο τὴν αἴτησιν, ἀλλ᾽ αὐτὴν ἀποβαλὼν, ἔγραψεν εἰς ἀργυρᾶ γράμματα τὸ ἅγιον Σύμβολον, καὶ ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου, ἵνα φυλαχθῇ ὁμοίως εἰς τὰς Ἐκκλησίας. ἴδε καὶ Πέτρον τὸν Λομπάρδον εἰς τὴν ἐνδεκάτην διαίρεσιν τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν γνωμῶν, καὶ τὸν ἱστορικὸν Ἄδωνα. ἴδε καὶ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν, τὴν σημειοῦσαν ὅτι εἰς τὸ ὀκτακοσιοστὸν ἔνατον ἔτος ἔβαλε τὰς ἀσπίδας ταύτας Λέων ὁ τρίτος, καὶ κατὰ τὸν Βαρώνιον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛ′.

Περὶ Θωμᾶ τινὸς κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλθόντος, καὶ ἁλώσεως ὑπὸ Σαρακηνῶν Σικελίας καὶ πολλῶν τόπων Ἰταλίας, καὶ οἰκήσεως αὐτῶν ἐν Κρήτῃ· καὶ οἰκοδομῆς τοῦ Χαίδακος, καὶ σφαγῆς Κυρίλλου Γορτύνης καὶ πολλῶν χριστιανῶν.

Θωμᾶς τις ὑποκριθεὶς εἶναι υἱὸς Κωνσταντίνου, τοῦ τυφλωθέντος, ἦλθε κατὰ τῆς πόλεως μετὰ βοηθείας διαφόρων γενῶν, κινήσας ἀπὸ Συρίας, καὶ ἐκράτησεν ὁ πόλεμος ἔτη τρία. ὅθεν εὑρόντες ἄδειαν οἱ Σαρακηνοὶ ἔλαβον τὴν Σικελίαν, τὴν Καλαβρίαν καὶ ἄλλους τόπους τῆς Ἰταλίας, εἰς δὲ τὴν Κρήτην καὶ κατῴκισαν, καὶ ἔκτισαν τὸν Χαίδακα, καὶ ᾐχμαλώτευσαν ἐννενήκοντα πόλεις. Κύριλλος δὲ ὁ Γορτύνης ἐπειδὴ οὐκ ἠρνήθη τὸν Χριστὸν, ἐσφάγη, ἔβρυε δὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ μύρον, ὥστε ἀπομάττεσθαι αὐτὸ σπόγγοις, καὶ τοῦ αἵματος ἡ χροιὰ ἦν ἀναλλοίωτος. καὶ ἄλλους πολλοὺς οὕτω ἀπέδειξαν Μάρτυρας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ′.

Περὶ τοῦ θαύματος Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ βουχιαθέντι υἱῷ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου.

Ἀπὸ τῶν ἀρσενικῶν παιδίων τοῦ Χαμαιλέοντος ἕν, ὅπερ ἐποίησεν βουχιαθῆναι ὁ Μιχαὴλ, τὸ νεώτερον ἔζησεν, ἀλλ᾽ ἐκρατήθη ἡ φωνὴ αὐτοῦ, ὅθεν ἔκλαιεν ἔμπροσθεν τῆς Εἰκόνος τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου, παρακαλοῦν τὸν ἅγιον δοῦναι αὐτῷ τὴν προτέραν αὐτοῦ φωνὴν, καὶ τὴν νύκτα εἶδε κατὰ τὸν Ζωναρᾶν ἐν ὁράματι τὸν μέγαν Γρηγόριον λέγοντα αὐτῷ, Ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, καὶ τὸ ζήτημά σου ἀπέλαβες, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐξύπνισε, καὶ λαβὸν τὸ βιβλίον τοῦ Θεολόγου ἐξεφώνησε, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς, καὶ πάλιν Μυστήριον. καὶ παραχρῆμα ἔδωκε δόξαν τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ τὸ παιδίον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η′.

Περὶ τῆς κοιμήσεως Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, καὶ περὶ τῆς μοναστείας Εὐφροσύνης, ἣν ἔλαβεν ὁ Μιχαὴλ εἰς γυναῖκα.

Ἠσθένησε καὶ ὁ Στουδίτης Θεόδωρος ὁ θαυμαστὸς εἰς τὰ πάντα, καὶ ὥσπερ μέλισσαι ἔτρεχον πρὸς ἐκεῖνον πολλοὶ χάριν εὐχῆς καὶ εὐλογίας. ἐλειτούργησε καὶ ἐκοινώνησε, καὶ διὰ τῆς θείας μυσταγωγίας ἀνέλαβεν ἑαυτόν. ἔφθασεν ὅμως ἡ εὐλογημένη ὥρα τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ συλλαλῶν τοῖς πατράσι τοῦ Μοναστηρίου, καὶ λέγων ὅτι ἐστὶ κοινὸν τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου, καὶ ἄλλος μὲν πρότερον, ἄλλος δὲ ὕστερον αὐτὸ πίνει, καὶ οὐδεὶς αὐτὸ ἀπέφυγεν. ἐκεῖνος ὅμως ἔζησεν, ὅστις καὶ ἀποθανὼν ἔδωκε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς τὸν Θεὸν τῶν πνευμάτων, ἔχων εἰς τὸ μακάριον στόμα αὐτοῦ τὸ Δαυϊτικὸν, Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν Νόμῳ Κυρίου, καθὼς τοῦτο μαρτυρεῖ ὁ Μιχαὴλ ὁ μαθητὴς τοῦ ἁγίου καὶ πιστὸς συγγραφεὺς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὅστις τοιαύτην κορωνίδα βάλλει εἰς τὸν ἐπίλογον αὐτοῦ, Ἐτέθη μετὰ τῶν ἁγίων ὁ ἅγιος, μετὰ τῶν Ἱερέων ὁ Ἱερεὺς, μετὰ τῶν Μαρτύρων ὁ μάρτυς, ὁ εὔφθογγος ἐξῆλθεν εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην, ἀπέθανεν ὁ πολέμιος τῶν Ἁγιομάχων, τῶν Εἰκονοκλαστῶν ὁ ἐλεγκτὴς, τῶν Βασιλέων ὁ διδακτής. Σὺ δὲ σημείωσαι κἀνταῦθα, ὅτι εἰς τὸν βίον τοῦ Στουδίτου γράφει, Ὅτι ὁ Στουδίτης ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἐπανερχόμενος ἀπὸ τῆς ἐξορίας, περιφανοῦς τε ὡς εἰκὸς παρὰ πάντων τυχὼν καὶ τῆς ὑπαντῆς καὶ περιφανεστέρας, καὶ μάλιστα πρός τε τοῦ προέδρου καὶ τῆς Βασιλίσσης αὐτῆς τῆς εἰσόδου τιμῆς τυγχάνει. καὶ σημείωσαι κατὰ παπιστῶν ἀξίωμα περιθεμένων τῷ Ῥώμης μοναρχίας ἐκ προϋπαντῆς ὡς φασὶ τῆς παρὰ Ἰουστινιανοῦ καὶ ἑτέρων Βασιλέων, ὡς εἴρηται εἰς τοὺς τόπους. ὁ δὲ Μιχαὴλ ὅτε ἐχήρευσεν, ἠγά-